

การประเมินความต้องการจำเป็นสมรรถนะของการจัดการศึกษา
แบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก

นางสาว เนาวรัตน์ คงพ่วง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A COMPLETE NEEDS ASSESSMENT OF INCLUSIVE EDUCATION
FOR AUTISTIC STUDENTS

Miss Naowarat Kongpuang

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Research

Department of Educational Research and Psychology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การประเมินความต้องการจำเป็นสมบูรณ์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก

โดย

นางสาวเนาวรัตน์ กงพ่วง

สาขาวิชา

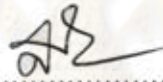
วิจัยการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
ของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย กาญจนวาสี)

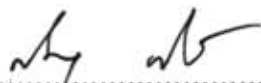
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล ว่องวานิช)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร. ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ดร. สุจินดา ผ่องอักษร)

เนาวรัตน์ คงพ่วง : การประเมินความต้องการจำเป็นสมบูรณ์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนออทิสติก. (A COMPLETE NEEDS ASSESSMENT OF INCLUSIVE EDUCATION FOR AUTISTIC STUDENTS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รศ.ดร.ดวงกมล ไตรวิตรคุณ, 173 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) กำหนดและจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนออทิสติก 2) วิเคราะห์สาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนออทิสติก และ 3) เพื่อกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนออทิสติก การวิจัยนี้มีเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ครูผู้มีส่วนประกอบในการดูแลหรือสอนนักเรียนออทิสติกในโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนออทิสติกทุกเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 390 คน จากโรงเรียนจำนวน 78 โรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐานและใช้การประชมกลุ่มครูผู้มีส่วนประกอบดูแลหรือสอนนักเรียนออทิสติกในห้องเรียนรวมอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 6 คน ร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาโดยประยุกต์ใช้แนวคิดค้นคว้าแห่งความล้มเหลวประกอบการประชมกลุ่มและดำเนินการประชมกลุ่มด้วยเทคนิคกลุ่มสมมติเพื่อร่วมกันกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนออทิสติก

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนออทิสติกที่พบมีแนวทางการแก้ปัญหาของความต้องกรจำเป็นเร่งด่วนที่สุดของแต่ละด้านดังต่อไปนี้

1. ด้านการบริหาร คือ อัตราส่วนจำนวนครูผู้ดูแลนักเรียนออทิสติกในห้องเรียนรวมไม่เพียงพอมีแนวทางการแก้ไขปัญหาคือ เพิ่มปริมาณครูการศึกษาพิเศษ โดยมุ่งเน้นที่หลักสูตรการผลิตครู 5 ปี เพราะสามารถเรียนรู้ต่อยอดได้อย่างรวดเร็ว
2. ด้านหลักสูตร คือ การปรับปรุงหลักสูตรยังไม่เหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนออทิสติกมีแนวทางการแก้ไขปัญหาคือ กระทรวงศึกษาธิการ , สมศ. และ โรงเรียน ควรสร้างความเข้าใจในเรื่องนโยบายและหลักการในการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะหลักเกณฑ์ในการเขียนแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เนื่องจากยังมีความสับสนเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรเฉพาะบุคคล
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน คือ โรงเรียนยังไม่ให้นักเรียนออทิสติกมีโอกาสร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นทุกกิจกรรม มีแนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ควรมีการให้ความรู้, จัดการประชาสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง ไม่ว่าจะเป็นเด็กปกติ , ครู, บุคลากรทุกคนในโรงเรียน และผู้ปกครองทั้งของเด็กออทิสติกและเด็กปกติ
4. ด้านสื่อ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก คือ โรงเรียนขาดจากจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการให้นักเรียนออทิสติกได้ฝึกการใช้ชีวิตประจำวัน มีแนวทางการแก้ไขปัญหาคือ รัฐควรมีนโยบายการจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นรูปธรรมและจริงจัง
5. ด้านบุคลากร คือ โรงเรียนขาดการเชิญวิทยากร/ศึกษานิเทศก์มาให้ความรู้ด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมแก่ครูในการจัดการเรียนการสอน มีแนวทางการแก้ไขปัญหาคือ โรงเรียนควรคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสม อาจเป็นครูในโรงเรียนไปอบรมเพื่อนำความรู้มาถ่ายทอดต่อครูในโรงเรียนทั้งหมด

ภาควิชา.....วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา..... ลายมือชื่อนิติศ.....
 สาขาวิชา.....วิจัยการศึกษา..... ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
 ปีการศึกษา 2551.....

498 42286 27 : MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH

KEYWORDS : INCLUSIVE EDUCATION/ AUTISTIC STUDENTS / NEED ASSESSMENT

NAOWARAT KONGPUANG: A COMPLETE NEEDS ASSESSMENT OF INCLUSIVE EDUCATION FOR AUTISTIC STUDENTS. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF.DUANGKAMOL TRAIWICHITKHUN, 173 p.

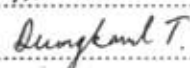
This research aimed to identify and set priority of inclusive education schools for autistic students problems, to analyze the causes of inclusive education schools for autistic students' problems and to ascertain the proper solutions to solve the problems of inclusive education schools for autistic students.

This research collected data by questionnaire developed by researcher; the data were filled up by the 390 teachers from 78 inclusive education schools for autistic students and analyzed by using basic statistics. The research also employed the focus groups to analyze the causes of the problems by applying Fault Tree Analysis Technique. The focus groups were participated by 6 contributors who were personnel in charge of inclusive education schools for autistic students and the researcher moderated the focus groups to ascertain the proper solutions to solve the problems of inclusive education schools for autistic students problems

The research found that the problems of education schools for autistic students which have to solve for a special need are :

1. The administration is the lack of special teachers. The proper solution to solve the problem is to build up the special teachers for curriculum 5 years so they are able for the continuous education in the future.
2. The curriculum is not convenient for autistic students. The proper solution to solve the problem for ministry of education, ONESQA and schools is to create the emphatic policy of instruction especially the policy of individualized education program (IEP) to make this program more understandable for all people.
3. The instruction is the schools do not permit autistic students in all activity. The proper solutions to solve the problem are to expose the knowledge and promote all the activities to students, autistic students, teachers and all the guardians.
4. The equipment, place and facility are the lack of environmental arrangement for autistic students for practicing their daily program. The proper solution to solve the problem is the government should be serious in allocate the budget for improving the environment in the schools for the autistic students.
5. The personnel is the schools do not have an expert or a specialist to educate the teachers. The proper solution to solve the problem is the schools should select a suitable person to train from an expert or specialist and express knowledge to all the teachers in schools.

Department : Educational Research and Psychology.....
Field of Study : Educational Research.....
Academic Year : 2551.....

Student's Signature .....
Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสะดวกและกรุณาอย่างสูงยิ่งภายใต้การดูแลของ รองศาสตราจารย์ ดร. ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้เสียสละเวลาให้ ความรู้ ให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นด้วยความเอาใจใส่ พร้อมให้กำลังใจในการทำงาน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ท่านอาจารย์อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล ว่องวาณิช และ ดร.สุจินดา ผ่องอักษร ประธานและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ให้ความกรุณาตรวจสอบปรับปรุง และให้ข้อเสนอแนะ อันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ดารณี อุทัยรัตนกิจ รองศาสตราจารย์ ดร. วินัย คำสุวรรณ อาจารย์ ดร. อภินวงศ์ กู้ตลาด และอาจารย์นฤชล นียาภรณ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา และเสนอแนะแนวทางอันเป็นประโยชน์ ในการตรวจสอบและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจน เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านที่ได้กรุณาประสิทธิ์ ประสาทวิชาความรู้ วิทยาการต่างๆแก่ผู้วิจัย จนสามารถนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้กับงานวิจัยใน ครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหาร และคณะครู ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับนักเรียนออทิสติก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 78 โรงเรียน ที่เป็น ตัวแทนประชากรในการวิจัย และผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมประชุมกลุ่มทั้ง 6 ท่าน ซึ่งได้ให้ข้อมูลอันเป็น ประโยชน์ในการวิจัย และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ นายโสภณัฐ พุฒแก้ว นายพัชรพล เถาธรรมพิทักษ์ และนางสาวปนิษฐา ฤทธิพริต รวมถึงเพื่อนๆ สาขาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา ที่เป็นกำลังใจและให้การสนับสนุน ช่วยเหลือผู้วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนผู้มีส่วนช่วยเหลือทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวนามในที่นี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณแม่พ่อมานพ และคุณแม่จินดา คงพวง นางสาว มาณวิกา คงพวง และนางสาวองศา พงศ์พิทักษ์ดำรง รวมถึงญาติพี่น้องทุกคนที่ให้การสนับสนุน และเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ตอนที่ 1 โรคอหิวาตกโรค.....	9
ตอนที่ 2 การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในประเทศไทย.....	21
ตอนที่ 3 เด็กอหิวาตกกับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม.....	39
ตอนที่ 4 แนวคิดที่เกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น.....	51
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	77
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	78
ขั้นที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	78
ขั้นที่ 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	78
ขั้นที่ 3 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็น.....	80
ขั้นที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม.....	87
ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์สาเหตุด้วยวิธีการวิเคราะห์ต้นไม้แห่งความล้มเหลว.....	87
ขั้นที่ 6 การกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหากระบวนการกลุ่มแบบเทคนิคสมมติ.....	89
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	91
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของสถานภาพโดยทั่วไป.....	91

บทที่	หน้า
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม สำหรับนักเรียนออทิสติก.....	94
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์สาเหตุของความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาแบบ เรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกด้วยการวิเคราะห์ฟอลต์ทรีหรือวิเคราะห์ต้นไม้แห่ง ความล้มเหลว.....	108
ตอนที่ 4 ผลการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม สำหรับนักเรียนออทิสติก.....	120
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	133
สรุปผลการวิจัย.....	134
อภิปรายผล.....	139
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	144
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	145
รายการอ้างอิง.....	146
ภาคผนวก.....	152
ภาคผนวก ก หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบข้อมูล หนังสือขออนุญาตเก็บ รวบรวมข้อมูล หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมประชุมกลุ่ม.....	153
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือ รายชื่อ โรงเรียนของ ผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมการประชุมกลุ่ม.....	157
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รายชื่อ โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ภาพการจัด ประชุมกลุ่ม.....	160
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	173

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	งานวิจัยที่ศึกษาการดำเนินงานของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในประเทศไทย.....	44
2	ตัวอย่างสัญลักษณ์ที่ใช้ในแผนภาพโฟลท์ทรี.....	61
3	สรุปวิธีวิทยาเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นด้านเนื้อหา.....	68
4	โครงสร้างเนื้อหาแบบสอบถาม.....	81
5	ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC ของแบบสอบถามที่วัดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก.....	82
6	ผลการแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ.....	85
7	โครงสร้างแบบสอบถามหลังการปรับปรุง.....	86
8	สภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	92
9	ผลการประเมินความต้องจำเป็นในภาพรวมทุกด้าน.....	94
10	ผลการประเมินความต้องจำเป็นด้านการบริหาร.....	96
11	ผลการประเมินความต้องจำเป็นด้านหลักสูตร.....	98
12	ผลการประเมินความต้องจำเป็นด้านการจัดการเรียนการสอน.....	100
13	ผลการประเมินความต้องจำเป็นด้านสถานที่ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก.....	102
14	ผลการประเมินความต้องจำเป็นด้านบุคลากร.....	104
15	ค่าความน่าจะเป็นของสาเหตุความต้องจำเป็นเร่งด่วนด้านการบริหาร.....	115
16	ค่าความน่าจะเป็นของสาเหตุความต้องจำเป็นเร่งด่วนด้านหลักสูตร.....	116
17	ค่าความน่าจะเป็นของสาเหตุความต้องจำเป็นเร่งด่วนด้านการจัดการเรียนการสอน.....	117
18	ค่าความน่าจะเป็นของสาเหตุความต้องจำเป็นเร่งด่วนด้านสถานที่ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก.....	118
19	ค่าความน่าจะเป็นของสาเหตุความต้องจำเป็นเร่งด่วนด้านบุคลากร.....	119
20	ผลการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาที่สัมพันธ์กับผลการวิเคราะห์สาเหตุ.....	129

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ลักษณะพฤติกรรมเด็กออทิสติก.....	15
2	รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในประเทศไทย.....	28
3	การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชีวิต.....	34
4	บริการทางการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กออทิสติก.....	41
5	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	77
6	ความต้องการจำเป็นเร่งด่วนของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียน ออทิสติก.....	105
7	ผลการประเมินความต้องการจำเป็น โดยใช้การวิเคราะห์เมทริกซ์.....	106
8	ความต้องการจำเป็นเร่งด่วนของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมด้านการบริหาร..	110
9	ความต้องการจำเป็นเร่งด่วนของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมด้านหลักสูตร....	111
10	ความต้องการจำเป็นเร่งด่วนของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมด้านการจัดการ เรียนการสอน.....	112
11	ความต้องการจำเป็นเร่งด่วนของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมด้านสถานที่ สื่อ และสิ่งอำนวยความสะดวก.....	113
12	ความต้องการจำเป็นเร่งด่วนของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมด้านบุคลากร.....	114

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หากชาติใดไร้ซึ่งประชากรที่มีคุณภาพ ชาตินั้นจะดำเนินไปสู่ความล่มสลาย เนื่องด้วยประชากรที่มีคุณภาพ พึ่งพาตนเองได้จะเป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาชาติ ฉะนั้นการพัฒนาชาติจะละเลยการพัฒนาประชากรทุกคนในชาติไปมิได้เลย การพัฒนาประชากรโดยการวางรากฐานที่เข้มแข็งต้องมาจากกระบวนการหนึ่งที่จะนำไปสู่การขับเคลื่อนสำคัญของการพัฒนาชาติ คือ การศึกษา กระบวนการศึกษาที่ทรงพลัง ควรช่วยส่งเสริมให้ประชากรทุกคนในชาติให้เกิดการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รู้จักคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ไม่เว้นแม้กระทั่งบุคคลพิการที่จัดเป็นประชากรส่วนหนึ่งของชาติ ที่ต้องดูแลให้ได้รับการศึกษาเฉกเช่นประชากรปกติทั่วไป เพื่อให้บุคคลพิการเหล่านั้นสามารถพึ่งตนเองได้ ไม่เป็นภาระของสังคม นอกจากนี้สิทธิที่จะได้รับการศึกษาเฉกเช่นประชากรปกติทั่วไปแล้ว บุคคลพิการยังมีสิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือพิเศษอื่นๆทางการศึกษาที่ปรับเหมาะกับสภาพความต้องการจำเป็นพิเศษของความพิการแต่ละประเภทอย่างทั่วถึง

เด็กเป็นทรัพยากรที่สำคัญของสังคมไทย พลังสมอง พลังสติปัญญา และพลังใจของเด็กถือว่าเป็นกำลังสำคัญที่สะสมเพื่อการพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้า ดังนั้นเครื่องมือที่ใช้พัฒนาเด็กหรือเยาวชนของชาติจึงหนีไม่พ้นการศึกษา และหากกล่าวถึงการศึกษาไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัย ไม่ว่าจะจัดการศึกษาอย่างไร จุดมุ่งหมายที่สำคัญประการหนึ่งคือเป็นกระบวนการอบรมขัดเกลา แต่ไม่ว่าเด็กทุกคนจะมีความพร้อมที่จะเรียนรู้เสมอไป ยังมีเด็กอีกจำนวนหนึ่งที่มีความบกพร่องทางสมอง บกพร่องทางอารมณ์ บกพร่องทางร่างกาย หรือพิการนั่นเอง เด็กพิการเหล่านี้ได้รับการกล่าวถึงว่ามีความสำคัญควรได้รับสิทธิต่าง ๆ ในสังคมอย่างเท่าเทียมกัน ในฐานะเป็นมนุษย์คนหนึ่งของสังคม แต่ความบกพร่องก็เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของเด็กเหล่านั้น แต่นั่นมิได้หมายความว่าคนพิการจะหมดโอกาสทางการศึกษา เพราะว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดถึงโอกาสความเท่าเทียมทางการศึกษาไว้อย่างชัดเจน ดังนั้นการศึกษาพิเศษและการศึกษาแบบเรียนรวมจึงเข้ามามีบทบาทมากขึ้นและมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในปัจจุบัน ดังเช่นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นกฎหมายแม่บทที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแห่งชาติ ในมาตรา 10 วรรคสอง กำหนดให้การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความ

บกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้ บุคคลดังกล่าวมีสิทธิ และโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ วรรคสามระบุว่า การจัดการ ศึกษาสำหรับคนพิการ ในวรรคสองให้จัดตั้งแต่แรกเกิด หรือตามความพิการในวรรคสองให้จัด ตั้งแต่แรกเกิด หรือตามความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิในการรับสิ่ง อำนวยความสะดวก สื่อบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดในทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และ วิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

สำหรับในประเทศไทยนั้น รัฐได้แบ่งความพิการออกเป็น 9 ประเภท ซึ่งออทิสติกได้ จัดเป็นความพิการประเภทใหม่อีกประเภทที่รัฐต้องให้ความช่วยเหลือและดูแลอย่างทั่วถึงตาม กฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2537) ซึ่งจากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเด็กออทิสติกพบว่า เด็กออทิสติกจะมี พฤติกรรมแตกต่างจากเด็กปกติและเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเด็กออทิสติกด้วยกัน พบว่าแต่ละคนมี ความรุนแรงของโรคไม่เท่ากัน และเป็นโรคที่ไม่สามารถหายขาดได้ แต่สามารถใช้วิธีการปรับ พฤติกรรม เพื่อพัฒนาศักยภาพในการดำรงชีวิตในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีปกติสุข (เพ็ญแข ลิมศิลา, 2540) นอกจากนี้ ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษเพื่อเด็กพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔ มุ่งเน้นการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มีเด็ก พิการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีการจัดการศึกษาพิเศษที่มี คุณภาพและประสิทธิภาพ ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กพิการ ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นและองค์กรเอกชนได้ร่วมกันสร้าง และพัฒนาองค์ความรู้ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับ เด็กพิการ โดยอาศัยโครงสร้าง SEAT ที่คิดค้นขึ้นจากการประยุกต์แนวคิดการจัดการศึกษา แบบเรียนร่วม หรือ Inclusive Education ที่มุ่งเน้นให้โรงเรียนเป็นองค์กรที่จะต้องปรับและ เตรียมการ ที่จะช่วยให้นักเรียนพิการทุกคนที่อยู่ในโรงเรียน สามารถเรียนร่วมกับนักเรียนปกติคน อื่น ได้ (เบญญา ชลธารันนท์, 2546) รวมทั้งร่วมกันจัดการศึกษาส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนา ศักยภาพเด็กพิการให้สอดคล้องตามหลักสูตร และมาตรฐานการจัดการศึกษาพิเศษภายใต้ สภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด ซึ่งการจัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติก ก็ควรที่จะดำเนินการ ตามแนวทางดังกล่าวด้วยเช่นกัน (ชูศักดิ์ จันทยานนท์, 2551)

แต่จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับ นักเรียนออทิสติกนับตั้งแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบัน พบว่าแนวทางการดำเนินการจัดการศึกษาที่ผ่าน มา ยังมีได้เป็นไปตามความประสงค์ของแผนพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษอย่างแท้จริง เพราะขาด การวางแผนรับมือที่สอดคล้องกับลักษณะความพิการของนักเรียนออทิสติก ประกอบกับในปัจจุบัน อัตราของผู้ป่วยด้วยโรคออทิสติกมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว (โรงพยาบาลยุวประสาทไวท โยปถัมภ์, 2549) และจากผลการสำรวจในปีการศึกษา 2550 พบว่า มีโรงเรียนทั่วไปที่จัดการศึกษา

แบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศจำนวนเพียง 94 โรง และมีนักเรียนออทิสติกที่มีโอกาสเข้ารับการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีจำนวนเพียง 303 คน ซึ่งเป็นเพียงร้อยละ 29.29 จากจำนวนเด็กออทิสติกทั่วประเทศเท่านั้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548)

สำหรับนักเรียนออทิสติกที่มีโอกาสได้เข้ารับการศึกษายู่ในโรงเรียนเรียนรวมที่จัดการศึกษาสำหรับนักเรียนออทิสติกแล้วนั้น จากผลการวิจัยที่ผ่านมาในระยะแรกที่มีการริเริ่มการขยายโอกาสทางการศึกษาไปสู่โรงเรียนแกนนำยังเกิดปัญหาในหลายประเด็น ซึ่งที่ผ่านมามักเน้นไปที่การพัฒนาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ประกอบกับจากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมและนักเรียนออทิสติก (อุไรวรรณ เจริญถาวรพานิช, 2546) พบว่ามีผู้ทำการศึกษาไว้หลายกรณี แต่ยังเป็นการศึกษาในลักษณะแยกส่วน เช่น ศึกษาเฉพาะปัญหาด้านการบริหาร หรือ ด้านการจัดการเรียนการสอน เท่านั้น

การประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment) เป็นวิธีวิทยาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อหาสิ่งเป็นประโยชน์ ซึ่งขาดแคลนและเป็นที่ต้องการหรือปรารถนาจะได้ การประเมินความต้องการจำเป็นได้เข้ามามีบทบาทสำคัญ เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานในขั้นต้นของการตัดสินใจดำเนินงานที่เป็นอยู่ก่อนที่จะดำเนินการประเมินและการวิจัยต่อไป (สุวิมล ว่องวานิช, 2548) การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นมิได้หลากหลาย แต่เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางแก้ไขปัญหา ควรเลือกใช้การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ (complete needs assessment) ที่ประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญ 3 ส่วน คือ (1) การระบุความต้องการจำเป็น (needs identification) (2) การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น (needs analysis) และ (3) การกำหนดทางเลือกที่นำไปสู่การแก้ปัญหาที่เกิดจากความต้องการจำเป็น (needs solution) โดยในทุกกิจกรรมต้องทำการจัดลำดับความสำคัญ (needs prioritization) และหาช่องว่าง (gap) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริง (what is) กับสภาพที่ควรจะเป็น (what should be) เป็นการเปิดโอกาสให้มีการวิเคราะห์ลักษณะของความต้องการจำเป็นต่อไปว่าช่องว่างดังกล่าวเหล่านั้น ก่อให้เกิดความแตกต่าง (discrepancy) ที่จัดเป็นปัญหามีความจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาต่อไป

การวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการวิจัยต่อเนื่องในระยะที่สองที่โรงเรียนแกนนำได้ลงมือปฏิบัติการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมมาแล้วประมาณ 5 ปี ผู้วิจัยต้องการหาคำตอบว่าโรงเรียนแกนนำที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกในระยะที่ 2 นี้ มีความต้องการจำเป็นอะไรบ้างที่เกิดขึ้นจริงจากการปฏิบัติงานในปัจจุบัน เพื่อที่จะได้นำมาวิเคราะห์หาสาเหตุพร้อมเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหาอย่างตรงประเด็น เพื่อที่จะได้นำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ไขปัญหาของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกในลักษณะองค์รวมผ่านการประเมินความต้องการ

จำเป็น สำหรับแนวทางการออกแบบการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการให้ได้มาซึ่งแนวทางการแก้ไข ปัญหาในขั้นสุดท้าย จึงใช้การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นสมบูรณ์ ที่จำแนกออกเป็น 3 ขั้นตอนด้วยกัน คือ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการกำหนดความต้องการจำเป็น (needs identification) ด้วยการ ใช้แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ อิงตามรูปแบบการตอบสนองคู่ (dual response format) มีการจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลด้วยดัชนี $PNI_{Modified}$ ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการวิเคราะห์ สาเหตุที่มีผลต่อความต้องการจำเป็น (needs analysis) ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิคการวิเคราะห์ฟอลต์ทรี (Fault Tree Analysis) เพื่อศึกษาสาเหตุที่ก่อให้เกิดความล้มเหลวที่ต้องได้รับการแก้ไขเร่งด่วนที่สุด ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา (needs solution) ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิคกลุ่ม สมมติฐาน และมีการจัดลำดับด้วยวิธีกำหนดน้ำหนักคะแนนรายคู่ (Paired-Weighting Procedure) เพื่อแสวงหาทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เหมาะสมต่อการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียน ออทิสติก ซึ่งผู้วิจัยมีความมุ่งหวังเป็นอย่างยิ่งว่าสารสนเทศที่ได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้ จะ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกต่อไปใน อนาคต

คุรุวิทยาลัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำถามวิจัย

1. การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกมีความต้องการจำเป็นเร่งด่วนในด้านใดมากที่สุด
2. สาเหตุใดบ้างที่ส่งผลให้เกิดปัญหาในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก
3. มีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไรบ้างในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก และวิธีใดที่เหมาะสมสำหรับการแก้ปัญหาดังกล่าว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1. เพื่อกำหนดและจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก
2. เพื่อวิเคราะห์สาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก
3. เพื่อกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนออทิสติก

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เลือกใช้วิธีการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นสมบูรณ์ (complete needs assessment research) ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอนที่สำคัญ คือ การกำหนดความต้องการจำเป็น (needs identification) การวิเคราะห์สาเหตุของความต้องการจำเป็น (needs solution) และการกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหาความต้องการจำเป็น (needs solution)
2. การวิจัยครั้งนี้ศึกษากับครูผู้สอนนักเรียนออทิสติกในโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก ภายใต้วงศ์การศึกษาพิเศษเขตพื้นที่การศึกษาจำนวน 12 เขตและกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 94 โรงเรียน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ออทิสติก หมายถึง ภาวะของโรคหรือกลุ่มอาการที่เกิดขึ้นในเด็ก เนื่องจากความผิดปกติของสมอง เด็กที่เป็นโรคนี้อยู่แต่ใน โลกของตนเองและขาดความสนใจที่จะมีสังคมร่วมกับคนอื่น โดยสมองที่ผิดปกติทำให้เด็กแสดงควมบกพร่องออกมา 3 ด้านใหญ่ๆ ได้แก่ ความบกพร่องในการมีปฏิสัมพันธ์ ความบกพร่องในการสื่อสาร และการแสดงออกทางพฤติกรรมที่ผิดปกติ

นักเรียนออทิสติก หมายถึง เด็กออทิสติกที่เรียนกับเด็กปกติในห้องเรียนร่วม ด้วยการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลที่สอดคล้องกับศักยภาพของเด็กออทิสติกแต่ละคน

การประเมินความต้องการจำเป็นสมบูรณ์ หมายถึง กระบวนการประเมินความต้องการจำเป็น ซึ่งครอบคลุมกิจกรรมอันประกอบด้วย 3 ขั้นตอนที่สำคัญ คือ การกำหนดความต้องการจำเป็น (needs identification) การวิเคราะห์สาเหตุของความต้องการจำเป็น (needs analysis) และการกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหาความต้องการจำเป็น (needs solution) ของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก

การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม หมายถึง กระบวนการจัดการบริหารการศึกษาที่เปิดโอกาสให้เด็กพิเศษเข้ามาเรียนร่วมกับเด็กปกติทั่วไปในชั้นเรียนปกติ ไม่มีการแบ่งแยกว่าเด็กคนใดเป็นเด็กปกติหรือเด็กคนใดเป็นเด็กพิเศษ ไม่คำนึงถึงความรุนแรงในสภาพความพิการ โดยมีการจัดเตรียมแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลที่ประกอบด้วย การจัดการบริหาร การจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดสื่อ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก และการจัดด้านบุคลากรสำหรับเด็กพิเศษอย่างเหมาะสม เพื่อให้เด็กพิเศษได้เข้าเรียนร่วมในชั้นเรียนวิชาการและกิจกรรมพิเศษเท่าที่จะเป็นไปได้ รวมถึงการทำกิจกรรมต่างๆ เช่นเดียวกับนักเรียนปกติ รวมทั้งมีการสนับสนุนให้เด็กพิเศษได้มีเพื่อนผู้ช่วยหรือเพื่อนคู่หูเช่นเดียวกับเด็กปกติ และจัดให้เด็กเหล่านี้ได้รับการศึกษาในชุมชนและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเป็นการสอนและแนะนำให้เด็กปกติเข้าใจและยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล พร้อมทั้งมีการสนับสนุนให้พ่อแม่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง

การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษาตามแนวทางของโครงสร้าง SEAT อันเกิดมาจากแนวคิดการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมหรือ Inclusive Education ให้แก่นักเรียนออทิสติก ซึ่งจัดเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ ดังที่ได้ระบุไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยการคำนึงถึงความสามารถของนักเรียนออทิสติกเป็นรายบุคคล เพื่อส่งเสริมให้เด็กกลุ่มนี้มีโอกาสเรียนรู้ร่วมกันและดำรงชีวิตในสังคมอย่างปกติสุข

การบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โครงสร้าง SEAT หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมที่คำนึงถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จ 4 ประการ คือ 1. ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง 2. มีการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพเด็กออทิสติก 3. จัดให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนออทิสติกแต่ละบุคคล และ 4. จัดให้มีเครื่องมืออุปกรณ์ที่เหมาะสมต่อการจัดการศึกษาให้เด็กออทิสติกได้รับความช่วยเหลือพิเศษอื่นใดทางการศึกษา

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หมายถึง แผนซึ่งกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ ตลอดจนกำหนดเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเฉพาะบุคคล

การบริหาร หมายถึง การจัดแนวทางการบริหาร โรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการวางแผน มีการกำหนดนโยบายในการจัดการเรียนร่วม การกำหนดแนวทางการดำเนินงานจัดสรรงบประมาณ การกำหนดบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน การกำหนดรูปแบบในการจัดการเรียนร่วมและร่วมมือกับหน่วยงาน และบุคลากรภายนอกที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตร หมายถึง การจัดหลักสูตรเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่โรงเรียนจัดทำและพัฒนาขึ้น เพื่อใช้จัดการศึกษาที่ครอบคลุม โครงสร้างของหลักสูตรในการจัดการเรียนรู้และจุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนออทิสติกแต่ละบุคคล เป็นแนวทางให้ผู้เรียนออทิสติกได้มีพัฒนาการและทักษะในด้านต่างๆ เพื่อเข้าสู่ระบบการจัดการศึกษาเช่นเดียวกับนักเรียนปกติได้

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูสำหรับนักเรียนออทิสติกในห้องเรียนปกติ ที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนออทิสติก สามารถเรียนรู้ได้อย่าง

สอดคล้องกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้อย่างตามศักยภาพ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีการปรับลด เพิ่ม ทดแทน หรือพัฒนาให้สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนออทิสติกแต่ละบุคคล

สถานที่ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้อันหมายรวมถึงบรรยากาศรอบตัววัสดุที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือที่ช่วยเอื้อต่อการเรียนการสอนของนักเรียนออทิสติก ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ให้เป็นที่น่าสนใจ และทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการเรียนรู้ทั้งทาง ด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคมมากขึ้น

บุคลากร หมายถึง การจัดครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาการหลักและครูการศึกษาพิเศษที่มีเหมาะสม เพื่อปฏิบัติหน้าที่สอนหรือดูแลนักเรียนออทิสติกในห้องเรียนร่วมในโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สารสนเทศที่ได้รับจากกระบวนการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นอย่างเป็นระบบจะเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการดังนี้

1. วงวิชาการได้รับทราบความต้องการจำเป็นในภาวะปัจจุบันของด้านที่ต้องได้รับการแก้ไขปัญหาย่ำแย่ด่วนที่สุดการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก
2. วงวิชาการได้รับทราบสาเหตุและผลการวิเคราะห์สาเหตุที่มีก่อให้เกิดปัญหาของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก
3. วงวิชาการได้รับทราบข้อเสนอแนะทางเลือกในการแก้ปัญหของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมที่เหมาะสม สำหรับนักเรียนออทิสติก

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่องการประเมินความต้องการจำเป็นสมบูรณ์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม สำหรับนักเรียนออทิสติก ผู้วิจัยมีการนำเสนอสาระสำคัญแบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 โรคออทิสติก

ตอนที่ 2 การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในประเทศไทย

ตอนที่ 3 เด็กออทิสติกกับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม

ตอนที่ 4 แนวคิดที่เกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น

ตอนที่ 1 โรคออทิสติก

คำว่า ออทิสติก เป็นคำที่ใช้เรียกพฤติกรรม หรืออาการที่เกิดขึ้น มาจากภาษากรีก มีรากศัพท์มาจากคำว่า Auto หรือ Self แปลว่า ตัวเอง ทางกรการแพทย์ถือว่า ออทิสซึม เป็นภาวะความผิดปกติทางพัฒนาการอย่างรุนแรง ซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาการในด้านต่างๆ ทั้งด้านภาษา การสื่อสาร การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และพฤติกรรม โดยจะปรากฏให้เห็นได้ในระยะ 3 ปีแรกของชีวิต ซึ่งเป็นผลมาจาก ความผิดปกติทางหน้าที่ของระบบประสาทบางส่วน (ชูศักดิ์ จันทยานนท์, 2542)

1.1 ความหมายของออทิสติก

จากการศึกษาที่ผ่านมาได้มีผู้ให้ความหมายของออทิสติกไว้หลากหลายดังนี้

เด็กออทิสติก หมายถึง เด็กที่มีความพร่องทางพัฒนาการด้านสังคม ภาษา การจินตนาการ และ กระบวนการคิด ซึ่งเป็นผลมาจากความพร่องของสมองส่วนที่มีหน้าที่เกี่ยวกับระบบประสาทสัมผัส และการรับรู้ หรือจากสารเคมีที่ควบคุมการสั่งการของสมอง วินิจฉัยตามคู่มือการจำแนกโรคทางจิตเวชของสมาคมจิตแพทย์อเมริกัน (American Psychiatric Association, 1994)

เด็กออทิสติก หมายถึง เด็กที่มีความพร่องทางพัฒนาการทางประสาทชีววิทยาที่มีผลกระทบต่อความสามารถของบุคคล ในเรื่องของภาษา การสื่อสาร ความคิด ความรู้สึก และอาการแสดงพบได้ตั้งแต่ระดับรุนแรงเพียงเล็กน้อยจนถึงระดับที่รุนแรงมาก อาการที่พบส่วนใหญ่ ได้แก่ มีความพร่องทางด้านภาษา เช่น พูดช้ากว่าเกณฑ์ บางรายไม่พูด หรือบางรายมีภาษาเฉพาะของตนเองหรือพูดซ้ำ ๆ มีปัญหาพฤติกรรมและอารมณ์ บางรายมีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง บางรายมีภาวะปัญญาอ่อนร่วมด้วย (Nordin, 1997)

เด็กออทิสติก หมายถึง เด็กที่ได้รับการวินิจฉัยอยู่ในกลุ่มอาการออทิสติก ที่มีความผิดปกติทางพฤติกรรมแบบจำเพาะ โดยพฤติกรรมที่ผิดปกตินั้น เป็นความบกพร่องเกี่ยวกับการสร้างสัมพันธภาพทางสังคม ภาษา การสื่อความหมายและจินตนาการในการเล่น ความบกพร่องเหล่านี้ เป็นผลจากความผิดปกติของระบบประสาทส่วนกลาง (เพ็ญแข ลิมศิลา , 2536)

เด็กออทิสติก หมายถึง เด็กที่มีปัญหาทางพัฒนาการที่ได้รับผลจากการกระทบสะกดหรือชะงักงันของพัฒนาการทำให้เด็กเกิดความยุ่งยากในการสื่อสาร ความผิดปกติทางพฤติกรรม การใช้ภาษา การรู้ความหมาย การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การตอบสนองต่อสิ่งเร้า การเรียนรู้ การเข้าสังคม ซึ่งพบได้ก่อนอายุ 30 เดือน (ณพาลี อินทุสุต, 2546)

ผู้วิจัยจึงสรุปความหมายคำว่า **เด็กออทิสติก** หมายถึง เด็กที่มีความผิดปกติในการทำหน้าที่บางส่วนของสมองก่อให้เกิดความบกพร่องทางพัฒนาการในด้านสังคม ด้านภาษา และด้านการสื่อความหมาย พฤติกรรมอารมณ์และจินตนาการไป และความผิดปกตินี้จะพบได้ ก่อนวัย 30 เดือน ลักษณะความบกพร่องดังกล่าวอาจมีความมากน้อยแตกต่างกันในเด็กออทิสติกแต่ละบุคคล

1.2 สถานการณ์โรคออทิสติกในประเทศไทย

โรคออทิสติก (autistic disorder) เป็นความผิดปกติทางจิตเวชเด็กที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางด้านภาษา สังคม และพฤติกรรม ส่งผลให้กลุ่มคนเหล่านี้มีความบกพร่องทางพัฒนาการ ทำให้ไม่สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมบูรณ์ โรคนี้พบได้ทั่วไปทุกเชื้อชาติ ศาสนา จากสถิติสามารถพบเด็กออทิสติกได้ถึง 4-5 : 1,000 ในประชากรทั่วไป (เพ็ญแข ลิมศิลา, 2540) ปัจจุบันพบการเพิ่มจำนวนของเด็กและบุคคลออทิสติกในประเทศอย่างชัดเจน ทั้งนี้สืบเนื่องจากกระทรวงสาธารณสุขได้ดำเนินโครงการค้นหาเด็กออทิสติก มีการเผยแพร่ความรู้เรื่อง และการคัดกรองเบื้องต้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งในส่วนของสถานพยาบาล ศูนย์การศึกษาพิเศษและสถานศึกษา ซึ่งเมื่อพิจารณาข้อมูลที่สำรวจได้ในอดีตอย่างต่อเนื่องดังนี้ ระหว่างปี พ.ศ. 2517 – 2543 พบว่ามีจำนวนทั้งหมด 999 ราย (งานสถิติโรงพยาบาลจุฬาราชวิทยาลัย, 2543) และเพิ่มขึ้นอีก 726 ราย ในปี พ.ศ. 2545 ที่สถาบันเด็กและวัยรุ่นมีเด็กออทิสติกที่มารับบริการทั้งหมด 2,044 ราย (สถาบันเด็กและวัยรุ่น, 2545) ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาการเด็กภาคเหนือ 769 ราย (ฝ่ายแผนงานศูนย์ส่งเสริมพัฒนาการเด็กภาคเหนือ, 2545) โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา มีทั้งหมด 226 ราย (ฝ่ายแผนงานและประเมินผลโรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา, 2545) และโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ หอผู้ป่วยจิตเวชให้บริการในปี พ.ศ.2545 ทั้งหมด 22 ราย (หอผู้ป่วยจิตเวชเด็กโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่, 2546) สถิติการมารับบริการเหล่านี้ได้มาจากสถานบริการหลักเท่านั้น แต่ในความเป็นจริงแล้ว เด็กออทิสติกจะกระจายไปรับบริการจากหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยฝึกพูด โรงเรียนเด็กพิเศษ ดังนั้นสถิติที่ได้ อาจต่ำกว่าความเป็นจริง อย่างไรก็ตามจะเห็นว่า ในประเทศไทยมีจำนวนเด็กออทิสติกเข้ามาใช้บริการเป็นจำนวนมาก หากทำการสำรวจคนที่ออทิสติกในประเทศไทยจะ

พบว่า ในกลุ่มเด็กไทยประมาณ 1,000-1,500 คน จะมีคนที่เป็นออทิสติก 1 คน ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยมีคนที่เป็นออทิสติกถึงหลักแสน แต่ผลที่ปรากฏให้เห็น พบว่าเด็กที่มาพบแพทย์เพื่อรับการร้กษา หรือได้รับการดูแลจากผู้เชี่ยวชาญนั้นมีเพียงหลักหมื่นเท่านั้น และจากรายงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปี พ.ศ. 2548 สํารวจบุคคลออทิสติกได้ จำนวน 15,210 คน ไม่ได้รับบริการการศึกษาเป็นจำนวนถึง 10,314 คน คิดเป็นร้อยละ 67.81จากบุคคลออทิสติกทั้งหมด

โรคออทิสติกเป็นโรคที่พบได้บ่อยกว่าในเด็กผู้ชาย ในอัตราส่วน ชาย:หญิง เท่ากับ 4-5 :1 แต่เด็กผู้หญิงที่ป่วย มักจะมีอาการรุนแรงกว่าเด็กผู้ชาย และยังไม่ม้ทางรักษาโรคนี้ให้หายขาด แต่ถ้าเริ่มการบำบัดรักษาตั้งแต่ยังเล็ก และให้การศึกษารเร็วเท่าไร ก็จะได้ผลดีเร็วเท่านั้น ส่วนในวงการแพทย์ไทยนั้น ศาสตราจารย์แพทย์หญิงเพ็ญแข ลิ้มศิลา ได้พบเด็กออทิสติก มาตั้งแต่ พ.ศ. 2510 และได้ทำการศึกษาค้นคว้า บำบัดรักษาตลอดมา แต่ในประเทศไทยยังไม่ตั้งชื่อเรียกโรคนี้เป็นภาษาของตนเอง จึงเรียกทับศัพท์เดิมว่าเด็กออทิสติก (กรมวิชาการ, 2543)

1.3 ลักษณะของเด็กออทิสติก

American Psychiatric Association (1994) ซึ่งเป็นองค์กรที่ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความบกพร่องทางด้านจิตเวชของเด็ก ได้อธิบายลักษณะอาการไว้พอสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. ความบกพร่องทางปฏิสัมพันธ์สังคม เด็กมีความบกพร่องในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม เช่น ไม่มองสบตา ไม่มีการแสดงออกทางสีหน้า กิริยาท่าทาง จึงไม่มีความสามารถที่จะผูกสัมพันธ์กับใคร เล่นกับเพื่อนไม่เป็น ไม่สนใจที่จะทำงานร่วมกับใคร มักจะอยู่ในโลกของตัวเอง

2. ความบกพร่องทางการสื่อสาร เป็นความบกพร่องทั้งด้านการใช้ภาษา ความเข้าใจภาษา การสื่อสาร และสื่อ ความหมาย ด้านการใช้ภาษา เด็กจะมีความล่าช้าทางภาษาและการพูดในหลายระดับ ตั้งแต่ไม่สามารถพูดสื่อความหมายได้เลย หรือบางคนพูดได้แต่ไม่สามารถสนทนาโต้ตอบกับผู้อื่นได้อย่างเข้าใจและเหมาะสม บางคนจะมีลักษณะการพูดแบบเสียงสะท้อน หรือการพูดเลียนแบบ ทวนคำพูด หรือบางคนพูดซ้ำแต่ในเรื่องที่ตนเองสนใจ การใช้ภาษาพูดมัก จะสลับสรรพนาม ระดับเสียงที่พูดอาจมีความผิดปกติ บางคนพูดเสียงในระดับเดียว

3. ลักษณะทางพฤติกรรมและอารมณ์ที่บกพร่อง จะมีพฤติกรรมซ้ำๆผิดปกติ เช่น เล่นมือโบกมือไปมา หรือหมุนตัวไปรอบๆ ยึดติดไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงในชีวิต ประจำวัน มีความสนใจแคบ มีความหมุ่นติดสิ่งของบางอย่าง เด็กบางคนแสดงออกทางอารมณ์ไม่เหมาะสมกับวัย บางครั้งร้องไห้หรือหัวเราะโดยไม่มีเหตุผล บางคนมีปัญหาด้านการปรับตัวเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมต่างๆ โดยจะอาละวาด หรือแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว เช่น ร้องไห้ ดิ้น กรีดร้อง

4. ความบกพร่องด้านการเขียนแบบและจินตนาการ บางคนมีความบกพร่องด้านการเขียนแบบ เด็กบางคนต้องมีการกระตุ้นอย่างมาก จึงจะเล่นเขียนแบบได้ เช่น เขียนแบบการเคลื่อนไหว การพูด บางคนไม่สามารถเขียนแบบได้เลยแม้แต่การกระทำง่ายๆ จากการขาดทักษะการเขียนแบบ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเล่นทำให้เด็กขาดทักษะการเล่น ในด้านจินตนาการ ไม่สามารถแยกเรื่องจริง และเรื่องสมมุติ การประยุกต์วิธีการจากเหตุการณ์หนึ่งไปอีกเหตุการณ์หนึ่งไม่ได้ เข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ยาก เล่นสมมุติไม่เป็น จัดระบบความคิด ลำดับความสำคัญก่อนหลัง การวางแผน การคิดจินตนาการจากภาษาได้ยาก ซึ่งส่งผลต่อการเรียน

5. ความบกพร่องด้านการเรียนรู้ทางประสาทสัมผัส การใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 การรับรู้ทางสายตา การตอบสนองต่อการฟัง การสัมผัส การรับกลิ่นและรส มีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคล บางคนชอบมองวัตถุหรือแสงมากกว่ามองเพื่อน ไม่มองจ้องตาคนอื่น บางคนเอาของมาส่งคู่มือๆตา บางคนตอบสนองต่อเสียงผิดปกติ เช่น ไม่หันตามเสียงเรียกทั้งที่ได้ยิน บางคนรับเสียงบางเสียงไม่ได้จะปิดหู ด้านการสัมผัสกลิ่นและรส บางคนมีการตอบสนองที่ไวหรือช้ากว่า หรือแปลกกว่าปกติ เช่น คมของเล่น หรือเล่นแบบแปลกๆ

6. ความบกพร่องด้านการใช้อวัยวะต่างๆอย่างประสานสัมพันธ์ การใช้ส่วนต่างๆของร่างกาย รวมถึงการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อลำคอและมัดเล็กมีความบกพร่อง บางคนมีการเคลื่อนไหวที่ รุ่มง่าม ผิดปกติ ไม่คล่องแคล่ว ทำทางการเดินหรือการวิ่งดูแปลก การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก การหยิบจับ เช่น ซ้อนส้อม ไม่ประสานกัน

7. ลักษณะอื่นๆ เด็กออทิสติกบางคนจะมีลักษณะพฤติกรรมอยู่ไม่สุขตลอดเวลาในขณะที่บางคนมีลักษณะเชื่องช้า รุ่มง่าม บางคนแทบไม่มีความรู้สึกตอบสนองต่อความเจ็บปวด เช่น ดึงผม หรือหักเล็บตนเอง โดยไม่แสดงอาการเจ็บปวด อย่างไรก็ตามลักษณะอาการข้างต้นเป็นภาพรวมของเด็กออทิสติก แต่ไม่ได้หมายความว่าเด็กออทิสติกทุกคนต้องมีลักษณะทั้งหมดนี้ เด็กบางคนอาจมีเพียงบางลักษณะ และระดับความมากน้อยก็แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล อีกประการหนึ่งในเด็กบางคนจะมีลักษณะพิเศษ กิจกรรมบางอย่างทำได้ดีมาก เช่น สามารถบวกเลขในใจจำนวนมากๆได้อย่างรวดเร็ว บางคนมีทักษะทางเครื่องดนตรีกลไก หรือบางคนสามารถเปิดปิดเครื่องเล่นวิดีโอเทปได้ก่อนที่จะพูดได้เสียอีก ทั้งนี้ถือเป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.4 ระดับอาการออทิสติก

นิรมล พັນสุนทร (2547) ได้จัดระดับอาการออทิสติกที่สังเกตได้จากพฤติกรรมหรือการเรียนรู้ไม่มีสูตรตายตัว อาจจำแนกระดับอาการกว้าง ๆ ได้ 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับกลุ่มที่อาการน้อย

เรียกว่ากลุ่ม Mild autism หรือบางครั้งเรียก กลุ่มออทิสติกที่มีศักยภาพสูง (high functioning autism) ซึ่งจะมีระดับสติปัญญาปกติหรือสูงกว่าปกติ มีพัฒนาการทางภาษาคือดีกว่ากลุ่มอื่น อาจมีความสามารถบางอย่างแฝงอยู่หรือเป็นอัจฉริยะแต่ยังมีความบกพร่องในทักษะด้านสังคม การรับรู้ อารมณ์ความรู้สึกของบุคคลอื่น ในปัจจุบันมีผู้เรียกเด็กกลุ่มนี้อีกชื่อหนึ่งว่า แอสเพอร์เกอร์ (Asperger Syndrome) ตามชื่อแพทย์ผู้ค้นพบ เด็กกลุ่มนี้สามารถเรียนร่วมกับเด็กนักเรียนปกติในโรงเรียนได้เต็มเวลา ถ้าไม่บอกว่าเป็นเด็กออทิสติกก็จะดูไม่ออกเลยว่าเป็นเด็กออทิสติก

2. ระดับกลุ่มที่มีอาการปานกลาง

เรียกว่ากลุ่ม Moderate autism ในกลุ่มนี้จะมีความล่าช้าในการพัฒนาการศึกษา การสื่อสาร ทักษะสังคม การเรียนรู้ รวมทั้งด้านการช่วยเหลือตนเอง และมีปัญหาด้านพฤติกรรมกระตุ้นตนเองพอสมควร แต่สามารถพัฒนาจนสามารถช่วยเหลือตนเองได้ และอาจเรียนในระบบได้ถึงระดับหนึ่ง

3. ระดับกลุ่มที่มีอาการรุนแรง

เรียกว่ากลุ่ม Severe autism ในกลุ่มนี้จะมีความล่าช้าในการพัฒนาการเกือบทุกด้าน และอาจเกิดร่วมกับภาวะความพิการอื่น เช่น ปัญญาอ่อนร่วมด้วย รวมทั้งมีปัญหาพฤติกรรมที่รุนแรง มีพัฒนาการช้า หากไม่ได้รับการกระตุ้นพัฒนาการมาตั้งแต่ต้นจะสามารถพัฒนาได้แค่ช่วยเหลือตนเองได้ เรียนรู้อะไรไม่ได้มาก

Wing (1997) ได้อธิบายว่าเด็กออทิสติกอาจมีพฤติกรรม 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. **กลุ่มแยกตัว (aloof child)** ลักษณะพฤติกรรมเด็กจะแยกตัวเอง อาจเข้าหาคนเพื่อตอบสนองความต้องการทางร่างกาย ไม่ใช่เพื่อความอบอุ่นทางใจ ไม่ชอบอยู่ใกล้คน หากพบคนมากจะเครียด อาการออทิสติกในกลุ่มแยกตัวนี้มีกซ์ชัดเจนและไม่มีภาษาสื่อสาร แต่เขายังต้องการความรัก ความเข้าใจเหมือนเด็กปกติ ผู้ปกครองสามารถแสดงความรัก ความเอาใจใส่ให้เด็กรับรู้

2. **กลุ่มยอมตาม (Passive child)** เหมือนตุ๊กตาไม่มีชีวิตจิตใจ นั่งเฉยเคลื่อนไหวร่างกายน้อย เหม่อลอยไม่สนใจใคร มีลักษณะท่าทียอมให้คนอื่นเข้าหา โอบกอด ร่วมทำกิจกรรมที่มีคนคอยควบคุมได้ เช่น ร้องเพลง เล่นเกม สามารถเลียนแบบได้ทั้งท่าทางและภาษาพูด แต่มักไม่เข้าใจความหมายของการกระทำหรือคำพูดที่ลอกแบบมาไม่มีความคิดสร้างสรรค์

3. **กลุ่มเข้าหากัน (active but odd)** มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลทั่วไปมากจนเกินไป โดยแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่ผิดปกติ เช่น การทักทายบุคคลโดยการไปดมเสื้อ ดมกระโปรง ดึงเนคไท ถูบผม ดมผม แสดงความสนใจสิ่งของในตัวคนมากกว่าตัวบุคคล

1.5 สภาพที่เป็นข้อจำกัดต่อการเรียนรู้ของเด็กออทิสติก

เด็กออทิสติกโดยทั่วไปมีความสามารถในด้านต่างๆล่าช้าเสมือนเด็กปัญญาอ่อน แต่ต่างกันที่เด็กออทิสติก อาจจะมีความสามารถพิเศษด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายๆด้านรวมกันได้ เช่น ความสามารถพิเศษทางด้านความจำ มีทักษะในการใช้สายตา มีความโดดเด่นในด้านดนตรีศิลปะต่างๆ การกีฬา การคิดเลข เป็นต้น (เพ็ญแข ลิมศิลา, 2545) แต่ข้อจำกัดของเด็กออทิสติกที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ก็มีอยู่ด้วยกันหลายประการ ซึ่งสรุปได้ดังนี้ (ชูศักดิ์ จันทยานนท์, 2542)

1) ข้อจำกัดด้านภาษาและการสื่อความหมาย ภาษาประกอบด้วย ความเข้าใจและการพูด การสื่อความหมาย ได้แก่ การแสดงออกด้วยกิริยาท่าทางเพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจเจตนาของตน ข้อจำกัดด้านนี้จึงส่งผลที่สำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็ก

2) ข้อจำกัดด้านสังคมและอารมณ์ อาทิการปรับตัวเข้ากับกลุ่ม การมีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม การควบคุมอารมณ์เมื่ออยู่ร่วม หรือทำกิจกรรมกับกลุ่ม ย่อมส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของเด็ก

3) ข้อจำกัดด้านพฤติกรรมและพฤติกรรมซ้ำ เด็กออทิสติกบางคน มีปัญหาพฤติกรรม เช่น ความสนใจสั้น หรือที่เรียกว่า สมาธิสั้น หรือบางคนมีพฤติกรรมซ้ำๆ เป็นพฤติกรรมการกระตุ้นตนเอง เช่น เล่นนิ้วมือตลอดเวลา ส่งเสียงอยู่ในลำคอตลอดเวลา ทำให้เด็กเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัวได้จำกัด

4) ข้อจำกัดด้านการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัส การตอบสนองหรือการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสที่ผิดปกติ ย่อมส่งผลต่อคุณภาพการรับรู้และเรียนรู้ของเด็ก เช่น การแยกความเหมือนหรือความแตกต่างด้วยสายตาย่อมส่งผลกระทบต่ออ่าน

5) ข้อจำกัดด้านการคิดอย่างมีจินตนาการ จินตนาการเป็นการคิดต่อยอดและขยายผล หากเด็กมีข้อจำกัดด้านนี้ การเรียนรู้ย่อมเป็นไปได้ไม่เต็มที่

6) ข้อจำกัดด้านการเรียนรู้ ในเด็กออทิสติกบางคนระดับความสามารถในการเรียนรู้ เช่น ทักษะการสังเกต การจับคู่ การจัดลำดับ และอื่นๆ มีความจำกัดซึ่งส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้เชิงวิชาการ

7) ข้อจำกัดด้านพัฒนาการทางกายบางด้าน การไม่ประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อ มือและตา ความไม่คล่องแคล่วของกล้ามเนื้อมัดใหญ่ การเคลื่อนไหวทางร่างกายที่ไม่สมดุล เช่น งุ่มง่าม ทำให้เด็กขาดทักษะการเคลื่อนไหว ทำให้การเรียนรู้บางด้านที่ต้องใช้ทักษะด้านนี้มีความจำกัด เช่น งานการประดิษฐ์ที่มีความละเอียด

จากข้อจำกัดดังกล่าวส่งผลให้เกิดสภาพที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของเด็กออทิสติก ดังต่อไปนี้ (สาวตรี บุญเจริญ, 2549)

- 1) ขาดการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลและสิ่งแวดล้อม
- 2) การใช้ภาษาพูดที่ล่าช้ากว่าวัย ไม่เข้าใจภาษาและการสื่อสาร ไม่สามารถโต้ตอบสื่อสารให้บุคคลอื่นเข้าใจได้
- 3) มีปัญหาทางด้านพฤติกรรม เช่น สมาธิสั้น ไม่อยู่นิ่ง วอกแวกง่าย ไม่มองสบตา พฤติกรรมกระตุ้นตนเอง พฤติกรรมซ้ำๆ ไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง
- 4) การแสดงออกทางอารมณ์ไม่เหมาะสม
- 5) การรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสเร็วหรือช้ากว่าปกติ
- 6) การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อมัดเล็กและกล้ามเนื้อมัดใหญ่ไม่สัมพันธ์กัน
- 7) ขาดการเล่นบทบาทสมมติ และการจินตนาการ

ทางโครงการการศึกษาพิเศษของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งจัดเป็นศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ได้นำเสนอภาพแสดงลักษณะพฤติกรรมของเด็กออทิสติก ดังแสดงไว้ในภาพที่ 1 ดังนี้

ขาดความสนใจบุคคลรอบข้าง

พูดเลียนแบบเหมือน
นกแก้วนกขุนทอง

จับมือผู้ใหญ่ทำแทน
ในสิ่งที่ต้องการ

ภาพที่ 1 ลักษณะพฤติกรรมของเด็กออทิสติก

ทำท่าทางแปลก ๆ

ชอบเล่นหรือหมุนวัตถุ

ไม่เล่นกับเด็กอื่น ๆ

ขาดจินตนาการและการสมมติ

พูดเรื่องเดียวซ้ำ

ใช้ภาษาและวิธีสื่อสาร
ที่บุคคลอื่นไม่เข้าใจ

ไม่สบตาผู้อื่น

หัวเราะโดยไม่สมเหตุ
สมผลหรือไม่มีสาเหตุ

บางคนสามารถทำงานบางประเภทได้ดีมาก และ
รวดเร็ว โดยที่งานนั้นไม่ต้องอาศัยการปรับตัวเข้า
กับสังคม

ภาพที่ 1 ลักษณะพฤติกรรมของเด็กออทิสติก (ต่อ)

ที่มา : เอกสารประกอบการบรรยายของโครงการการศึกษาพิเศษ 2 โรงเรียนสาธิตแห่ง
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา (2550)

1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรคออทิสติกและเด็กออทิสติก

1.6.1 งานวิจัยในประเทศไทย

รุ่งฤดี วงศ์ชุม (2539) ได้ศึกษาภาวะเครียดของบิดามารดาเด็กออทิสติก ที่นำบุตรเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลยูวประสาทไวทโยปถัมภ์ พบว่าในบิดามารดาของเด็กออทิสติกมีระดับความเครียด โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับเครียดมาก สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียดมากแก่บิดามารดา คือ การที่บิดามารดาต้องดูแลบุตรออทิสติกเพิ่มขึ้น การรักษาเด็กที่ต้องใช้ระยะเวลาาน การที่บิดามารดาต้องทำให้เข้มแข็งในการต่อสู้หรือเผชิญปัญหาเกี่ยวกับความผิดปกติของบุตร

จิตติรัตน์ ทัดเทียมมรย์ (2545) หัวหน้าโครงการการศึกษาพิเศษ 2 ศูนย์วิจัยการศึกษาเพื่อเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ซึ่งรับผิดชอบนักเรียนออทิสติกโดยตรง ได้ทำการวิจัยในชั้นเรียน เรื่อง “ การพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนออทิสติก โดยใช้กิจกรรมการเล่นร่วมกันกับนักเรียนปกติ ” ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 เพราะนักเรียนออทิสติกชั้น ป.1-2 เรียนอยู่ในห้องเรียนของโครงการ แต่จะเข้าเรียนร่วมกับห้องเรียนปกติในบางวิชา ฉะนั้นการจัดกิจกรรมจึงค่อนข้างง่าย สามารถยืดหยุ่นเวลาในการเรียนการสอนได้ ส่วนนักเรียนในระดับชั้นอื่นจะมีวิธีการที่แตกต่างกันไปก่อนอื่นต้องสำรวจว่าเด็กออทิสติกทั้ง 2 ห้องนี้ สนใจเล่นอะไรบ้าง ได้พบว่าสิ่งที่เด็กสนใจเหมือนกันคือ การวาดภาพระบายสี การเล่นตัวต่อ การต่อไม้หนีบผ้า ที่ต่างกันคือ ป.1 จะสนใจการร้อยลูกปัด ส่วน ป.2 สนใจการปั้นดินเหนียวขาว เหตุผลที่ต้องเลือกรูปที่เด็กออทิสติกสนใจและไม่ยากเกินความสามารถ เพราะเมื่อเด็กออทิสติกไม่สนใจ การจัดกิจกรรมก็ไม่เกิดประโยชน์ ได้มีการขอความร่วมมือไปยังอาจารย์ประจำชั้นที่เด็กทั้งสองกลุ่มนี้เข้าเรียนรวมด้วย แล้วให้อาจารย์ในโครงการฯ ไปเชิญชวนนักเรียนทั้งสองห้องนั้นมาเล่นกับเพื่อนออทิสติกไม่จำกัดจำนวน แยก ป.1 ป.2 ไม่เล่นรวมกัน การพูดเชิญชวนนี้ต้องทำเป็นระยะ เพราะเด็กเล็กๆ มักจะเบื่อง่าย แลมเวลาเล่นด้วยกัน เพื่อนรักออทิสติกบางคนยังไม่พูดด้วยสักคำ นั่งหันหลังให้ก็มี บางเวลาก็รีดไใส่หูให้เป็นที่ตกใจ กิจกรรมนี้ทำทุกวันหนึ่งภาคการศึกษา ช่วงพักดื่มนมตอน 10 โมงเช้า มีเวลา 20 นาที ฝ่ายเจ้าบ้านซึ่งมี ป.1 จำนวน 7 คน ป.2 จำนวน 5 คน อาจต้องรีบดื่มนมก่อนล่วงหน้า แล้วมาช่วยอาจารย์จัดเตรียมสถานที่ โดยแบ่งฐานตามของเล่นแต่ละชนิด เจ้าบ้านคนไหนสนใจจะเล่นอะไร จะนั่งรอเพื่อนตามฐานนั้นๆ กติกาสำคัญที่เพื่อนต่างห้องต้องคำนึงถึงคือ จะเล่นอะไรก็ตามมีอิสระที่จะเลือก แต่ต้องมีเพื่อนรักออทิสติกเล่นอยู่ด้วย ต้องชวนพูดชวนคุยห้ามเล่นกันเอง แต่ละฐานจะมีอาจารย์ประจำอยู่ คอยบันทึกพฤติกรรมที่เกิดขึ้น และคอยช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆ อีกเช่นกัน คณะผู้วิจัยได้พบการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสังคมของนักเรียนออทิสติก เป็นไปในทางที่ดีขึ้นน้อยบ้างมากบ้าง เช่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มิก เดิมเล่นคนเดียว หรือเล่นเฉพาะกับจิตร ขณะทำ

กิจกรรมก็ยังคงเล่นกับจิตร แต่จะถามถึงเพื่อนนักเรียนปกติ เรียกชื่อเพื่อนได้บอกได้ว่าอยากเล่นกับใคร แต่จะเล่นด้วยประมาณ 1 นาที แล้วจะกลับไปเล่นกับจิตรตามเดิม

นิว เดิมหงุดหงิดง่าย ไม่ชอบพูดคุยกับเพื่อนปกติ ไม่เล่นกับใคร ไม่ชอบเพื่อนที่ไม่คุ้นเคย แต่เมื่อครูกระตุ้น จะร่วมเล่น พูดคุย สนใจ และทำงานร่วมกับเพื่อนได้มากขึ้น เช่น นิวอยากวาดรูปปลา แต่เพื่อนอยากวาดรูปสัตว์ประหลาด ตกลงกันไม่ได้ สุดท้ายนิวสรุปได้ว่า วาดสัตว์ประหลาดปลาก็ได้ วาดภาพร่วมกันมีผลงานออกมา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พล เดิมไม่สนใจเพื่อนเลย แยกตัวอยู่คนเดียว ต่อมาเข้ามานั่งรวมกลุ่มกับเพื่อน มองเพื่อนปั้นดินเหนียวขาวอยู่ระยะหนึ่ง ต่อจากนั้นยอมปั้นในสิ่งที่เพื่อนในกลุ่มตกลงที่จะร่วมกันทำทุกครั้ง แม้จะยังไม่พูด

วุฒิ เดิมสนใจทำงานร่วมกับเพื่อนน้อย ไม่รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น จะวาดภาพตามความคิดของตัวเองเท่านั้น แต่ภายหลังยอมรับฟังและร่วมวาดภาพกับเพื่อนในกระดาษแผ่นเดียวกันได้ พูดคุยและหาข้อตกลงร่วมกับเพื่อนมากขึ้น

ผลภายหลังเสร็จสิ้นการทำกิจกรรม เด็กทั้งสองกลุ่มมีการไปมาหาสู่ระหว่างห้องมากขึ้น มีการนัดลงไปเล่นที่สนาม ชวนไปห้องสมุด เด็กออทิสติกมีการพูดถึงเพื่อนต่างห้องมากขึ้น กลายเป็นความสัมพันธ์ที่ต่อเนื่อง เมื่อเด็กออทิสติกเลื่อนชั้นขึ้นไปอยู่ในระดับชั้น ป.3 หรือชั้นอื่นๆ ต่อไป ซึ่งเป็นการเข้าเรียนรวมเต็มเวลา มีการเปลี่ยนกลุ่มเพื่อนบ้าง แต่ออทิสติกไม่ใช่คนแปลกหน้าของเพื่อนในระดับ การหาเพื่อนให้ไม่ใช่สิ่งที่ยากเพราะเด็กๆ นั้นมีน้ำใจให้แก่กัน เมื่อได้รับการขอร้องจากอาจารย์ เด็กๆ จะมีความภาคภูมิใจและเต็มใจช่วยเหลืออย่างสุดความสามารถอยู่แล้ว อาจารย์อาจจะขออาสาสมัครเพื่อให้เพื่อนออทิสติกนั่งด้วย หรืออาจจะจัดให้นั่งใกล้เพื่อนที่มีความพร้อมสูงเพื่อเป็นแบบอย่างและให้การช่วยเหลือแบบเพื่อนช่วยเพื่อนต่อไป

กลุ่มการพยาบาล สถาบันราชานุกูล (2549) ได้รายงานผลการใช้โปรแกรมแลกเปลี่ยนภาพเพื่อการสื่อสารต่อความสามารถในการสื่อความหมายของเด็กออทิสติกปฐมวัย เนื่องจากความบกพร่องของพัฒนาการด้านการสื่อสารของเด็กออทิสติกเป็นสิ่งที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่สังเกตเห็น และความหวังว่าเมื่อนำเด็กมารับการฝึกแล้วเด็กจะมีพัฒนาการดีขึ้น รวมทั้งสามารถพูดหรือสื่อความต้องการของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจได้ แต่ในสภาพความเป็นจริงถึงแม้ว่าเด็กจะได้รับการพัฒนาทักษะด้านภาษาตามโปรแกรมพื้นฐานของหอผู้ป่วยออทิสติก และเริ่มมีพัฒนาการดีขึ้นในระดับหนึ่งแล้ว แต่เด็กออทิสติกส่วนใหญ่ยังไม่สามารถเป็นผู้เริ่มต้นการสื่อสารได้ด้วยตนเอง บางรายพูดเลียนแบบคำพูดของผู้อื่นคล้ายนกแก้วนกขุนทองที่พูดได้แต่ไม่เข้าใจความหมาย ทำให้การพูดนั้นไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ เพราะฉะนั้นเพื่อเป็นการค้นหาวิธีการที่จะช่วยตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของเด็กออทิสติกและผู้ปกครอง หอผู้ป่วยออทิสติกจึงได้ทำการพัฒนารูปแบบ

การฝึกทักษะการสื่อสารแก่เด็กออทิสติกปฐมวัย โดยนาระบบแลกเปลี่ยนภาพเพื่อการสื่อสารซึ่งบูรณาการมาจากแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้แบบการวางเงื่อนไขการกระทำของสกินเนอร์ กวีวิธีการรับรู้ผ่านการมองตามแนวทางระบบแลกเปลี่ยนภาพเพื่อการสื่อสารของฟรอสต์และบอนดี (Frost and Bondy, 2002) และงานวิจัยของนุชนาถ แก้วมาตร (2547) ที่ได้นำสื่อภาพมาใช้พัฒนาความสามารถด้านการสื่อสารของเด็กออทิสติกระดับปานกลาง อายุ 10 ปี วัตถุประสงค์การวิจัยมีดังนี้ 1. เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมแลกเปลี่ยนภาพเพื่อการสื่อสารต่อความสามารถในการสื่อความหมายของเด็กออทิสติกปฐมวัย 2. เพื่อเปรียบเทียบผลก่อนและหลังการใช้โปรแกรมแลกเปลี่ยนภาพเพื่อการสื่อสารต่อความสามารถในการสื่อความหมายของเด็กออทิสติกปฐมวัย โดยศึกษาในกลุ่มประชากรเด็กออทิสติก อายุ 3-5 ปี ที่รับไว้เป็นผู้ป่วยในของสถาบันราชานุกูล ใช้รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลัง กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กออทิสติก อายุ 3-5 ปี ที่รับไว้เป็นผู้ป่วยในของหอผู้ป่วยออทิสติก สถาบันราชานุกูล ปีงบประมาณ 2549 จำนวน 7 ราย การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือโปรแกรมแลกเปลี่ยนภาพเพื่อการสื่อสาร เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบวัดความสามารถในการสื่อความหมายของเด็กออทิสติกปฐมวัย ก่อนและหลังจากให้โปรแกรมแลกเปลี่ยนภาพเพื่อการสื่อสาร ระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคม-เมษายน 2549 รวม 4 เดือน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติ Wilcoxon Matched Pair Signed Rank Test ผลการวิจัยพบว่าโปรแกรมแลกเปลี่ยนภาพเพื่อการสื่อสารมีผลต่อความสามารถในการสื่อความหมายของเด็กออทิสติกปฐมวัย และความสามารถในการสื่อความหมายของเด็กออทิสติกปฐมวัยดีขึ้นหลังจากเด็กได้รับโปรแกรมแลกเปลี่ยนภาพเพื่อการสื่อสาร ดังนี้ เด็ก 3 คนผ่านเกณฑ์การประเมินและกำลังอยู่ในระหว่างการฝึกขั้นตอนที่ 6 สามารถพูดเป็นคำและเป็นประโยค 4-6 พยางค์ได้ ส่วนเด็กอีก 4 คน อยู่ในขั้นตอนที่ 4 สามารถสร้างประโยคจากภาพและแลกเปลี่ยนภาพกับสิ่งที่ต้องการได้ โดย 1 ใน 4 คนนี้ เริ่มพูดเป็นคำที่มีความหมาย 1-2 พยางค์ได้บ้างแล้วแต่พูดไม่ชัด

1.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Leo Kanner (1943 cited in Smith, 1998) ได้ศึกษาวิจัยและใช้คำเรียกเด็กออทิสติกเป็นคนแรกโดยในการศึกษาวิจัยของเขาครั้งนั้น มีวัตถุประสงค์ที่จะแยกกลุ่มเด็กเหล่านี้ออกจากกลุ่มเด็กที่เป็นโรคจิตในเด็ก เพราะเขาพบว่าเด็กออทิสติกมีพฤติกรรมบกพร่องที่แตกต่าง กล่าวคือ ไม่สามารถมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น สนใจสิ่งของมากกว่าบุคคล พัฒนาการทางภาษาล่าช้า อาจพูดเลียนแบบทันทีที่ได้ยินผู้อื่นพูด ใช้สรรพนามเรียกตนเองและผู้อื่นอย่างสับสน ขาดจินตนาการ ชอบเล่นของ

เล่นซ้ำๆและเล่นแบบเดิมๆทนมไม่ได้หากผู้ใดเปลี่ยนกิจกรรมหรือกิจวัตรประจำวันของตนเอง มีความจำดีมาก มีลักษณะภายนอกและร่างกายเหมือนเด็กปกติทั่วไป

Rodrigue, Morgan and Geffken (1991) ได้ทำการศึกษาวิจัย เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรม การปรับตัว ในเด็กและวัยรุ่นที่มีอาการออทิสซึม เด็กและวัยรุ่นที่มีภาวะปัญญาอ่อน รวมทั้งเด็กและวัยรุ่น ที่ปกติ โดยใช้แบบวัดพฤติกรรม การปรับตัว VABS ฉบับ Survey Form เป็นเครื่องมือในการ ประเมิน และใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งสามประเภทๆละ 20 คน ผลการศึกษาพบว่า เด็กและวัยรุ่นที่มี อาการออทิสซึม เป็นกลุ่มที่มีความบกพร่องอย่างรุนแรงในด้านทักษะการปรับตัวทางสังคม ซึ่งผู้วิจัย ได้นำเสนอไว้ว่าการศึกษากลับมาเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการทางสังคมนั้นควรเป็นการศึกษาระยะยาว และประโยชน์ของแบบวัดพฤติกรรม การปรับตัว VABS สามารถนำมาใช้ศึกษาลักษณะความ บกพร่องของความสามารถทางสังคมได้

Peck (cited in Cynthia, 1992) ได้ศึกษาวิจัยกลุ่มครูผู้สอนที่จะถูกฝึกให้ใช้เทคนิค เอื้ออำนวย ในการส่งเสริมการติดต่อสื่อสารท่ามกลางเด็กนักเรียนออทิสติกและเด็กที่บกพร่องพิการ รุนแรง โดยครูจะถูกฝึกสอนเทคนิค คือจัดให้นักเรียนมีทางเลือกมากขึ้น และมีโอกาสมากขึ้นใน การติดต่อสื่อสาร และให้เลียนแบบพฤติกรรมของนักเรียนและให้รายละเอียดแก่นักเรียนในการ ติดต่อสื่อสาร ซึ่งผลของการสอนของครูที่ได้รับการฝึกฝนดังกล่าวนี้ปรากฏว่า นักเรียนได้เพิ่ม พฤติกรรมการตอบสนองต่อการสื่อสารมากขึ้น

Howlin (cited in Cynthia, 1992) ได้ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับเด็กออทิสติกว่ามีมากมายที่ต้อง ประสบบกกับอุปสรรค จากการไม่สามารถพูดสนทนา หรือทำความเข้าใจการโต้ตอบปฏิสัมพันธ์กับ ผู้อื่น ขาดความสามารถในการปรับตัวเข้ากับเพื่อนวัยเดียวกัน ขาดความสามารถในการปรับ ตัวให้มีความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาแม้ลักษณะ เหล่านี้จะสามารถฝึกฝนได้แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จเพราะสภาพแวดล้อมทางสังคมไม่เอื้ออำนวย

Schatz and Hamdan (1995) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของอายุและเชาวน์ปัญญาที่มีต่อ พฤติกรรม การปรับตัว โดยทำการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กและวัยรุ่นที่มีอาการออทิสซึม จำนวน 72 คน กับกลุ่มเด็กและวัยรุ่นที่มีภาวะปัญญาอ่อนจำนวน 36 คน ผลการศึกษาพบว่า อายุ และเชาวน์ปัญญา และพฤติกรรม การปรับตัวมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก และเด็กออทิสติกมี คะแนนพฤติกรรม การปรับตัวด้านการสื่อความหมายต่ำกว่าเด็กที่มีภาวะปัญญาอ่อน นอกจากนี้ยัง พบว่า เด็กออทิสติกมีความสามารถของการเพิ่มขึ้นในด้านความสามารถทางสังคมน้อยกว่าเด็กที่ ภาวะปัญญาอ่อน

ตอนที่ 2 การจัดการศึกษาพิเศษและการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในประเทศไทย

ในการจัดการศึกษาให้กับผู้มีความบกพร่องหรือมีความผิดปกติแบบดั้งเดิมนั้น มุมมองทางการแพทย์ที่มีต่อเด็กที่มีความบกพร่องหรือผิดปกติจะมองว่าความบกพร่องหรือผิดปกติที่เกิดขึ้นกับเด็กคนใดคนหนึ่งนั้นเป็นเรื่องที่เด็กผู้นั้นจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่ผู้ปกติใช้ชีวิตอยู่ แนวคิดดังกล่าว ก่อให้เกิดการจัดการศึกษาให้กับเด็กผู้ผิดปกติหรือบกพร่องเป็นพิเศษแยกจากเด็กปกติธรรมดาทั่วไปแต่มุมมองทางสังคมวิทยา ที่ปัจจุบันได้รับการยอมรับเอาแนวคิดที่ถือว่าเป็นมุมมองใหม่ (Inclusionary Approach) คือ แนวคิดที่ว่าอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้นั้น ไม่ใช่มาจากตัวเด็กแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่อุปสรรคนั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้ผิดปกติหรือผู้มีความบกพร่องนั้น มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวของเขาเอง ไม่ว่าจะเป็น นโยบาย วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ ดังนั้นการที่จะทำให้เด็กพิการ หรือบกพร่องเกิดการเรียนรู้ได้ จำเป็นที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับเด็ก และยังคงสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเด็กปกติ กับเด็กพิการหรือบกพร่อง (สำนักนิเทศและพัฒนากามาตรฐานการศึกษา, 2545) ซึ่งก่อนที่จะกล่าวถึงการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนออทิสติกในปัจจุบัน ควรทำความเข้าใจกับลักษณะความเป็นมาของการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับนักเรียนพิการตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันดังนี้

2.1 ความหมายของการจัดการศึกษาพิเศษ

การจัดการศึกษาพิเศษ หมายถึง การศึกษาที่จัดในโรงเรียนการศึกษาพิเศษให้กับเด็กพิการ แต่ละประเภทความพิการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นกฎหมายแม่บทที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแห่งชาติ ในมาตรา 10 วรรคสอง กำหนดให้ การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส นั้นย่อมหมายถึงคนพิการทุกประเภทมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษโดยรัฐต้องจัดการศึกษาให้ตั้งแต่แรกเกิด หรือพบความพิการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย รวมทั้งจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543)

ในระบบการจัดการศึกษาแต่เดิมจะจัดรูปแบบเดียว คือ การศึกษาปกติทั่วไป (Regular Education) ซึ่งแต่เดิมไม่ได้มีคนคำนึงถึงเด็กพิการ หรือเด็กที่ไม่สามารถเรียนรู้ได้ในระบบปกติทั่วไป แต่ต่อมามีกลุ่มเด็กพิการที่นักการศึกษาเห็นว่าสามารถให้การศึกษาได้ จึงได้จัดเป็นโรงเรียนพิเศษเฉพาะความพิการ ให้กับกลุ่มเด็กพิการเหล่านั้น จึงได้มีการกำเนิดการศึกษาพิเศษ (special education) ขึ้น เมื่อจัดการศึกษาพิเศษให้เป็นระยะเวลาหนึ่ง มีกลุ่มนักการศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าเด็กพิการกลุ่มหนึ่งสามารถพัฒนาได้มาก จึงได้มีการทดลองให้เด็กพิการเข้าไปทำการเรียนร่วมใน

โรงเรียนทั่วไป และเกิดวิธีการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม เรียกว่า การเรียนร่วม (integrated Education หรือ mainstreaming) จากคำจำกัดความของการเรียนร่วมและแนวทางการจัดการเรียนร่วมนี้ มีประเด็นสาระสำคัญอยู่ 2 ประเด็น คือ

ข้อที่ 1 โรงเรียนการศึกษาพิเศษ ต้องเตรียมเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้พร้อมที่จะเข้าเรียนร่วมได้ หมายถึง เด็กจะต้องมีพัฒนาการเท่าเทียมกับเด็กปกติทั่วไปทุกประการจึงจะได้รับโอกาสให้เข้าเรียนร่วมโดยทางโรงเรียนจะมองว่า เด็กมีปัญหาจึงต้องปรับและเตรียมที่เด็ก

ข้อที่ 2 โรงเรียนและชั้นเรียนปกติทั่วไป ไม่จำเป็นต้องปรับเปลี่ยน หลักสูตร เทคนิคการสอน การประเมิน ฯลฯ โรงเรียนเพียงแต่จัดบริการสนับสนุนช่วยเหลือเพิ่มเติม ฉะนั้นหากเด็กได้เข้าเรียนในโรงเรียนที่ผู้บริหารและครูที่เข้าใจ ก็จะได้รับโอกาสให้เข้าเรียนร่วมและได้รับการสนับสนุน แต่หากเด็กไปเข้าเรียนในโรงเรียนที่ผู้บริหารและครูที่ไม่เข้าใจ เด็กก็จะขาดโอกาสที่จะได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือให้สามารถเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพให้ได้สูง

การดำเนินการจัดการศึกษาพิเศษที่ผ่านมา ได้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษาได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสได้เรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพร่างกายจิตใจ และ ความสามารถของแต่ละคน โดยมีรูปแบบในการจัดการศึกษาหลายรูปแบบ ซึ่งเด็กพิการสามารถเข้าเรียนได้ตามความระดับความสามารถดังนี้ (1) ชั้นเรียนปกติเต็มวัน (2) ชั้นเรียนปกติกับการให้คำแนะนำปรึกษา (3) ชั้นเรียนปกติกับบริการครูเดินสอน (4) ชั้นเรียนปกติกับบริการครูสอนเสริม (5) ศูนย์วินิจฉัยและวางแผนแก้ไข (6) การสอนในโรงพยาบาลและที่บ้าน (7) ชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ(8) โรงเรียนพิเศษไปกลับ และ(9) โรงเรียนพิเศษประจำ ผลการดำเนินงานในอดีต พบว่า สามารถขยายบริการและโอกาสการศึกษาให้คนพิการโดยในปี พ.ศ.2536 มีคนพิการในวัยเรียนกลุ่มอายุ7-14 ปี มีโอกาสเข้าเรียน 7,242 คนเท่านั้น แต่ในปี พ.ศ.2544 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจำนวน 125,433 คน มีโอกาสได้เข้าเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษาครอบคลุมทุกจังหวัดทั่วประเทศ (เบญจา ชลธารันนท์, 2538)

จากการที่รัฐบาลได้มีนโยบายปฏิรูปการศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ปี พ.ศ.2542 เป็นปีการศึกษาเพื่อคนพิการ โดยเน้นว่าคนพิการทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียนและมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งใช้หลักปรัชญาเด็กเป็นศูนย์กลางและการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ในปี พ.ศ.2543 ได้มีนโยบายและเจตนารมณ์ที่จะขยายโอกาสบริการการศึกษาสำหรับคนพิการให้ทั่วถึง และมีคุณภาพเป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยมติดคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ ได้มีนโยบายว่า คนพิการทุกคนต้องได้เรียน โดยได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งได้จัด ระบบโครงสร้างการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ และปรับปรุงระบบการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อคน

พิการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นซึ่งมาตรา ๗ การจัดการศึกษาพิเศษ และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้ (ธีรศักดิ์ กอวารกุล, 2549)

(1) เป็นการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการทางการศึกษา และสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้ที่มี ความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา ผู้ปกครอง หรือชุมชน ในการจัดการ ศึกษา ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการและต่อเนื่องตลอดชีวิต

(2) การจัดการศึกษาพิเศษให้จัดได้หลายรูปแบบ หลายลักษณะ ตามความต้องการ เหมาะสมของผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาผู้ปกครอง หรือชุมชน ตามหลักการการจัดการ ศึกษาพิเศษ

(3) เป็นการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้ปกครองของผู้ที่มี ความต้องการจำเป็นพิเศษทาง การศึกษา ชุมชน องค์กรต่าง ๆ หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

(4) ส่งเสริมสนับสนุนการฟื้นฟูการพัฒนาศักยภาพในการดำรงชีวิตและพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพของผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา

(5) ส่งเสริมพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถใน ด้านการศึกษาพิเศษ และการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษ

(6) มีการนำสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกมาใช้ในการจัดการศึกษาและกระจาย เผยแพร่การใช้สื่อเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก ไปสู่ผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการ ศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาพิเศษกำหนด

(7) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาได้เรียนร่วม กับเด็กปกติในสถานศึกษาทั่วไปได้อย่างกลมกลืนและมีความสุข

(8) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาสำหรับ ผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

ตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2551 ได้กล่าวถึงสิทธิหน้าที่ทาง การศึกษาของคนพิการ ดังนี้ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2551)

1. ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทาง การศึกษา

2. เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึง ความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น

3. ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ ของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล

2.2 การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

การสนับสนุนสิทธิทางการศึกษาของเด็กทุกคน โดยถือว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน และเป็น สิทธิของเด็กทุกคนที่จะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ ได้เกิดปรัชญา และ แนวทางการจัดการศึกษาในแนวใหม่ เรียกว่า การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education) ซึ่งมุ่งเน้นการจัดการศึกษาสำหรับทุกคน โดยรับนักเรียนพิการเข้ามาเรียนรวมกันกับนักเรียนปกติ ตั้งแต่เริ่มเข้ารับการศึกษา และ จัดให้มีบริการพิเศษตามความต้องการของแต่ละบุคคล (สำนักงาน สถาบันราชภัฏ, 2543) เพื่อให้เด็กทุกคนได้รับ โอกาสและสิทธิที่จะเรียนรู้อย่างเท่าเทียม ดังนั้นการที่ โรงเรียนจะสามารถค้นหาวิธีที่จะพัฒนาเด็กทุกคน โดยไม่แยกตัวออกจากสังคม จึงเป็นส่วนหนึ่ง ของระบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม (UNESCO, 2001) จากการจัดทำนโยบาย และแนวยุทธ ศาสตร์การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติพบว่า รูปแบบ วิธีการของการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษาที่ประสบผลสำเร็จนั้น คือ โรงเรียนแบบเรียนรวม (Inclusive Schools) โดยมีการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบในการจัดการเรียน การสอนของโรงเรียน ทั้งในเรื่องการปรับสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ การบริหารสถานศึกษา รูปแบบการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล การจัดบุคลากรดำเนินงานเพื่อให้มีระบบการศึกษา ที่ยืดหยุ่น สามารถตอบสนองความต้องการที่แตกต่างของผู้เรียนได้(กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมไว้ดังนี้

การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม คือ การศึกษาสำหรับทุกคนโดยรับเข้ามาเรียนรวมกัน ตั้งแต่เริ่มเข้ารับการศึกษา และจัดให้มีบริการพิเศษตามความต้องการของแต่ละบุคคลจัดเป็นแนวคิด ใหม่ ซึ่งถือเป็นความร่วมมือ และรับผิดชอบร่วมกัน (Collaboration) ระหว่างครูทั่วไปและครู การศึกษาพิเศษในโรงเรียน เพื่อดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนและบริการต่างๆ ให้กับนักเรียน ในความดูแล ซึ่งการเรียนร่วมจัดเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมและยังให้คำจำกัด ความเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อสื่อสารกับประเทศต่างๆ ไว้ดังนี้ (ผดุง อารยะวิญญู, 2546)

"Inclusive Education is Education for all, It involves receiving people at the beginning of their education, with provision of additional services needed by each individual" (ผดุง อารยะ วิญญู, 2546)

2.2.1 ความเป็นมาของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม หรือ Inclusive Education เป็นการใช้นัยยะของคำว่า Inclusion ซึ่งคำ ๆ นี้มีประวัติศาสตร์มานานพอสมควรตั้งแต่ ปี ค.ศ.1955(พ.ศ.2498) เป็นคำที่ผู้หญิงคนหนึ่ง (Rosa Parks) เรียกร้องขอเป็นธรรมจากสังคม จากการที่กีดกันเธอ แบ่งแยกเธอ ออกจากสังคม เพียงเพราะว่าเธอเป็นคนผิวดำ ในทำนองเดียวกันสำหรับเรื่องการจัดการศึกษาแบบ Inclusive Education ก็จะเป็นการจัดการศึกษาที่ไม่มีการกีดกัน หรือ แบ่งแยกเด็กออกจากชุมชน ออกจากสังคม สังคมที่เด็กจะต้องเรียนรู้เพื่อดำรงชีวิตต่อไปในอนาคตการเรียนรวมจึงหมายถึงการที่เด็กทั้งหมดได้เรียนรวมกันในชั้นเรียนปกติทุก ๆ วัน ซึ่งถ้าเด็กคนใดมีความต้องการจำเป็นส่วนบุคคล ก็ต้องลดข้อจำกัดนั้นออกจากสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด ซึ่งปรัชญานี้สอดคล้องกับปรัชญาขององค์การทางการศึกษาและวัฒนธรรม(UNESCO)ว่าด้วยสิทธิของเด็กทุกคนที่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับการศึกษาที่สนองความต้องการที่แตกต่างกัน โรงเรียนต้องจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคนอย่างเหมาะสม เป็นแนวคิดในการจัดการศึกษาเพื่อทุกคน(Education for all) และจากปรัชญาของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมจะเห็นได้ว่าเป็นการจัดการศึกษาที่มีได้มุ่งหวังเพียงแค่ให้เด็กทุกคนสามารถเรียนรู้ร่วมกันเท่านั้น แต่เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Center) ด้วย โดยที่พิจารณาถึงความต้องการพิเศษทางการศึกษา (Special Education Need) ของแต่ละคน ว่ามีความต้องการอะไรบ้าง เพื่อที่จะทำให้เด็กนั้นสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพของตนเอง

ดังนั้นเพื่อให้การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ซึ่งจะใช้เป็นการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการประสบความสำเร็จ สิ่งที่สำคัญมากก็คือ การทำเข้าใจในศักยภาพของเด็กแต่ละคนว่า เด็กมีทักษะในเรื่องใดบ้างที่ได้อยู่แล้ว มีทักษะในเรื่องใดบ้างที่มีข้อจำกัด มีความบกพร่อง อะไรคือสิ่งอำนวยความสะดวก ที่จะช่วยให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จำเป็นต้องมีการวางแผนและจัดทำอย่างเป็นระบบและจะต้องระบุไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individual Education Plan : IEP) เนื่องจากการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม เพื่อคนพิการหรือบุคคลที่มีความบกพร่องนั้น จำเป็นต้องมีองค์ประกอบหลายอย่าง เพื่อเป็นการสอดคล้องกับศักยภาพของเด็กแต่ละคน อาทิเช่น จะต้องมีการปรับหลักสูตร ปรับสาระการเรียนรู้ รูปแบบการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล การบริหารจัดการ การปรับสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ ฯ และการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมนั้น มิใช่ว่าเด็กทั้งหมดจะเรียนรวมกัน อยู่ในห้องเรียนปกติ ทั้งวัน ทุกคาบวิชา จากการที่เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างในความต้องการ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการบางคน ก็มีความต้องการจำเป็นอย่างหนึ่ง ในการศึกษา กล่าวคือ ห้องสอนเสริม ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ก็เล็งเห็นความสำคัญในส่วนนี้ และได้เตรียมการเอาไว้ เพื่อเป็นสถานที่ ที่เด็กจะได้รับการสอนเสริม ได้รับการบริการความช่วยเหลือต่าง ๆ

เพื่อส่งเสริมและสนับสนุน ทำให้การเรียนรู้ของเด็กในห้องเรียนปกติ สามารถทำได้โดยประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ยังมืองค์ประกอบสำคัญอีกข้อหนึ่ง ในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการคือ การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน การปรับหลักสูตร ปรับสาระการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล เพื่อให้สอดคล้องกับศักยภาพของเด็กแต่ละคน สำหรับเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ครูผู้สอนจะต้องมีองค์ความรู้ ความเข้าใจ ในศักยภาพของเด็กแต่ละคนเป็นอย่างดี เพื่อที่จะกำหนด กิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เด็กควรได้รับ ทั้งในห้องเรียนรวมปกติ และ ในห้องสอนเสริม

2.2.2 ปรัชญาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

ปรัชญาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมมีรายละเอียดและจุดเน้นดังนี้ (สำนักคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545)

1. มนุษย์ทุกคนย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันในโอกาสทางการศึกษา ดังนั้นการจัดระบบการศึกษา จึงจัดบริการการศึกษาให้แก่มนุษย์ทุกคนโดยไม่แยกความบกพร่อง หรือฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม จึงควรจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล

2. มนุษย์ทุกคนย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันในการอยู่ร่วมกันในสังคม ดังนั้นการจัดการเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียนละวัยเรียน เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษอยู่ร่วมกับเด็กปกติยอมก่อให้เกิดคุณค่าและสร้างสรรค์สังคม เพราะเด็กเหล่านี้จะมีความเข้าใจอันดีต่อกัน มีการยอมรับซึ่งกันและกัน เมื่อเด็กเหล่านี้เติบโตเป็นผู้ใหญ่จะไม่เกิดการแบ่งแยกความแตกต่างของมนุษย์ในสังคม

3. การเรียนการสอนในชั้นเรียนย่อมสนองตามความแตกต่างแต่ละบุคคล ดังนั้นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ให้เข้าเรียนชั้นเรียนร่วม จึงควรได้มีการปรับปรุงการเรียนการสอนให้เป็นการสอนเพื่อบุคคลทั่วไป เพื่อให้พัฒนาความพร้อมและความรู้ความสามารถของผู้เรียนทุกคนให้พัฒนาทุกด้านด้วยวิธีการและกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อให้เกิดศักยภาพที่จะดำรงชีพอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

John and John (1980) ได้ให้ความหมายของการเรียนรวมไว้ว่า เป็นการจัดการศึกษาที่ให้เด็กพิเศษทุกคนมีโอกาสเข้ารับการศึกษาที่เหมาะสม โดยมีขีดจำกัดน้อยที่สุด ตามแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

2.2.3 ความสำคัญของการเรียนรวม

การจัดการเรียนรวม “Inclusion” เด็กพิเศษที่เข้าเรียนรวมกับเพื่อนๆ ปกติแบบเคียงบ่าเคียงไหล่กันไป จะส่งผลให้เด็กเรียนรู้ที่จะยอมรับซึ่งกันและกัน เด็กจะเข้าใจถึงความเหมือนและความไม่เหมือนในการอยู่ร่วมกัน (ผดุง อารยะวิญญู, 2546) เด็กปกติก็ได้เรียนรู้ที่จะยอมรับความพิการด้านความสามารถของเพื่อนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตเขา การยอมรับความพิการ จึงเป็นเรื่องจำเป็น นอกจากนี้เด็กที่เรียนรวมจะได้รับประโยชน์จากการร่วมมือและความรู้สึกที่รับผิดชอบที่จะพัฒนาไป

ด้วยกันในชั้นเรียน การมีปฏิสัมพันธ์กันเช่นนี้ จะส่งผลให้มีการยอมรับซึ่งกันและกัน รู้สึกและตระหนักถึงความพิการได้ ซึ่งสิ่งนี้เป็นเรื่องสำคัญเมื่อเด็กเหล่านี้เข้าสู่วัยผู้ใหญ่ อย่างไรก็ตามเด็กที่เรียนในระบบ “Inclusion” ยังคงต้องได้รับการบริการศึกษาพิเศษ ไม่ว่าจะเป็นครูพิเศษ สื่อสิ่งอำนวยความสะดวก บริการทางการศึกษาพิเศษอย่างต่อเนื่องกัน แต่อาจมีการเปลี่ยนวิธีการจัดการและการให้บริการ เพื่อความสะดวกและเหมาะสมกับความบกพร่องของเด็ก (ผดุง อารยะวิญญู, 2546; อาพร ศรีนุเดช, พรหมณี หาญหัก และ ปรีศนา สันคำ, 2546)

2.3 รูปแบบของการจัดการเรียนรวม

อัญชลี ศาลากิจ (2542) กล่าวว่า การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusion) เป็นการจัดการศึกษาตามความเชื่อว่า เด็กพิการต้องได้รับการศึกษาในระบบการศึกษาทั่วไปในชั้นเรียนปกติ ในโรงเรียนที่อยู่ใกล้บ้าน ได้เรียนเคียงบ่าเคียงไหล่ไปกับเพื่อนๆที่ไม่ได้เป็นเด็กพิการ แนวคิดนี้ต่างกับแนวคิดสองแบบแรก คือ แนวคิดนี้มีความเชื่อว่า ไม่ว่าเด็กจะมีความพิการรุนแรงมากมาแค่ไหน ก็ต้องได้รับการศึกษาแบบที่จัดในชั้นเรียน นักเรียนต้องการวิธีสอนแบบพิเศษ เทคโนโลยีที่จะอำนวยความสะดวก การบำบัดหรือการช่วยเหลือเฉพาะตัว เป็นสิ่งที่ต้องจัดให้ในชั้นเรียนปกติ ซึ่งแนวคิดนี้จะสะท้อนให้เห็นถึงสิทธิทางการศึกษาของเด็กพิการที่จะได้รับความเสมอภาคทางการศึกษา

นักวิชาการบางท่านอาจเรียกรูปแบบการศึกษาที่มีนักเรียนพิการเรียนรวมกับนักเรียนปกติว่า การเรียนรวม ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า Integration หมายถึงการเรียนร่วมบางเวลา ส่วนการเรียนร่วมเต็มเวลาตรงกับภาษาอังกฤษว่า Mainstreaming ส่วนการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม หรือ Inclusion นั้น ใช้คำภาษาไทยว่า การศึกษาเพื่อการเรียนรวม แต่ในที่นี้ขอใช้คำว่า การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ซึ่งการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในประเทศไทยมักเรียกสั้นๆว่า เรียนรวม

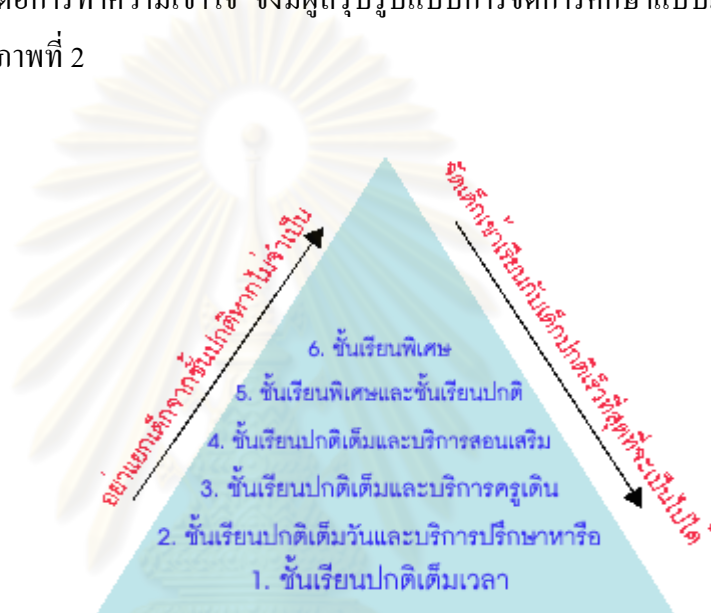
Kauffman และ Hallahan (1981) ได้ให้ความหมายว่า การเรียนรวมเป็นการให้เด็กพิเศษอยู่ร่วมกับเด็กปกติทั้งทางการเรียนการสอนและทางสังคมโดยมีพื้นฐานอยู่บนการวางแผนทางการศึกษา

ดังนั้นอาจสรุปได้ว่าแต่ละคำที่กล่าวมาตรงกับความหมายในภาษาไทยดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา, 2541)

Mainstreaming หมายถึง การให้เด็กเข้าไปเรียนในโรงเรียนปกติในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา เด็กจะได้รับบริการทางการศึกษา เช่นเดียวกับคนอื่นๆ ทุกประการ เด็กที่เข้าเรียนรวมแบบนี้จะต้องเป็นเด็กที่มีความพิการไม่มากนัก มีระดับสติปัญญาและความพร้อมด้านการเรียนตลอดจนวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคมสมวัย

Integration หมายถึง การเรียนร่วมซึ่งจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษไปเรียนในชั้นเรียนปกติบางเวลา หรือบางวิชา และยังหมายรวมถึงการจัดชั้นเรียนเฉพาะเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนปกติ เด็กที่รับบริการในลักษณะนี้ มักเป็นเด็กและมีความพิการในระดับปานกลางถึงระดับมาก จึงไม่อาจเรียนร่วมเต็มเวลาในทุกวิชาได้ ต้องมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาพิเศษเฉพาะบุคคลให้กับเด็ก จัดให้มีห้องเสริมวิชาการ (Resource Room) และมีอุปกรณ์พิเศษในการให้บริการ

เพื่อสื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ จึงมีผู้สรุปรูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในประเทศไทยไว้ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในประเทศไทย

ที่มา : การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (ผดุง อารยะวิญญู, 2542)

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม (inclusive education) หมายถึง การศึกษาสำหรับทุกคน(education for all, EFA) โดยรับเด็กและเยาวชนพิการหรือมีความบกพร่องเข้ามาเรียนตั้งแต่เริ่มเข้ารับการศึกษาแก่นักเรียนทั่วไปและจัดให้มีบริการตามความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคลและในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมนี้ต้องให้เด็กและเยาวชนพิการหรือที่มีความบกพร่องและครอบครัวได้รับการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มคือตั้งแต่แรกเกิดทันทีที่พบความพิการและโรงเรียนต้องมีการจัดเตรียมปรับเปลี่ยนและพัฒนาบุคลากร รวมทั้งผลิตครูการศึกษาพิเศษที่จำเป็นต้องให้มีทักษะที่จะออกไปทำงานกับครูในระบบการศึกษาทั่วไปด้วย

2.3.1 องค์ประกอบของการเรียนรวม

Reymolds and Birch (1982) กล่าวว่า องค์ประกอบที่จะทำให้การเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติประสบผลสำเร็จมี 10 ประการ คือ

1. ครูการศึกษาพิเศษและครูปกติจะต้องทำงานประสานกันและร่วมมือกันอย่างดี
2. หากครูที่สอนเด็กปกติมีปัญหาในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทางโรงเรียนควรหาทางแก้ไข
3. ครูผู้สอนควรมีเจตคติเชิงบวกต่อการเรียนรวม กล่าวคือ
  - 3.1 ครูมีความเชื่อว่าเด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษา
  - 3.2 ครูมีความตั้งใจในการสอน
  - 3.3 ครูมีการวางแผนการศึกษาอย่างรอบคอบ
  - 3.4 ครูจัดการเรียนการสอนให้มีความยืดหยุ่นได้
  - 3.5 ครูตระหนักว่าพัฒนาการของเด็กด้านอารมณ์ สังคม มีความสำคัญเช่นเดียวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. การอบรมครูปกติให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
5. การเรียนรวมควรได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร โรงเรียน
6. การประเมินผลการเรียนความก้าวหน้าในการเรียนของเด็กควรกระทำอย่างสม่ำเสมอ
7. การใช้ประโยชน์แห่งทรัพยากรจากชุมชนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
8. ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมและรับรู้เกี่ยวกับการเรียนรวม
9. โรงเรียนควรมีความพร้อมก่อนลงมือจัดการเรียนรวม การคัดเลือกเด็กก่อนเข้าเรียนรวม ควรพิจารณาถึงความพร้อมของเด็กเป็นสำคัญ

2.4 การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในต่างประเทศ

กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(2548) ได้เสนอผลการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัย ในรูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษของต่างประเทศที่ถือได้ว่าเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพทันสมัยและอยู่บนพื้นฐานกฎหมายคุ้มครองสิทธิทางการศึกษาของประเทศคือ ประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดาและอังกฤษ สรุปได้ดังนี้

2.4.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา จัดการศึกษาภายใต้กฎหมาย ในปี พ.ศ. 2518 มีกฎหมายบังคับให้โรงเรียนทุกโรงเรียนห้ามปฏิเสธการรับนักเรียนเข้าเรียน อันเนื่องมาจากความพิการหรือความบกพร่อง และกำหนดให้ทุกโรงเรียนจัดการศึกษาให้กับเด็กพิการหรือนักเรียนที่มีความบกพร่องหรือที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ซึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกาใช้คำว่า “ความบกพร่อง

หรือความต้องการจำเป็นพิเศษ” แทนความพิการ สรุปได้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน,2548)

ก. กฎหมายระบุไว้ว่านักเรียนทุกคนที่มีอายุระหว่าง 6-12 ปี ที่ยังเรียนไม่จบชั้นมัธยมศึกษา
โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายแม้จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางจิตก็ได้รับสิทธิเท่าเทียมกัน ทั้งนี้เพราะ
กฎหมายกำหนดให้รัฐสนับสนุนค่าเล่าเรียนจนจบการศึกษา

ข. ให้ครอบครัวนักเรียนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้นักเรียนได้รับสิทธิและโอกาสทาง
การศึกษาเท่าเทียมกับบุคคลอื่นตามกฎหมายกำหนด

ค. นักเรียนพิการจะได้รับการศึกษาพิเศษและบริการที่เหมาะสม โดยจัดให้เข้าเรียนในสภาพ
แวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด

ง. นโยบายการศึกษาสำหรับเด็กพิการคือ การจัดการเรียนร่วม โดยให้ความสำคัญกับการลด
ข้อจำกัดทางสภาพแวดล้อม เจตคติเชิงลบของผู้อำนวยความสะดวกหรือครูใหญ่ และครูประจำชั้น ซึ่งจะ
ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนพิการเรียนรวม ในส่วนของรูปแบบการจัดการ
การศึกษาในสหรัฐอเมริกา กำหนดเป็นนโยบายสำคัญในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะ
บุคคล(IEP) และต้องจัดใหม่ทุก 3 ปีโดยพ่อ แม่ ผู้ปกครองจะต้องมีส่วนร่วมในการประเมินและ
ต้องมีการทบทวนแผนทุกปี

2.4.2 ประเทศแคนาดา

ประเทศแคนาดาให้ความสำคัญของการจัดการศึกษาพิเศษ โดยส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพ
คนพิการอย่างทั่วถึงมีกฎหมายรับรองสิทธิพื้นฐาน คือ การเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ
และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตั้งแต่แรกพบความพิการ กำหนดให้แต่ละจังหวัดมีกฎหมาย
ในการสนองตอบความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ โดยรัฐบาลท้องถิ่นสามารถกำหนดขึ้นเอง
ได้รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ คือการจัดการศึกษาเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไปแต่ละ
ท้องถิ่นจะต้องทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) โดยมีหลักการร่วมกันดังนี้ (สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548) คือ

- 1) จัดให้เท่าเทียมกับนักเรียนทั่วไป
- 2) จัดให้อย่างมีคุณภาพ
- 3) จัดให้ตรงกับความต้องการและความจำเป็นพิเศษ
- 4) สามารถประเมินผลได้

ประเทศแคนาดาได้ให้ความหมายของการเรียนร่วมไว้ดังนี้ คือ“การมีส่วนร่วม การมีมิตร
สัมพันธ์และการมีปฏิสัมพันธ์กัน” แต่ไม่ได้บังคับว่านักเรียนพิการทุกคนต้องเรียนร่วม ซึ่งบางคน
อาจจะเข้าเรียนในโรงเรียนเฉพาะพิการก็ได้แต่ทุกโรงเรียนมีหน้าที่รับผิดชอบและสนับสนุนการ
เข้าถึงบริการตามความต้องการจำเป็นพิเศษในการจัดทำ แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) ต้องมี

ส่วนร่วมจากทุกฝ่ายทั้งผู้เรียน ผู้ปกครอง ครู ครูใหญ่หรือผู้บริหารสถานศึกษา รัฐบาลโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้รับผิดชอบจัดการศึกษาทั้งหมด และสนับสนุนให้นักเรียนพิการได้รับการช่วยเหลือตามความต้องการจำเป็นพิเศษ

2.4.3 ประเทศอังกฤษ

ปี พ.ศ. 2539 พระราชบัญญัติการศึกษาของประเทศอังกฤษระบุให้นักเรียนพิการ หรือที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาได้เข้าเรียนร่วมในโรงเรียนทั่วไปให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ นักเรียนเหล่านี้ต้องได้รับการสนับสนุนส่งเสริมให้ได้รับการพัฒนาศักยภาพโดยไม่มีผลกระทบต่อนักเรียนทั่วไปและต้องมีการใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม โรงเรียนต้องสนับสนุนนักเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาเป็นเฉพาะบุคคล ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับนักเรียนเหล่านี้รายงานประจำปีของแต่ละโรงเรียนต้องบรรจุนโยบายแต่ละด้านของโรงเรียนที่สามารถตอบสนองความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนพิการ รายงานเหล่านั้น จะต้องมามีข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนพิการอยู่ด้วยคือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548)

2.4.3.1 นโยบายการรับนักเรียนพิการ ซึ่งรวมถึง

- 1) ขั้นตอนการช่วยเหลือนักเรียนพิการที่ถูกเลือกปฏิบัติ
- 2) การพยายามให้นักเรียนพิการได้เข้าถึงบริการและความช่วยเหลือต่าง ๆ

ของโรงเรียน

2.4.3.2 การให้ข้อมูลแก่ พ่อ แม่ ผู้ปกครองที่มีลูกพิการหรือที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโดยกำหนดแนวปฏิบัติดังนี้

1) แจ้งพ่อ แม่ ผู้ปกครองว่าทางโรงเรียนต้องประเมินและตรวจสอบความต้องการจำเป็นพิเศษของลูก

- 2) ให้คำอธิบายเกี่ยวกับการดำเนินการและการติดตามผล
- 3) แจ้งรายชื่อบุคคลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการให้ข้อมูลเพิ่มเติม
- 4) แจ้งพ่อ แม่ ผู้ปกครองให้ รู้ถึงสิทธิของลูกที่จะต้องได้รับการประเมิน

ความต้องการจำเป็นพิเศษ

5) หากผลการประเมินและการตรวจสอบแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความต้องการจำเป็นพิเศษผู้มีหน้าที่จะต้องทำรายการความต้องการจำเป็นพิเศษเหล่านั้นและแผนการช่วยเหลือ โดยกล่าวถึงรายละเอียดของการประเมินผลและการตรวจสอบรายละเอียดบริการทางการศึกษาที่นักเรียนจะได้รับ รายชื่อโรงเรียนต่าง ๆ ซึ่งสามารถให้บริการทางการศึกษาพิเศษแก่นักเรียนได้ เป็นต้น

2.4.3.3 ผู้มีอำนาจหน้าที่ในท้องถิ่นจะต้องรับผิดชอบดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ เช่น โรงเรียนที่ได้รับการระบุว่าสามารถให้บริการตามรายการความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนคนใดก็ต้องรับผิดชอบให้บริการแก่นักเรียนพิการคนนั้น แนวทางการจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทย ได้เน้นการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนทั่วไป การให้การสนับสนุนนักเรียนพิการ โดยต้องไม่มีผลกระทบต่อนักเรียนคนอื่น ๆ การให้ความสำคัญแก่ผู้บริหาร โรงเรียนหรือผู้มีอำนาจหน้าที่ในท้องถิ่นซึ่งจะต้องเป็นผู้กำหนดนโยบายและวางแผนการจัดการเรียนร่วมและการช่วยเหลืออย่างชัดเจน เน้นการประสานกับหน่วยงานต่าง ๆ และครอบครัวให้พ่อแม่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนเห็นความสำคัญของการนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและผู้บริหารจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินการให้นักเรียนพิการได้รับสิทธิการดูแลช่วยเหลือตามกฎหมาย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548)

สรุปได้ว่ารูปแบบที่ประเทศต่างๆ ได้จัดการศึกษาแบบเรียนรวมโดยหลักการเดียวกันคือยึดหลักสิทธิมนุษยชน ดังนี้ จัดการศึกษาแบบให้เปล่า จัดการศึกษาที่ทุกคนเข้าถึงได้ การศึกษาที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับและการศึกษาที่สามารถปรับให้เหมาะกับผู้เรียน ในส่วนรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนพิการพบว่า ทุกประเทศที่ศึกษาเน้นจัดแบบเรียนรวมให้นักเรียนพิการได้เรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไป การแยกนักเรียนพิการออกจากชั้นเรียนทั่วไป จะทำได้ต่อเมื่อไม่สามารถจัดในชั้นเรียนปกติได้

2.5 การบริหารจัดการการศึกษาเรียนร่วมในประเทศไทย

แม้ประเทศไทยต้องการจัดการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ดังประโยชน์ที่กล่าวมาข้างต้น แต่ในปัจจุบันพบว่า การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการในประเทศไทยยังเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม เนื่องด้วยข้อจำกัดในหลายประการ ฉะนั้นในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงกล่าวถึงโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมเท่านั้น และจากการติดตามผลการดำเนินการที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน พบว่า โรงเรียนทั่วไปยังมีปัญหาในการบริหารจัดการเรียนรวม เกิดจากโรงเรียนยังไม่มีความรู้ และขาดทักษะในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม เบญจา ชลธารันนท์ (2546) จึงได้พัฒนาระบบโครงสร้าง SEAT เพื่อศึกษาว่าอะไรคือปัจจัยสำคัญ ที่จะช่วยให้การบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมนี้ มีการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เด็กพิการสามารถเรียนรวมได้อย่างมีความสุข และมีการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล จึงเป็นที่มาของการพัฒนาระบบโครงสร้าง SEAT ขึ้น โดยนำเอาแนวคิดการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมหรือ Inclusive Education ประเทศที่คิดว่าจัดการศึกษาแบบเรียนรวมได้อย่างมีคุณภาพ นำมาปรับให้เหมาะสมกับบริบทของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในประเทศไทย ทำให้โครงสร้าง

SEAT มุ่งเน้นให้โรงเรียนเป็นองค์กรที่จะต้องปรับและเตรียมการ ในประเด็นที่ว่าโรงเรียนจะทำอย่างไรที่จะช่วยให้เด็กทุกคนที่อยู่ในโรงเรียนสามารถเรียนร่วมกับคนอื่นได้ แทนที่จะเป็นการมุ่งเตรียมเด็กพิเศษให้พร้อม และมีคุณสมบัติถึงเกณฑ์ตามที่โรงเรียนกำหนด นอกจากนี้มีการเตรียมการในเรื่องต่างๆที่กล่าวมาแล้ว นักวิชาการศึกษายังพบว่า เด็กบางกลุ่มก็ยังมีความต้องการจำเป็นพิเศษที่ไม่สามารถจัดไปได้ โรงเรียนจะทำอย่างไรที่จะสนองตอบความต้องการหรือข้อจำกัดเหล่านี้ และเป็นที่มาของการปรับกระบวนการทัศน์ใหม่ของการบริการจัดการ ศึกษาพิเศษให้กับเด็กทั่วไป (เบญจา ชลธารันนท์, 2546)

2.5.1 ความเป็นมาของโครงสร้าง SEAT หรือ SEAT Framework

โครงสร้าง SEAT เป็นกระบวนการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนพิการที่คำนึงถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จ 4 ประการ (เบญจา ชลธารันนท์, 2546) คือ

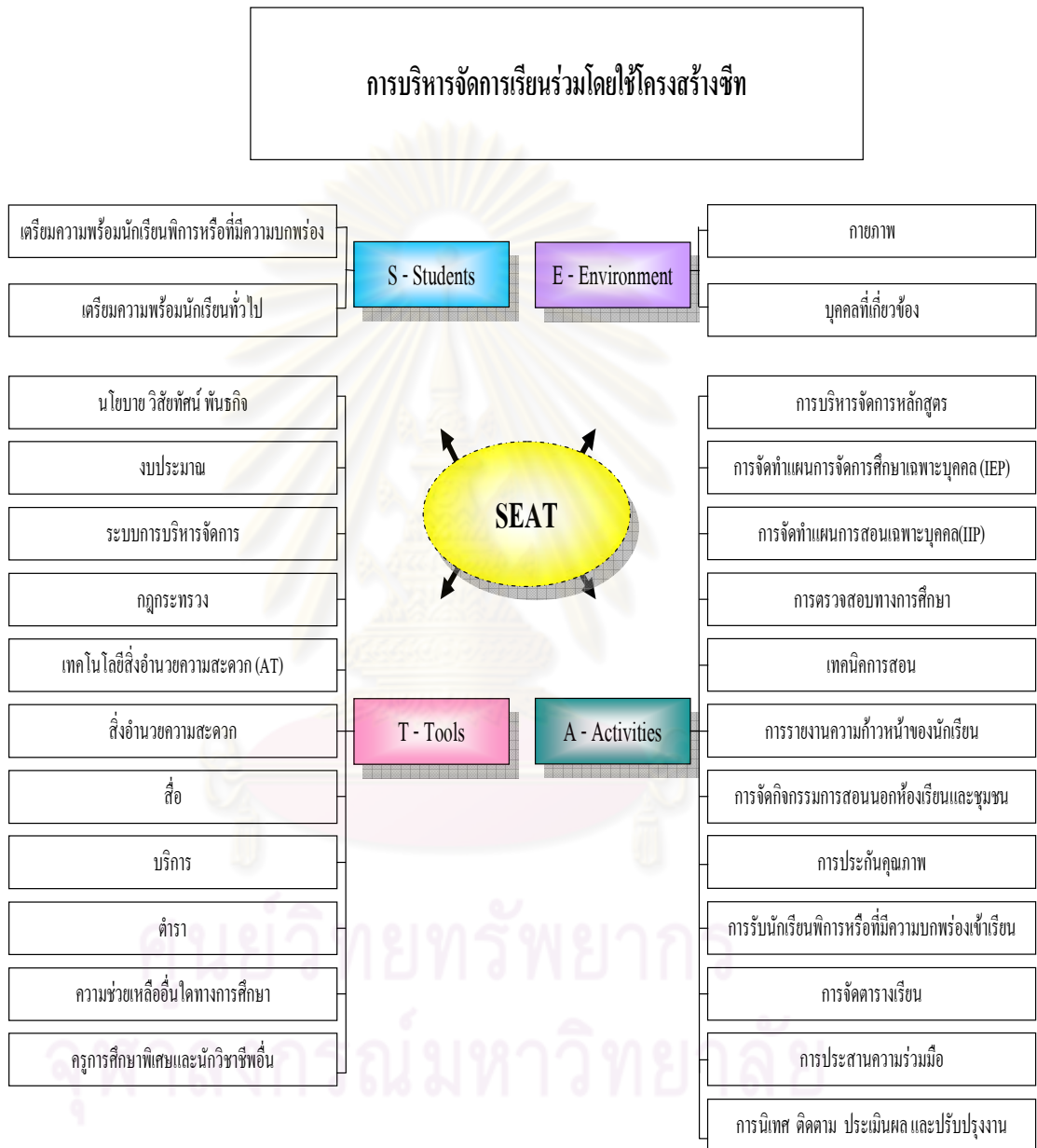
S (Student) หมายถึง นักเรียนที่มีความพิการ โดยหากรู้ว่าเด็กพิการตั้งแต่แรกเกิด รัฐจะให้บริการตั้งแต่แรกเกิด หรือหากพิการภายหลังก็ให้บริการทันทีที่พบความพิการเป็นการให้ต่อเติม โดยเตรียมเด็กให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรวม

E (Environment) หมายถึง สภาพแวดล้อม แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ กายภาพ หมายถึง สภาพกายภาพภายในโรงเรียน อีกส่วนหนึ่งคือ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับ บุคคลเหล่านี้ต้องได้เข้าใจในการจัดการศึกษาเรียนร่วม โดยผู้บริหาร โรงเรียนบอกเล่าให้บุคคลเหล่านี้เข้าใจ

A (Activity) หมายถึง กิจกรรมการเรียนการสอนภายในและภายนอกห้องเรียน เริ่มตั้งแต่หลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการปรับหลักสูตรของเด็กทั่วไปให้เด็กพิการแต่ละประเภท โดยมีกฎกระทรวงเอื้ออำนวยให้แล้ว การจัดการทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เป็นกระบวนการที่ดูแลเด็กพิเศษทุกด้านตลอดทั้งปี แผนนี้สามารถนำไปใช้ในกระบวนการของการตรวจสอบเด็กก่อนที่จะให้ความช่วยเหลือเด็กและเมื่อให้การช่วยเหลือเด็กไปแล้วยังเป็นเครื่องมือที่ใช้ในกระบวนการประเมินความก้าวหน้าของเด็กว่าเป็นไปสอดคล้องกับความต้องการของเด็กแต่ละคนหรือไม่

T (Tool) หมายถึง เครื่องมือ ซึ่งตามกฎกระทรวง หมายถึง เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก การใช้เทคโนโลยีมาประดิษฐ์เพิ่มเติม นโยบาย วัสดุทัศน พันทักษะ สื่อ ตำรา บริการ การฝึกอบรมพ่อแม่ ล้วนเป็นเครื่องมือที่จะช่วยในการให้บริการด้านการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษทั้งสิ้น หลักในการจัดการศึกษาพิเศษจะเป็นการเตรียมการให้โรงเรียน สิ่งอำนวยความสะดวก และความจำเป็นต่างๆ เอื้อต่อเด็กพิเศษ ไม่ใช่เป็นการปรับเด็กพิเศษให้สามารถปรับตัวเพื่อเรียนร่วมกับเด็กปกติอีกต่อไป (เบญจา ชลธารันนท์, 2546)

ซึ่งแผนภาพที่ 3 แสดงการบริหารจัดการเรียนรวมหรือเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้าง SEAT ดังนี้

แผนภาพที่ 3 การบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างSEAT (เบญญา ชลธารันนท์, 2546)

2.5.2 การดำเนินงานของโรงเรียนโดยใช้โครงสร้าง SEAT

การดำเนินงานของโรงเรียนโดยใช้โครงสร้าง SEAT มีขั้นตอนที่สำคัญดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547)

1. ประชุมบุคลากรทั้งหมดของโรงเรียน เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และความสามารถในการปฏิบัติงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
2. ประชุมคณะกรรมการโรงเรียนจัดทำวิสัยทัศน์ กำหนดกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของโรงเรียน
3. พัฒนาบุคลากรตามความต้องการจำเป็นของบุคลากรในแต่ละสถานศึกษา โดยอาจทำร่วมกับที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขต / จังหวัด และหรือหน่วยงานอื่น
4. จัดประสานบุคลากรและประสานเขตพื้นที่ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขต/จังหวัด ในเรื่องการรับเด็กทั้งเด็กที่มีอยู่ในโรงเรียนและเด็กที่เข้ามา
5. โรงเรียนจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)
6. การดำเนินงานตามโครงสร้าง SEAT

2.5.2.1 นักเรียน (S - Student) การเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไปและนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่อง เพื่อการเรียนร่วมนั้นต้องมีการจัดการ เช่น

1. จำนวนเด็กในห้องเรียน ถ้าโรงเรียนนั้นมีเด็ก 3 ห้องเรียน อาจจะกระจายเด็กพิการไปใน 3 ห้องเรียน
2. เรื่องของห้องเรียนที่เอื้อต่อตัวเด็ก เช่น เด็กพิการให้เรียนอยู่ชั้นล่าง เพราะฉะนั้นก่อนเปิดเทอมต้องทำการปฐมนิเทศให้แก่เด็กพิการโดยพบครูประจำชั้น ครูการศึกษาพิเศษ
3. การเตรียมความพร้อมของเด็กทั่วไปให้รับรู้ถึงความบกพร่อง มีความรู้ที่ถูกต้องในการช่วยเหลือ
4. การจัดทำรายการช่วยเหลือดูแลเพื่อน ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน
5. จัดให้มีระบบการให้รางวัลนักเรียนทั่วไป เช่น ให้วุฒิบัตร แนะนำให้เด็กทำการ์ดขอบคุณในโอกาสต่าง ๆ

2.5.2.2 สภาพแวดล้อม (E - Environment) แบ่งเป็น 2 ประเภท

1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ควรจัดให้นักเรียนที่มีความบกพร่องเรียนในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด (Least Restrictive Environment : LRE)

- 1.1 การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกอาคาร ได้แก่ บริเวณภายนอก ชนิดของตัวอาคารทางเชื่อมอาคาร ทางเข้า ทางเดิน ทางข้าม ลานจอดรถ เกาะกลางถนน ต้นไม้ ร่องน้ำ
- 1.2 การจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคาร ได้แก่ ประตู สวิตช์ไฟและปุ่มต่างๆ ทางลาดระบบเตือนภัย บันได ลิฟท์ ทางเดินสาธารณภายในตัวอาคาร พื้น แสงสว่าง ห้องน้ำ

โทรศัพท์ ทั้งการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในอาคาร ควรจัดให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยคำนึงถึงความสะดวกและปลอดภัยเป็นสำคัญ

2. บุคคลสำคัญในชีวิตเด็ก ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และบุคลากรอื่นในโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมจะเป็นผู้นำ ดังนี้

2.1 จัดประชุมทุกคนในโรงเรียนเพื่อบอกว่าโรงเรียนมีโครงการเรียนร่วมและจะต้องมีการดำเนินงานอย่างไรบ้าง

2.2 สร้างบรรยากาศของการยอมรับนักเรียนพิการเรียนในโรงเรียน ให้ครูทุกคน แม่ค้า ภารโรง ยาม ฯลฯ รับรู้และร่วมมือกันดูแลช่วยเหลืออย่างถูกวิธี

2.3 จัดให้มีคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง และบุคลากรภายนอกร่วมกันกำหนดนโยบาย แนวทางดำเนินงานจัดสรรงบประมาณ บทบาทและหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน

2.4 มีการประชาสัมพันธ์โครงการให้บุคลากรทุกคน และผู้เกี่ยวข้องรับทราบ เพื่อเกิดความร่วมมือกันในการทำงานกันเป็นทีม

2.5.2.3 กิจกรรมการเรียนการสอน (A - Activities)

1. หลักสูตรเฉพาะสำหรับเด็กบกพร่องมาก (Severe)
2. หลักสูตรทั่วไปแต่ปรับบางวิชา
3. หลักสูตรเพิ่มเติม เช่น เด็กออทิสติกให้พิจารณาว่าจะนำหลักสูตรอะไรให้เรียน เด็กเรียนร่วมได้ให้ใช้ หลักสูตรทั่วไปแต่ต้องปรับบางช่วงวิชา โดยอาจจัดทำในลักษณะของการบูรณาการใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนว่าควรมีเรื่องอะไรบ้าง เป็นต้น ซึ่งต้องกำหนดไว้ใน IEP และต้องเขียนบอกว่าใครให้บริการอะไรบ้าง โดยดำเนินการให้ครอบคลุมในหัวข้อต่อไปนี้ คือ
  - การทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล : IEP และแผนการสอนเฉพาะบุคคล : IIP
  - การจัดการเรียนการสอน โดยนำเทคนิคการสอนต่าง ๆ เช่น การวิเคราะห์งาน
  - การให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ระบบเพื่อนช่วยตัว การเรียนแบบร่วมมือกัน (Cooperative)
  - การสอนเสริม การจัดการพฤติกรรมในชั้นเรียน
  - การรายงานความก้าวหน้าของผู้เรียน

2.5.3.4 เครื่องมือ (T - Tools)

สิ่งที้นำมาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการเรียนร่วมช่วยให้นักเรียนพิการ หรือที่มีความบกพร่องเกิดการเรียนรู้ และดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งได้แก่

1. ด้านงบประมาณ จัดสรรงบประมาณ
2. ด้านวิสัยทัศน์/พันธกิจ/ยุทธศาสตร์/แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ควรกำหนดให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและรัฐบาล
3. การจัดหาบริการ โดยประสานกับศูนย์การศึกษาพิเศษและควรจัดครูการศึกษาพิเศษมาสอนทักษะเสริมที่
4. ระบบการบริหารจัดการ ผู้บริหารโรงเรียนต้องนำเสนอเรื่องการจัดการเรียนร่วม จัดตั้งคณะกรรมการวางแผน โดยนำเสนอให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียน โดยให้มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายในการจัดการเรียนร่วม กำหนดแนวทางการดำเนินงานจัดสรรงบประมาณ กำหนดบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน กำหนดรูปแบบในการจัดการเรียนร่วม และร่วมมือกับหน่วยงาน และบุคลากรภายนอกที่เกี่ยวข้อง

2.6 ความเป็นมาของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) มีต้นกำเนิดมาจากประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้ออกกฎหมาย PL 94-142 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษ หลักสำคัญของกฎหมายคือ รัฐจะต้องจัดการศึกษาพิเศษภาคบังคับ ให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคน โดยรัฐเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด ผู้ปกครองไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย และในการเรียนการสอน เด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคนจะต้องมีแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โรงเรียนจะต้องร่วมกับผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาให้เหมาะกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2546)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 22 ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” มาตรา 24 (1) กล่าวถึง การจัดการกระบวนการเรียนรู้ จะต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และมาตรา 10 วรรคสาม กล่าวถึง การจัดการศึกษาให้คนพิการให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยคนพิการหรือผู้ปกครองที่ประสงค์จะใช้สิทธิดังกล่าวจะต้องยื่นคำขอต่อสถานศึกษา และสถานศึกษาจะต้องจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ด้วยเหตุนี้

การจัดการศึกษาของผู้เรียนที่มีความพิการประเภทต่างๆ ต้องได้รับการจัดการศึกษาตามศักยภาพของแต่ละบุคคล สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นและระดับความสามารถของผู้เรียน โดยจัดทำเป็นแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP)(สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2546)

2.6.1 ความหมายของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หมายถึง แผนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่โรงเรียนจัดทำขึ้น โดยได้รับความร่วมมือและยินยอมจากผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแผนนี้ บรรลุเนื้อหาสาระของหลักสูตรที่เด็กจะต้องเรียน โดยปกติแล้วแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลได้จัดทำ ขึ้นสำหรับเด็กแต่ละคน เป็นแผนในระยะ 1 ปี และมีการทบทวนทุกภาคเรียน (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2546)

2.6.2 หลักการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะรายบุคคล การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลควรมีหลักการดังนี้(สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา, 2543)

1. จัดให้กับคนพิการทุกคนเป็นรายบุคคล
2. มุ่งพัฒนาคนพิการอย่างเต็มศักยภาพทุกด้าน
3. ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดทำ
4. ต้องครอบคลุม ชีตหยุ่นทันสมัยและสอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
5. ต้องประเมินผลเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
6. ใช้ข้อมูลสนับสนุนให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของคนพิการแต่ละคน

Gallagher and Desimone (1995) กล่าวว่าปัญหาของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลคือ มักไม่ลงวันที่ของการดำเนินการให้บริการ ครูไม่มีความรู้ในการเขียนจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นเรื่องยากที่ปฏิบัติให้สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของโปรแกรมและการประเมินผล อีกทั้งยังขาดการแนะนำจากผู้รู้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543) ได้สำรวจพบว่าบุคลากรมีเจตคติต่อการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลว่าเป็นการเพิ่มภาระของครู ซึ่งมีมากอยู่แล้ว ครูไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผนที่กำหนดไว้ และปัญหาที่พบมากที่สุดคือบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

ตอนที่ 3 เด็กออทิสติกกับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม

ตลอดช่วงระยะเวลา 30 กว่าปีที่ผ่านมา การจัดการเกี่ยวกับการช่วยเหลือเด็กออทิสติกพบว่ามีปัญหาทางการศึกษามากกว่าทางการแพทย์ เนื่องจากในระบะนั้น โรงเรียนต่างๆทั้งของรัฐบาลและเอกชนยังพร้อมที่จะยอมรับเด็กออทิสติกที่อาการดีขึ้นแล้ว เข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติ ดังนั้นทางโรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์ จึงเริ่มดำเนินการขอความช่วยเหลือจากองค์การศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจัดเรียนแบบการศึกษาพิเศษในโรงพยาบาล และขอครูการศึกษาพิเศษมาสอนประจำ (อภิชัย มงคล และ คุณิต ลิขนะพิชิตกุล, 2548) จากนั้น จึงมีการขยายโอกาสทางการศึกษาเรื่อยมาจนปัจจุบันดังนี้

เมื่อ พ.ศ.2526 พบว่าเด็กออทิสติกสามารถเรียนได้ก้าวหน้าดี จนสามารถสอบเลื่อนชั้นได้เหมือนเด็กปกติ โดยใช้ข้อสอบของโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ เนื่องจากครูการศึกษาพิเศษได้ขอลงทะเบียนชื่อเด็กไว้ที่โรงเรียนแห่งนี้

พ.ศ.2528 เด็กออทิสติกเพศชายรุ่นแรกจำนวน 3 คน จากโรงพยาบาลได้รับความกรุณาจากท่านอาจารย์ใหญ่โรงเรียนสมถวิล (อาจารย์ยังถนอม เทียมเมธ) รับไว้เรียนร่วมกับเด็กปกติตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 โดยแต่ละสัปดาห์เด็กจะไปโรงเรียน 3 วัน และกลับมาฝึกต่อที่โรงพยาบาล 2 วัน จนเด็กทั้ง 3 คน ได้ขึ้นชั้นอนุบาล 3 จึงจัดให้ไปโรงเรียนสมถวิลทุกวัน ตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ และให้มาพบแพทย์ทุกเดือนตามนัด เด็กทั้ง 3 คน สามารถเรียนได้ดี จนจบชั้นประถมศึกษาแล้วเข้าเรียนจนจบชั้น มัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ขณะนี้เด็กรุ่นบุกเบิกทั้ง 3 คน ได้จบปริญญาตรีทุกคน และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างดี ไม่เป็นภาระของครอบครัวเลย นับตั้งแต่ พ.ศ.2528 จนถึงปัจจุบัน โรงเรียนสมถวิลได้ให้ความช่วยเหลือรับเด็กพิเศษเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติตลอดมา นอกจากนี้โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์ ยังได้รับความร่วมมือและช่วยเหลือจากทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนอีกหลายแห่ง เช่น โรงเรียนอนุบาลละอออุทิศ โรงเรียนอนุบาลสามเสน โรงเรียนราชวินิต โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ โรงเรียนพญาไทย โรงเรียนอนุบาลกรแก้ว โรงเรียนอนุบาลเปรมประสิทธิ์ โรงเรียนคาราทร โรงเรียนอนุบาลชนานันท์ โรงเรียนอนุบาลปรางทิพย์ เป็นต้น

3.1 การดำเนินงานต่อเนื่องในช่วงปี พ.ศ.2533-2540

เมื่อ พ.ศ.2533 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้อนุมัติโครงการความร่วมมือทางวิชาการและการวิจัย การจัดการศึกษาพิเศษระหว่างโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และโรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์ รับเด็กเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีละ 5 คน โดยมีวัตถุประสงค์ในการค้นคว้าวิจัยร่วมกันกับทางโรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์ เพื่อเป็น

แบบอย่างการศึกษาพิเศษของเด็กที่มีปัญหาทางจิตเวชครอบคลุมทั่วประเทศ เป็นการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและให้โอกาสทางการศึกษาแก่เด็กออทิสติก และเพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กออทิสติก ตั้งแต่พ.ศ. 2533 จนถึงปัจจุบัน ทางโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้รับเด็กออทิสติกเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีละ 5 คน เพื่อศึกษาพัฒนาการของเด็กออทิสติกทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา จนกระทั่งในปี 2548 มีนักเรียนออทิสติกจำนวน 58 คน (โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์, 2548)

อีกทั้งจากเป้าประสงค์ของนโยบาย สพฐ. ปี 2551 ประชากรวัยเรียนทุกคนซึ่งหมายถึงถึงนักเรียนออทิสติกต้องได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ตามสิทธิอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง โดยนักเรียนออทิสติกทุกคนต้องได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาต้องมีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการศึกษาให้นักเรียนเรียนร่วมทุกคน โดยเฉพาะนักเรียนออทิสติกผ่านตามเกณฑ์ที่ระบุไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ซึ่งกำลังดำเนินการขยายโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในระดับมัธยมศึกษาให้ครบทุกอำเภอและให้ดำเนินโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกจำนวน 94 โรงเรียน โดยใช้โครงสร้างซีท(SEAT Framework) ในการบริหารจัดการ ซึ่งจากมาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

- (1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- (2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
- (3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
- (4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
- (5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

3.2 การจัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติกในโรงเรียน

เด็กออทิสติกจำเป็นต้องได้รับการศึกษาเช่นเดียวกับเด็กทั่วไป และเด็กพิการประเภทอื่นๆ อุปสรรคในการศึกษาของเด็กออทิสติก คือเด็กไม่สามารถรับรู้ และสื่อสารได้เท่ากับเด็กทั่วไป แต่เด็กมักมีสมาธิสั้นและเด็กไม่ชอบเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม หรือคบหาเพื่อน เพื่อช่วยเหลือและปรึกษา

ทำให้เด็กออทิสติกไม่ค่อยเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียน เรียนซ้ำ และผลการสอบไม่ดี สำหรับการจัดการศึกษาให้แก่เด็กออทิสติกในปัจจุบัน มีความคิดเห็นแตกเป็น 2 ฝ่าย คือ (ผดุง อารยะวิญญู, 2546)

- 1) เชื่อว่าควรจัดการศึกษาให้เด็กออทิสติกโดยเฉพาะเหมือนที่รัฐและองค์กรเอกชนจัดการศึกษาเฉพาะให้เด็กตาบอด เด็กปัญญาอ่อน เด็กพิการทางร่างกาย และเด็กหูหนวก เป็นต้น
- 2) เชื่อว่าการเรียนร่วมเป็นการจัดการศึกษาที่ดีที่สุดสำหรับเด็กออทิสติก คือ ต้องมีระบบการบริหารจัดการที่เอื้ออำนวยหรือช่วยเหลือเด็กออทิสติกเป็นพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการศึกษาให้กับเด็กออทิสติกต้องบูรณาการความรู้และทักษะทางด้านวิชาการ การสื่อสารทั้งการรับรู้และการแสดงออก ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม กลไกการเคลื่อนไหว การใช้กล้ามเนื้อ การช่วยเหลือตนเอง และพฤติกรรมที่เหมาะสม โดยจัดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีโครงสร้างชัดเจน และเน้นการให้เด็กได้เรียนรู้ในสถานการณ์จริงด้วย ดังนั้นนอกจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการทักษะดังกล่าว เด็กออทิสติกควรได้รับบริการฝึกพูด กิจกรรมบำบัด กิจกรรมพัฒนาทักษะกลไกการเคลื่อนไหว ดนตรีบำบัด พัฒนาทักษะทางสังคมและอารมณ์ รวมทั้งมีแผนการปรับพฤติกรรมเพื่อให้เข้าสังคมได้ (ดารณี อุทัยรัตนกิจ, 2549)

3.2.1 บริการทางการศึกษาสำหรับนักเรียนออทิสติก

นักเรียนออทิสติกควรได้รับบริการทางการศึกษา เพื่อพัฒนานักเรียนออทิสติกในด้านต่างๆ คือ การฝึกพูด กิจกรรมบำบัด ศิลปะบำบัด และดนตรีบำบัดและดนตรี เพื่อการพัฒนาการสอนเสริมทางวิชาการการพัฒนาทักษะกลไกการเคลื่อนไหว และการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อ และการบริการทางจิตวิทยาขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมของนักเรียนออทิสติกให้เหมาะสมกับการเรียนร่วมกับนักเรียนปกติดังแสดงตัวอย่างบริการทางการศึกษาไว้ดังในภาพที่ 4

การฝึกพูด

กิจกรรมบำบัด

ศิลปะบำบัด

ดนตรีบำบัดและดนตรีเพื่อการพัฒนา

ภาพที่ 4 บริการทางการศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนออทิสติก (ดารณี อุทัยรัตนกิจ, 2549)

3.2.2 ประโยชน์ของการนำเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าระบบการศึกษาพร้อมกับเด็กปกติ

(Williams and Fromberg, 1992)

1. **เด็กที่มีความต้องการพิเศษ** จากงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศพบว่า การนำเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติพบว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการยอมรับจากเพื่อน และบุคคลรอบข้างมากขึ้น มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม ภาษา และสติปัญญา เพิ่มขึ้น ได้มีโอกาสพัฒนาความสามารถที่มีอยู่ของตนเองตามศักยภาพ และเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสเรียนรู้ทักษะใหม่และมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมลดลง

2. **เด็กปกติ** พบว่าเด็กปกติได้เรียนรู้จากชีวิตจริงว่ามีคนที่มีความแตกต่างจากตนเองและเข้าใจสภาพความแตกต่างระหว่างบุคคล เข้าใจธรรมชาติของเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากขึ้น และเด็กปกติได้เรียนรู้การมีความเมตตา กรุณา ความมีน้ำใจ การให้ความช่วยเหลือบุคคลที่ด้อยกว่าตนเอง

3. **ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ** พบว่าผู้ปกครองมีความเครียด ความวิตกกังวล ความอาย ลดลง และรู้สึกว่าคุณเองไม่ได้อยู่โดดเดี่ยวมีคนรอบข้างพร้อมที่จะยื่นมือมาช่วยเหลือ เพียงแต่ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษกล้าที่จะเปิดเผยเด็กต่อชุมชน และให้โอกาสเด็กได้ทำกิจกรรมต่างๆเหมือนเด็กคนอื่นๆ

4. **ผู้ปกครองเด็กปกติ** พบว่าผู้ปกครองเด็กปกติได้เรียนรู้การเป็นผู้ให้และผู้รับ มีความเข้าใจลูกของตนเองมากขึ้นจากการได้เรียนรู้และสัมผัสกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้เรียนรู้การช่วยเหลือ การแบ่งปัน และมีทัศนคติที่ดีต่อเด็กหรือผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

5. **ชุมชนหรือสังคม** พบว่า ประหยัดเงินงบประมาณ บุคลากร และทำให้ไม่เกิดการแบ่งแยกในสังคม เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน ถือเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้ทุกคนสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

3.3 จุดอ่อนของการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนออทิสติกในปัจจุบัน

1. การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในโรงเรียนอนุบาลหรือศูนย์เด็กเล็กไม่ได้รับความสนใจและเอาใจใส่เท่าที่ควร ส่วนใหญ่เน้นโปรแกรมการฝึกกระตุ้นพัฒนาการและกิจกรรมการเตรียมความพร้อม ทั้งที่หากระบบการศึกษาปฐมวัย จัดอย่างเอื้อและส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กออทิสติกอย่างแท้จริง จะช่วยให้เด็กเรียนร่วมในระดับต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น แม้ว่าปัจจุบันศูนย์การศึกษาพิเศษหลายแห่งจะจัดเตรียมความพร้อมเด็กออทิสติกในศูนย์ แต่ดำเนินการได้จำกัดไม่เต็มรูปแบบ เช่น โรงเรียนอนุบาลหรือศูนย์เด็กเล็ก (เบญญา ชลธารันนท์, 2546)

2. การจัดการเรียนร่วมในสถานศึกษาทั่วไป เด็กออทิสติกในโรงเรียนเรียนร่วม ส่วนใหญ่มีทั้งเรียนร่วมเต็มเวลา หรือเรียนร่วมบางเวลาโดยอยู่ในชั้นเรียนพิเศษ ส่วนใหญ่คละกับเด็กที่บกพร่องทางสติปัญญา และไม่มีการจัดระบบการสนับสนุนที่เป็นรูปธรรมและจริงจัง ปัจจุบันการขยายการจัดการเรียนร่วมในรูปแบบดังกล่าว มีจำนวนไม่เพียงพอความต้องการ ปัญหาคือ สภฐไม่จัดงบประมาณบุคลากรและงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานที่ชัดเจน โครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมแม้จะเป็นนวัตกรรมที่ดี แต่การบริหารจัดการยังไม่ถึงแก่นที่แท้จริง บริการจัดไม่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็น ระบบฝึกอบรมและผู้ให้บริการมีปัญหา เช่น ฝึกพูด โดยครูไม่มีการอบรม แม้จะมีการกระจายจัดโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมทั่วประเทศจำนวน 94 โรงเรียน แต่การจัดของแต่ละเขตพื้นที่ไม่ค่อยมีความชัดเจน มีความหลากหลายแตกต่างกัน สืบเนื่องจากสภาพพื้นที่ และความเข้าใจในรูปแบบการจัดการที่ไม่ตรงกัน มีการลาออกของบุคลากร ไม่มีพื้นที่ชัดเจน ขาดสื่อ อุปกรณ์การสอน บุคลากรขาดทักษะและองค์ความรู้ ไม่มีการพัฒนาต่อเนื่อง แม้ว่าโครงการในระยะแรกจะมีการเตรียมการไว้พอสมควร ทั้งหลักสูตรสำหรับผู้เรียน หลักสูตรการฝึกอบรมครู แต่ในทางปฏิบัติด้านวิชาการ ยังไม่มีมาตรฐานเท่าที่ควร (เบญญา ชลธารินทร์, 2546)

จากจุดอ่อนที่ได้กล่าวถึงไปแล้วนั้น เมื่อผนวกกับการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้ง 3 ตอนที่ผ่านมาพบว่ามีผู้ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับนักเรียนออทิสติก มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียน สำหรับการศึกษากลับมาเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนร่วมนั้น มีศึกษาปัญหาเฉพาะด้าน เช่น ศึกษาปัญหาด้านการบริหาร เป็นต้น และการศึกษาวิจัยที่ผ่านมาโรงเรียนทั่วประเทศ ยังมิได้นำการบริหารจัดการโรงเรียนเป็นฐานโดยอาศัยโครงสร้าง SEAT มาเป็นแนวทางการจัดการศึกษา เนื่องจากการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โครงสร้าง SEAT นั้น ทางสพฐ. เพิ่งมีการนำมาใช้อย่างจริงจังในโรงเรียนในปีการศึกษา 2548 ทำให้โรงเรียนแกนนำหลายโรงเรียนต้องมีการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างจริงผ่านแนวปฏิบัติที่ทางสพฐ.กำหนดขึ้น เมื่อพิจารณาความเหมาะสม รวมถึงศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาในโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วม พบปัญหาจากการสำรวจคล้ายคลึงกันในหลายประเด็น และสามารถนำมาสรุปสังเคราะห์ได้จากผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 งานวิจัยที่ศึกษาการดำเนินงานของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในประเทศไทย

ผลการศึกษาดำเนินงานของ การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม	สุกัญญา ข้าเพชร (2538)	ระริน ศุภวัฒนาภรณ์ (2541)	เจริญ อุไรวรรณ (2545)	ณพภัฏ อินทสุด (2546)	อาพร ศรีนุเดชและคณะ (2546)	รวม
1. ด้านการบริหาร		/	/	/	/	4
2. ด้านผู้บริหาร	/	/			/	3
3. ด้านหลักสูตร		/	/	/		3
4. ด้านการจัดการเรียนการสอน			/	/	/	3
5. ด้านอาคารสถานที่	/	/		/		3
6. ด้านเครื่องมืออุปกรณ์	/		/		/	3
7. ด้านสื่อสิ่งอำนวยความสะดวก			/	/		2
8. ด้านบริการสนับสนุน			/	/		2
9. ด้านบุคลากร	/		/	/	/	3
10. ด้านครูผู้สอน	/	/			/	3
11. ด้านการทำงานร่วมกับครอบครัวและ ชุมชน		/			/	2
12. ด้านงบประมาณ	/					1
13. ด้านสภาพแวดล้อม		/				1
14. ด้านการเผยแพร่ความรู้		/				1

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสามารถสรุปได้เป็นประเด็นใหญ่ๆ โดยคัดเลือกจากข้อที่มีความถี่ในระดับ 3 ขึ้นไป ทำให้จำแนกการดำเนินงานได้เป็น 5 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหาร (ข้อ 1 และ 2) 2) ด้านหลักสูตร (ข้อ 3) ข้อ 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน (ข้อ 4) 4) ด้านสถานที่ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก (ข้อ 5 และ 6) และ 5) ด้านบุคลากร (ข้อ 9 และ 10) ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะนำมาใช้เป็นกรอบในการศึกษาครั้งนี้ โดยจะนำมาสร้างแบบสอบถาม เพื่อให้ได้การระบุและนำไปจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับเด็กออทิสติก ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ 1 ที่เป็นการระบุความต้องการจำเป็น (Needs Identification) ใน ลำดับต่อไป

3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก

3.4.1 งานวิจัยในประเทศไทย

เย็น ชีรพัฒน์ชัย (2541) ได้ศึกษาถึงการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียนของเด็กออทิสติกชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยวิธีการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรในการทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียนของเด็กออทิสติกที่ได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ในขณะที่ทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์ พบว่า เด็กออทิสติกมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง คิดเป็นร้อยละดังนี้ คนที่ 1 คิดเป็น 73.28 % คนที่ 2 คิดเป็น 65.66 % คนที่ 3 คิดเป็น 70.61%

ระริน สุรวุฒนานันท์ (2541) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติกระดับก่อนประถมศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของ ผู้บริหารสถานศึกษา ในลักษณะทั่วไปของเด็กออทิสติกระดับก่อนประถมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร และสภาพการณ์จัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติกในโรงเรียน การศึกษารั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร รวม 215 ราย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนร้อยละ 61.4 ไม่ทราบว่าเด็กออทิสติกในโรงเรียน และยังไม่ได้จัดประเภทว่าเป็นเด็กออทิสติก ผู้บริหารโรงเรียนร้อยละ 23.3 มีเด็กออทิสติก ในโรงเรียน 1 - 3 คน และผู้บริหารร้อยละ 77.2 ไม่เคยประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับเด็กออทิสติก และไม่เคยมีประสบการณ์ทางวิชาการด้านสัมมนา อบรม และดูงานเกี่ยวกับเด็กออทิสติกมาก่อน ผลการศึกษาด้านความรู้ความเข้าใจลักษณะทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของเด็กออทิสติก พบว่าผู้บริหารโรงเรียนร้อยละ 72.6 เห็นว่าเด็กออทิสติกเป็นเด็กที่มีพฤติกรรมซ้ำซากและหมกมุ่นในพฤติกรรมเดิมๆ สำหรับผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารด้านอาการของเด็กออทิสติกพบว่าผู้บริหารร้อยละ 80.9 เห็นว่าเด็กมีอาการซึมเศร้าไม่จำเป็นต้องเป็นเด็กออทิสติก ผลการศึกษาด้านความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารโรงเรียน ด้านพฤติกรรมของเด็กออทิสติกพบว่าผู้บริหารร้อยละ 75.8 เห็นว่าเด็กออทิสติกเป็นเด็กที่เข้าในคำพูดในขอบเขตจำกัด และผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กออทิสติกพบว่าผู้บริหารโรงเรียนเห็นด้วยว่าระดับสติปัญญาของเด็กออทิสติกจะมีผลต่อพัฒนาการของเด็ก ร้อยละ 99.1 สำหรับผลการศึกษาสภาพการณ์จัดการศึกษาการจัดหลักสูตรด้านการเรียนร่วมพบว่าผู้บริหารโรงเรียนเห็นด้วย ในระดับสูงกับสภาพการณ์จัดการเรียนร่วมในโรงเรียนปกติว่าจะช่วยให้เด็กออทิสติกมีการปรับตัวกับสังคมได้ดี ส่วนสภาพการณ์การรับเด็กเข้าเรียนร่วมขึ้นอยู่กับความพร้อมของเด็กแต่ละคนและจำเป็นต้องใช้แบบประเมินความพร้อมของเด็ก

ส่วนสภาพการณ์จัดหลักสูตรสำหรับเด็กออทิสติกควรจัดเป็นการพิเศษโดยปรับปรุงหลักสูตรเป็นรายบุคคลโดยเฉพาะการฝึกทักษะการพูด การใช้ภาษา เป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับเด็กออทิสติก ส่วนการกระตุ้นพัฒนาการทุกด้านอย่างต่อเนื่องช่วยให้เด็กออทิสติกมีพฤติกรรมที่คงทน เพราะปัญหาพัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจและสังคมของเด็กออทิสติกจะส่งผลกระทบต่อเด็กเกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ผลการศึกษาสภาพการณ์จัดการศึกษาด้านการจัดครูผู้สอน พบว่าผู้บริหารโรงเรียนเห็นด้วยในระดับสูงว่าครูที่สอนเด็กออทิสติกควรต้องผ่านการอบรมการสอนสำหรับเด็กออทิสติก โดยเฉพาะด้านการจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ในโรงเรียน ควรจัดให้ใกล้เคียงกับสภาพแวดล้อมที่บ้านของเด็กมากที่สุด ด้านการทำงานร่วมกับครอบครัวและชุมชน พบว่า ผู้ปกครองมีความสำคัญในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือเด็กออทิสติก และสมาชิกในครอบครัวจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นพัฒนาการ โดยรวมของเด็กออทิสติก ด้านการเผยแพร่ความรู้พบว่าการประชุมผู้ปกครองเป็นวิธีการที่จะช่วยให้เด็กออทิสติกได้รับการยอมรับจากครอบครัวและชุมชนในการเข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียน

บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ เบญจพร ปัญญาขย และศิริพร สุวรรณทศ (2543) ได้รายงานผลการวิจัยทางการเรียนของเด็กออทิสติกที่ผ่านการรักษาที่ศูนย์สุขวิทยาจิต การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางด้านผลการเรียนรวม วิชาที่เด็กออทิสติกเรียนได้คะแนนสูง และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางด้านผลการเรียนรวม และปัจจัยที่สัมพันธ์กับวิชาที่เด็กเรียนได้คะแนนสูง จำแนกตามกลุ่มตัวแปรของเด็ก ได้แก่ อายุ เพศ ลำดับการเกิด จำนวนพี่น้อง ความสามารถทางเชาวนปัญญาและประเภทของชั้นเรียน กลุ่มตัวแปรของบิดามารดา ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน ลักษณะครอบครัว ระดับทัศนคติและความคาดหวังของบิดามารดาที่มีต่อการศึกษานองบุตร กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กออทิสติกจำนวน 42 คน ผ่านการบำบัดรักษาของศูนย์สุขวิทยาจิต ศึกษาอยู่ในระบบโรงเรียนปกติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ทั้ง โรงเรียนรัฐบาลและเอกชน เด็กทุกคนมีผลสัมฤทธิ์ทางด้านผลการเรียนรวมภาคต้น ปีการศึกษา 2540 ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล บิดามารดาของเด็กยินดีให้ข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์บิดามารดาของเด็ก ตามแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยใช้ค่าร้อยละในข้อมูลทั่วไป ของเด็กและบิดามารดา ผลสัมฤทธิ์ทางด้านผลการเรียนรวม วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test One Way ANOVA วิเคราะห์รายคู่ด้วย Duncan's New Multiple Range test และวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับวิชาที่เด็กเรียนได้คะแนนสูงด้วยการทดสอบ Chi-Square ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. เด็กออทิสติก มีผลสัมฤทธิ์ทางด้านผลการเรียนรวมอยู่ในระดับคะแนนสะสมเฉลี่ย 3 และ 4 ร้อยละ 59.5 2. เด็กออทิสติกที่มีเพศ อายุ ลำดับการเกิด จำนวนพี่น้อง ความสามารถทางเชาวนปัญญา และประเภทของชั้นเรียนแตกต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางด้านผลการเรียนรวมไม่แตกต่างกัน 3. เด็กออทิสติกที่บิดามีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์

ทางด้านผลการเรียนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยบิดาจบอาชีวศึกษา บุตรมีผลสัมฤทธิ์ทางด้านผลการเรียนรวมดีกว่าบิดาจบมัธยมศึกษาตอนปลายและปริญญาตรีขึ้นไป 4. เด็กออทิสติกที่มีระดับทัศนคติและความคาดหวังของบิดามารดาต่อการศึกษาของบุตรแตกต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ด้านผลการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยบิดามารดาที่มีระดับทัศนคติและความคาดหวังต่อการศึกษาของบุตรระดับดีมาก บุตรมีผลสัมฤทธิ์ทางด้านผลการเรียนรวมดีกว่าบิดามารดาที่มีทัศนคติและความคาดหวังต่อการศึกษาของบุตร ระดับดี ปานกลาง และดีเล็กน้อย 5. เด็กออทิสติกที่มีลำดับการเกิดแตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับวิชาที่เด็กเรียนได้คะแนนสูงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยเด็กที่เป็นบุตรคนแรกเรียนวิชาคณิตศาสตร์ได้คะแนนสูงกว่าวิชาภาษาและวิชา ส.ป.ช. , ส.ล.น. , ก.พ.อ. และเด็กที่เป็นบุตรคนที่ 2 ขึ้นไป เรียนวิชา ส.ป.ช. , ส.ล.น. และ ก.พ.อ. ได้คะแนนสูงกว่าวิชาคณิตศาสตร์และวิชาภาษา 6. เด็กออทิสติกที่มีประเภทของชั้นเรียนต่างกันมีความสัมพันธ์กับวิชาที่เด็กเรียนได้คะแนนสูงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยเด็กออทิสติกชั้นเรียนร่วมเรียนวิชาภาษาและคณิตศาสตร์ได้คะแนนสูง เด็กชั้นเรียนพิเศษเรียนวิชา ส.ป.ช., ส.ล.น., และ ก.พ.อ. ได้คะแนนสูง 7. เด็กออทิสติกที่มีความแตกต่างกันของเพศ อายุ การศึกษา ความสามารถทางเชาวน์ปัญญาและจำนวนพี่น้องที่เกิดจากบิดามารดาเดียวกัน จะไม่มีความสัมพันธ์กับวิชาที่เด็กเรียนได้คะแนนสูง 8. เด็กออทิสติกที่บิดามารดาอายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ครอบครัว ลักษณะครอบครัว ระดับทัศนคติและความคาดหวังของบิดามารดาต่อการศึกษาของบุตรแตกต่างกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับวิชาที่เด็กเรียนได้คะแนนสูง

อุไรวรรณ เจริญถาวรพานิช (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กออทิสติกในโรงเรียนปกติเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพการบริหารจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กออทิสติกในโรงเรียนปกติ สรุปได้ดังนี้ ด้านการบริหาร พบว่า โรงเรียนนำนโยบายจากกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับเด็กออทิสติกมาวางแผนการจัดการเรียนร่วมมากที่สุด พบว่า รองลงมาคือ จากสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ส่วนที่น้อยที่สุดคือ จากกรมการศึกษานอกโรงเรียน รองลงมาคือ จากทบวงมหาวิทยาลัย ด้านหลักสูตร พบว่า ลักษณะหลักสูตรสำหรับเด็กออทิสติกในโรงเรียนที่พบมากที่สุดคือ เปิดโอกาสให้เรียนร่วมกับเด็กปกติ มากรองลงมาคือ การใช้หลักสูตรปกติของโรงเรียน ส่วนที่น้อยที่สุดคือ การใช้หลักสูตรเฉพาะสำหรับเด็กออทิสติกรองลงมาคือ การเน้นเอกัตบุคคล ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า โรงเรียนมีรูปแบบการจัดการเรียนร่วมในชั้นปกติเต็มเวลามากที่สุด มากรองลงมาคือ รูปแบบการจัดการเรียนในชั้นพิเศษและเรียนร่วมเป็นบางเวลา ส่วนที่น้อยที่สุดคือ เรียนร่วมในชั้นปกติโดยได้รับบริการสอนเพิ่มเติมจากครูสอนเสริมจากภายในโรงเรียน ด้านสถานที่ สื่อสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการสนับสนุน พบว่า โรงเรียนจัดสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการจัดการเรียนร่วมมากที่สุด เครื่องคอมพิวเตอร์ มากรองลงมาคือ ห้องปรับพฤติกรรม ส่วนที่น้อยที่สุดคือ โต๊ะเรียนแบบเดียวกับคน

หูหนวก รongลงมาคือ เครื่องป้องกันศีรษะกระแทก ด้านบุคลากร พบว่า โรงเรียนพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องระหว่างการทำงานด้วยการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และสัมมนามากที่สุด มากรongลงมาคือ การศึกษาดูงานนอกสถานที่ ส่วนที่น้อยที่สุด คือการศึกษาจากอินเทอร์เน็ต รongลงมา คือ การศึกษาต่อและปัญหาการบริหารจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กออทิสติกในโรงเรียน พบว่า ขาดแผนการดำเนินงานการบริหารจัดการเรียนร่วมที่ชัดเจนมากที่สุดรongลงมาคือขาดการประชาสัมพันธ์และประสานงานกับหน่วยงานชุมชน

ณพาลี อินทสุต (2546) ได้รายงานผลการวิจัยเรื่องสภาพการบริหารจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กออทิสติกในโรงเรียนปกติ สรุปได้ดังนี้ ด้านการบริหาร พบว่า โรงเรียนนานโยบายจากกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับเด็กออทิสติกมาวางแผนการจัดการเรียนร่วมมากที่สุด รongลงมาคือจากสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ส่วนที่น้อยที่สุด คือ จากกรมการศึกษานอกโรงเรียน รongลงมาคือ จากทบวงมหาวิทยาลัยด้านหลักสูตร พบว่า ลักษณะหลักสูตรสำหรับเด็กออทิสติกในโรงเรียนที่พบมากที่สุด คือ เปิดโอกาสให้เรียนร่วมกับเด็กปกติ มากรongลงมาคือ การใช้หลักสูตรปกติของโรงเรียน ส่วนที่น้อยที่สุด คือ การใช้หลักสูตรเฉพาะสำหรับเด็กออทิสติก รongลงมาคือ การเน้นเอกัตบุคคล ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า โรงเรียนมีรูปแบบการจัดการเรียนร่วมในชั้นปกติเต็มเวลามากที่สุด มากรongลงมาคือ รูปแบบการจัดการเรียนในชั้นพิเศษและเรียนร่วมเป็นบางเวลา ส่วนที่น้อยที่สุด คือ เรียนร่วมในชั้นปกติโดยได้รับบริการสอนเพิ่มเติมจากครูสอนเสริมจากภายในโรงเรียน ด้านสถานที่ สื่อสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการสนับสนุน พบว่า โรงเรียนจัดสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการจัดการเรียนร่วมมากที่สุด เครื่องคอมพิวเตอร์ มาก รongลงมา คือ ห้องปรับพฤติกรรม ส่วนที่น้อยที่สุด คือ โต๊ะเรียนแบบเดียวกับคนหูหนวก รongลงมาคือ เครื่องป้องกันศีรษะกระแทก ด้านบุคลากร พบว่า โรงเรียนพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องระหว่างการทำงานด้วยการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และสัมมนามากที่สุด มากรongลงมา คือ การศึกษาดูงานนอกสถานที่ ส่วนที่น้อยที่สุด คือ การศึกษาจากอินเทอร์เน็ต รongลงมา คือ การศึกษาต่อ. ปัญหาการบริหารจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กออทิสติกในโรงเรียน พบว่า ขาดแผนการดำเนินงานการบริหารจัดการเรียนร่วมที่ชัดเจนมากที่สุด รongลงมาคือ ขาดการประชาสัมพันธ์และประสานงานกับหน่วยงานชุมชน

เบญจมาภรณ์ ช้อยเครือ และคณะ (2546) ได้ศึกษาทัศนคติของครูและนักเรียนปกติที่มีต่อเด็กออทิสติกที่เข้าเรียนในชั้นเรียนรวมระดับประถมศึกษา วัตถุประสงค์ของการวิจัย 1. เพื่อศึกษาทัศนคติของครูที่มีต่อเด็กออทิสติก 2. เพื่อศึกษาทัศนคติของนักเรียนปกติที่มีต่อเด็กออทิสติก วิธีการดำเนินงานการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาทัศนคติของครูและนักเรียนปกติที่มีต่อเด็กออทิสติก กลุ่มเป้าหมาย 1.ครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่สอนเด็กออทิสติกในระดับประถมศึกษา 2.นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่เรียน

รวมกับเด็กออทิสติกในระดับประถมศึกษา การเก็บข้อมูล 1. การสังเกตและการบันทึกพฤติกรรมของครูและนักเรียนปกติที่แสดงออกต่อเด็กออทิสติกในช่วงเวลาที่เด็กออทิสติกไปเรียนรวม 2. การใช้แบบสอบถามปลายเปิดกับนักเรียนปกติที่เรียนรวมกับเด็ก ออทิสติกในสัปดาห์แรก และสัปดาห์ที่ 4 ที่เด็กออทิสติกไปเรียนรวม 3. การใช้แบบสอบถามปลายเปิดกับครูในระดับประถมศึกษาที่ได้สอนเด็กออทิสติก หลังจากที่ได้สอนเด็กออทิสติก มาเป็นเวลาประมาณ 1 เดือน การวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีบรรยายอย่างละเอียด ผลการวิจัยพบว่า 1. ครูที่สอนเด็กออทิสติกในระดับศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อเด็กออทิสติกที่เรียนรวมในระดับประถมศึกษา 2. นักเรียนปกติที่เรียนรวมกับเด็กออทิสติกในระดับศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อเด็กออทิสติกที่เรียนรวมในระดับประถมศึกษา

ปริศนา สันคำ และคณะ(2546) ได้ศึกษาพฤติกรรมของเด็กออทิสติกในห้องเรียนรวมในระดับมัธยมศึกษา วัตถุประสงค์ของการวิจัย 1. ศึกษาพฤติกรรมของเด็กออทิสติกในห้องเรียนรวม 2. ศึกษาพฤติกรรมของเด็กออทิสติกที่มีผลกระทบต่อการเรียนของนักเรียนปกติในห้องเรียนรวม กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนออทิสติกระดับมัธยมศึกษาของศูนย์วิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนรวมสำหรับเด็กออทิสติก จำนวน 4 คน การเก็บข้อมูล สังเกต บันทึกการวิเคราะห์ข้อมูล จำนวนครั้งที่เกิดพฤติกรรม ในห้องเรียนรวม (ความถี่)ในแต่ละข้อ ผลการวิจัย พบว่าพฤติกรรมที่นักเรียนออทิสติกเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ พฤติกรรมการสบตาน้อยมากหรือไม่สบตาเลย พฤติกรรมการกระตุ้นตัวเอง เช่น สะบัดข้อมือ เล่นนิ้ว บั่นวัตถุต่างๆเล่น พฤติกรรมใช้คำหรือวลีซ้ำๆกันแทนที่จะพูดเป็นประโยคธรรมดา หัวเราะคิกคักอย่างไม่เหมาะสม ชอบอยู่ตามลำพัง มีท่าทางแบบคนเหม่อลอย ไม่ตอบสนองต่อวิธีการสอนแบบปกติ พฤติกรรมการเล่นคนเดียวเป็นเวลานาน พฤติกรรมการไม่กลัวอันตราย ไม่ตอบสนองต่อ คำพูดหรือเสียงกระทำตนเหมือนคนหูหนวก พฤติกรรมการยืนย่นจะทำเหมือนเดิมต่อต้านการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมมีความยากลำบากในการแสดงความต้องการ ใช้ท่าทางหรือชี้นิ้ว แทนการใช้คำพูดและแสดง พฤติกรรมอาการโมโห โทโสหรือแสดงอาการเศร้าสร้อยโดยไม่มีเหตุผลน้อยที่สุด

3.4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Gersten, Bloch and Korblum (1991) ได้ศึกษาโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กออทิสติกวัยก่อนเรียนสองกลุ่ม กลุ่มหนึ่งเป็นเด็กซึ่งได้ทำการทดลองสอนภาษาและแก้ไขความบกพร่องทางภาษา เรียกว่ากลุ่มทดลอง กับเด็กกลุ่มควบคุมซึ่งเป็นเด็กที่อยู่ในโรงเรียน โดยไม่ได้รับความช่วยเหลือทางด้านภาษาและการพูด ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า กลุ่มทดลองได้รับผลดีจากโครงการนี้มากกว่ากลุ่มควบคุม (1) กลุ่มทดลองมีความเจริญก้าวหน้าในการพัฒนาการทางภาษาอย่างมีนัยสำคัญภายในระยะเวลา 1 ปี ในขณะที่กลุ่มควบคุมต้องใช้เวลาถึง 2

ปี กว่าจะมีพัฒนาการทางภาษา (2) หลังจากเข้ามาอยู่โครงการนี้ครบ 1 ปี เด็กในกลุ่มทดลองมีความก้าวหน้ากว่ากลุ่มควบคุมถึง 4 ด้านด้วยกัน (3) เฉพาะเด็กในกลุ่มทดลองเท่านั้นที่แสดงให้เห็นว่ามีความก้าวหน้าอย่างมีนัยสำคัญในความสามารถพูดสื่อภาษา เพราะการมีมนุษย์สัมพันธ์เป็นเรื่องที่ยากมากสำหรับนักเรียนออทิสติก (4) หลังจากสองปี เด็กกลุ่มทดลองถึง 58 เปอร์เซ็นต์ สามารถเรียนรู้ทักษะทั้ง 4 ด้าน ได้ถึงเป้าหมาย ในขณะที่เด็กกลุ่มควบคุมเพียง 14 เปอร์เซ็นต์เท่านั้นที่ได้ผลการศึกษาคั้งนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ว่า โปรแกรมการฝึกและแก้ไขด้านภาษาแก่เด็กเป็นรายบุคคลเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทักษะพื้นฐาน ทั้งที่เป็นพื้นฐานภาษาศาสตร์โดยตรงและไม่ใช่

Greenspan (1998 cited in Stacey, 2003) ได้ศึกษาวิจัยขั้นตอนของพัฒนาการ 6 ขั้นหรือ theory of six function milestones กล่าวว่า เด็กทั่วไปจะผ่านขั้นตอนพัฒนาการด้านอารมณ์เพื่อจะบรรลุถึงความสามารถในการเรียนรู้ซึ่งจะเป็นไปตามขั้นตอนที่ละขั้น แต่เด็กออทิสติกจะมีปัญหาในการพัฒนาขั้นตอนดังกล่าว เนื่องจากพัฒนาการทางสังคม ภาษาและการสื่อสารล่าช้า Greenspan ได้คิดค้นการบำบัดที่เรียกว่า Developmental, Individual-Difference, Relationship-Based Model (D.I.R) หรือที่เรียกกันอย่างไม่เป็นทางการว่า floor time มาใช้ในการสอนและปรับพฤติกรรมสำหรับเด็กออทิสติก การจัดการเรียนการสอนแบบนี้ จะเกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อมที่เด็กคุ้นเคยโดยให้เด็กเป็นศูนย์กลางของการดำเนินกิจกรรมต่างๆครูและพ่อแม่ แม่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เด็กเลือกริเริ่มด้วยตนเอง โดยมุ่งสร้างทักษะทางสังคม ดังนั้นกิจกรรมที่ทั้งเด็กและผู้ใหญ่มีส่วนร่วมจะต้องมุ่งสร้างความรู้สึกร่วมกันมีส่วนร่วมทางสังคมให้กับเด็ก การใช้เทคนิคดังกล่าวเน้นพัฒนาการทางอารมณ์โดยไม่มุ่งเจาะจงแก้ไขความบกพร่องด้านต่างๆ ด้านใดด้านหนึ่ง เช่น การฝึกพูดเพื่อสื่อสาร กิจกรรมตามหลักสูตรนี้ อาจใช้เวลาเด็กเล่นโดยไม่มีกฎเกณฑ์ แต่ครูจะสังเกตและมีส่วนร่วมกับเด็กเพื่อสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมและช่วยเด็กให้สามารถบรรลุพัฒนาการแต่ละขั้นได้ในที่สุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น

ความต้องการจำเป็น (needs) เป็นสภาพปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไข ปรับปรุง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคล หรือหน่วยงาน เป็นความแตกต่าง (gap) ระหว่างสิ่งที่เป็นอยู่ (what is) หรือสภาพที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และสิ่งที่คาดหวัง (what should be) (Witkin & Altschuld, 1995) สำหรับการประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment) เป็นกระบวนการที่เป็นระบบเพื่อใช้ในการศึกษาความแตกต่าง (discrepancy) หรือการศึกษาช่องว่าง (gap) ระหว่างสภาพที่เป็นจริง (what is) กับสภาพที่ควรจะเป็น (what should be) (Witkin & Altschuld, 1995; สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

การประเมินความต้องการจำเป็นมีจุดมุ่งหมายที่เป็นพื้นฐานสำคัญ คือ (1) เพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อการวางแผน ซึ่งจะส่งผลในการจำแนกเป้าหมาย การตัดสินใจถึงขอบเขตของเป้าหมายว่าจะทำได้แค่ไหน (2) เพื่อการตรวจวิเคราะห์หรือการจำแนกแยกแยะปัญหาหรือหาจุดอ่อนของสิ่งที่ศึกษา อันจะทำให้การวางแผนเป็นไปอย่างเหมาะสม (3) เพื่อใช้เป็นส่วนประกอบสำหรับการประเมินหลาย ๆ รูปแบบ และ (4) เพื่อนำไปใช้กับการรับรองสถาบันการศึกษา เช่น การประเมินผลผลิตในเรื่องของนักศึกษา ผลการประเมินชนิดนี้นำไปจำแนกขอบเขตวิชา หรือสถานที่ตั้ง ซึ่งสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษามีน้อยคือ (Suarez, 1991 อ้างถึงในคมสร วงษ์รักษา, 2540) ซึ่งการประเมินความต้องการจำเป็นเป็นวิธีการที่มีความสำคัญ เนื่องจากทำให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่สำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไขของกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งให้ข้อมูลที่เป็นทางเลือกในการแก้ปัญหาเพื่อการวางแผนการทำงานที่เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย นอกจากนี้การประเมินความต้องการจำเป็นเป็นกระบวนการสำคัญและมีประโยชน์ ดังนี้ (สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

(1) เป็นเครื่องมือบริหารที่มีประสิทธิภาพทำให้สามารถกำหนดแผนงานที่สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานป้องกันการสูญเสียทรัพยากรการดำเนินการ

(2) ผลที่ได้จะเป็นข้อมูลสะท้อนสภาพบริบทที่เกิดขึ้นของหน่วยงาน นำไปสู่การวางแผนการกำหนดแนวทางการพัฒนาองค์กรให้สอดคล้องกับสภาพที่เกิดขึ้น และสนองความต้องการขององค์กร

(3) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในทุกขั้นตอนของการดำเนินการที่นำไปสู่การพัฒนาองค์กร
Bradshaw (1972 อ้างถึงใน Mckillip, 1987) จำแนกความต้องการจำเป็นตามความคาดหวังเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. Normative needs เป็นความต้องการจำเป็นในรูปของความแตกต่างของสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่คาดหวังไว้ โดยที่สภาพที่คาดหวังไว้นั้นเป็นสภาพที่ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นผู้กำหนดหรือสร้างเกณฑ์ขึ้นมาโดยใช้ประสบการณ์และความรู้ที่มีอยู่

2. Felt needs เป็นความต้องการจำเป็นที่เกิดจากความคาดหวังของสมาชิกภายในกลุ่มที่มีผลผลิตของตน เช่น ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการเรียนการสอน ความคาดหวังของลูกค้าต่อการให้คำปรึกษาของผู้ขาย เป็นต้น

3. Expressed needs เป็นความต้องการจำเป็นในรูปของความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่คาดหวังไว้ โดยสภาพที่คาดหวังกำหนดขึ้นจากกลุ่มผู้รับบริการ เช่น รายชื่อผู้จองหนังสือในห้องสมุด อัตราการจองห้องพักของโรงแรม เป็นต้น ความต้องการประเภทนี้จะช่วยเรื่องการตัดสินใจด้านการวางแผนและด้านงบประมาณ

4. Comparative needs เป็นความต้องการจำเป็นรูปของความแตกต่างระหว่างการได้รับบริการของกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ที่แตกต่างกัน

4.1 หลักการในการประเมินความต้องการจำเป็น

หลักการในการประเมินความต้องการจำเป็นของกระบวนการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นโดยทั่วไป ควรประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงานที่จำแนกออกได้เป็น 5 ขั้นตอน คือ (สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

1. การศึกษาสิ่งที่มุ่งหวัง (what should be)
2. การศึกษาสภาพที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบัน (what is)
3. การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างข้อมูลที่ได้จากข้อ (1) และข้อ (2) และจัดลำดับความสำคัญของผลที่เกิดขึ้น เพื่อกำหนดเป็นความต้องการจำเป็น
4. การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างในข้อ (3) และจัดลำดับความสำคัญของสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น
5. ศึกษาและกำหนดแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดจากสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นที่วิเคราะห์ได้จากข้อ 4

4.2 ระดับความต้องการจำเป็น

Witkin (1984) ได้แบ่งระดับความต้องการจำเป็นออกเป็น 5 ระดับ คือ

- ระดับที่ 1 ระดับอุดมคติ (Ideal state) เช่น ต้องได้คะแนน TOFEL เท่ากับ 600 คะแนน
- ระดับที่ 2 ระดับที่ปรารถนา (Desired state) เช่น ปรารถนาให้ได้คะแนน TOFEL เท่ากับ 550 คะแนน แม้อุดมคติจะไปไม่ถึง แต่ถ้าได้คะแนน TOFEL เท่ากับ 550 คะแนน ก็จะดีมาก
- ระดับที่ 3 ระดับที่มุ่งหวัง (Expected state) ระดับนี้เป็นระดับที่มุ่งหวังว่าน่าจะได้เมื่อประเมินความสามารถของตนเอง
- ระดับที่ 4 ระดับปกติทั่วไป (Norm) ระดับนี้เป็นระดับปกติทั่วไปที่จะได้
- ระดับที่ 5 ระดับพอเพียง (Minimum sufficient state) ระดับนี้เป็นระดับที่พอเพียง หรือระดับที่จะได้

เนื่องจากการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในโรงเรียนนั้น มีเป้าประสงค์ (goal) ของการปฏิบัติว่า โรงเรียนต้องสามารถจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนออทิสติกได้ตามแนวทางปฏิบัติของโครงสร้างSEAT ดังนั้นระดับความต้องการจำเป็นที่นำมาใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นของงานวิจัยนี้จึงเป็นระดับปรารถนา

4.3 ประเภทของการประเมินความต้องการจำเป็น

สุวิมล ว่องวาณิช (2548) ได้สังเคราะห์และจัดประเภทของความต้องการจำเป็น โดยใช้เกณฑ์ในการจัดประเภท สรุปได้ดังนี้

1. การจัดประเภทตามช่วงระยะเวลาในการดำเนินการขององค์กร จำแนกออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทเตรียมการ (preparatory type) และประเภทย้อนหลัง (retrospective type)
2. การจัดประเภทตามวิธีการที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็น จำแนกออกได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ (1) ความต้องการจำเป็นปทัสถาน (normative needs) (2) ความต้องการจำเป็นตามการรับรู้ (perceived needs) (3) ความต้องการจำเป็นที่แสดงออก (expressed needs) และ (4) ความต้องการจำเป็นเชิงสัมพัทธ์ (relative needs)
3. การจัดประเภทตามแนวคิดความขาดแคลนหรือการแก้ปัญหา จำแนกเป็น 2 ประเภท คือ ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับผลงานหรือความสามารถในการปฏิบัติงาน (performance needs) และ ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับสิ่งทดลอง (treatment needs)
4. การจัดประเภทตามผลลัพธ์ของการดำเนินงาน จำแนกเป็น 3 ประเภท คือ (1) ระดับกลาง (middle) เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับปัจจัยป้อน (inputs) และกระบวนการหรือวิธีการ (processes) และผลผลิตที่เกิดขึ้นโดยทันที (immediate products) (2) ระดับรวบยอด (comprehensive) เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับผลิตผล (outputs) หรือบริการ (services) และ (3) ระดับกลยุทธ์ (strategic) เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นระดับองค์รวม (holistic level)
5. การจัดประเภทตามลักษณะของข้อมูล จำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ ความต้องการจำเป็นเชิงปริมาณ (quantitative needs) และความต้องการจำเป็นเชิงคุณภาพ (qualitative needs)
6. การจัดประเภทตามแหล่งที่มาของข้อมูล จำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ ความต้องการจำเป็นจริง (actual or true needs) กับความต้องการจำเป็นตามการรับรู้ (perceived needs)
7. การจัดประเภทตามองค์กรผู้รับหรือผู้ให้บริการ จำแนกออกเป็น 3 ประเภท คือ ความต้องการจำเป็นระดับปฐมภูมิ (primary needs) ความต้องการจำเป็นระดับทุติยภูมิ (secondary needs) และความต้องการจำเป็นระดับตติยภูมิ (tertiary needs)

8. การจัดประเภทตามสาระของความต้องการจำเป็น จำแนกออกเป็น 4 ประเภท คือ (1) ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับบทบาททั่วไปหรือบทบาทเฉพาะ (general role-related needs หรือ role-specific needs) (2) ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับองค์กร (organization-related needs) (3) ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (interpersonal needs) และ(4) ความต้องการจำเป็นส่วนบุคคล (personal needs)

9. การจัดประเภทตามกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการกำหนดความต้องการจำเป็น จำแนกออกเป็น 3 ประเภท คือ ความต้องการจำเป็นระดับบุคคล (personal needs) ความต้องการจำเป็นของกลุ่ม (group needs) และความต้องการจำเป็นขององค์กร (organizational needs)

10. การจัดประเภทตามช่วงเวลาที่ต้องการกำหนดความต้องการจำเป็น จำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ ความต้องการจำเป็นในปัจจุบัน (present หรือ current needs) และความต้องการจำเป็นในอนาคต (future needs)

11. การจัดประเภทตามขอบเขตของการวิจัย จำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม คือ การระบุความต้องการจำเป็น (needs identification) การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น (needs analysis) และการกำหนดทางเลือกของการแก้ไขปัญหา (needs solution)

4.4 ขั้นตอนในการประเมินความต้องการจำเป็น

Witkin & Altschuld (1995) ได้เสนอโมเดลการประเมินความต้องการจำเป็น โดยแบ่งขั้นตอนของการประเมินความต้องการจำเป็นออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ก่อนการประเมิน (pre-assessment)

ระยะก่อนการประเมิน เป็นขั้นตอนการสำรวจเพื่อวางแผนทำการประเมินความต้องการจำเป็น โดยรวบรวมสิ่งที่ตระหนักว่าเป็นปัญหา หรือความต้องการจำเป็นของการปฏิบัติงานในปัจจุบัน แล้วกำหนดขอบเขตหรือประเด็นที่สนใจจะพัฒนา กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน รวมทั้งกำหนดข้อมูลที่มีอยู่ และเป็นข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับความต้องการจำเป็นที่มุ่งประเมิน และทำการกำหนดข้อมูลที่จะรวบรวม แหล่งข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ ผลที่ได้จากการดำเนินการในระยะนี้ คือ แผนการปฏิบัติงานเบื้องต้นของการประเมินความต้องการจำเป็นสำหรับใช้ในระยะเวลาการประเมิน และระยะหลังการประเมิน

ระยะที่ 2 การประเมิน (assessment)

ระยะการประเมินเป็นขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลตามที่กำหนดในแผนการปฏิบัติงาน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความต้องการจำเป็น จากนั้นนำข้อมูลความต้องการจำเป็นที่ได้มาทำการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในระดับเบื้องต้น รวมทั้งวิเคราะห์สาเหตุของความต้องการจำเป็น ซึ่งประกอบด้วย 3 ระดับ คือ (1) ระดับที่ 1 (ปฐมภูมิ) เป็น

การประเมินความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับบริการ เช่น นักเรียน ลูกค้า เป็นต้น (2) ระดับที่ 2 (ทศวิทยุมิ) เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นของผู้ให้บริการ และผู้วางนโยบาย เช่น ครู ผู้ปกครอง เป็นต้น (3) ระดับที่ 3 (ตติวิทยุมิ) เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นที่เกี่ยวกับทรัพยากร หรือการแก้ไขปัญหา เช่น อาคาร อุปกรณ์อำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อมในการทำงาน เป็นต้น ผลที่ได้จากการดำเนินการในระยนี้ คือ เหน้หรือแนวทางสำหรับดำเนินการแก้ไขปัญหาที่มีความสำคัญ

ระยที่ 3 หลังการประเมิน (post-assessment)

ระยหลังการประเมิน เป็นขั้นตอนของการนำผลการประเมินในระยที่ 2 ไปใช้ประโยชน์ โดยทำการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น กำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม สามารถปฏิบัติได้ และนำเสนอแผนการปฏิบัติงาน ทำการประเมินการประเมินความต้องการจำเป็น นำเสนอรายงานผลการประเมินความต้องการจำเป็นแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ผลที่ได้จากการดำเนินการในระยนี้ คือ แผนการปฏิบัติงาน รายงานผลการประเมินความต้องการจำเป็น ข้อเสนอที่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือข้อสรุปปากเปล่า

4.5 ประเภทของการนิยามความต้องการจำเป็น

การนิยามความต้องการจำเป็นตามที่กล่าวมาแล้วเบื้องต้นมีหลายประเภท แต่นักวิจัยทางการศึกษามักนิยมเลือกใช้ประเภทของการนิยามความต้องการจำเป็นตามโมเดลความแตกต่างและโมเดลการแก้ไขปัญหา ซึ่งโมเดลทั้งสองมีบทบาทต่อการออกแบบการประเมินความต้องการจำเป็น โดยมีรายละเอียดดังนี้ (สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

(1) การนิยามตามโมเดลความแตกต่าง (Discrepancy Modal)

การนิยามตามโมเดลความแตกต่าง (Discrepancy Modal) หมายถึง ความแตกต่างระหว่างสิ่งที่มุ่งหวังกับสิ่งที่ป็นอยู่จริง โดยแบ่งเป็นสองกลุ่มคือ กลุ่มแรก กำหนดความต้องการจำเป็นในลักษณะของความแตกต่างของผลที่เกิดขึ้น แต่ไม่ได้กำหนดว่าต้องมีความแตกต่างกันเท่าไร จึงจะถือว่าเป็นความต้องการจำเป็น กลุ่มที่สอง กำหนดความต้องการจำเป็นว่าเป็นความแตกต่างของผลที่เกิดขึ้นก็ได้หรือไม่ก็ได้ ซึ่งการนิยามความต้องการจำเป็นในรูปแบบความแตกต่างนี้ต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดปริมาณของเป้าหมายที่ควรจะเป็นว่าต้องการให้อยู่ในระดับใด

(2) การนิยามตามโมเดลการแก้ไขปัญหา (Solution Modal)

นักวิชาการบางส่วนได้เสนอแนะว่าความต้องการจำเป็นไม่จำเป็นต้องกำหนดในรูปแบบความแตกต่างเสมอไป แต่สามารถกำหนดป็นสิ่งที่หากไม่ได้รับการตอบสนองจะทำให้เกิดภาวะที่ไม่พึงประสงค์ขึ้น หรืออยู่ในสถานะที่ไม่พึงประสงค์ (treatment needs) แต่จุดอ่อนของโมเดลการแก้ไขปัญหา (Solution Modal) อยู่ที่บางครั้งทางแก้ปัญหา ยังไม่ได้ผ่านการวิเคราะห์สาเหตุของ

ปัญหาที่แท้จริง ดังจะเห็นได้จาก ผลการสังเคราะห์เทคนิคที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็น ในวิทยานิพนธ์ของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดย สุวิมล ว่องวาณิช (2542) พบว่าจากวิทยานิพนธ์จำนวน 233 เรื่อง ส่วนใหญ่นิยามความต้องการจำเป็นตาม โมเดลการแก้ไข ปัญหา (Solution Modal) ที่เกิดขึ้นซึ่งหากไม่ได้รับการตอบสนองจะทำให้เกิดสถานะที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีถึงร้อยละ 93 ของจำนวนงานวิจัยทั้งหมด ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าในการ ออกแบบการวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาความต้องการจำเป็น ผู้วิจัยเข้าใจว่าความต้องการจำเป็น คือ การแก้ไขปัญหา ซึ่งแม้จะเป็นมโนทัศน์หนึ่งของการนิยามความต้องการจำเป็น ก็จำเป็นต้องระวัง ในการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ เพราะอาจคลาดเคลื่อน ได้ความต้องการจำเป็นที่ไม่จริงก็ได้ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบทั้งสองโมเดลแล้วพบว่า มีการให้คำนิยามหรือให้ความหมายของคำว่า “need” แตกต่างกันไปแล้วการนิยามตามโมเดลความแตกต่าง (Discrepancy Modal) จะเป็นที่ยอมรับมากกว่า เนื่องจากเป็นการระบุ “ความต้องการจำเป็น” โดยเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็น จึงเปิดโอกาสให้นักวิจัยมีการวิเคราะห์ลักษณะของ ความต้องการจำเป็นนั้นต่อไปว่า “ช่องว่าง” ดังกล่าวมีความสำคัญมากน้อยเพียงใดและก่อให้เกิด ปัญหา มากน้อยเพียงใด

สำหรับคำถามวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment research questions) นั้น จะเป็นคำถามที่กำหนดขึ้น เพื่อช่วยในการกำหนดขอบเขตของการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น ประเด็นสำคัญ ทั้งจุดมุ่งหมายและคำถามจะนำมาใช้ในการออกแบบกรอบการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น หลักการออกแบบการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นนั้น ส่วนสำคัญอยู่ที่ การกำหนดกรอบการประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment framework) ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดกลุ่มผู้เกี่ยวข้องในการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น การกำหนดวิธีการเก็บข้อมูล การกำหนดเครื่องมือเก็บข้อมูล การกำหนดวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล การจัดทำรายงานผลการวิจัย ประเมินความต้องการจำเป็น และการใช้ผลการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น ที่ทุกขั้นตอนต้อง มีความเป็นจริงและเชื่อถือได้ อันจะนำไปสู่ผลการวิจัยที่มีคุณภาพ มีความตรง ความเชื่อถือได้ (สุวิมล ว่องวาณิช, 2548)

4.6 วิธีการที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็น

การจัดกลุ่มของวิธีการที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นมีหลากหลายตามเกณฑ์ที่ใช้ ในการจัดประเภท สรุปได้ดังนี้ (สุวิมล ว่องวาณิช, 2548)

1. การจัดประเภทตามแหล่งข้อมูล จำแนกได้เป็น 2 วิธีใหญ่ๆ คือ (1) การใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้ว เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (secondary source data) และ (2) การใช้ข้อมูลปฐมภูมิ โดยเป็นการเก็บข้อมูล โดยผู้รับผิดชอบในการวิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลใหม่ด้วยตนเอง สามารถดำเนินการได้

โดย 2 วิธีใหญ่ๆ คือ การสำรวจ (needs survey) และกระบวนการกลุ่ม (group process) ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลโดยเน้นการได้ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่ม

2. การจัดประเภทตามจำนวนผู้ให้ข้อมูล จำแนกเป็น 2 ประเภท คือ วิธีเก็บข้อมูลรายบุคคล เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต การสำรวจ การทดสอบ และวิธีเก็บข้อมูลกลุ่ม ได้แก่ วิธีเก็บข้อมูลกลุ่ม เช่น เทคนิคการสนทนากลุ่มแบบเจาะจง เทคนิคกลุ่มสมมติ สัมภาษณ์ชุมชน เป็นต้น

3. การจัดประเภทตามขั้นตอนที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกเป็น 2 ประเภท คือ เทคนิควิธีที่ใช้วิธีการเก็บข้อมูลเพียงขั้นตอนเดียว (single-stage method) และเทคนิควิธีที่มีกระบวนการเก็บข้อมูลหลายขั้นตอน (multi-stage method)

4.7 การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

การเรียงลำดับความสำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็นทำให้ผู้ประเมินได้ทราบถึงปัญหาหรือความต้องการจำเป็นที่ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนก่อนปัญหาอื่น การจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นนั้นมีหลายวิธี ซึ่งผู้ประเมินต้องเลือกใช้ด้วยความระมัดระวัง (Bosin, 1992 อ้างถึงในปิยมภรณ์ โชคอวยชัย, 2540) สำหรับการวิจัยครั้งนี้ เลือกวิธีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยวิธี Modified Priority Needs Index (PNI Modified) เป็นสูตรที่ปรับปรุงจากสูตร PNI ดั้งเดิม โดยนงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (2548) เป็นวิธีการที่หาค่าผลต่างระหว่างสภาพที่คาดหวัง (I) กับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน (D) แล้วหารด้วยค่าสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน (D) เพื่อควบคุมขนาดของความต้องการจำเป็นให้อยู่ในพิสัยที่ไม่มีช่วงกว้างมากเกินไป และให้ความหมายเชิงเปรียบเทียบ เมื่อใช้ระดับของสภาพที่เป็นอยู่เป็นฐานในการคำนวณอัตราการพัฒนาเข้าสู่สภาพที่คาดหวังของกลุ่ม มีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$PNI_{Modified} = (I - D) / D$$

โดย D หมายถึง ระดับความสำเร็จ หรือสัมฤทธิ์ผลหรือสภาพที่เป็นอยู่จริง และ I หมายถึงระดับความสำคัญ หรือระดับที่คาดหวัง หรือสภาพที่ควรจะเป็นจริงในปัจจุบัน (สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

4.8 แนวทางการประเมินความต้องการจำเป็นสมบูรณ์ตามขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้

การจัดประเภทตามขอบเขตของการวิจัย จำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม คือ การระบุความต้องการจำเป็น (needs identification) การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความจำเป็น (needs analysis) และการกำหนดทางเลือกของการแก้ไขปัญหา (needs solution) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีการเลือกใช้กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละขั้นตอนดังนี้

4.8.1 การระบุความต้องการจำเป็น (needs identification) โดยการใช้แบบสอบถามการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ถือว่าเป็นการประเมินความต้องการจำเป็นที่เน้นการศึกษาจากกลุ่มเป้าหมายขนาดใหญ่ และกว้าง เครื่องมือที่ใช้ในการระบุความต้องการจำเป็นด้วยแบบสอบถามส่วนใหญ่กำหนดรูปแบบการตอบเป็นมาตรฐานค่า ซึ่งมีทั้งการตอบสนองเดี่ยว (single response format) และรูปแบบการตอบสนองคู่ (dual response format) ให้ข้อมูลทั้งสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่พึงประสงค์จะให้ เป็น เลือกรวบรวมความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยวิธี Modified Priority Needs Index (PNI Modified) และทำการวิเคราะห์เมทริกซ์ (matrix analysis) เพื่อเสนอผลการดำเนินงานของหน่วยงานในส่วนที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อนที่ควรได้รับการพัฒนา โดยแบ่งตารางออกเป็น 4 ช่อง แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพที่มุ่งหวังและสภาพที่เกิดขึ้นจริง จุดที่ใช้ในการแบ่งอาจเป็นค่าเฉลี่ยของคะแนนสูง-ต่ำที่กำหนดที่เหมาะสมเป็นจุดตัด (cut-off score) (สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

4.8.2 การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น (needs analysis) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ FTA ซึ่งมีรายละเอียดของเทคนิคการวิเคราะห์ FTA ดังนี้การวิเคราะห์ FTA (Fault Tree Analysis) แปลเป็นภาษาไทยตรงตัว หมายถึง การวิเคราะห์ต้นไม้แห่งความผิดพลาด หรือ ต้นไม้แห่งความล้มเหลว เรียกชื่อย่อเป็นภาษาอังกฤษว่า FTA ในบางงานวิจัยเรียกชื่อวิธีนี้ว่า การวิเคราะห์ฟอลต์ทรี ทักษะที่ภาษาอังกฤษ วิธีนี้มักใช้ในวงการวิศวกรรม เป็นวิธีการที่ยึดระบบเป็นศูนย์กลางการดำเนินงาน โดยการกระตุ้นให้ผู้เกี่ยวข้องสร้างความคิดในรูปโครงข่ายขององค์ประกอบต่าง ๆ การวิเคราะห์ FTA เป็นวิธีการที่ซับซ้อนหากเทียบกับวิธีวิเคราะห์สาเหตุอื่น แต่นับว่าเป็นวิธีวิเคราะห์สาเหตุที่มีพลังมากที่สุด (นลิน ศรีธวัช, 2541) เนื่องจากให้ผลการวิเคราะห์ที่ทำให้เห็นความผิดพลาดหรือความล้มเหลว ซึ่งถือว่าการประเมินความเสี่ยงรูปแบบหนึ่ง จุดมุ่งหมายปลายทางของการวิเคราะห์ FTA อยู่ที่การรู้และหาทางหลีกเลี่ยงปัญหาต่าง ๆ ที่อาจนำไปสู่ความล้มเหลว

การวิเคราะห์ FTA ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในกิจการด้านความปลอดภัย วิศวกรรม อวกาศ นิวเคลียร์ เป็นต้น ต่อมา Witkin และ Stephen (1968 อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวานิช, 2548) เป็นคนแรกที่นำมาประยุกต์ใช้ทางการศึกษา เช่น การวางแผน การจัดการ และการประเมิน การวิเคราะห์ FTA เป็นกระบวนการที่เริ่มด้วยการกำหนดความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยต่าง ๆ ที่นำไปสู่การเกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ (undesired event: UE) โดยมีข้อตกลงว่าสาเหตุหลัก (หรือเรียกว่าเหตุการณ์) ที่ทำให้เกิดสิ่งไม่พึงปรารถนาสามารถแตกแขนงเป็นสาเหตุรองได้จนถึงสาเหตุสุดท้ายที่ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยสาเหตุย่อยใด ๆ ได้อีก เหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์บางเหตุการณ์อาจเกิดจากสาเหตุย่อยหลายสาเหตุ โดยอาจเป็นสาเหตุเดี่ยวหรือสาเหตุรวมที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ รูปแบบของโครงสร้างของสาเหตุเหล่านี้มีการนำเสนอเหมือนต้นไม้ที่มี

การแตกกิ่งก้านสาขา เรียกว่า ต้นไม้แห่งความล้มเหลว เพราะเป็นต้นไม้ที่ประกอบด้วยเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดความล้มเหลวของการทำงาน การสร้างแผนภาพต้นไม้จึงเป็นงานสำคัญในการวิเคราะห์ FTA ในแผนภาพต้นไม้ เหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ (UE) จะอยู่บนสุด และมีเหตุการณ์หรือสาเหตุย่อยที่ทำให้เกิดความล้มเหลวอยู่ลดหลั่นเป็นระดับลงไปเรื่อย ๆ

กระบวนการวิเคราะห์ FTA สามารถกระทำได้ทั้งการวิเคราะห์ย้อนหลังหรือการวิเคราะห์เพื่อทำนายไปข้างหน้า ถ้าเป็นการวิเคราะห์ย้อนหลังจะเป็นการศึกษาสาเหตุต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดความล้มเหลว แต่หากเป็นการวิเคราะห์ไปข้างหน้าจะเป็นการคาดการณ์ว่าจะเกิดอะไรขึ้น ซึ่งทำให้สามารถวางแผนรับมือหรือป้องกันปัญหาไม่ให้เกิดได้ ด้วยเหตุนี้ ในกระบวนการจึงจำเป็นต้องมีการกำหนดโอกาสหรือความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งนำไปสู่เหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ และการเชื่อมโยงเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ของสาเหตุเหล่านี้จะใช้สัญลักษณ์ที่เรียกว่า ประตูเชิงตรรกะ (logic gate) ส่วนสาเหตุต่าง ๆ เรียกว่าเหตุการณ์ (event) ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ เหตุการณ์นำเข้า (input event) และเหตุการณ์ผลผลิต (output event) (สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

วิธีการวิเคราะห์ต้นไม้แห่งความล้มเหลว (FTA)

การวิเคราะห์ FTA ต้องเริ่มที่การระดมความคิดของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อกำหนดประเด็นที่ต้องการประเมิน ขั้นตอนแรกของการวิเคราะห์ คือ การวิเคราะห์ความสำเร็จ (success analysis) เพื่อกำหนดมิติของสิ่งที่ควรจะเป็นซึ่งสามารถทำได้หลายรูปแบบ ขั้นตอนต่อมา คือ การสร้างแผนภาพเชิงตรรกะ (logic diagrams) โดยรวมเหตุการณ์ต่าง ๆ ในระบบที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ (UE) หลักการดำเนินงานในขั้นตอนนี้ Witkin และ Altschuld อ้างถึงใน อมรรรัตน์ คำแดง (2539) อธิบายว่าสามารถกระทำได้ 2 วิธี คือ การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ การวิเคราะห์เชิงคุณภาพจะให้แผนภาพเชิงตรรกะ หรือต้นไม้ ซึ่งประกอบด้วยข้อความที่เป็นปัจจัยนำเข้าที่สัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ ในส่วนของการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ผู้เกี่ยวข้องจะกำหนดค่าที่แสดงเส้นทางกลยุทธ์ (strategic paths) ซึ่งเป็นการระบุความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงเป็นลูกโซ่

การสร้างแผนภาพต้นไม้

สุวิมล ว่องวานิช (2548) ได้เสนอการวิเคราะห์เพื่อหลีกเลี่ยงความล้มเหลวของการเกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ จะดำเนินการเป็น 4 ขั้นตอน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ความสำเร็จ (success analysis) ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันสร้างแผนที่ความสำเร็จ (success map) โดยการนัดประชุมหรือจัดอภิปราย แสดงวัตถุประสงค์ของงานให้ชัดเจน แล้วพิจารณาว่ามีเหตุการณ์อะไรบ้างที่ทำให้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

2. การเลือกเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ ทำการจัดลำดับความสำคัญของเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป อาจเลือกมากกว่าหนึ่งเหตุการณ์ก็ได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ ขั้นตอนนี้ดำเนินการเพื่อนำไปเป็นข้อมูลสำหรับการสร้างแผนภาพต้นไม้

4. การสังเคราะห์เหตุการณ์เพื่อสร้างต้นไม้แห่งความล้มเหลว โดยการนำข้อมูลจากเหตุการณ์ต่างๆ มาสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงเป็นแผนภาพที่นำไปสู่ความล้มเหลว

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแผนภาพฟอลท์ทรี

เนื่องจากเทคนิควิเคราะห์แบบฟอลท์ทรีเป็นการวิเคราะห์ที่แสดงถึงความสัมพันธ์และลำดับการเกิดสาเหตุของปัญหาหรือความล้มเหลวที่เรียกว่า เหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ในการวิเคราะห์จึงต้องใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อช่วยให้การประเมินแผนภาพง่ายขึ้น ประกอบกับจำนวนสาเหตุที่จำแนกได้ในแต่ละแผนภาพมีมาก จึงกำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้ ดังนี้

1. **สัญลักษณ์ของเหตุการณ์ (Event Symbols)** จำแนกเป็นสัญลักษณ์เหตุการณ์เบื้องต้น (Primary Event Symbols) และสัญลักษณ์ของเหตุการณ์คั่นกลาง (Intermediate Event Symbols) ดังนี้

1.1 สัญลักษณ์ของเหตุการณ์เบื้องต้น เป็นสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ ซึ่งอยู่ภายใต้สัญลักษณ์นั้น ๆ เป็นเหตุการณ์ซึ่งเป็นสาเหตุเริ่มแรกในการทำให้เกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ มีสัญลักษณ์ซึ่งแสดงถึงความเป็นเหตุการณ์เบื้องต้นแต่ละประเภท 3 สัญลักษณ์ ได้แก่

1.1.1 เหตุการณ์พื้นฐาน (Basic Event) แสดงด้วยสัญลักษณ์รูปร่างกลม (Circle : ○) บ่งบอกถึงการเป็นสาเหตุที่ทุกคนสามารถรับรู้และเข้าใจได้โดยไม่ต้องการการพัฒนา

1.1.2 เหตุการณ์ที่ยังไม่พัฒนา (Undeveloped Event) แสดงด้วยสัญลักษณ์รูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน (Rhombus : ◊) บ่งบอกถึงการเป็นสาเหตุที่ไม่สามารถทำการวิเคราะห์ต่อไปได้ เนื่องจากสารสนเทศที่ใช้ในการวิเคราะห์มีจำกัด

1.1.3 เหตุการณ์ภายนอก (External Event) แสดงด้วยสัญลักษณ์รูปบ้าน (House : ◻) บ่งบอกถึงการเป็นสาเหตุที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในระบบ แต่เป็นเหตุการณ์ที่ไม่ใช่ความล้มเหลว (Failure Event) หรือปัญหา และไม่มีมีความสำคัญมาก

1.2 สัญลักษณ์ของเหตุการณ์คั่นกลาง เป็นสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ที่อยู่ภายใต้สัญลักษณ์นั้นๆ เป็นสาเหตุ ซึ่งอยู่ระหว่างเหตุการณ์ที่ไม่พึงกับเหตุการณ์เบื้องต้นหรือเหตุการณ์คั่นกลาง ในกรณีที่เหตุการณ์คั่นกลางนั้น ๆ เป็นสาเหตุนำเข้า (Input Event) ของเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์และเป็นสาเหตุผลลัพธ์ (Output Event) ของเหตุการณ์เบื้องต้นหรือเหตุการณ์คั่นกลางอื่น ๆ หรือเป็นเหตุการณ์ซึ่งอยู่ตรงกลางระหว่างเหตุการณ์คั่นกลางอื่นๆ กับเหตุการณ์เบื้องต้นหรือเหตุการณ์คั่นกลางอื่นๆ ในกรณีที่เหตุการณ์คั่นกลางนั้นๆ เป็นสาเหตุนำเข้า

ของเหตุการณ์คั่นกลางอื่น ๆ และเป็นสาเหตุผลลัพธ์ของเหตุการณ์เบื้องต้นหรือเหตุการณ์คั่นกลางอื่น ๆ สัญลักษณ์นี้จะไม่ปรากฏในส่วนล่างสุดของแผนภาพฟลอททรี เนื่องจากแสดงด้วยรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า(□) ซึ่งบ่งบอกถึงสาเหตุที่ต้องการการพัฒนาหรือการวิเคราะห์ต่อไป เป็นสัญลักษณ์ที่พบมากที่สุดใแผนภาพฟลอททรี

2. สัญลักษณ์ของประตูเชิงตรรกะ (Logic Gate Symbols) มีสัญลักษณ์ที่ใช้มากอยู่ 2 สัญลักษณ์ ได้แก่

2.1 ประตูเชิงตรรกะ “และ” (And Gate :) เป็นประตูซึ่งแสดงให้เห็นว่าสาเหตุผลลัพธ์จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อสาเหตุนำเข้าทุก ๆ สาเหตุเกิดขึ้นร่วมกัน

2.2 ประตูเชิงตรรกะ “หรือ” (Or Gate หรือ Inclusive or Gate :) เป็นประตูเชิงตรรกะซึ่งแสดงให้เห็นว่า สาเหตุผลลัพธ์อาจเกิดขึ้นได้จากสาเหตุนำเข้าอย่างน้อยที่สุด 1 สาเหตุ กล่าวคือสาเหตุนำเข้าเพียงสาเหตุเดียวก็สามารถทำให้เกิดสาเหตุผลลัพธ์ได้หรืออาจเกิดจากสาเหตุนำเข้าทุก ๆ สาเหตุเกิดขึ้นร่วมกันก็ได้

ตารางที่ 2 ตัวอย่างสัญลักษณ์ที่ใช้ในแผนภาพฟลอททรี

อันดับ	สัญลักษณ์	ชื่อ	การใช้, ความหมาย
1		สี่เหลี่ยมผืนผ้า	เหตุการณ์ที่ต้องการวิเคราะห์
2		วงกลมเส้นทึบ	เหตุการณ์ที่ไม่ต้องการวิเคราะห์ เพราะมีสาเหตุหรือข้อมูลเพียงพอ
3		วงกลมเส้นประ	เหตุการณ์ที่ไม่ต้องการวิเคราะห์ เพราะข้อมูลไม่ค่อยสำคัญ
4		AND gate	2 หรือ 3 เหตุการณ์ (Input) ทำให้เกิด 1 เหตุการณ์ (Output)
5		OR gate	แสดงหลายๆเหตุการณ์ (I/P) ที่จะทำ ให้เกิดผล (O/P) อย่างน้อยที่สุด เหตุการณ์หนึ่งต้องเกิดขึ้น

ขั้นตอนการวิเคราะห์แบบฟอลท์ทรี

การวิเคราะห์แบบฟอลท์ทรี ปกติจะดำเนินการโดยผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในเทคนิคร่วมกับทีมวิเคราะห์ซึ่งประกอบไปด้วย นักประเมินความต้องการจำเป็น และผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับระบบ และความต้องการจำเป็นในเรื่องที่จะวิเคราะห์เป็นอย่างดี โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้ (นลิน ศรีฐวนนท์, 2541)

1. การสำรวจและจัดเรียงลำดับความสำคัญของเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์วิธีการที่ใช้ในการสำรวจและจัดลำดับความสำคัญของเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ต่อไปอาจมีแนวทางที่เป็นไปได้ 2 แนวทาง คือ

1.1 การใช้การวิเคราะห์ความสำเร็จของงาน (Success Analysis) ในกรณีเรื่องที่จะวิเคราะห์เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานซึ่งมีระบบที่ชัดเจนหรือเป็นการวิเคราะห์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดทำโครงการใหม่ เหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์อาจได้มาจากการให้ผู้วางแผนหรือผู้จัดการของงานหรือโครงการนั้นๆ ร่วมกันสร้างแผนที่แห่งความสำเร็จ (Success Map) ซึ่งอาจจะดำเนินการโดยการจัดประชุมหรือจัดอภิปราย แผนที่แห่งความสำเร็จนี้จะแสดงถึงเป้าหมายของงานหรือโครงการได้ชัดเจน รายละเอียดภายในแผนที่แห่งความสำเร็จจะเป็นลำดับของเหตุการณ์ที่อธิบายความสัมพันธ์ของกิจกรรมตามลำดับขั้นเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม สำหรับงานหรือโครงการที่มีความซับซ้อนอาจมีเหตุการณ์ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตั้งแต่ 20 –30 เหตุการณ์หรือมากกว่านี้ เมื่อสร้างแผนที่แห่งความสำเร็จเสร็จแล้ว จึงร่วมกันพิจารณาว่ามีเหตุการณ์ใดบ้างที่อาจเป็นสาเหตุทำให้งานหรือโครงการนั้น ๆ ไม่ประสบความสำเร็จหรือไม่บรรลุเป้าหมาย หลังจากนั้นจึงนำเหตุการณ์ที่สำรวจได้เหล่านั้นมาจัดเรียงลำดับความสำคัญ

1.2 การใช้วิธีการอื่น ๆ ที่ไม่ใช่การวิเคราะห์ความสำเร็จของงาน ถ้าเรื่องที่จะนำมาวิเคราะห์ไม่ใช่เรื่องของงานที่มีระบบที่ชัดเจนหรือมีวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ เพื่อการจัดทำโครงการใหม่สำหรับระบบงานนั้นๆ เช่นในหัวข้อที่ 1.1 ทางที่เป็นไปได้ในการสำรวจและจัดลำดับความสำคัญของเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ก็คือ การสัมภาษณ์หรือการจัดการประชุมกลุ่มผู้ให้บริการและผู้รับบริการตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานหรือโครงการนั้น ๆ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ในเรื่องที่จะวิเคราะห์เป็นอย่างดีหรืออาจใช้เทคนิคในการประเมินความต้องการจำเป็นอื่น ๆ เทคนิควิธีที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ในขั้นตอนนี้ก็คือเทคนิคที่ใช้ในการสร้างฉันทามติ (Consensus) ต่างๆ เช่น เทคนิคกลุ่มสมมติ (Nominal Group Technique) และเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) เป็นต้น เพื่อช่วยในการสำรวจ และจัดลำดับความสำคัญของเหตุการณ์ที่ทำให้การปฏิบัติงานไม่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ หรือเหตุการณ์ที่แสดงถึงความไม่สอดคล้องระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็น

2. เลือกเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งสำรวจและจัดเรียงลำดับความสำคัญจากขั้นตอนที่ 1 ตามลำดับความสำคัญสูงสุดของเหตุการณ์อาจจะเลือกเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป 1 เหตุการณ์ หรือมากกว่า 1 เหตุการณ์ก็ได้

3. เก็บรวบรวมเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุทำให้เกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์นั้น ๆ

4. สังเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์นั้น ๆ เป็นแผนภาพฟลอร์ทรีโดยใช้หลักการทั่วไปดังที่ได้เสนอไว้แล้ว

5. กำหนดความสำคัญของสาเหตุแต่ละสาเหตุ โดยการกำหนดเป็นค่าความน่าจะเป็นในการเกิดสาเหตุ (Probability) เพื่อใช้เป็นตัวกำหนดความสำคัญและใช้ในการประเมินแผนภาพฟลอร์ทรีต่อไป สำหรับทางวิศวกรรมหรืออุตสาหกรรมซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับมนุษย์โดยตรงมักจะคำนวณความน่าจะเป็นในการเกิดสาเหตุแต่ละสาเหตุได้โดยอาศัยการสมมติข้อมูลในการเกิดสาเหตุขึ้นซ้ำ ๆ (Simulated Data) ซึ่งมักจะให้ข้อมูลที่ถูกต้อง แม่นยำ เนื่องจากเป็นระบบที่มีความแน่นอน แต่ในทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ไม่สามารถกระทำเช่นนั้นได้ เนื่องจากเป็นระบบที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ซึ่งมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมาก และมีระบบที่ซับซ้อน ดังนั้น Witkin & Stephens (1973 อ้างถึงใน อมรรรัตน์ คำแดง ,2539) จึงได้พยายามค้นคว้าหาวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในการกำหนดค่าความน่าจะเป็นในการเกิดสาเหตุ โดยอาศัยประโยชน์จากการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อช่วยในการกำหนดค่าความน่าจะเป็นในการเกิดสาเหตุและค่าความสำคัญอื่น ๆ ซึ่งช่วยในการพิจารณาสาเหตุเพื่อการแก้ไขพัฒนา หลังจากนั้นจึงนำค่าความน่าจะเป็นในการเกิดสาเหตุที่กำหนดไว้มาคำนวณค่าความน่าจะเป็นของสาเหตุที่อาจทำให้เกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ (UE) ตามเส้นทางที่สาเหตุนั้นผ่านการกำหนดค่าความน่าจะเป็นในการเกิดสาเหตุอาจกำหนดในรูปของค่าร้อยละของสาเหตุหรือชุดของสาเหตุที่อาจทำให้เกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งต้องมีผลรวมของค่าร้อยละของสาเหตุนำเข้าที่อาจทำให้เกิดสาเหตุผลลัพธ์เท่ากับ 100 เช่น เหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ A มีสาเหตุนำเข้ามาจากสาเหตุ B และสาเหตุ C อาจกำหนดค่าร้อยละของการเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ A ได้เป็นเหตุการณ์ B มีค่าร้อยละเท่ากับ 70 ส่วนเหตุการณ์ C มีค่าร้อยละเท่ากับ 30 เป็นต้น การกำหนดค่าร้อยละของการเกิดสาเหตุจะทำไปทีละกิ่ง ในแต่ละระดับของแผนภาพฟลอร์ทรี ส่วนการกำหนดค่าอื่น ๆ เพื่อช่วยการพิจารณา อาจกำหนดเป็นค่าความเชื่อมั่นในการกำหนดค่าร้อยละในรูปของมาตราประมาณค่า 3 ระดับ ได้แก่ ความเชื่อมั่นมาก ปานกลาง หรือน้อย เป็นต้น หรือกำหนดเป็นค่าความถี่ที่เหมาะสมสำหรับการเกิดสาเหตุ ในรูปของมาตราประมาณค่า 3 ระดับ ได้แก่ นาน ๆ ครั้ง เป็นบางครั้ง หรือบ่อย ๆ เป็นต้น หรือกำหนดเป็นค่าความเป็นไปได้ในการแก้ไขสาเหตุในรูปของมาตราประมาณค่า 3 ระดับ ได้แก่ แก้ไขได้ง่าย แก้ไขได้ยาก หรือเป็นไปได้ที่จะแก้ไขเป็นต้น

6. การประเมินแผนภาพฟลอร์ทรีโดยการกำหนดเส้นทางวิกฤติที่เรียกว่า Strategic Path หรือ Critical Path ในทางวิศวกรรมและอุตสาหกรรมนั่นเอง เส้นทางวิกฤติ หมายถึง ลำดับขั้นของการเกิดสาเหตุที่มีค่าความน่าจะเป็นสูงสุดในการทำให้เกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ การประเมินแผนภาพฟลอร์ทรี จึงเริ่มจากการกำหนดเส้นทางวิกฤติ Cameron (1973) ได้เสนอแนะวิธีกำหนดเส้นทางวิกฤติไว้ว่า ควรพิจารณาจากสาเหตุเบื้องต้นที่มีค่าความน่าจะเป็นที่อาจทำให้เกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์สูงสุด จากนั้นจึงพิจารณาว่าสาเหตุนั้นทำให้เกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ได้อย่างไร เป็นสาเหตุนำเข้าของสาเหตุผลลัพธ์ใดบ้าง ซึ่งก็คือลำดับของการเกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์นั่นเอง

จากหลักการทั่วไปและขั้นตอนในการวิเคราะห์ที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าเทคนิควิเคราะห์แบบฟลอร์ทรีมีหลักการ และลักษณะเฉพาะ ซึ่งทำให้แตกต่างจากการวิเคราะห์สาเหตุอื่น ๆ สิ่งสำคัญที่สุดในการนำแผนภาพฟลอร์ทรีไปใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ก็คือ การให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการป้องกัน แก้ไขและพัฒนาความต้องการจำเป็นเหล่านั้นให้กับผู้รับผิดชอบหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งผู้ให้บริการ ผู้รับบริการและเจ้าของโครงการเพื่อให้สามารถตัดสินใจเลือกแนวทางในการแก้ไข และพัฒนาความต้องการจำเป็นได้ดีที่สุดต่อไป

4.8.2 การกำหนดทางเลือกของการแก้ไขปัญหา (needs solution) โดยอาศัยกระบวนการกลุ่มแบบเทคนิคกลุ่มสมมติ ซึ่งมีรายละเอียดของเทคนิคกลุ่มสมมติดังนี้

เทคนิคกลุ่มสมมติ (Nominal Group Technique)

เทคนิคกลุ่มสมมติ (Nominal Group Technique: NGT) เป็นวิธีการที่นำมาใช้เพื่อระบุความต้องการจำเป็น ปัญหา แนวทางการแก้ไขปัญหา หรือสร้างสรรค์ความคิดใหม่ ๆ เทคนิคนี้ใช้การจัดประชุมแบบปกติทั่วไปในการเก็บข้อมูล โดยมีประธานในที่ประชุมเป็นศูนย์กลางของการประชุม มีบทบาทหน้าที่ทำให้สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมในการประชุม และสนับสนุนการสนทนาให้ผลการประชุมออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ การสนับสนุนการสนทนาไม่ใช่เพียงการเห็นด้วยกับความคิดเห็นนั้น ๆ แต่เป็นการร่วมแสดงความคิดเห็นกันอย่างกว้างขวางและหลากหลาย เนื่องจากสมาชิกในกลุ่มที่ระดมความคิดนั้นเป็นผู้ที่มีความรู้และเข้าใจในปัญหานั้น ๆ อย่างแท้จริง เทคนิควิธีนี้จะใช้เวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ น้อยกว่าการประชุมโดยทั่วไป แต่สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มสามารถแสดงความคิดของตนได้อย่างเสรีและเต็มที่ การตัดสินใจในประเด็นต่าง ๆ สมาชิกมีอำนาจและอิสระเต็มที่ไมขึ้นอยู่กับความคิดของใครคนใดคนหนึ่ง แต่ท้ายที่สุดโดยลักษณะธรรมชาติของกระบวนการนี้จะทำให้ได้ข้อสรุปของกลุ่มสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมหลังสิ้นสุดการประชุม (สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

การใช้เทคนิคกลุ่มสมมติจะตั้งอยู่บนเงื่อนไข 3 ประการคือ ประการแรก ต้องเชื่อมั่นกับความคิดทุกความคิดที่แสดงออกมา ประการที่สอง สมาชิกแต่ละคนได้มีปฏิสัมพันธ์ ๆ กัน และ ประการสุดท้าย ความคิดทั้งหมดที่แสดงออกมามีการนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เข้าด้วยกันเป็นข้อสรุปของกลุ่ม

Witkin (1984) กล่าวว่า เทคนิคกลุ่มสมมติเป็นการรวมกลุ่มของคนจำนวนน้อย ๆ ที่ถูกจัดให้นั่งเป็นวงกลม และเริ่มต้นด้วยการนั่งเงียบ ไม่พูดจากันเป็นเวลาประมาณ 5-10 นาที และใช้เวลาดังกล่าวเพื่อเขียนหรือจดความคิดของตนในกระดาษ จากนั้นให้ทุกคนแสดงความคิดของตนทีละ 1 ความคิด โดยประธานในที่ประชุมเป็นผู้ชี้ให้สมาชิกแต่ละคนนำเสนอความคิดทีละคน แล้วได้เสียงไปเรื่อย ๆ จนครบทุกคน จากนั้นก็ย้อนหรือวนกลับมายังสมาชิกคนแรกอีก จนกระทั่งไม่มีผู้ใดเสนอความคิดเพิ่มเติมอีกแล้ว หลังจากนั้น ประธานจึงเปิดโอกาสให้มีการอภิปรายในประเด็นความคิดทั้งหมดที่มีการนำเสนอและมีการลงคะแนนเสียงเพื่อคัดเลือกประเด็นที่สมาชิกเห็นพ้องกันว่ามีความสำคัญมาอภิปราย ความคิดที่ไม่มีผู้สนับสนุนหรือสนับสนุนน้อยก็จะตกไป ไม่หยิบยกมาอภิปราย

จะเห็นว่าเทคนิคกลุ่มสมมติเป็นวิธีการเก็บข้อมูลที่กระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมในกระบวนการของกลุ่ม เปิดโอกาสให้ทุกคนได้พูดแสดงความคิดของตนออกมาอย่างอิสระ โดยความคิดที่แสดงออกมานั้นต้องไม่ตรงกับความคิดเดิมที่มีผู้เสนอก่อนหน้านี้แล้ว และระหว่างการเสนอความคิดในช่วงแรกนี้จะมีกฎข้อห้ามมิให้มีสมาชิกอื่นอภิปรายหรือหักล้างความคิดที่เสนอขึ้นมา เทคนิคนี้จึงมีข้อดีที่ทำให้การประชุมกลุ่มกระชับมากขึ้น ไม่เสียเวลากับการเสนอประเด็นที่ซ้ำกัน และทุกคนมีโอกาและเวลาในการเสนอความคิดของตนเท่าเทียมกัน โดยทั่วไปจะมีการกำหนดให้แสดงความคิดเห็นประมาณ 18-25 ความคิด (สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาในเรื่องของขนาดของกลุ่มในการประเมินความต้องการจำเป็น โดยใช้เทคนิคกลุ่มสมมติ Moore (1987) เห็นว่าขนาดที่เหมาะสมในการใช้เทคนิคกลุ่มสมมติคือ กลุ่มที่ประกอบด้วยสมาชิก 5-9 คน ควรใช้เวลาทั้งสิ้นประมาณ 90 นาที (สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

ข้อดีของเทคนิคกลุ่มสมมติ

เนื่องจากเทคนิคกลุ่มสมมติเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนทั้งการทำงานอย่างเงียบ ๆ และขั้นตอนการสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิก เทคนิคนี้จึงมีข้อดีดังต่อไปนี้ (สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

(1) การเปิดโอกาสให้มีการสร้างความคิดและการตัดสินใจโดยอิสระและมีการประมวลความคิดด้วยวิธีการทางคณิตศาสตร์

(2) การให้ความสนใจกับความคิดทุกความคิดที่ถูกสร้างขึ้นและเปิดโอกาสให้แต่ละคนได้แสดงความคิดของตน

(3) การกระตุ้นให้ทุกคนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน

ข้อจำกัดของเทคนิคกลุ่มสมมติ

ในบางบริบทหรือบางกลุ่มอาชีพ เทคนิคกลุ่มสมมติอาจมีข้อจำกัดในการนำไปใช้เพื่อเก็บข้อมูล เนื่องจากสมาชิกไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าคิด การเปิดโอกาสให้ที่ประหม่นั่งคิดอย่างเงียบ แทนที่จะเป็นการสร้างความคิดใหม่ ๆ อาจกลายเป็นอุปสรรคของการคิดริเริ่มต่อยอดงานวิจัย ซึ่งจากที่ ทิพวรรณ ประเสริฐ อ่ำไพสกุล (2544) ได้มีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มครูในโรงเรียน โดยใช้การประเมินความต้องการจำเป็นแบบมีส่วนร่วมและใช้เทคนิคกลุ่มสมมติในการเก็บข้อมูลพบว่า สมาชิกมีการแสดงออกทางความคิดค่อนข้างน้อย แต่เมื่อมีสมาชิกบางคนเสนอความคิดนำก่อน ความคิดแรกนั้นจึงไปกระตุ้นให้สมาชิกอื่นเริ่มคิดตามและเป็นการคิดต่อยอด ดังนั้นการใช้เทคนิคนี้กับสมาชิกที่ไม่ชอบแสดงออกอาจไม่ได้ข้อมูลเท่าที่ควรจะเป็น

การจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการกำหนดน้ำหนักคะแนนรายคู่ (Paired-Weighting Procedure)

กระบวนการกำหนดน้ำหนักคะแนนรายคู่ (Paired-Weighting Procedure : PWP) เป็นวิธีการจัดลำดับความสำคัญด้วยการเปรียบเทียบความสำคัญของความต้องการจำเป็นทุกประเด็นเป็นรายคู่ให้ครบทุกคู่ที่เป็นไปได้ ข้อดีของวิธีนี้คือ เป็นกระบวนการที่บังคับให้กลุ่มตัดสินใจเลือกรายการที่มีความสำคัญ ซึ่งเป็นความความต้องการที่มีความสำคัญจริงๆ (สุวิมล ว่องวาณิช, 2548) ตัวอย่างของแบบกำหนดน้ำหนักรายคู่สำหรับการวิจัยในครั้งนี้อยู่ในภาคผนวก ค

กระบวนการทำ PWP

1. กำหนดหมายเลขข้อรายการตั้งแต่ข้อ 1, 2, 3, 4,...และวางโครงสร้างของข้อรายการเพื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ซึ่งเรียงเป็น 2 แถว
2. เริ่มต้นด้วยแถวบนเป็นข้อที่ 1 แถวล่างคือข้อที่นำมาเป็นคู่เปรียบเทียบ ในที่นี้คือข้อ 2, 3, 4,...(ข้อรายการไม่ควรเกิน 15 ข้อ)
3. จากนั้นกำหนดข้อ 2 เป็นแถวบน แล้วให้ข้อที่ 3, 4, 5,...อยู่ข้างล่าง เป็นข้อที่นำมาคู่เปรียบเทียบ เตรียมข้อมูลให้ครบทุกแถวเช่นนี้ไปเรื่อยๆจนครบทุกชั้นทุกคู่
4. จากนั้นทำการเปรียบเทียบความสำคัญของข้อรายการแต่ละคู่จนครบทุกข้อ แล้วนับความถี่ว่าข้อ 1, 2, 3, 4,...ได้รับการวงกลมกี่ครั้ง
5. ข้อที่มีจำนวนวงกลมที่ถูกล้อมรอบมากที่สุด ข้อนั้นถือว่าเป็นความต้องการจำเป็นที่สำคัญที่สุด

4.9 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น สามารถแบ่งเป็นประเด็นใหญ่ๆ ได้ 2 ประเด็น คือ

- 4.9.1 การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นด้านเนื้อหา
- 4.9.2 การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นด้านวิธีวิทยาวิจัย

4.9.1 การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นด้านเนื้อหา

สำหรับรายงานการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นด้านเนื้อหานั้น เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ผู้วิจัยจะนำเสนอในรูปแบบตาราง โดยเรียงลำดับตามปีพุทธศักราชที่ทำการวิจัยจากการศึกษาผลงานวิจัยดังกล่าว พบว่า วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นซึ่งเน้นเนื้อหา มีจำนวนเพียง 2 เรื่องคือ 1. เรื่องกลยุทธ์ทางเลือกในการพัฒนาทักษะการประเมินภายในสำหรับครูอนุบาล: การประเมินความต้องการจำเป็นสมบูรณ์แบบโดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจและพหุเทศาภรณ์ศึกษา (มณัญญา งามแสง, 2547) และ 2. การวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของ โรงเรียนสองภาษาในเขตกรุงเทพมหานคร(สิริรัตน์ ทรูวรรณ, 2550) ที่จัดว่าเป็นการประเมินความต้องการจำเป็นสมบูรณ์ที่มีครบทั้ง 3 ขั้นตอนของกิจกรรมวิจัย คือ ขั้นระบุความต้องการจำเป็น (Needs Identification) ขั้นการวิเคราะห์สาเหตุ (Needs Analysis) และ ขั้นกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา (Needs Solution) แสดงไว้ในตารางที่ 3 ดังนี้

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 สรุปวิธีวิทยาเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นด้านเนื้อหา

ชื่อเรื่อง	ประชากร / กลุ่มตัวอย่าง	ขั้นตอนกิจกรรมวิจัย		
		ระบุความต้องการจำเป็น	วิเคราะห์สาเหตุ	กำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา
1. การวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของ โรงเรียนสองภาษาในเขตกรุงเทพมหานคร (สิริรัตน์ ครุวรรณ, 2550)	หัวหน้าโครงการ โรงเรียนสองภาษา	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม	เทคนิคการวิเคราะห์ต้นไม้แห่งความล้มเหลว (Fault Tree Analysis: FTA)	ประชุมกลุ่มด้วยเทคนิคกลุ่มสมมติ
2. กลยุทธ์ทางเลือกในการพัฒนาทักษะการประเมินภายในสำหรับครูอนุบาล: การประเมินความต้องการจำเป็นสมบูรณ์แบบโดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจและพหุเทศาภิบาลศึกษา (มัญญา งามแสง, 2547)	ครู	เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามการศึกษาแบบพหุเทศาภิบาล ศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์รายงานการประเมินตนเองของโรงเรียน	สถิติภาคบรรยาย และภาคการสรุปอ้างอิง และการวิเคราะห์เนื้อหา และการทำการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงสำรวจและพหุเทศาภิบาลศึกษา	ใช้การสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญ
3. การวิจัยและพัฒนากิจกรรมและเทคนิคการประเมินความต้องการจำเป็นสำหรับการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ (ปริญญา โกศลศิริพงษ์, 2547)	ครู, นักเรียน	การประชุมกลุ่ม การสังเกต การสัมภาษณ์ และแบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และการทดสอบค่าที (t-test)	-	-
4. การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนา นักศึกษาด้านสมรรถนะสารสนเทศ: การศึกษากลุ่มพหุ (บรรเลง ธรรมมูล, 2546)	นักศึกษา	แบบวัดที่พัฒนาโดย Kathleen Dumm มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ตารางไขว้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวน 3ทาง การวิเคราะห์องค์ประกอบ	-	-

ตารางที่ 3 สรุปวิธีวิทยาเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นด้านเนื้อหา (ต่อ)

ชื่อเรื่อง	ประชากร / กลุ่มตัวอย่าง	ขั้นตอนกิจกรรมวิจัย		
		ระบุความต้องการจำเป็น	วิเคราะห์สาเหตุ	กำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา
5. การเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นและประสิทธิภาพในการผลิตบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างโปรแกรมการศึกษาแบบปกติและโครงการเร่งรัดการผลิตและพัฒนาบัณฑิตระดับปริญญาตรี สาขาคณิตศาสตร์ของประเทศ : ประยุกต์ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ต้นทุนและผลที่ตามมา (สุขุมล ต่อทิฆะ, 2544)	บัณฑิตคณะครุศาสตร์	แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ กำหนดความต้องการจำเป็นด้วยดัชนีลำดับความสำคัญPNI เทคนิคการวิเคราะห์ต้นทุนและประสิทธิผล เทคนิคการวิเคราะห์ต้นทุนและผลประโยชน์ ดัชนีความคุ้มทุน	-	-
6. การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (พัชรี ชันอาสาสะ, 2544)	ครู	แบบสอบถาม การวิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบ การทดสอบค่าที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการทำตาราง 2 มิติ ประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSSและจัดลำดับด้วยPNImodified	-	-
7. การประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะพื้นฐานของครูอนุบาลโดยใช้การวิเคราะห์งาน (มยุรี เขียวละอ่อน, 2541)	ครู	แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม	กระบวนแผนที่มโนทัศน์และการทดสอบค่าที่	-

ตารางที่ 3 สรุปวิธีวิทยาเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นด้านเนื้อหา (ต่อ)

ชื่อเรื่อง	ประชากร / กลุ่มตัวอย่าง	ขั้นตอนกิจกรรมวิจัย		
		ระบุความต้องการจำเป็น	วิเคราะห์สาเหตุ	กำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา
8. สภาพการทำกรประเมินความต้องการจำเป็นทางการศึกษาและการใช้ผลในกระทรวงศึกษาธิการ (สุดนิสา พูลศิริ, 2541)	ผู้อำนวยการกอง, บุคลากรในกรม	แบบสอบถาม สถิติบรรยาย การทดสอบค่าไค-สแควร์ การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ	-	-
9. การใช้เทคนิคการวิเคราะห์ผลกระทบไขว้เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านดอนข่อย “คงสม โอบอุ้มบำรุง” (จุฑาทิพย์ สว่างสุวรรณ, 2541)	อาจารย์และผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่น	แบบสอบถาม โดยใช้เทคนิคกระบวนการกำหนดน้ำหนักรายคู่	เทคนิคการวิเคราะห์ผลกระทบไขว้, กระบวนการ fishboning	-
10. การใช้เทคนิคการสร้างแผนที่มโนทัศน์ในการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการวางแผนกิจกรรมนิติตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (อนุชา กอนพ่วง, 2539)	กลุ่มผู้บริหาร, กลุ่มอาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรมและกลุ่มนิสิต	สถิติ MDS และ CA โดยใช้โปรแกรม CONCEPT SYSTEM	วิธีการเปรียบเทียบแผน (pattern matching)	-
11. การประยุกต์ใช้การวิเคราะห์ฟอลท์ทรีสำหรับการวิเคราะห์สาเหตุในการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการใช้ครู (อมรรัตน์ คำแดง, 2539)	ครู, ผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการนิเทศ	แบบสอบถาม โดยใช้เทคนิคกระบวนการให้น้ำหนักรายคู่และแบบสัมภาษณ์	วิเคราะห์ฟอลท์ทรี	-

4.9.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นด้านเทคนิควิธีการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า สุวิมล ว่องวานิช (2548) ได้ทำการรวบรวมวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น ซึ่งสำหรับงานวิจัยที่จะนำเสนอนี้จัดเป็นงานวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นที่เน้นทางด้านเทคนิควิธีการวิจัย ที่ทางผู้ทำการวิจัยต้องการศึกษาหรือเปรียบเทียบเทคนิควิธีการวิจัยที่มีประสิทธิภาพดังต่อไปนี้

คมศร วงษ์รักษา (2540) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพและความสอดคล้องของเทคนิคการจัดเรียงลำดับความสำคัญที่อิงโมเดลความแตกต่างในการประเมินความต้องการจำเป็นการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพและความสอดคล้องของเทคนิคการจัดเรียงลำดับความสำคัญในการประเมินความต้องการจำเป็น มี 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม 1 ได้แก่ MDF, PN1a, PN1b และ t-test กลุ่ม 2 ได้แก่ Del –Na, Nb, Del –Nc, Del –Nd และ Del –Ne กลุ่ม 3 ได้แก่ WN1a, WN1b, WN1c, WN1d และ WN1e ศึกษาในบริบทของการพัก บุคลากรของกรมอาชีวศึกษา ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ อาจารย์ในแผนกวิชาอุตสาหกรรมจากวิทยาลัยเทคนิค 27 แห่ง ในภาคกลางและภาคตะวันออก จำนวน 1,200 คน เครื่องมือที่ใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ประกอบกระบวนการกลุ่มสมมติ การวิจัยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1) การหาความสอดคล้องของผลการจัดเรียงลำดับความสำคัญจากเทคนิควิธีการศึกษาจากข้อมูลประชากรและเทคนิคมอนติ คาร์โล ตอนที่ 2) การหาคุณภาพของเทคนิคพิจารณาจากค่าความเที่ยงของแบบสอบซ้ำและค่าความตรงตามเกณฑ์สัมพัทธ์ในการเรียงลำดับ ผลการวิจัยพบว่า ความสอดคล้องของเทคนิควิธีทั้งหมดในกลุ่มที่ 1,2,3 มีค่าสูง ผลการศึกษาจากเทคนิคมอนติ คาร์โล พบว่า วิธี PN1b มีผลการจัดเรียงลำดับใกล้เคียงกับที่เกิดขึ้น ในประชากรมากกว่าวิธีอื่น ๆ ความเที่ยงแบบการวัดของทุกเทคนิควิธีมีค่าสูงและใกล้เคียง วิธีที่ให้ค่าความตรงในการจัดลำดับสูงสุด คือ Del – Nd และ Del – Ne

ปิยมาภรณ์ โชคอวยชัย (2540) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการประเมินความต้องการจำเป็นระหว่างวิธีการจัดเรียงลำดับความสำคัญที่ต่างกัน โดยใช้เครื่องมือการประเมินความต้องการจำเป็นที่มีการตอบสนองเดียว การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นที่ได้จากการจัดเรียงลำดับด้วยเทคนิคการจัดเรียงลำดับ 5 วิธี คือ การจัดอันดับ การประมาณค่าตามสเกล การเรียงบัตรรายการ การให้น้ำหนักคะแนนรายกลุ่มและมาตรการประมาณขนาด (2) เพื่อศึกษาความสอดคล้องของผลการจัดเรียงลำดับทั้ง 5 วิธี และ (3) เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพในการจัดเรียงลำดับโดยพิจารณาจากความเที่ยง ความตรง และความไวในการจัดเรียงลำดับ ประชากร คือ นักเรียนพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 2-4 วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ จำนวน 179 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามที่มีการตอบสนองเดียว วิเคราะห์ข้อมูลโดยการตรวจสอบความสอดคล้อง ความเที่ยง และความตรงด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์แมนและค่าสัมประสิทธิ์คอนนอร์

เด่นชัดของเคนดอลล์ ผลการวิจัยพบว่าทั้ง 5 วิธีมีความสอดคล้องกันสูง เทคนิคที่ให้ความเที่ยงในการจัดเรียงลำดับสูงสุด คือ การให้นำหน้าห้คะแนนรายคู่ ผลการจัดเรียงลำดับความสำคัญทั้ง 5 วิธี สอดคล้องกับเกณฑ์ในการจัดเรียงลำดับที่ได้มาจากกระบวนการกลุ่มสมมติขึ้น เทคนิคที่ให้ความตรงในการจัดเรียงลำดับมากที่สุด คือ เทคนิคการจัดอันดับ โดยสรุปรวมเทคนิคการจัดเรียงลำดับที่มีความเหมาะสมในการนำไปใช้มากที่สุด คือ การเรียงบัตรรายการ

สุวิมล ว่องวานิช (2542) ได้ศึกษาการสังเคราะห์เทคนิคที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นในวิทยานิพนธ์ของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสังเคราะห์เทคนิคที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นในวิทยานิพนธ์ของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยประกอบด้วยวิทยานิพนธ์ที่ใช้เทคนิคการประเมินความต้องการจำเป็นของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ทำขึ้นระหว่างปี พ.ศ. 2507-2540 จำนวนทั้งสิ้น 233 เรื่อง เครื่องมือวิจัยประกอบด้วยแบบบันทึกข้อมูล มีการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนมิถุนายน-สิงหาคม 2541 ผลการวิจัยพบว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความจำเป็นมีปริมาณเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2507-2534 โดยในช่วง 2525-2534 มีงานวิจัยเฉลี่ยปีละ 13 เรื่อง จากเดิมที่เคยทำก่อนหน้านั้นเฉลี่ยปีละ 2-3 เรื่อง แต่ในช่วงปี พ.ศ. 2535-2540 เริ่มมีปริมาณลดลงเล็กน้อยเฉลี่ยปีละ 12 เรื่อง แต่ใน ภาควิชาที่ทำวิจัยเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ภาควิชาโสตทัศนศึกษา (ร้อยละ 25) รองลงมาเป็นภาควิชาบริหารการศึกษา (ร้อยละ 19) และภาควิชาพลศึกษา (ร้อยละ 18) นอกจากนี้ยังพบว่ามีการศึกษาในเนื้อหาที่เกี่ยวกับระดับมัธยมศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 31) รองลงมาเป็นการศึกษาความต้องการจำเป็นในองค์กร ชุมชน หน่วยงานเอกชน หรือหน่วยงานต่าง ๆ (ร้อยละ 22) และการศึกษาในระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 20) งานวิจัยส่วนใหญ่ให้นิยามความต้องการจำเป็นว่าเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจริงซึ่งหากไม่ได้รับการสนองตอบจะทำให้เกิดสภาวะที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีถึงร้อยละ 90 งานวิจัยเหล่านี้มีการใช้คำในวัตถุประสงค์ของการวิจัยว่าเป็นการศึกษา "ความต้องการ" มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52 รองลงมาเป็นการศึกษา "ปัญหาด้วยความต้องการ" (ร้อยละ 16) และการศึกษา "สภาพปัญหา ความต้องการ" (ร้อยละ 15) สำหรับงานวิจัยใช้คำว่าเพื่อศึกษา "ความต้องการจำเป็น" (needs) มีเพียง 7 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 3 เท่านั้น ในด้านเนื้อหาสาระที่มีการวิจัยนั้นพบว่าการศึกษาค้นคว้าความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากที่สุด (ร้อยละ 25) รองลงมาเป็นเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร (ร้อยละ 21) การนิเทศการสอน (ร้อยละ 19) และการพัฒนาองค์กร (ร้อยละ 10) ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาค้นคว้าความต้องการของกลุ่มผู้ให้บริการ (service provider) รวมทั้งหมดประมาณร้อยละ 76 โดยเป็นความต้องการของครูอาจารย์มากที่สุด (ร้อยละ 75) ผู้บริหารการศึกษา (ร้อยละ 15) และศึกษานิเทศก์ (ร้อยละ 4) และสำหรับการศึกษาค้นคว้าความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับบริการ (service receiver) มีร้อยละ 30 โดยเป็นความต้องการจำเป็นของนักเรียน (ร้อยละ 13) ผู้ปกครอง (ร้อยละ 5) และประชาชนทั่วไป (ร้อยละ 12)

งานวิจัยที่ทำการศึกษาล้วนใหญ่เป็นความต้องการจำเป็นระดับกลุ่มบุคคล (ร้อยละ 79) และระดับองค์กร (ร้อยละ 21) นอกจากนี้งานวิจัยประมาณร้อยละ 73 ศึกษาความต้องการด้านกระบวนการและปัจจัย (quasi needs) ที่เหลือร้อยละ 27 เป็นการศึกษาความต้องการด้านผลผลิต (real needs) ผลการวิจัยพบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจด้วยแบบสอบถาม (ร้อยละ 96) รองลงมาใช้วิธีสัมภาษณ์ (ร้อยละ 14) และใช้กระบวนการกลุ่ม (group process) มีร้อยละ 1 ทั้งนี้มีงานวิจัยหลายเรื่องใช้วิธีการเก็บข้อมูลมากกว่าหนึ่งวิธี เครื่องมือที่ใช้มากที่สุดในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม (ร้อยละ 91) รองลงมาเป็นแบบสัมภาษณ์ (ร้อยละ 18) รูปแบบของเครื่องมือในงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นแบบการตอบสนองเดี่ยว (single-response format) (ร้อยละ 81) รองลงมาเป็นแบบการตอบสนองคู่ (duel-response format) (ร้อยละ 10) รูปแบบการตอบของเครื่องมือในการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่เป็นแบบมาตราประมาณค่า (ร้อยละ 79) รองลงมาเป็นชนิดปลายเปิด (ร้อยละ 60) และที่เป็นแบบสำรวจรายการ (ร้อยละ 31) ในด้านประเภทของข้อมูลในงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ (ร้อยละ 60) งานวิจัยเพียงจำนวน 4 เรื่องเท่านั้น (ร้อยละ 2) ที่ทำการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ ส่วนงานวิจัยที่ทำการศึกษาข้อมูลแบบผสมระหว่างเชิงคุณภาพและปริมาณ มีจำนวน 90 เรื่อง (ร้อยละ 39) ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าส่วนใหญ่ทำการแยกวิเคราะห์ข้อมูลตามธรรมชาติของข้อมูล กล่าวคือ เครื่องมือวิจัยแบบตอบสนองเดี่ยว (single-response format) ซึ่งเป็นมาตราประมาณค่า วิเคราะห์โดยใช้สถิติภาคบรรยาย ได้แก่ การใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมากที่สุด (ร้อยละ 43) การวิเคราะห์โดยการรายงานค่าความถี่และร้อยละมีประมาณร้อยละ 17 และที่ใช้ลักษณะผสมคือมีทั้งร้อยละ และค่าเฉลี่ยมีประมาณร้อยละ 29 สำหรับรูปแบบแบบสอบถามปลายเปิดจะใช้การวิเคราะห์โดยวิธีการบรรยาย ด้านการนำเสนอข้อมูลพบว่าร้อยละ 69 ของงานวิจัยนำเสนอข้อมูลโดยการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น และมีงานวิจัยที่ไม่ได้มีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นร้อยละ 31 โดยงานวิจัยกลุ่มนี้นำเสนอแต่ค่าสถิติ เช่น ค่าเฉลี่ย ร้อยละ แต่อย่างเดียว ปริมาณงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาความต้องการจำเป็นของแต่ละภาควิชาในแต่ละช่วงปีมีแนวโน้มที่ไม่เหมือนกัน ผลการวิจัยพบว่าภาควิชาบริหารการศึกษา ประถมศึกษา โสตทัศนศึกษา และสารัตถศึกษา จะมีปริมาณงานวิจัยที่เกี่ยวกับความต้องการจำเป็นไม่คงที่แน่นอน ในขณะที่งานวิจัยของภาควิชาอุดมศึกษาและการศึกษานอกระบบโรงเรียนจะมีปริมาณค่อนข้างคงที่ไม่เปลี่ยนแปลงมากในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา สำหรับงานวิจัยของภาควิชาวิจัยการศึกษา มัธยมศึกษาและศิลปศึกษามีแนวโน้มลดลง ในขณะที่งานวิจัยของภาควิชาพลศึกษามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าเนื้อหาสาระที่ทำการศึกษาในแต่ละช่วงปีมีลักษณะไม่แน่นอน ทุกภาควิชาจะทำการศึกษาความต้องการของกลุ่มครูอาจารย์เป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นภาควิชาการศึกษานอกระบบ จะทำการศึกษาความต้องการจำเป็นของกลุ่มประชาชนมากกว่า ภาควิชาประถมศึกษา มีงานวิจัยที่ศึกษาความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนและการพัฒนาบุคลากร สำหรับภาควิชามัธยมศึกษา ส่วนใหญ่เป็น

การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรและการนิเทศการศึกษา ส่วนภาควิชาวิจัยการศึกษาและโสตทัศนศึกษามีการทำวิจัยด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สำหรับภาควิชาบริหารการศึกษาส่วนใหญ่ทำวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ในขณะที่ภาควิชาพลศึกษา อุดมศึกษา และการศึกษาจากระบบโรงเรียนมีการทำวิจัยกระจายในเนื้อหาสาระที่หลากหลาย เมื่อพิจารณาวิธีการที่ใช้ในการศึกษาความต้องการจำเป็นพบว่าไม่ว่าจะเป็งานวิจัยของภาควิชาใด ทำในช่วงปีใด ส่วนใหญ่ใช้วิธีการสำรวจในการศึกษาความต้องการจำเป็น โดยรูปแบบของเครื่องมือจะเป็นแบบสอบถามเป็นส่วนใหญ่ และเป็นแบบการตอบสนองเดี่ยว นอกจากนี้ยังพบว่าไม่ว่าจะทำการศึกษาความต้องการจำเป็นของกลุ่มเป้าหมายใด นิยามความต้องการจำเป็นเป็นแบบใด ใช้ค่าในวัตถุประสงค์แบบใดก็ตาม หรือจะทำการศึกษาความต้องการจำเป็นในเนื้อหาสาระใดพบว่าใช้รูปแบบการตอบสนองเดี่ยว โดยส่วนใหญ่อยู่ในรูปมาตราประมาณค่า ผลการวิจัยเกี่ยวกับขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้พบว่า ขนาดของกลุ่มตัวอย่างสัมพันธ์กับประเภทของกลุ่มตัวอย่าง หากเป็นการศึกษาในกลุ่มนักเรียน ส่วนใหญ่ใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดมากกว่า 600 คน ในกลุ่มของครูอาจารย์ใช้กลุ่มตัวอย่างขนาด 101-300 คน และ 301-600 คน สำหรับการวิจัยในกลุ่มประชาชนส่วนใหญ่ใช้กลุ่มตัวอย่างขนาด 301-600 คน นอกจากนี้ยังพบว่าการศึกษาในกลุ่มนักเรียน ผู้ปกครอง และศึกษานิเทศก์ นั้นส่วนใหญ่จะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบที่ไม่ใช่โอกาสความน่าจะเป็น ส่วนการศึกษากับกลุ่มครูและผู้บริหาร จะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างง่ายเป็นส่วนใหญ่ ผลการสังเคราะห์งานวิจัยพบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ทำไม่ครบทั้ง 3 ขั้นตอนตามที่ควรจะเป็นในกระบวนการประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ (complete needs assessment process) ดำเนินการเพียงขั้นตอนการระบุความต้องการจำเป็น (needs identification) ส่วนอีกสองขั้นตอนที่เหลือ คือ ขั้นตอนของการวิเคราะห์ความต้องการ (needs analysis) และขั้นของประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อระบุความต้องการจำเป็นที่สำคัญที่สุด (needs assessment) ส่วนใหญ่ไม่ได้มีการดำเนินการ

ปานจันทร์ โททอง (2542) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนแบบเรียนร่วมระหว่างเทคนิคสตอรี่บอร์ดดั้งเดิมและแบบปรับปรุง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนเรียนร่วม โดยใช้เทคนิคสตอรี่บอร์ดดั้งเดิมและเทคนิคสตอรี่บอร์ดแบบปรับปรุง (2) เปรียบเทียบผลการประเมินความต้องการจำเป็นระหว่างการใช้เทคนิคทั้ง 2 เทคนิค (3) เปรียบเทียบความคิดเห็นด้านความยากง่ายในการปฏิบัติ ด้านความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกระบวนการกลุ่มและบรรยากาศในการใช้เทคนิคทั้ง 2 เทคนิค กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนแบบเรียนร่วม โดยมีผู้เข้าร่วมกระบวนการกลุ่มในการประเมินความต้องการจำเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คน ซึ่งแต่ละเทคนิคมีรูปแบบ ดังนี้ (1) รูปแบบ 1 ใช้รูปแบบระดมความคิดปกติและให้ครูเสนอแนะเพิ่มเติมด้วยป้ายประกาศ (2) รูปแบบ 2 ใช้รูปแบบระดมความคิดกลุ่มสมมติและให้ครูเสนอเพิ่มเติมด้วยป้าย

ประกาศ (3) รูปแบบ 3 ใช้รูปแบบระดมความคิดปกติและให้ครูเสนอแนะเพิ่มเติมด้วยแบบสอบถาม (2) รูปแบบ 4 ใช้รูปแบบระดมความคิดกลุ่มสมมติและให้ครูเสนอแนะเพิ่มเติมด้วยแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นที่ได้จากการประเมินด้วยเทคนิคสตอรี่บอร์ดดั้งเดิมและแบบปรับปรุงไม่แตกต่างกันทั้ง 2 แบบ ผู้เข้าร่วมกระบวนการกลุ่มมีความพึงพอใจในเทคนิคสตอรี่บอร์ดตั้งแต่ 3 และแบบ 4 รวมทั้งเห็นว่าสามารถปฏิบัติได้ง่ายกว่าเทคนิคสตอรี่บอร์ดดั้งเดิมแบบ 1 และแบบ 2 ส่วนบรรยากาศในการใช้เทคนิคสตอรี่บอร์ดดั้งเดิมและแบบปรับปรุง มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

เลกิงศักดิ์ ไชยกาญจน์ (2548) ได้ศึกษาการพัฒนาเครื่องมือประเมินความต้องการจำเป็น สำหรับการจัดบริการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาคนอกเวลาราชการสาขาการศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเครื่องมือประเมินความต้องการจำเป็นสำหรับจัดบริการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาคนอกเวลาราชการ สาขาการศึกษา และเพื่อประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือประเมินความต้องการจำเป็น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ แบบสอบถามความคิดเห็นในการจัดบริการหลักสูตรภาคนอกเวลาราชการ ระดับปริญญาโท สาขาการศึกษาแบบประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือประเมินความต้องการจำเป็น เครื่องมือประเมินความต้องการจำเป็นมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม ซึ่งมีรูปแบบการตอบ 3 ลักษณะคือ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตรวัดประมาณค่าและแบบเรียงลำดับความสำคัญ ประกอบด้วยข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วัตถุประสงค์ของหลักสูตรภาคนอกเวลาราชการ เกณฑ์การคัดเลือกผู้เรียน การจัดการเรียนการสอน การวัดผลการศึกษา แต่ละรายวิชา แผนการศึกษา จำนวนผู้เรียนต่อชั้นเรียน วันและเวลาที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน การชำระค่าเล่าเรียน ค่าเล่าเรียนที่สามารถจ่ายได้ในแต่ละเทอมและการจัดบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก ผลการนำเครื่องมือไปทดลองใช้พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นสอดคล้องกันว่าเครื่องมือประเมินความต้องการจำเป็น สำหรับจัดบริการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาคนอกเวลาราชการ สาขาการศึกษามีความเหมาะสม คือ มีข้อมูลเพียงพอต่อการตัดสินใจตรงกับความต้องการของผู้ใช้และการนำเสนอที่ง่ายต่อความเข้าใจและนำไปใช้

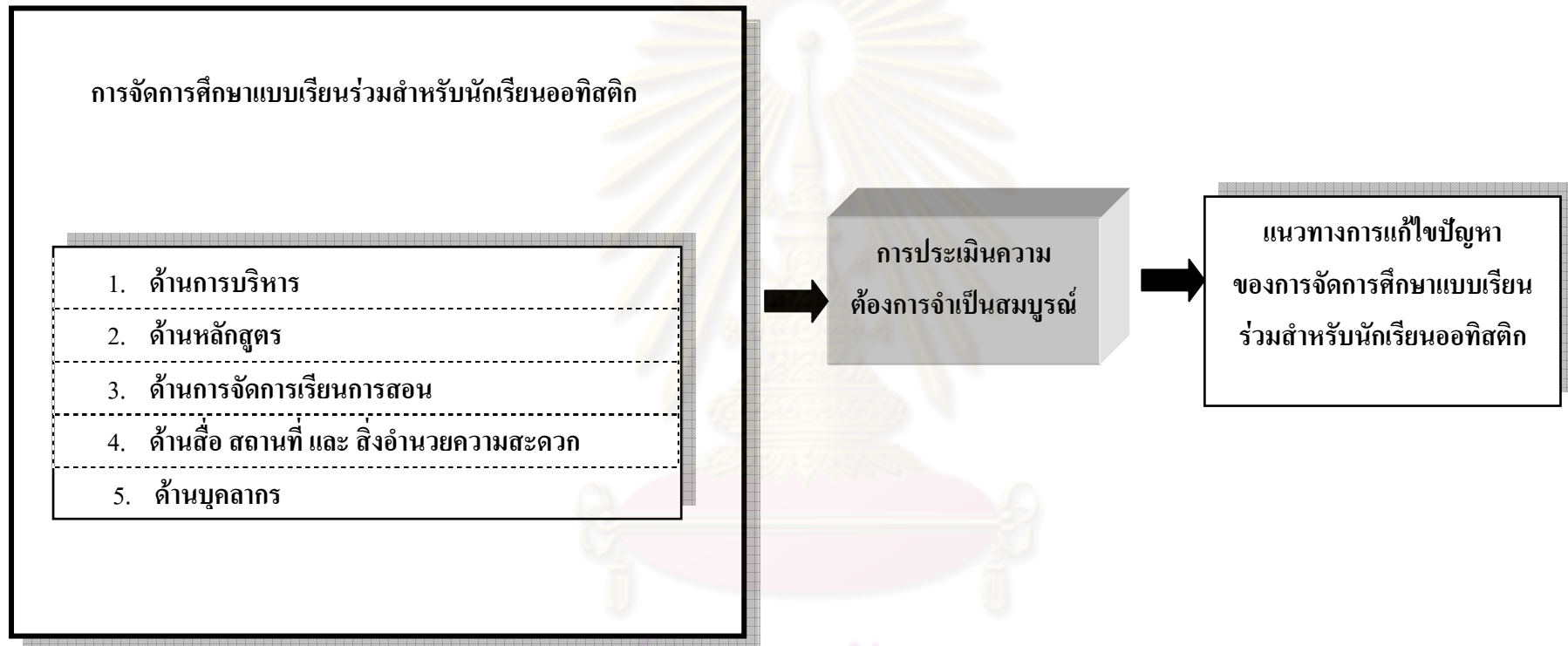
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก ทำให้สรุปออกมาเป็นกรอบแนวคิดได้ว่า โรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมยังประสบปัญหาอยู่หลายประการ และสามารถจำแนกออกเป็น ด้านการบริหาร ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านบุคลากร ซึ่งความต้องการจำเป็นของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมสามารถนำมาวิเคราะห์สาเหตุที่ก่อให้เกิดความต้องการจำเป็นได้ โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการวิเคราะห์ต้นไม้แห่งความล้มเหลวหรือการวิเคราะห์ฟอลต์ทรีประกอบการประชุมกลุ่ม เพื่อให้การวิเคราะห์มีความเป็นระบบและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สุดท้ายความต้องการจำเป็นของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมจะได้รับการกำหนดเลือกแนวทางการแก้ไขปัญหาจากการประชุมกลุ่มด้วยเทคนิคกลุ่มสมมติขึ้นที่ให้ความสำคัญต่อทุกความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จนเป็นที่มาของการสร้างแผนภาพแสดงกรอบแนวคิดในการวิจัยดังแผนภาพที่ 5

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยประเมินความต้องจำเป็นสมบูรณ์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ซึ่งอาศัยทั้งการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามและข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยกระบวนการกลุ่ม ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 6 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ขั้นตอนที่ 3 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความต้องจำเป็น ขั้นตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์สาเหตุด้วยวิธีการวิเคราะห์ต้นทุนไม่แห่งความล้มเหลวและ ขั้นตอนที่ 6 การกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหากระบวนการกลุ่มแบบเทคนิคสมมติฐาน โดยมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ โรคออทิสติก การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในประเทศไทย เด็กออทิสติกกับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม และ แนวคิดที่เกี่ยวกับการประเมินความต้องจำเป็น เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยและเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความต้องจำเป็นของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก

ขั้นตอนที่ 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนหรือดูแลนักเรียนออทิสติกในห้องเรียนร่วมจากทั่วทุกเขตพื้นที่การศึกษาของประเทศไทย จำนวน 1,012 คน จากโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกทั้ง 12 เขตพื้นที่การศึกษา และส่วนกลางคือกรุงเทพมหานคร จำนวน 94 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนหรือดูแลนักเรียนออทิสติกในห้องเรียนร่วม

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างครอบคลุมทุกเขตพื้นที่การศึกษา โดยวิธีการสุ่มหลายขั้นตอน (Multi – Stage Sampling) ตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละเขตพื้นที่ โดยใช้ตารางประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ 5% สูตรที่ใช้ในการคำนวณหาขนาดของตัวอย่าง (Yamane,1972)

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

n แทนจำนวนตัวอย่างที่พอเหมาะ

N แทนจำนวนประชากร

e แทนขนาดความคลาดเคลื่อนสูงสุดที่จะยอมรับ

ทำให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 287 คน เพื่อความแกร่งของข้อมูลในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยผู้วิจัยกำหนดจำนวนครูที่ให้ข้อมูลในแต่ละโรงเรียนโรงเรียนละ 5 คน สำหรับวิธีการที่ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาข้อมูลจำนวนโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกทั่วประเทศพบว่า จากข้อมูลโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกจำนวนทั้งหมด 94 แห่ง เป็นโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร 23 แห่ง และ ในเขตพื้นที่การศึกษา 12 เขต จำนวน 71 แห่ง เมื่อคิดสัดส่วนจำนวนโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร : ในเขตพื้นที่การศึกษา 12 เขต จะได้เป็น 1 : 3 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนดังกล่าว โดยสุ่มโรงเรียนในกรุงเทพมหานครจำนวน 20 แห่ง และจากเขตพื้นที่การศึกษา 12 เขต จำนวน 60 แห่ง ซึ่งรวมเป็นทั้งหมด 80 แห่ง

ขั้นที่ 2 จากการสุ่มโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลากทำให้ได้เขตพื้นที่การศึกษาละ 5 แห่ง หรือคิดเป็น 60 แห่งจากทั้ง 12 เขตพื้นที่การศึกษา ร่วมกับโรงเรียนในกรุงเทพมหานครจำนวน 20 แห่ง แต่เนื่องจากเมื่อพิจารณาข้อมูลของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาพบว่า สำหรับในเขตพื้นที่การศึกษาที่ 10 มีโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกเพียง 3 แห่ง ดังนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่างใน 12 เขตพื้นที่การศึกษาจึงลดลงเป็น 58 แห่งและเมื่อรวมกับอีก 20 แห่งจากกรุงเทพมหานคร จึงมีจำนวนโรงเรียนทั่วประเทศทั้งสิ้น 78 แห่ง

ขั้นที่ 3 สุ่มครูในโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก ซึ่งเป็นผู้ที่ มีประสบการณ์ในการสอนหรือดูแลนักเรียนออทิสติกในห้องเรียนร่วม โรงเรียนละ 5 คน จาก 78 แห่ง ทำให้ได้ครูผู้เป็นตัวแทนประชากรจำนวน 390 คน

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็น

เครื่องมือที่ใช้ในการกำหนดและจัดลำดับความต้องการจำเป็น

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้สำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมผสานกับแนวทางการบริหารองค์ประกอบหลัก 4 ประการตามโครงสร้าง SEAT ที่เบญญา ชลธารันนท์ (2546) ได้ประยุกต์นำแนวคิดการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม หรือ Inclusive Education มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในประเทศไทย ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาความต้องการจำเป็นจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหาร ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านบุคลากร ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) และแบบเติมคำจำนวน 7 ข้อ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกจำนวน 52 ข้อประกอบด้วยประเด็นย่อย 5 ด้าน คือ ด้านการบริหาร ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสถานที่ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกและ ด้านบุคลากร มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จาก “มากที่สุด” ถึง “น้อยที่สุด” โดยมีเกณฑ์ในการตอบได้แก่

1	หมายถึง	มีการปฏิบัติเกิดขึ้น 0 %- 20% ในระยะเวลา 1 ปีการศึกษา
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติเกิดขึ้น 21%- 40% ในระยะเวลา 1 ปีการศึกษา
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติเกิดขึ้น 41%- 60% ในระยะเวลา 1 ปีการศึกษา
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติเกิดขึ้น 61%- 80% ในระยะเวลา 1 ปีการศึกษา
5	หมายถึง	มีการปฏิบัติเกิดขึ้น 81%- 100% ในระยะเวลา 1 ปีการศึกษา

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือมีดังต่อไปนี้

1. กำหนดรูปแบบและโครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยกำหนดรูปแบบโครงสร้างของแบบสอบถามการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก โดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาสร้างเป็นแบบสอบถาม ในรูปแบบการตอบสองคู่ (dual response format) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลทั้งสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์จะให้เป็นของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก ข้อคำถามมีเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

แบ่งออกเป็น 5 ด้าน 1. ด้านการบริหาร 2. ด้านหลักสูตร 3. ด้านการจัดการเรียนการสอน 4. ด้านสถานที่ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก และ 5. ด้านบุคลากร โดยกำหนดรูปแบบของแบบสอบถามให้มีความหลากหลายทั้งแบบตรวจสอบรายการ แบบเติมคำ และแบบประมาณค่า ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับข้อมูลที่ต้องการและได้ข้อมูลครอบคลุมกับสิ่งที่ต้องการวัด

2. ร่างแบบสอบถาม และเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของข้อคำถาม ความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม ความชัดเจนของภาษา และรูปแบบของแบบสอบถาม แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งมีโครงสร้างของแบบสอบถามดังนี้

ตารางที่ 4 โครงสร้างเนื้อหาแบบสอบถาม

ข้อที่	ความต้องการจำเป็นของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก	ร้อยละ	จำนวนข้อ	ข้อที่
1	ด้านการบริหาร	21.43	12	1-12
2	ด้านหลักสูตร	17.86	10	13-22
3	ด้านการจัดการเรียนการสอน	21.43	12	23-34
4	ด้านสื่อ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก	23.21	13	35-47
5	ด้านบุคลากร	16.07	9	48-56
	รวม	100.00	56	

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงตามเนื้อหา โดยตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัด (Item Objective Congruence: IOC) ความครอบคลุมของข้อคำถามและความชัดเจนของภาษา จำนวน 5 ท่าน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านไว้ดังนี้ (ลักษณะใดลักษณะหนึ่ง)

- 1) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม จำนวน 2 ท่าน
- 2) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์การสอนนักเรียนออทิสติกอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 1 ท่าน
- 3) มีคุณวุฒิทางการศึกษาด้านการวัดและการประเมินผล จำนวน 2 ท่าน

โดยรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิปรากฏอยู่ในภาคผนวก ข

4. คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป และปรับปรุงข้อคำถามตามที่ผู้ทรงวุฒิเสนอแนะ โดยผลจากการปรับปรุงแบบสอบถามทำให้ข้อคำถามบางข้อถูกนำมารวมกัน และตัดข้อคำถามที่เป็นไม่สะท้อนสภาพความต้องการจำเป็นที่เป็นจริงออก ซึ่งมีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC ของแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อคำถาม	IOC
1	โรงเรียนนำระบบ โครงสร้าง SEAT มาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ	0.4
2	โรงเรียนจัดตั้งคณะกรรมการที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม	1.0
3	โรงเรียนกำหนดนโยบายและกิจกรรมการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมไว้ในแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน	0.8
4	โรงเรียนมีนโยบายและได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานสอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการเรียนรู้ของนักเรียนออทิสติก	0.8
5	ผู้บริหารศึกษาค้นคว้าความรู้และมีความเข้าใจในธรรมชาติของเด็กออทิสติก	1.0
6	โรงเรียนจัดการประชุมชี้แจงให้ครู บุคลากร นักเรียนปกติ และผู้ปกครองทราบเกี่ยวกับลักษณะของเด็กออทิสติก	1.0
7	โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมผ่านทางสื่อต่าง ๆ เช่น จัดการประชุมชี้แจง จดหมาย / เอกสาร การชี้แจงทางหอกระจายข่าว	1.0
8	โรงเรียนมีอัตราส่วนจำนวนครูที่สอนในห้องเรียนรวมต่อจำนวนนักเรียนออทิสติกมีความเหมาะสม	0.4
9	โรงเรียนมุ่งเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนออทิสติก	1.0
10	โรงเรียนส่งเสริมให้มีการบริการช่วยเหลือในการซ่อมเสริมและปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อย่างเป็นระบบ	0.6
11	โรงเรียนจัดหาเอกสารและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับครูอย่างเพียงพอ	0.8
12	โรงเรียนจัดสรรงบประมาณสนับสนุนอื่นๆอย่างเพียงพอ	0.6
13	โรงเรียนมีการจัดตั้งคณะกรรมการทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) สำหรับนักเรียนออทิสติก โดยพิจารณาจากศักยภาพของนักเรียนออทิสติกแต่ละคนเป็นสำคัญ	0.8
14	โรงเรียนมีการวางแผนจัดหลักสูตรการสอนสำหรับนักเรียนออทิสติก โดยผู้มีส่วนร่วมจากผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครอง	0.8

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC ของแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อ	ข้อความคำถาม	IOC
15	โรงเรียนมีหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ที่รองรับการบำบัดด้านการแพทย์ โดยบูรณาการเสริมด้วยกิจกรรมบำบัดทางการแพทย์	0.8
16	หลักสูตรมีการเพิ่มเติมเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้เรื่องทักษะการใช้ชีวิตประจำวันและทักษะทางสังคม	1.0
17	โรงเรียนมีการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนออทิสติกอย่างสม่ำเสมอ	1.0
18	โรงเรียนมีหลักสูตรที่มีการกำหนดเวลาสำหรับกิจกรรมประจำวันในชั้นเรียนร่วมอย่างเหมาะสม	1.0
19	ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)	0.8
20	ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)	0.8
21	โรงเรียนดำเนินการทดสอบนักเรียนเพื่อทำการคัดแยกนักเรียนอย่างจริงจัง	0.8
22	การประเมินผลพิจารณาจากพัฒนาการของทักษะผลงานที่นักเรียนออทิสติกแสดงออกตามความสามารถของแต่ละบุคคล	1.0
23	โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนออทิสติกให้รู้จักปรับตัวเข้าสู่สังคม	1.0
24	โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อรอบด้านสำหรับนักเรียนออทิสติก	0.8
25	โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนออทิสติกได้พัฒนาทักษะในการดำรงชีวิต	1.0
26	โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนออทิสติกทำกิจกรรมต่างๆด้วยตนเอง	1.0
27	โรงเรียนจัดให้นักเรียนออทิสติกมีโอกาสร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นทุกกิจกรรม	1.0
28	ครูมีการสอนเสริมให้แก่เด็กออทิสติกอย่างเหมาะสม	1.0
29	โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนปกติมีเจตคติที่ดีต่อนักเรียนออทิสติก	1.0
30	กระบวนการจัดการเรียนการสอน ก่อให้เกิดการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมทั้งครูและนักเรียนปกติ	1.0
31	กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีการสอดแทรกเจตคติในการให้นักเรียนปกติเข้าใจว่านักเรียนออทิสติกเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของสังคม	1.0
32	กระบวนการจัดการเรียนการสอนทำให้ครูได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองในการทำงานกับนักเรียนออทิสติก	1.0
33	ครูมีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนออทิสติกเป็นอย่างดี	1.0
34	ครูมีความรู้และใช้วิธีการหลากหลายในการประเมินพัฒนาการของนักเรียนออทิสติกที่สอดคล้องตามกับแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP)	1.0

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC ของแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	IOC
35	โรงเรียนจัดซื้อและจัดหา สื่อ เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในห้องเรียนร่วม ได้อย่างเหมาะสม และเพียงพอ	1.0
36	โรงเรียนมีจำนวนห้องเรียนเพียงพอ	0.4
37	โรงเรียนมีการจัดและนำเทคนิค วิธีการ อุปกรณ์ หรือนวัตกรรมใหม่ๆ มาช่วยในการจัดการเรียนการสอน	1.0
38	โรงเรียนมีการดูแลความปลอดภัยในจุดต่างๆที่นักเรียนออกทิสติกอาจเกิดอุบัติเหตุจากความไม่รู้เท่าไม่ถึงการณ์	1.0
39	โรงเรียนมีการปรับบริเวณลานเล่นและเครื่องเล่นที่เอื้อสำหรับนักเรียนออกทิสติก	1.0
40	โรงเรียนสามารถควบคุมสิ่งรบกวนที่การเรียนการสอนได้	0.8
41	โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการให้นักเรียนออกทิสติกได้ฝึกการใช้ชีวิตประจำวัน	1.0
42	โรงเรียนจัดห้องเรียนสำหรับชั้นพิเศษอย่างเหมาะสม	1.0
43	โรงเรียนจัดห้องเสริมวิชาการอย่างเหมาะสม	1.0
44	โรงเรียนจัดห้องเรียนปกติที่ใช้ในการเรียนร่วม ได้อย่างเหมาะสม	1.0
45	โรงเรียนเอาใจใส่ในเรื่องสภาพ ความสะอาด และความปลอดภัยของห้องเรียน อาคารเรียนอย่างเหมาะสม	0.6
46	โรงเรียนมีการจัดมุมประสบการณ์ต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการปรับและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์	1.0
47	ห้องเรียนของนักเรียนออกทิสติกอยู่ใกล้ห้องบริการพิเศษ เช่น ห้องฝึกพูด ฯลฯ	0.8
48	โรงเรียนมีครูที่ทำหน้าที่สอนนักเรียนออกทิสติกเพียงพอ หรือมีจำนวนนักเรียนห้อง 11-15 คน : ครู 1 คน	0.4
49	โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากครูในโรงเรียนในส่วนของการประสานงานด้านต่างๆ เป็นอย่างดี	1.0
50	โรงเรียนมีการส่งเสริมเพิ่มความรู้ โดยจัดครูเข้ารับการอบรม / สัมมนา / ประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างสม่ำเสมอ	0.8
51	โรงเรียนมีการเชิญวิทยากร/ศึกษานิเทศก์มาให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครูในการจัดการเรียนการสอน	0.8
52	โรงเรียนสนับสนุนให้ครูไปศึกษาดูงานในโรงเรียนแกนนำที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออกทิสติก	1.0
53	โรงเรียนมีเกณฑ์การคัดเลือกครูเข้าสอนในชั้นเรียนร่วม โดยการพิจารณาคุณสมบัติทางการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและความสมัครใจของครู	1.0

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC ของแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	IOC
54	ครูมีการเตรียมตัวเพื่อให้ตนเองมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมกันจากแหล่งความรู้ต่างๆอยู่เสมอ	1.0
55	ครูผู้สอนนักเรียนออทิสติกมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน	1.0
56	ครูได้รับการพิจารณาความดีความชอบอย่างถูกต้องตามการปฏิบัติงานจริง	1.0

จากตารางที่ 5 จะได้ว่า ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 – 1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้ มีจำนวน 52 ข้อ ซึ่งมีบางข้อที่จำเป็นต้องปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญดังแสดงในตารางที่ 6 และข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ได้พิจารณาตัดทิ้ง คือ 1,8,36 และ 48

ตารางที่ 6 ผลการแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	ข้อความเดิม	ข้อที่	คำถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ
1	โรงเรียนนำระบบโครงสร้าง SEAT มาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ	1	โรงเรียนนำระบบโครงสร้าง SEAT* มาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ (อธิบายความหมายของคำว่า โครงสร้าง SEAT* ไว้ส่วนล่างสุดของแบบสอบถาม)
10	โรงเรียนส่งเสริมให้มีการบริการช่วยเหลือในการซ่อมเสริมและปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อย่างเป็นระบบ	9	โรงเรียนส่งเสริมให้มีการบริการช่วยเหลือในการสอนเสริมและปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อย่างเป็นระบบ
11	โรงเรียนจัดหาเอกสารและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับครูอย่างเพียงพอ	10	โรงเรียนจัดหาเอกสารและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับครูผู้เกี่ยวข้องกับการสอนหรือดูแลนักเรียนออทิสติกอย่างเพียงพอ
12	โรงเรียนจัดสรรงบประมาณสนับสนุนอื่นๆอย่างเพียงพอ	11	โรงเรียนจัดสรรงบประมาณสนับสนุนอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมอย่างเพียงพอ
13	โรงเรียนมีการจัดตั้งคณะกรรมการทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) สำหรับนักเรียนออทิสติก โดยพิจารณาจากสภาพของนักเรียนออทิสติกแต่ละคนเป็นสำคัญ	12	โรงเรียนมีการวางแผนหลักสูตรการสอนสำหรับนักเรียนออทิสติกแต่ละคน โดยจัดตั้งคณะกรรมการทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) สำหรับนักเรียนออทิสติก ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร , คณะครู และผู้ปกครอง

ตารางที่ 6 ผลการแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความเดิม	ข้อที่	คำถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ
14	โรงเรียนมีการวางแผนจัดหลักสูตรการสอนสำหรับนักเรียนออทิสติก โดยผู้มีส่วนร่วมจากผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครอง	12	ดึงข้อ 12 ในตารางที่ 6 หน้า 80 เนื่องจากนำข้อ 13รวมกับข้อ 14 เพื่อปรับประโยคให้กระชับ ได้ใจความมากยิ่งขึ้น
15	โรงเรียนมีหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ที่รองรับการบำบัดด้านการแพทย์ โดยบูรณาการเสริมด้วยกิจกรรมบำบัดทางการแพทย์	13	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมบำบัดทางการแพทย์ เสริมจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น การบำบัดด้านการพูด ,ดนตรีบำบัด เป็นต้น
21	โรงเรียนดำเนินการทดสอบนักเรียนเพื่อทำการคัดแยกนักเรียนอย่างจริงจัง	19	โรงเรียนดำเนินการทดสอบนักเรียนเพื่อทำการคัดแยกนักเรียน
50	โรงเรียนมีการส่งเสริมเพิ่มความรู้ โดยจัดครูเข้ารับการอบรม / สัมมนา / ประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างสม่ำเสมอ	46	โรงเรียนมีการส่งเสริมเพิ่มความรู้ด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม โดยจัดครูเข้ารับการอบรม / สัมมนา / ประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างสม่ำเสมอ
51	โรงเรียนมีการเชิญวิทยากร/ศึกษานิเทศก์ มาให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครูในการจัดการเรียนการสอน	47	โรงเรียนมีการเชิญวิทยากร/ศึกษานิเทศก์มาให้ความรู้ด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมแก่ครูในการจัดการเรียนการสอน

หลังจากผู้วิจัยปรับข้อความในแบบสอบถามแล้ว สามารถนำมาสรุปเป็นโครงสร้างแบบสอบถามใหม่ได้ดังตารางที่ 7 ดังนี้

ตารางที่ 7 โครงสร้างแบบสอบถามหลังการปรับปรุง

ข้อที่	ความต้องการจำเป็นของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก	จำนวนข้อ	คิดเป็นร้อยละ	ข้อที่
1	ด้านการบริหาร	11	21.15	1-11
2	ด้านหลักสูตร	9	17.30	12-20
3	ด้านการจัดการเรียนการสอน	12	23.07	21-32
4	ด้านสื่อ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก	12	23.07	33-44
5	ด้านบุคลากร	8	15.38	45-52
	รวม	52	100.00	

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้ในการเก็บข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลในการระบุและจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก ซึ่งผู้วิจัยใช้การส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ไปยังโรงเรียนจำนวน 78 โรงเรียน ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 28 กันยายน – 2 พฤศจิกายน 2551 โดยการส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์จำนวน 390 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 291 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 74.61

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลในตอนที่ 1 และมีการจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลในตอนที่ 2 โดยใช้ดัชนีจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI)แบบปรับปรุง หรือ PNI_{modified} ดังนี้ (สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

$$PNI_{\text{modified}} = (I - D) / D$$

ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์สาเหตุด้วยวิธีการวิเคราะห์ต้นไม้แห่งความล้มเหลว

ขั้นตอนการวิเคราะห์สาเหตุนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิค การวิเคราะห์ต้นไม้แห่งความล้มเหลว หรือ การวิเคราะห์ FTA (Fault Tree Analysis) เพื่อตอบคำถามวิจัยข้อที่ 2 คือ สาเหตุใดบ้างที่ส่งผลให้เกิดปัญหาของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก ผู้วิจัยคัดเลือกผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่ม โดยการคัดเลือกอย่างเจาะจง (purposive sampling) เนื่องจากต้องการผู้ร่วมกลุ่มที่มีคุณสมบัติเฉพาะใกล้เคียงกัน ซึ่งเกณฑ์ในการคัดเลือกคือ เป็นครูผู้มีประสบการณ์ในการสอนหรือดูแลนักเรียนออทิสติกในห้องเรียนร่วมไม่ต่ำกว่า 5 ปี จากโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมจำนวน 6 แห่ง ทำให้ได้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมสนทนากลุ่มจำนวน 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์สาเหตุที่ก่อให้เกิดความต้องการจำเป็นเร่งด่วน คือ แบบกำหนดน้ำหนักความสำคัญของสาเหตุที่ปรับปรุงมาจากของ สายรุ่ง แสงแจ้ง (2540) โดยหัวข้อที่จะนำมาประชุมกลุ่มเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลและกำหนดน้ำหนักความสำคัญของสาเหตุในแต่ละด้านจะได้มาจากผลการตอบแบบสอบถามในตอนที่ 2 และให้ผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มร่วมกันกำหนดน้ำหนัก

ความสำคัญของสาเหตุแต่ละสาเหตุ โดยกำหนดให้นำหนักรวมเป็นด้านละ 100 คะแนน ดังแสดงในภาคผนวก ก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการประชุมกลุ่มของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 ท่าน จากโรงเรียนจำนวน 6 โรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนออทิสติก ดังมีรายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุมกลุ่มปรากฏในภาคผนวก ข โดยการประชุมกลุ่มจัดขึ้นในวันที่ 20 ธันวาคม 2551 เวลา 8.00 – 10.00 น. ณ ห้อง 505 อาคาร 3 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อทำการวิเคราะห์สาเหตุที่ก่อให้เกิดความต้องการจำเป็นเร่งด่วนของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนออทิสติก โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

- 1) ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการประชุมกลุ่ม แสดงผลการระบุนโยบายจำเป็นในตอนต้น 2 ของแบบสอบถาม และผลการวิเคราะห์สาเหตุในรูปแบบแผนภาพต้นไม้แห่งความล้มเหลวที่ได้จากการสังเคราะห์และวิเคราะห์มาจากการให้ข้อมูลของท่านผู้เชี่ยวชาญด้วยการที่ทุกท่านทำการวิเคราะห์สาเหตุที่น่าจะทำให้เกิดความล้มเหลวล่วงหน้าก่อนจัดการประชุมกลุ่มในครั้งนี้
- 2) แจกกระดาษและปากกาให้ผู้เข้าร่วมกลุ่ม สำหรับกำหนดน้ำหนักความสำคัญของสาเหตุ
- 3) ผู้วิจัยอธิบายวิธีการในการกำหนดน้ำหนักความสำคัญของสาเหตุและให้เวลาในการกำหนดความสำคัญของสาเหตุในแบบกำหนดน้ำหนักความสำคัญของสาเหตุ โดยเริ่มจากด้านแรกคือด้านการบริหาร (ภาคผนวก ค)
- 4) ผู้วิจัยรวบรวมแบบกำหนดน้ำหนักที่ผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มได้กำหนดน้ำหนักแล้ว และเริ่มดำเนินการซ้ำในข้อที่ 3) แต่เปลี่ยนประเด็นที่สนทนาเป็นด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านบุคลากร

การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการประชุมกลุ่ม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเทคนิคการวิเคราะห์ต้นไม้แห่งความล้มเหลว (Fault tree Analysis : FTA) เพื่อวิเคราะห์สาเหตุที่ก่อให้เกิดความต้องการจำเป็นเร่งด่วนของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนออทิสติก โดยอาศัยการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักความสำคัญของสาเหตุ เพื่อพิจารณาว่าสาเหตุใดน่าจะเป็นสาเหตุหลักที่ส่งผลให้เกิดความต้องการจำเป็นเร่งด่วนของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนออทิสติก โดยมีขั้นตอนการใช้เทคนิคการวิเคราะห์ต้นไม้แห่งความล้มเหลว (Fault tree Analysis : FTA) คือ

- 1) วิเคราะห์ความสำเร็จและเลือกเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์
- 2) เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์
- 3) สังเคราะห์เหตุการณ์เพื่อสร้างต้นไม้แห่งความล้มเหลว

และในการสร้างต้นไม้แห่งความล้มเหลวผู้วิจัยใช้สำหรับการสร้างต้นไม้แห่งความล้มเหลวในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. เหตุการณ์พื้นฐาน (basic event) แสดงด้วยสัญลักษณ์รูปวงกลม ○ อาจหมายถึงเหตุการณ์หรือสาเหตุที่ทุกคนสามารถรับรู้หรือเข้าใจได้ โดยไม่ต้องวิเคราะห์ต่อไป อาจเนื่องจากเป็นสาเหตุที่ชัดเจนแล้ว หรือเป็นสาเหตุที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ มักปรากฏในส่วนล่างของแผนภาพต้นไม้

2. เหตุการณ์ที่ยังไม่พัฒนา (undeveloped event) แสดงด้วยสัญลักษณ์รูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ◇ หมายถึง เหตุการณ์ที่ไม่สามารถวิเคราะห์หาสาเหตุมาอธิบายได้อีกเช่นกัน ซึ่งอาจเกิดจากข้อจำกัดของข้อมูล หรือเหตุการณ์นั้นมีโอกาสเกิดน้อย หรืออาจเนื่องมาจากมีข้อจำกัดในการวิเคราะห์ด้านอื่นๆ ซึ่งไม่ได้เป็นผลมาจากการวิเคราะห์ที่เพียงพอแล้ว มักปรากฏในส่วนล่างของแผนภาพต้นไม้เช่นกัน

3. สัญลักษณ์กึ่งกลาง (intermediate event symbols) ใช้แสดงเหตุการณ์ที่อาจเป็นสาเหตุ นำเข้าหรืออาจเป็นผลผลิต แสดงด้วยสัญลักษณ์รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า □ หมายถึง สาเหตุที่ต้องได้รับการพัฒนาหรือวิเคราะห์ต่อไป

ขั้นตอนที่ 6 การกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหากระบวนการกลุ่มแบบเทคนิคสมมติ

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยคัดเลือกผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่ม โดยการคัดเลือกอย่างเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) เนื่องจากต้องการผู้ร่วมกลุ่มที่มีคุณสมบัติเฉพาะใกล้เคียงกัน ซึ่งเกณฑ์ในการคัดเลือกคือเป็นครูผู้มีประสบการณ์ในการสอนหรือดูแลนักเรียนออทิสติกในห้องเรียนรวมไม่ต่ำกว่า 5 ปี จากโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมจำนวน 6 แห่ง ทำให้ได้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมสนทนากลุ่มจำนวน 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการประชุมกลุ่มเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ปัญหาของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนออทิสติกในครั้งนี้ จะใช้กระบวนการกลุ่มแบบเทคนิคสมมติ (Nominal Group Technique: NGT) เป็นวิธีการที่นำมาใช้เพื่อระบุนความต้องการจำเป็นของแนวทางการแก้ไขปัญหามีขั้นตอนดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการประชุมกลุ่มของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 ท่าน จากโรงเรียนจำนวน 6 แห่ง ที่มีการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนออทิสติก ดังมีรายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุมกลุ่มปรากฏในภาคผนวก ข โดยการประชุมกลุ่มจัดขึ้นในวันที่ 20 ธันวาคม 2551 เวลา 10.00 – 13.00 น. ณ ห้อง 505 อาคาร 3 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อกำหนด

ทางเลือกในการแก้ปัญหาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก ซึ่งเป็นการประชุมต่อเนื่องจากขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์สาเหตุด้วยวิธีการวิเคราะห์ต้นไม้แห่งความล้มเหลว โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

- 1) แจงวัตถุประสงค์ในการจัดประชุมกลุ่ม และอธิบายขั้นตอนที่จะให้ผู้เข้าร่วมกลุ่มปฏิบัติ
- 2) นำเสนอหัวข้อที่จะให้ผู้เข้าร่วมกลุ่มกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก โดยมีการแจกเอกสารที่มีรายละเอียดของหัวข้อที่ต้องร่วมกันคิดไว้ในกระดาษ
- 3) แจกกระดาษและปากกาให้ผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มใช้ในการทดความคิด
- 4) ให้ผู้เข้าร่วมกลุ่มเขียนแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขปัญหาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก
- 5) ผู้เข้าร่วมกลุ่มเสนอแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขปัญหาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก โดยนำเสนอเฉพาะแนวทางที่ไม่ซ้ำกัน และนำมาเขียนบนกระดาน
- 6) ร่วมกันอภิปรายและทำความเข้าใจกับแนวทางที่เสนอ อาจมีการเพิ่มเติมหรือจัดกลุ่มความคิดที่ใกล้เคียงกันไว้ด้วยกัน
- 7) ร่วมกันกำหนดน้ำหนักความสำคัญของแนวทางที่ได้นำเสนอ โดยใช้แบบกำหนดน้ำหนักความสำคัญรายคู่ ไปจนกระทั่งครบแนวทางการแก้ไขปัญหาทั้ง 5 ด้าน เริ่มตั้งแต่ ด้านการบริหาร ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านบุคลากร
- 8) ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณและมอบของที่ระลึกให้ผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในการวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ปัญหาที่ผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มได้กำหนดขึ้น เพื่อนำไปสร้างข้อสรุปที่เป็นทางเลือกในการแก้ปัญหาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก ทั้งในปัญหาที่เกี่ยวข้องในด้านการบริหาร ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านบุคลากร

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการดังนี้ (1) เพื่อกำหนดความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก (2) เพื่อวิเคราะห์สาเหตุความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก และ (3) เพื่อกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนออทิสติก สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังกล่าว โดยแยกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของสถานภาพโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์สาเหตุของความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกด้วยการวิเคราะห์ฟลัดด์ทรีหรือวิเคราะห์ต้นไม้แห่งความล้มเหลว

ตอนที่ 4 ผลการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของสถานภาพโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้นำประกอบด้วย ค่าสถิติพื้นฐานหลักคือผลการแจกแจงความถี่และร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์การเข้ารับการอบรม/สัมมนา วิชาที่สอน แหล่งความรู้เกี่ยวกับเด็กออทิสติก และ สถานที่จัดอบรม/สัมมนา รายละเอียดดังตารางที่ 8

จากตารางที่ 8 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 88.00) มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี (ร้อยละ 33.00) วุฒิการศึกษาสูงสุดส่วนใหญ่เป็นระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 91.40) มีประสบการณ์การทำงาน 2 – 4 ปี (ร้อยละ 47.10) และมีประสบการณ์การเข้ารับการอบรม/สัมมนามากกว่า 3 ครั้ง (ร้อยละ 47.75) ส่วนใหญ่มีหน้าที่ปฏิบัติงานในห้องเรียนร่วมในตำแหน่งครูการศึกษาพิเศษ (ร้อยละ 38.33) รองลงมาคือ ครูภาษาไทย (ร้อยละ 14.22) แหล่งความรู้เกี่ยวกับเด็กออทิสติกส่วนใหญ่มาจากการอบรม/สัมมนา/ประชุมเชิงวิชาการ (ร้อยละ 47.19) หน่วยงานที่ในการจัดอบรมสัมมนาส่วนใหญ่จัดโดยกระทรวงศึกษาธิการ (ร้อยละ 28.33) รองลงมาคือ ชมรมผู้ปกครองบุคคลออทิสซึม (24.57) และ โรงพยาบาล/หน่วยงานที่ให้การรักษา (23.54)

ตารางที่ 8 สภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	35	12.00
หญิง	256	88.00
รวม	291	100.00
2. อายุ		
น้อยกว่า 31 ปี	77	26.50
31 – 40 ปี	96	33.00
41 – 50 ปี	63	21.60
มากกว่า 50 ปี	55	18.90
รวม	291	100.00
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	0	0
ปริญญาตรี	266	91.40
ปริญญาโท	25	8.60
สูงกว่าปริญญาโท	0	0
รวม	291	100.00
4. ประสบการณ์การทำงาน		
ไม่มีประสบการณ์	4	1.40
น้อยกว่า 1 ปี	66	22.70
2 – 4 ปี	137	47.10
5 – 7 ปี	32	11.00
มากกว่า 7 ปี	52	17.90
รวม	291	100.00
5. ประสบการณ์การเข้ารับการอบรม/สัมมนา		
ไม่เคยมีประสบการณ์	46	15.91
เคย 1 ครั้ง	24	8.30
เคย 2 ครั้ง	48	16.60
เคย 3 ครั้ง	33	11.41
เคยมากกว่า 3 ครั้ง	138	47.75
รวม	289	100.00

ตารางที่ 8 สภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
6. หน้าที่ปฏิบัติงานในห้องเรียนร่วม		
6.1 ครูการศึกษาพิเศษ	97	38.33
6.2 ครูผู้สอนในกลุ่มสาระ.		
1) สอนภาษาไทย	36	14.22
2) สอนสังคมศึกษา	31	12.25
3) สอนวิทยาศาสตร์	26	10.27
4) สอนภาษาอังกฤษ	23	9.09
5) สอนคณิตศาสตร์	30	11.85
6) สอนพลศึกษา	3	1.18
7) สอนศิลปะ	4	1.58
8) สอนเทคโนโลยีสารสนเทศ	3	1.18
รวม	253	100.00
7. แหล่งความรู้เกี่ยวกับเด็กออทิสติก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
สถาบันที่เคยศึกษา	85	23.87
อบรม/สัมมนา/ประชุมเชิงวิชาการ	168	47.19
คำแนะนำของผู้มีความรู้	29	7.94
ศึกษาจากเอกสารตำรา	74	20.27
รวม	356	100.00
8. สถานที่จัดการอบรม/สัมมนา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
กระทรวงศึกษาธิการ	219	28.33
สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนวิชาการศึกษาพิเศษ	166	21.47
โรงพยาบาล/หน่วยงานที่ให้การรักษา	182	23.54
ชมรมผู้ปกครองบุคคลออทิสซึม	190	24.57
อื่นๆ	16	2.06
รวม	773	100.00

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก

2.1 ความต้องการจำเป็นและผลการจัดเรียงลำดับของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในภาพรวม

ความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหาร ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสถานที่ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก และด้านบุคลากร วิเคราะห์จากการหาค่าผลต่างระหว่างระดับปฏิบัติที่คาดหวัง (I) และระดับการปฏิบัติที่เป็นจริง (D) หรือ (I-D) หากด้วยระดับปฏิบัติที่เป็นจริง (D) ในด้านต่างๆ ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 9 แสดงผลการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกในภาพรวมซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหาร ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสถานที่ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก และด้านบุคลากร พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นที่มีค่า PNImodified สูงสุด คือ ด้านบุคลากร (1.29) รองลงมาคือ ด้านหลักสูตร (1.23) ด้านการจัดการเรียนการสอน (1.14) ด้านการบริหาร (1.04) และ ด้านสถานที่ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก (0.99) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกในภาพรวมทุกด้าน

รายการ	ระดับปฏิบัติ ที่คาดหวัง	ระดับการปฏิบัติ ที่เป็นจริง	PNImodified (n = 291)	อันดับ ความสำคัญ
	(I)	(D)	(I-D)/D	
1. ด้านการบริหาร	3.88	1.90	1.04	4
2. ด้านหลักสูตร	3.97	1.78	1.23	2
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.00	1.87	1.14	3
4. ด้านสถานที่ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก	3.90	1.96	0.99	5
5. ด้านบุคลากร	3.98	1.74	1.29	1

2.2 ความต้องการจำเป็นและผลการจัดเรียงลำดับของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมด้านบริหาร

ตารางที่ 10 แสดงผลการประเมินความต้องการจำเป็นด้านบริหารในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกมีจำนวน 11 ข้อ พบว่า ความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกในด้านการบริหารที่มีค่า PNI_{modified} สูงสุดคือ โรงเรียนมีอัตราส่วนจำนวนครูผู้ดูแลนักเรียนออทิสติกในห้องเรียนร่วมอย่างเพียงพอ (ครูต่อนักเรียนออทิสติกที่อัตราส่วนประมาณ 1: 3) (1.79) รองลงมาคือ โรงเรียนมีนโยบายและกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานสอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ และการเรียนรู้ของนักเรียนออทิสติก (1.56) โรงเรียนจัดหาเอกสารและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับครูผู้เกี่ยวข้องกับการสอนหรือดูแลนักเรียนออทิสติกอย่างเพียงพอ (1.03) โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมผ่านทางสื่อต่าง ๆ เช่น จัดการประชุมพิเศษ จดหมาย / เอกสาร การชี้แจงทางหอกระจายข่าว (0.92) โรงเรียนกำหนดนโยบายและกิจกรรมการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมไว้ในแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน (0.87) โรงเรียนส่งเสริมให้มีการบริการช่วยเหลือในการสอนเสริมและปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อย่างเป็นระบบ (0.78) โรงเรียนมุ่งเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนออทิสติก (0.77) โรงเรียนจัดการประชุมชี้แจงให้ครู บุคลากร นักเรียน ปกติ และผู้ปกครองทราบเกี่ยวกับลักษณะของเด็กออทิสติก (0.73) โรงเรียนจัดตั้งคณะกรรมการที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม (0.69) ผู้บริหารศึกษาหาความรู้และมีความเข้าใจในธรรมชาติของเด็กออทิสติก (0.66) และโรงเรียนนำระบบโครงสร้าง SEAT มาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ (0.63) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมด้านการบริหาร

รายการ ด้านการบริหาร (11 ข้อ)	ระดับปฏิบัติ ที่คาดหวัง	ระดับการ ปฏิบัติที่ เป็นจริง	PNImodified (n = 291)	อันดับ ความ สำคัญ
	(I)	(D)	(I-D)/D	
1. โรงเรียนนำระบบโครงสร้าง SEAT มาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ	3.58	2.20	0.63	11
2. โรงเรียนจัดตั้งคณะกรรมการที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม	3.61	2.14	0.69	9
3. โรงเรียนกำหนดนโยบายและกิจกรรมการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมไว้ในแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน	3.91	2.09	0.87	5
4. โรงเรียนมีนโยบายและกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานสอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการเรียนรู้ของนักเรียนออทิสติก	4.73	1.92	1.56	2
5. ผู้บริหารศึกษาหาความรู้และมีความเข้าใจในธรรมชาติของเด็กออทิสติก	3.55	2.14	0.66	10
6. โรงเรียนจัดการประชุมชี้แจงให้ครู บุคลากร นักเรียนปกติ และผู้ปกครองทราบเกี่ยวกับลักษณะของเด็กออทิสติก	3.52	2.04	0.73	8
7. โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมผ่านทางสื่อต่าง ๆ เช่น จัดการประชุมนิเทศ จดหมาย / เอกสาร การชี้แจงทางหอกระจายข่าว	3.91	2.04	0.92	4
8. โรงเรียนมุ่งเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนออทิสติก	3.53	2.00	0.77	7
9. โรงเรียนส่งเสริมให้มีการบริการช่วยเหลือในการสอนเสริมและปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อย่างเป็นระบบ	3.55	1.99	0.78	6
10. โรงเรียนจัดหาเอกสารและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับครูผู้เกี่ยวข้องกับการสอนหรือดูแลนักเรียนออทิสติกอย่างเพียงพอ	3.90	1.92	1.03	3
11. โรงเรียนมีอัตราส่วนจำนวนครูผู้ดูแลนักเรียนออทิสติกในห้องเรียนร่วมอย่างเพียงพอ(ครูต่อนักเรียนออทิสติกที่อัตราส่วนประมาณ 1:3)	4.86	1.74	1.79	1

2.3 ความต้องการจำเป็นและผลการจัดเรียงลำดับของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมด้านหลักสูตร

ตารางที่ 11 แสดงผลการประเมินความต้องการจำเป็นด้านหลักสูตรในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกมีจำนวน 9 ข้อ พบว่า ความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกในด้านหลักสูตรที่มีค่า $PNI_{modified}$ สูงสุดคือ โรงเรียนมีการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนออทิสติกอย่างสม่ำเสมอ (1.38) รองลงมาคือ การประเมินผลพิจารณาจากพัฒนาการของทักษะผลงานที่นักเรียนออทิสติกแสดงออกตามความสามารถของแต่ละบุคคล (1.09) โรงเรียนดำเนินการทดสอบนักเรียนเพื่อทำการคัดแยกนักเรียน (0.99) โรงเรียนจัดสรรงบประมาณการพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมการสอนอย่างเพียงพอ (0.96) ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) (0.92) โรงเรียนมีหลักสูตรที่มีการกำหนดเวลาสำหรับกิจกรรมประจำวันในชั้นเรียนร่วมอย่างความเหมาะสม (0.91) หลักสูตรมีการเพิ่มเติมเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้เรื่องทักษะการใช้ชีวิตประจำวันและทักษะทางสังคม (0.89) เท่ากับ โรงเรียนมีการวางแผนหลักสูตรการสอนสำหรับนักเรียนออทิสติกแต่ละคน โดยจัดตั้งคณะกรรมการทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) สำหรับนักเรียนออทิสติก ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร ,คณะครู และผู้ปกครอง (0.89) และ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมบำบัดทางการแพทย์เสริมจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น การบำบัดด้านการพูด ,ดนตรีบำบัด เป็นต้น (0.78) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมด้านหลักสูตร

รายการ ด้านหลักสูตร (9 ข้อ)	ระดับปฏิบัติ ที่คาดหวัง	ระดับการ ปฏิบัติที่ เป็นจริง	PNImodified (n = 291)	อันดับ ความ สำคัญ
	(I)	(D)	(I-D)/D	
12. โรงเรียนมีการวางแผนหลักสูตรการสอน สำหรับนักเรียนออทิสติกแต่ละคน โดยจัดตั้ง คณะกรรมการทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) สำหรับนักเรียนออทิสติก ซึ่งประกอบด้วย ด้วยผู้บริหาร ,คณะครู และผู้ปกครอง	3.55	1.88	0.89	7
13. โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมบำบัดทางการ แพทย์เสริมจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น การบำบัดด้านการพูด ,ดนตรีบำบัด เป็นต้น	3.55	2.00	0.78	8
14. หลักสูตรมีการเพิ่มเติมเกี่ยวกับสาระการ เรียนรู้เรื่องทักษะการใช้ชีวิตประจำวันและทักษะ ทางสังคม	3.92	1.88	0.89	7
15. โรงเรียนมีการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสม ต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียน ออทิสติกอย่างสม่ำเสมอ	4.47	1.88	1.38	1
16. โรงเรียนมีหลักสูตรที่มีการกำหนดเวลา สำหรับกิจกรรมประจำวันในชั้นเรียนรวมอย่าง ความเหมาะสม	3.67	1.92	0.91	6
17. โรงเรียนจัดสรรงบประมาณการพัฒนา หลักสูตรและกิจกรรมการสอนอย่างเพียงพอ	3.70	1.89	0.96	4
18. ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการ สอนเฉพาะบุคคล (IIP)	3.63	1.89	0.92	5
19. โรงเรียนดำเนินการทดสอบนักเรียนเพื่อทำ การคัดแยกนักเรียน	4.07	2.04	0.99	3
20. การประเมินผลพิจารณาจากพัฒนาการของ ทักษะผลงานที่นักเรียนออทิสติกแสดงออกตาม ความสามารถของแต่ละบุคคล	4.23	2.02	1.09	2

2.4 ความต้องการจำเป็นและผลการจัดเรียงลำดับของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมด้านการจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ 12 แสดงผลการประเมินความต้องการจำเป็นด้านหลักสูตรในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกมีจำนวนข้อ 12 พบว่า ความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกในด้านการจัดการเรียนการสอนที่มีค่า PNI_{modified} สูงสุดคือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนออทิสติกทำกิจกรรมต่างๆด้วยตนเอง (1.56) รองลงมาคือ ครูมีความรู้และใช้วิธีการหลากหลายในการประเมินพัฒนาการของนักเรียนออทิสติกที่สอดคล้องตามกับแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) (1.50) โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนปกติมีเจตคติที่ดีต่อนักเรียนออทิสติก (1.03) โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนออทิสติกได้พัฒนาทักษะในการดำรงชีวิต (0.95) ครูมีการสอนเสริมให้แก่ักเรียนออทิสติกอย่างเหมาะสม(0.95)ครูมีความรู้ความเข้าใจและประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนออทิสติกเป็นอย่างดี(0.95) กระบวนการจัดการเรียนการสอน ก่อให้เกิดการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมทั้งครูและนักเรียนปกติ (0.93) กระบวนการจัดการเรียนการสอนทำให้ครูได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองในการทำงานกับนักเรียนออทิสติก (0.93) โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้รอบด้านสำหรับนักเรียนออทิสติก (0.90) กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีการสอดแทรกเจตคติในการให้นักเรียนปกติเข้าใจว่านักเรียนออทิสติกเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของสังคม (0.87) โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้นักเรียนออทิสติกให้รู้จักปรับตัวเข้าสู่สังคม (0.83) และ โรงเรียนจัดให้นักเรียนออทิสติกมีโอกาสร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นทุกกิจกรรม (0.83) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมด้านการจัดการเรียนการสอน

รายการ ด้านหลักสูตร (12 ข้อ)	ระดับปฏิบัติ ที่คาดหวัง	ระดับการ ปฏิบัติที่ เป็นจริง	PNImodified (n = 291)	อันดับ ความ สำคัญ
	(I)	(D)	(I-D)/D	
21. โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียน ออทิสติกให้รู้จักปรับตัวเข้าสู่สังคม	3.65	1.99	0.83	10
22. โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อรอบ ด้านสำหรับนักเรียนออทิสติก	3.73	1.96	0.90	8
23. โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนออทิสติก ได้พัฒนาทักษะในการดำรงชีวิต	3.95	2.02	0.95	4
24. โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนออทิสติกทำ กิจกรรมต่างๆด้วยตนเอง	4.82	1.88	1.56	1
25. โรงเรียนจัดให้นักเรียนออทิสติกมีโอกาสร่วม กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นทุกกิจกรรม	3.74	2.04	0.83	10
26. ครูมีการสอนเสริมให้แก่ักเรียนออทิสติก อย่างเหมาะสม	3.85	1.97	0.95	4
27. โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างให้นักเรียน ปกติมีเจตคติที่ดีต่อนักเรียนออทิสติก	4.01	1.98	1.03	3
28. กระบวนการจัดการเรียนการสอน ก่อให้เกิด การพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมทั้งครูและ นักเรียนปกติ	3.81	1.97	0.93	5
29. กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีการ สอดแทรกเจตคติในการให้นักเรียนปกติเข้าใจว่า นักเรียนออทิสติกเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของสังคม	3.78	2.07	0.87	9
30. กระบวนการจัดการเรียนการสอนทำให้ครูได้ เรียนรู้และพัฒนาตนเองในการทำงานกับนักเรียน ออทิสติก	3.91	2.03	0.93	5
31. ครูมีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ใน การจัดการเรียนการสอนนักเรียนออทิสติกเป็น อย่างดี	3.97	2.04	0.95	4
32. ครูมีความรู้และใช้วิธีการหลากหลายในการ ประเมินพัฒนาการของนักเรียนออทิสติกที่สอดคล้อง ตามกับแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP)	4.74	1.89	1.50	2

2.5 ความต้องการจำเป็นและผลการจัดเรียงลำดับของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมด้านสถานที่ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก

ตารางที่ 13 แสดงผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมด้านสถานที่ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับนักเรียนออทิสติกมีจำนวนข้อ12พบว่าความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกในด้านสถานที่ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก ที่มีค่าPNI_{modified} สูงสุดคือ โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการให้นักเรียนออทิสติกได้ฝึกการใช้ชีวิตประจำวัน (1.49) รองลงมาคือ โรงเรียนมีการจัดมุมประสบการณ์ต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการปรับและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ (1.33) โรงเรียนสามารถควบคุมสิ่งรบกวนการเรียนการสอนได้ (1.02)โรงเรียนเอาใจใส่ในเรื่องสภาพความสะดวก และความปลอดภัยของห้องเรียนอาคารเรียนอย่างเหมาะสมสำหรับนักเรียนออทิสติก (1.00)โรงเรียนมีการจัดและนำเทคนิค วิธีการ อุปกรณ์ หรือนวัตกรรมใหม่ๆ มาช่วยในการจัดการเรียนการสอน (0.98) โรงเรียนมีการดูแลความปลอดภัยในจุดต่างๆที่นักเรียนออทิสติกอาจเกิดอุบัติเหตุจากความไม่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ (0.97) โรงเรียนจัดซื้อและจัดหา สื่อ เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในห้องเรียนร่วมได้อย่างเหมาะสมและเพียงพอ (0.97) โรงเรียนมีการปรับบริเวณลานเล่นและเครื่องเล่นที่เอื้อสำหรับนักเรียนออทิสติก (0.89) โรงเรียนจัดห้องเรียนปกติที่ใช้ในการเรียนร่วมได้อย่างเหมาะสม (0.81) โรงเรียนจัดห้องเสริมวิชาการอย่างเหมาะสม (0.811)ห้องเรียนของนักเรียนออทิสติกอยู่ใกล้ห้องบริการพิเศษ เช่น ห้องฝึกพูด ฯลฯ (0.78) และโรงเรียนจัดห้องเรียนสำหรับชั้นพิเศษอย่างเหมาะสม (0.76) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมด้านสถานที่
สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก

รายการ ด้านสถานที่ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก (12 ข้อ)	ระดับปฏิบัติ ที่คาดหวัง	ระดับการ ปฏิบัติที่ เป็นจริง	PNImodified (n = 291)	อันดับ ความ สำคัญ
	(I)	(D)	(I-D)/D	
33. โรงเรียนจัดซื้อและจัดหา สื่อ เครื่องมือและ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในห้องเรียนร่วมได้อย่าง เหมาะสมและเพียงพอ	3.77	1.91	0.97	6
34. โรงเรียนมีการจัดและนำเทคนิค วิธีการ อุปกรณ์ หรือนวัตกรรมใหม่ๆ มาช่วยในการ จัดการเรียนการสอน	3.84	1.93	0.98	5
35. โรงเรียนมีการดูแลความปลอดภัยในจุดต่างๆ ที่นักเรียนออทิสติกอาจเกิดอุบัติเหตุจากความ รู้เท่าไม่ถึงการณ์	3.84	1.94	0.97	6
36. โรงเรียนมีการปรับบริเวณลานเล่นและเครื่อง เล่นที่เอื้อสำหรับนักเรียนออทิสติก	3.81	2.01	0.89	7
37. โรงเรียนสามารถควบคุมสิ่งรบกวนการเรียน การสอนได้	3.89	1.92	1.02	3
38. โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ ให้นักเรียนออทิสติกได้ฝึกการใช้ชีวิตประจำวัน	4.82	1.93	1.49	1
39. โรงเรียนจัดห้องเรียนสำหรับชั้นพิเศษอย่าง เหมาะสม	3.53	2.00	0.76	10
40. โรงเรียนจัดห้องเสริมวิชาการอย่างเหมาะสม	3.55	1.96	0.81	8
41. โรงเรียนจัดห้องเรียนปกติที่ใช้ในการเรียน ร่วมได้อย่างเหมาะสม	3.57	1.97	0.81	8
42. โรงเรียนเอาใจใส่ในเรื่องสภาพ ความสะอาด และความปลอดภัยของห้องเรียน อาคารเรียนอย่าง เหมาะสมสำหรับนักเรียนออทิสติก	3.94	1.97	1.00	4
43. โรงเรียนมีการจัดมุมประสบการณ์ต่างๆ เพื่อ ประโยชน์ในการปรับและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่ พึงประสงค์	4.74	2.03	1.33	2
44. ห้องเรียนของนักเรียนออทิสติกอยู่ใกล้ห้อง บริการพิเศษ เช่น ห้องฝึกพูด ฯลฯ	3.55	1.99	0.78	9

2.6 ความต้องการจำเป็นและผลการจัดเรียงลำดับของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมด้านบุคลากร

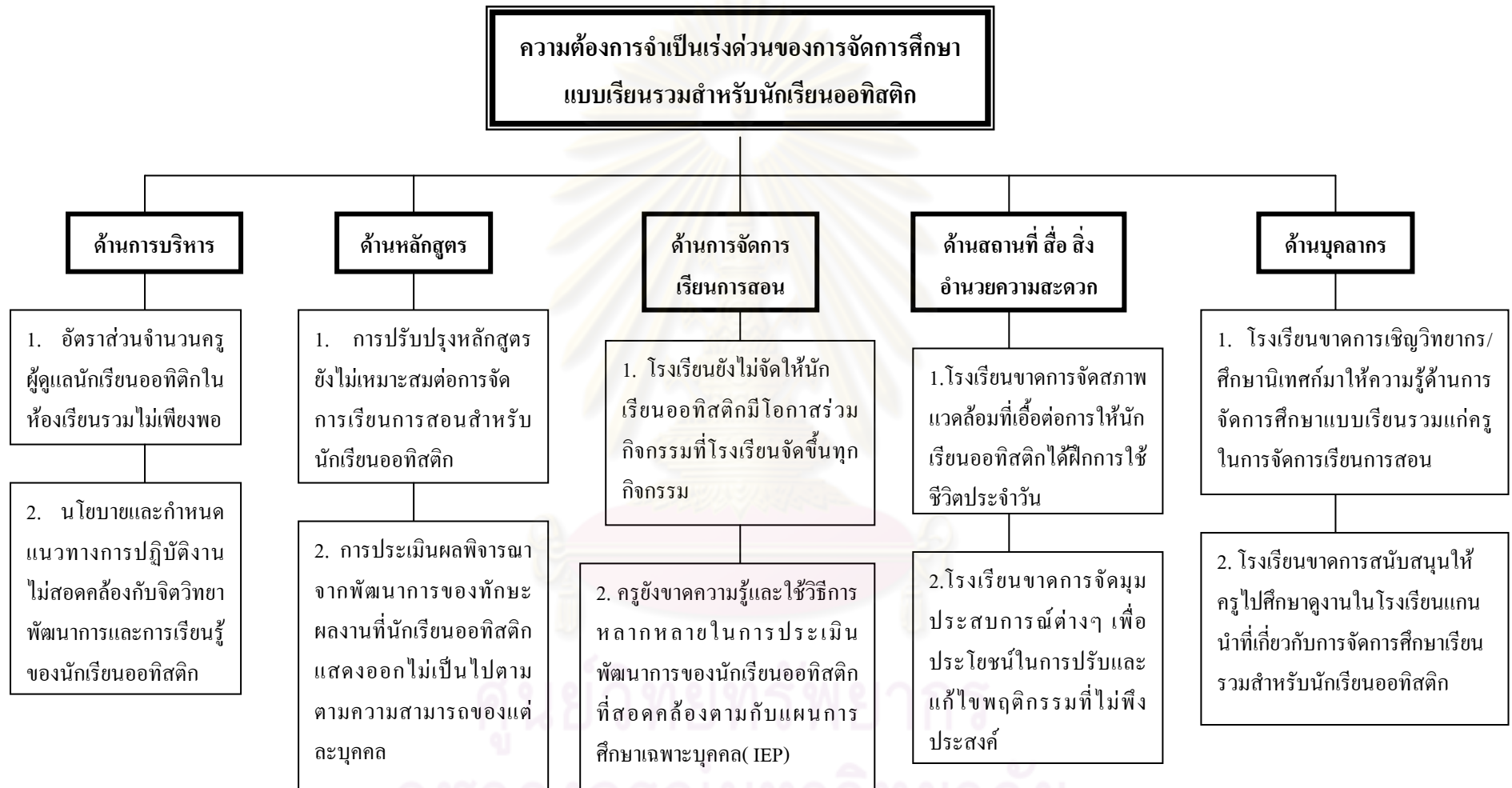
ตารางที่ 14 แสดงผลการประเมินความต้องการจำเป็นด้านบุคลากรในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกมีจำนวนข้อ 8 พบว่า ความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกในด้านบุคลากรที่มีค่า $PNI_{modified}$ สูงสุดคือ โรงเรียนมีการเชิญวิทยากร/ศึกษานิเทศก์มาให้ความรู้ด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมแก่ครูในการจัดการเรียนการสอน (1.45) รองลงมาคือ โรงเรียนสนับสนุนให้ครูไปศึกษาดูงานในโรงเรียนแกนนำที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก (1.34) ครูมีการเตรียมตัวเพื่อให้ตนเองมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาเรียนร่วมจากแหล่งความรู้ต่างๆอยู่เสมอ(1.07) ครูผู้สอนนักเรียนออทิสติกมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน (1.00) ครูได้รับการพิจารณาความดีความชอบอย่างถูกต้องตามการปฏิบัติงานจริง(0.93) โรงเรียนมีการส่งเสริมเพิ่มความรู้ด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม โดยจัดครูเข้ารับการอบรม / สัมมนา / ประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างสม่ำเสมอ (0.93) โรงเรียนมีเกณฑ์การคัดเลือกครูเข้าสอนในชั้นเรียนรวม โดยการพิจารณาคุณสมบัติทางการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและความสมัครใจของครู (0.84) โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากครูในโรงเรียนในส่วนของการประสานงานด้านต่างๆ เป็นอย่างดี (0.80) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมด้านบุคลากร

รายการ ด้านบุคลากร (8 ข้อ)	ระดับปฏิบัติ ที่คาดหวัง	ระดับการ ปฏิบัติที่ เป็นจริง	PNImodified (n = 291)	อันดับ ความ สำคัญ
	(I)	(D)	(I-D)/D	
45. โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากครูในโรงเรียน ในส่วนของการประสานงานด้านต่างๆ เป็นอย่างดี	3.55	1.97	0.80	7
46. โรงเรียนมีการส่งเสริมเพิ่มความรู้ด้านการจัด การศึกษาแบบเรียนร่วม โดยจัดครูเข้ารับการ อบรม / สัมมนา / ประชุมเชิงปฏิบัติการอย่าง สม่ำเสมอ	3.92	2.03	0.93	5
47. โรงเรียนมีการเชิญวิทยากร/ศึกษานิเทศก์มาให้ ความรู้ด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมแก่ครู ในการจัดการเรียนการสอน	4.82	1.96	1.45	1
48. โรงเรียนสนับสนุนให้ครูไปศึกษาดูงานใน โรงเรียนแกนนำที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเรียน ร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก	4.74	2.02	1.34	2
49. โรงเรียนมีเกณฑ์การคัดเลือกครูเข้าสอนในชั้น เรียนร่วมโดยการพิจารณาคุณวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและความสมัครใจ ของครู	3.55	1.92	0.84	6
50. ครูมีการเตรียมตัวเพื่อให้ตนเองมีความรู้ความ เข้าใจในการจัดการศึกษาเรียนร่วมจากแหล่ง ความรู้ต่างๆอยู่เสมอ	3.74	1.80	1.07	3
51. ครูผู้สอนนักเรียนออทิสติกมีขวัญและกำลังใจ ในการปฏิบัติงาน	3.68	1.84	1.00	4
52. ครูได้รับการพิจารณาความดีความชอบอย่าง ถูกต้องตามการปฏิบัติงานจริง	3.84	1.98	0.93	5

หลังจากที่ได้จัดลำดับความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมใน 5 ด้าน คือ ด้านการบริหาร ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสถานที่ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก และด้านบุคลากร ผู้วิจัยได้คัดเลือกความต้องการจำเป็นเร่งด่วนในแต่ละด้าน ด้านละ 2 อันดับ เพื่อทำการวิเคราะห์หาสาเหตุของความต้องจำเป็นเหล่านั้นด้วยวิธีการวิเคราะห์ฟอลต์ทรี (Fault Tree Analysis) ในตอนที่ 3 ดังแผนภาพที่ 6 ดังนี้

แผนภาพที่ 6 ความต้องการจำเป็นเร่งด่วนของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนออทิสติก

2.7 การวิเคราะห์เมทริกซ์ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกในภาพรวม

เมื่อนำผลการประเมินความต้องการจำเป็นที่ผ่านการจัดลำดับความสำคัญมาวิเคราะห์เมทริกซ์ (matrix analysis) เพื่อเสนอผลการประเมินความต้องการจำเป็นของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกที่ผ่านการจัดลำดับความสำคัญเรียบร้อยแล้ว การนำเสนอจะแบ่งตารางออกเป็น 4 ช่อง แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพที่มุ่งหวังและสภาพที่เกิดขึ้นจริง จุดที่ใช้ในการแบ่งเป็นเกณฑ์ที่เหมาะสมที่จะเป็นจุดตัด (cut-off score) ดังนี้

- 1 หมายถึง เกณฑ์ที่ควรจะเป็นมีระดับต่ำ แต่ผลการประเมินสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด หมายความว่าผลการประเมินมีคุณภาพเกินเกณฑ์ที่กำหนด
- 2 หมายถึง เกณฑ์ที่ควรจะเป็นมีระดับสูง และผลการประเมินสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด หมายความว่า ผลการประเมินประสบความสำเร็จในระดับดี
- 3 หมายถึง เกณฑ์ที่ควรจะเป็นมีระดับสูง แต่ผลการประเมินต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด หมายความว่า ผลการประเมินไม่ประสบความสำเร็จต้องทำการแก้ไขปรับปรุงอย่างยิ่ง
- 4 หมายถึง เกณฑ์ที่ควรจะเป็นมีระดับต่ำ และผลการประเมินต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด หมายความว่า ผลการประเมินยังอยู่ในสภาพที่ไม่ดีนัก แต่ไม่น่าวิตกมาก เนื่องจากโรงเรียนให้ความสำคัญกับตัวบ่งชี้ที่ไม่สูงมาก

สภาพที่เป็นจริง

สูง (5)	1	2
ปานกลาง (3)		<ul style="list-style-type: none"> ▪ ด้านการบริหาร <ul style="list-style-type: none"> ▪ ด้านหลักสูตร ▪ ด้านการจัดการเรียนการสอน <ul style="list-style-type: none"> ▪ ด้านสื่อ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ▪ ด้านบุคลากร
ต่ำ (1)	4	3
	ต่ำ (1)	สูง (5) สภาพที่ควรจะเป็น

แผนภาพที่ 7 ผลการประเมินความต้องการจำเป็น โดยการใช้การวิเคราะห์เมทริกซ์

จากแผนภาพที่ 7 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม สำหรับนักเรียนออทิสติกทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการบริหาร ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านบุคลากรนั้นพบว่า ทุกด้านที่ทำการประเมินความต้องการจำเป็นจัดเป็นจุดอ่อนของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก เพราะตกอยู่ในช่องที่ 3 ที่มีความหมายว่าผลการประเมินไม่ประสบความสำเร็จต้องทำการแก้ไขปรับปรุงอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นช่องที่ครูผู้ทำหน้าที่ประเมินมีความคาดหวังในผลการปฏิบัติงานค่อนข้างสูงและสภาพปัจจุบันที่เป็นจริงยังปฏิบัติได้ต่ำกว่าเป้าหมายมาก ทำให้เห็นว่าครูผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก ยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมอย่างจริงจัง และเพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุของความต้องการจำเป็นเร่งด่วนที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยได้ความต้องการจำเป็นทั้ง 5 ด้าน มาทำการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ต้นไม้แห่งความล้มเหลวในตอนที่ 3ต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์สาเหตุของความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม สำหรับนักเรียนออทิสติกด้วยการวิเคราะห์ต้นไม้แห่งความล้มเหลว

การวิเคราะห์ปัญหาของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก โดยใน ส่วนของการสร้างแผนภาพต้นไม้แห่งความล้มเหลวนั้น ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมและนำข้อมูลจาก ผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ ก่อนการประชุมกลุ่มที่จะมีขึ้น ในวันที่ 20 ธันวาคม 2551 โดยการประชุมกลุ่มในส่วนของการสร้างแผนภาพแห่งความล้มเหลว เริ่มที่เวลา 8.00 น. และสิ้นสุด เวลา 10.00 น. ณ ห้อง 505 อาคาร 3 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใช้เวลาในการกำหนด ให้นำหนักความสำคัญของสาเหตุประมาณ 30 นาที โดยผู้วิจัยความต้องการจำเป็นเร่งด่วน 2 อันดับ แรกจากแต่ละด้านมาวิเคราะห์ ได้แก่ ด้านการบริหาร คือ 1. อัตราส่วนจำนวนครูผู้ดูแลนักเรียน ออทิสติกในห้องเรียนร่วมไม่เพียงพอ 2. นโยบายและกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานไม่สอดคล้อง กับจิตวิทยาพัฒนาการและการเรียนรู้ของนักเรียนออทิสติก **ด้านหลักสูตร** คือ 1. การปรับปรุง หลักสูตรยังไม่เหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนออทิสติก 2. การประเมินผล พิจารณาจากพัฒนาการของทักษะผลงานที่นักเรียนออทิสติกแสดงออกไม่เป็นไปตามความสามารถ ของแต่ละบุคคล **ด้านการจัดการเรียนการสอน** 1. โรงเรียนยังไม่จัดให้นักเรียนออทิสติกมีโอกาส ร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นทุกกิจกรรม 2. ครูยังขาดความรู้และใช้วิธีการหลากหลายในการ ประเมินพัฒนาการของนักเรียนออทิสติกที่สอดคล้องตามแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล **ด้านสื่อ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก** 1. โรงเรียนขาดการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการให้นักเรียน ได้ฝึกการใช้ชีวิตประจำวัน 2. โรงเรียนขาดการจัดมุมประสบการณ์ต่างๆเพื่อประโยชน์ในการปรับ และแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ **และด้านบุคลากร** 1. โรงเรียนขาดการเชิญวิทยากร/ ศึกษาพิเศษมาให้ความรู้ด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมแก่ครูในการจัดการเรียนการสอน 2. โรงเรียนขาดการสนับสนุนให้ครูไปศึกษาดูงานในโรงเรียนแกนนำที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา แบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก มาวิเคราะห์สาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาในด้านต่างๆ โดยการ นำเทคนิคการวิเคราะห์ต้นไม้แห่งความล้มเหลวมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้การวิเคราะห์เป็นระบบและมี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีสัญลักษณ์เหตุการณ์ที่ผู้วิจัยใช้สร้างแผนภาพต้นไม้ ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

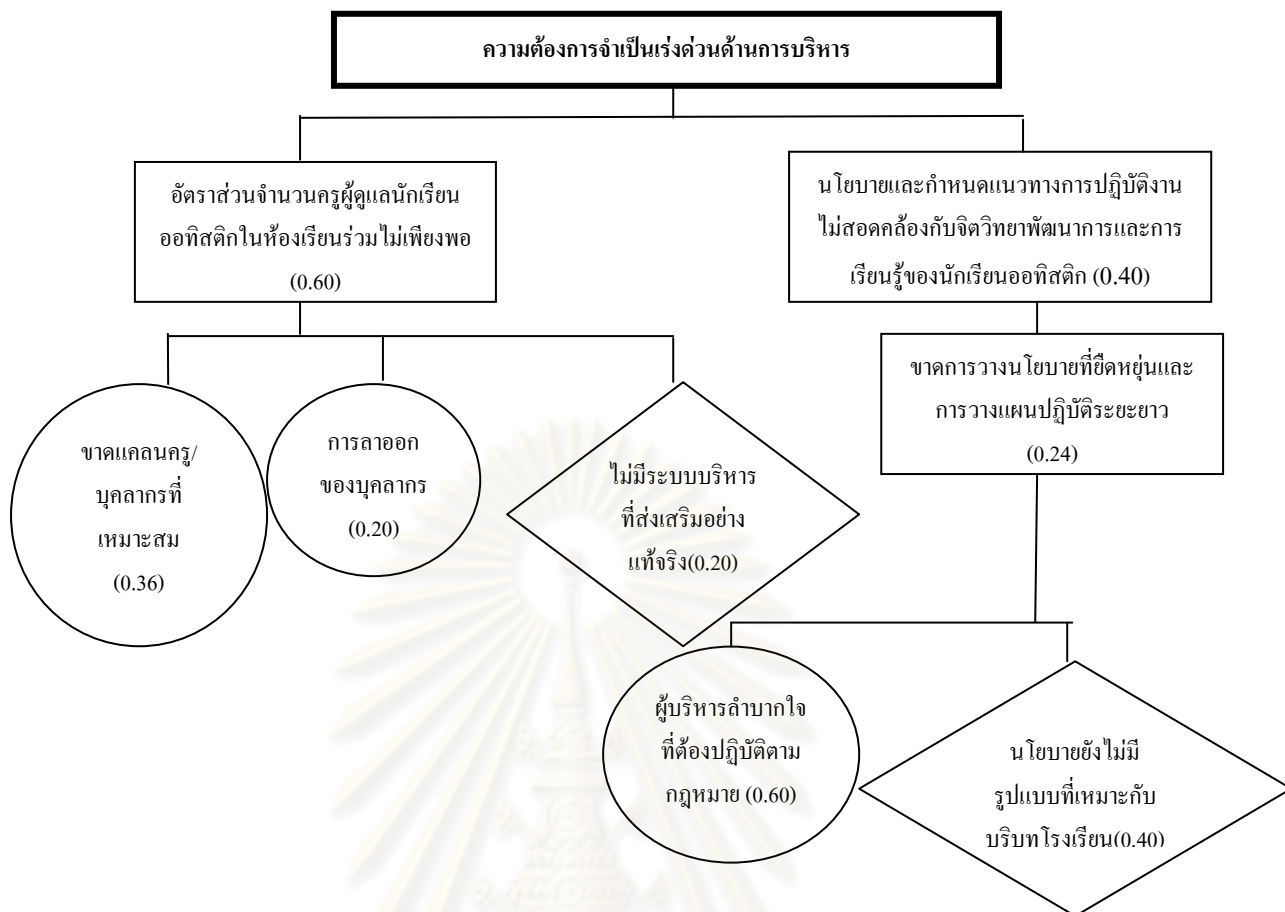
1. เหตุการณ์พื้นฐาน (basic event) แสดงด้วยสัญลักษณ์รูปวงกลม หมายถึง เหตุการณ์หรือสาเหตุที่ทุกคนสามารถรับรู้หรือเข้าใจได้ โดยไม่ต้องนำมาวิเคราะห์ต่อ อาจ เนื่องมาจากเป็นสาเหตุที่ชัดเจนแล้ว หรือเป็นสาเหตุที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ มักปรากฏในส่วนล่าง ของแผนภาพต้นไม้

2. เหตุการณ์ที่ยังไม่พัฒนา (undeveloped event) แสดงด้วยสัญลักษณ์รูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ◊ หมายถึง เหตุการณ์ที่ไม่สามารถวิเคราะห์หาสาเหตุมาอธิบายได้อีกเช่นกัน ซึ่งอาจเกิดจากข้อจำกัดของข้อมูล หรือเหตุการณ์นั้นมีโอกาสเกิดน้อย หรืออาจเนื่องมาจากมีข้อจำกัดในการวิเคราะห์ด้านอื่นๆ ซึ่งไม่ได้เป็นผลมาจากการวิเคราะห์ที่เพียงพอแล้ว มักปรากฏในส่วนล่างของแผนภาพต้นไม้เช่นกัน

3. สัญลักษณ์คั่นกลาง (intermediate event symbols) ใช้แสดงเหตุการณ์ที่อาจเป็นเหตุที่นำเข้าหรืออาจเป็นผลผลิตแสดงด้วยสัญลักษณ์รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า □ หมายถึง สาเหตุที่ต้องได้รับการพัฒนาหรือวิเคราะห์ต่อไปอีก

ซึ่งการดำเนินการวิเคราะห์สาเหตุโดยใช้เทคนิคต้นไม้แห่งความล้มเหลว นำเสนอผลการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ด้านการบริหาร ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ด้านหลักสูตร ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ด้านการจัดการเรียนการสอน ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ด้านสื่อ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก และส่วนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ด้านบุคลากร ดังแสดงในแผนภาพที่ 8,9,10,11 และ 12

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

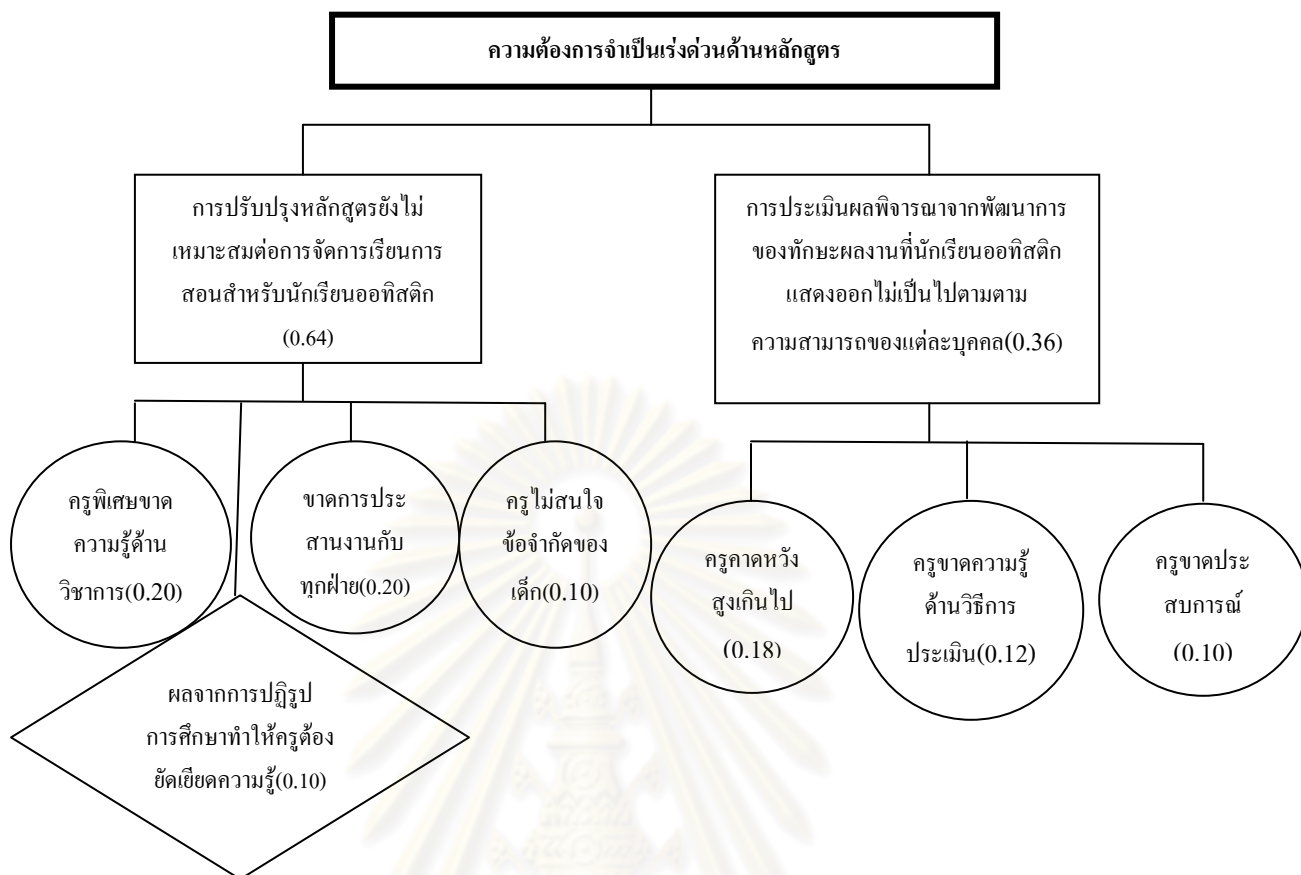
แผนภาพที่ 8 ความต้องการจำเป็นเร่งด่วนของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมด้านการบริหาร

จากแผนที่ 8 แสดงให้เห็นว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นเร่งด่วนในด้านการบริหารจำแนกได้ 3 ระดับ โดยมีสาเหตุหลัก 2 สาเหตุ ได้แก่ อัตราส่วนจำนวนครูผู้ดูแลนักเรียนออทิสติกในห้องเรียนร่วมไม่เพียงพอ นโยบายและกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ และขาดการวางนโยบายที่ยืดหยุ่นและการวางแผนปฏิบัติงานระยะยาว

สาเหตุหลักที่มีสาเหตุมาจากสาเหตุระดับที่ 2 ดังนี้ อัตราส่วนจำนวนครูผู้ดูแลนักเรียนออทิสติกในห้องเรียนร่วมไม่เพียงพอ มีสาเหตุมาจากสาเหตุในระดับที่ 2 คือ ขาดแคลนครูและบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสม การลาออกของบุคลากร และไม่มีระบบบริหารที่ส่งเสริมการศึกษาแบบเรียนร่วมที่แท้จริง

สาเหตุหลักจากนโยบายและกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการเรียนรู้ของนักเรียนออทิสติก มีสาเหตุมาจากสาเหตุระดับที่ 2 คือ ขาดการวางนโยบายที่ยืดหยุ่นและการวางแผนปฏิบัติงานระยะยาว โดยมีสาเหตุมาจากสาเหตุระดับที่ 3 คือ ผู้บริหารมีความลำบากใจที่มีหน้าที่ต้องให้บริการตามกฎหมาย (จะปฏิเสธก็ไม่ได้) และนโยบายยังไม่มีรูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

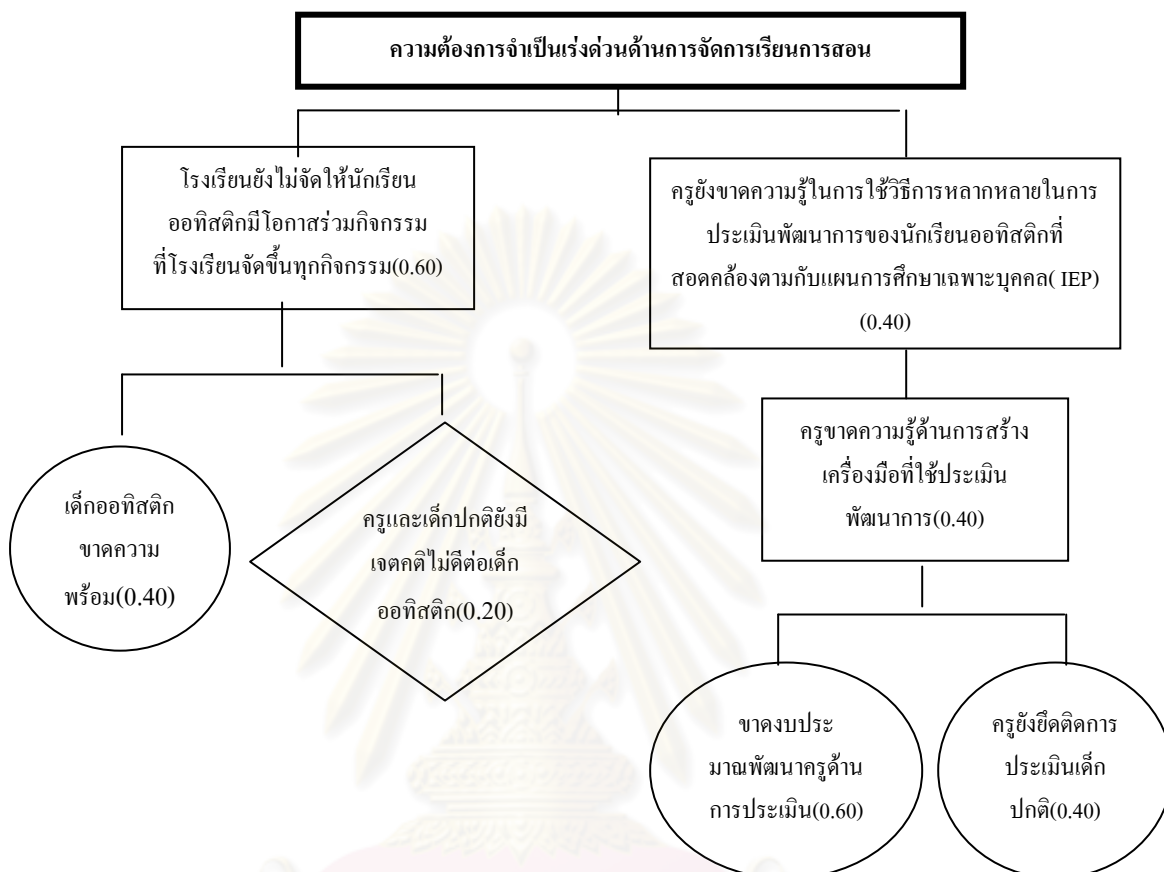
แผนภาพที่ 9 ความต้องการจำเป็นเร่งด่วนของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมด้านหลักสูตร

จากแผนภาพที่ 9 แสดงให้เห็นว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นเร่งด่วนในด้านหลักสูตรจำแนกได้ 2 ระดับ โดยมีสาเหตุหลัก 2 สาเหตุ ได้แก่ การปรับปรุงหลักสูตรยังไม่เหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนออทิสติก และการประเมินผลพิจารณาจากพัฒนาการของทักษะผลงานที่นักเรียนออทิสติกแสดงออกไม่เป็นไปตามความสามารถของแต่ละบุคคล

สาเหตุหลักที่มีสาเหตุมาจากสาเหตุระดับที่ 2 ดังนี้ การปรับปรุงหลักสูตรยังไม่เหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนออทิสติก มีสาเหตุมาจากสาเหตุในระดับที่ 2 คือ การศึกษาพิเศษขาดความรู้ในด้านวิชาการ ผลจากการปฏิรูปการศึกษาทำให้ครูต้องรีบเร่งและยึดยึดให้เด็กเรียนรู้มากเกินไปขาดการประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตร และครูไม่สนใจข้อจำกัดของเด็ก

สาเหตุหลักจากการประเมินผลพิจารณาจากพัฒนาการของทักษะผลงานที่นักเรียนออทิสติกแสดงออกไม่เป็นไปตามความสามารถของแต่ละบุคคล มีสาเหตุมาจากสาเหตุระดับที่ 2 คือ ครูมีความคาดหวังที่สูงเกินกว่าความสามารถของเด็ก ครูขาดประสบการณ์ในการทำงานทำให้

ขาดความลุ่มลึกในการประเมิน และครูขาดความหลากหลายในวิธีการประเมิน (ขาดแนวคิดและองค์ความรู้)

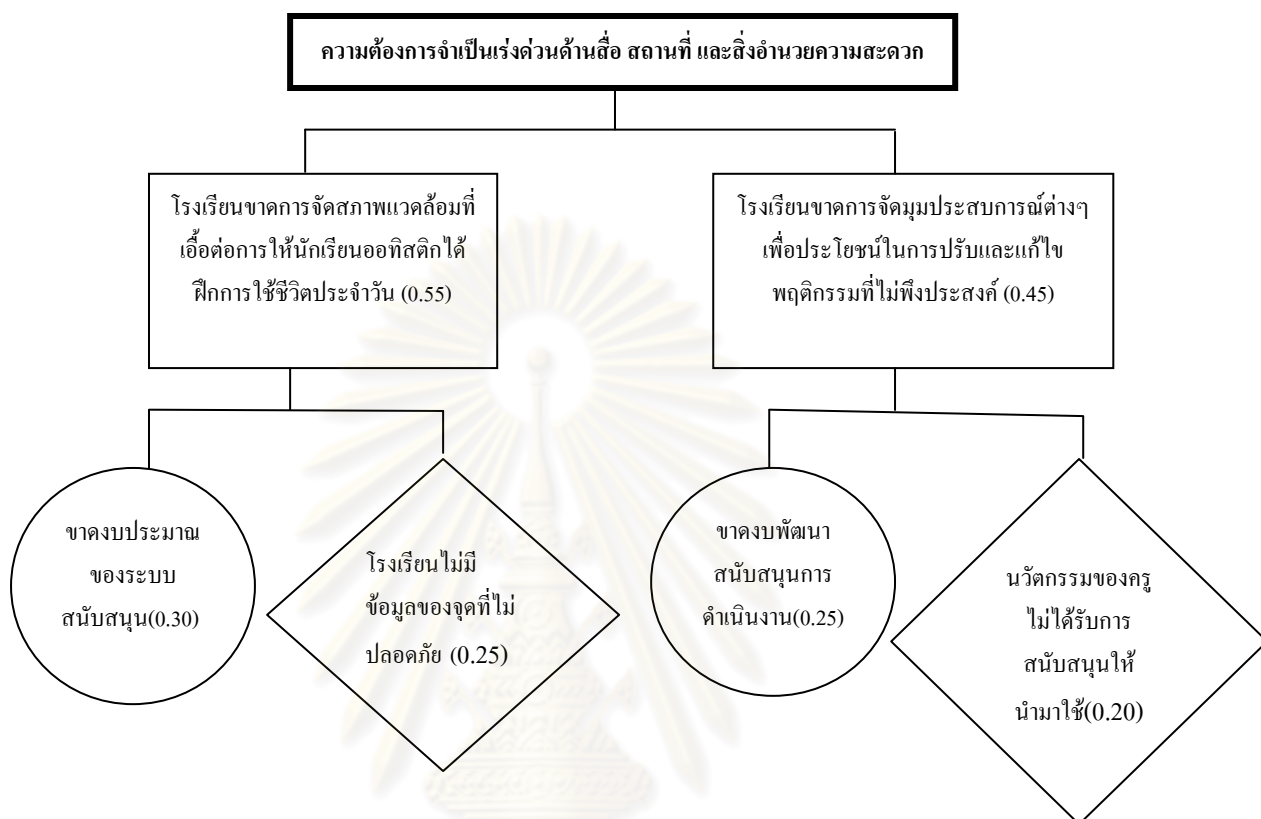
แผนภาพที่ 10 ความต้องการจำเป็นเร่งด่วนของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมด้านการจัดการเรียนการสอน

จากแผนที่ 10 แสดงให้เห็นว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นเร่งด่วนในด้านการจัดการเรียนการสอนจำแนกได้ 3 ระดับ โดยมีสาเหตุหลัก 2 สาเหตุ ได้แก่ โรงเรียนยังไม่จัดให้นักเรียนออทิสติกมีโอกาสร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นทุกกิจกรรม ครูยังขาดความรู้และใช้วิธีการหลากหลายในการประเมินพัฒนาการของนักเรียนออทิสติกที่สอดคล้องตามกับแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP)

สาเหตุหลักมีสาเหตุมาจากสาเหตุในระดับที่ 2 ดังนี้ โรงเรียนยังไม่จัดให้นักเรียนออทิสติกมีโอกาสร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นทุกกิจกรรม มีสาเหตุมาจากสาเหตุระดับที่ 2 คือเด็กออทิสติกยังขาดความพร้อมในการร่วมกิจกรรม (อาจเนื่องด้วยระดับความรุนแรงของอาการ) และครูและเด็กปกติบางคนยังมีเจตคติที่ไม่ดีต่อเด็กออทิสติก

สาเหตุหลักของครูยังขาดความรู้และใช้วิธีการหลากหลายในการประเมินพัฒนาการของนักเรียนออทิสติกที่สอดคล้องตามกับแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) มีสาเหตุมาจากสาเหตุระดับ

ที่ 2 คือ ขาดความรู้ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพัฒนาการ โดยมีสาเหตุมาจากสาเหตุระดับที่ 3 คือ ขาดงบประมาณในการพัฒนาครูเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการประเมิน และครูส่วนใหญ่ก็ยังยึดติดกับการประเมินของเด็กปกติ

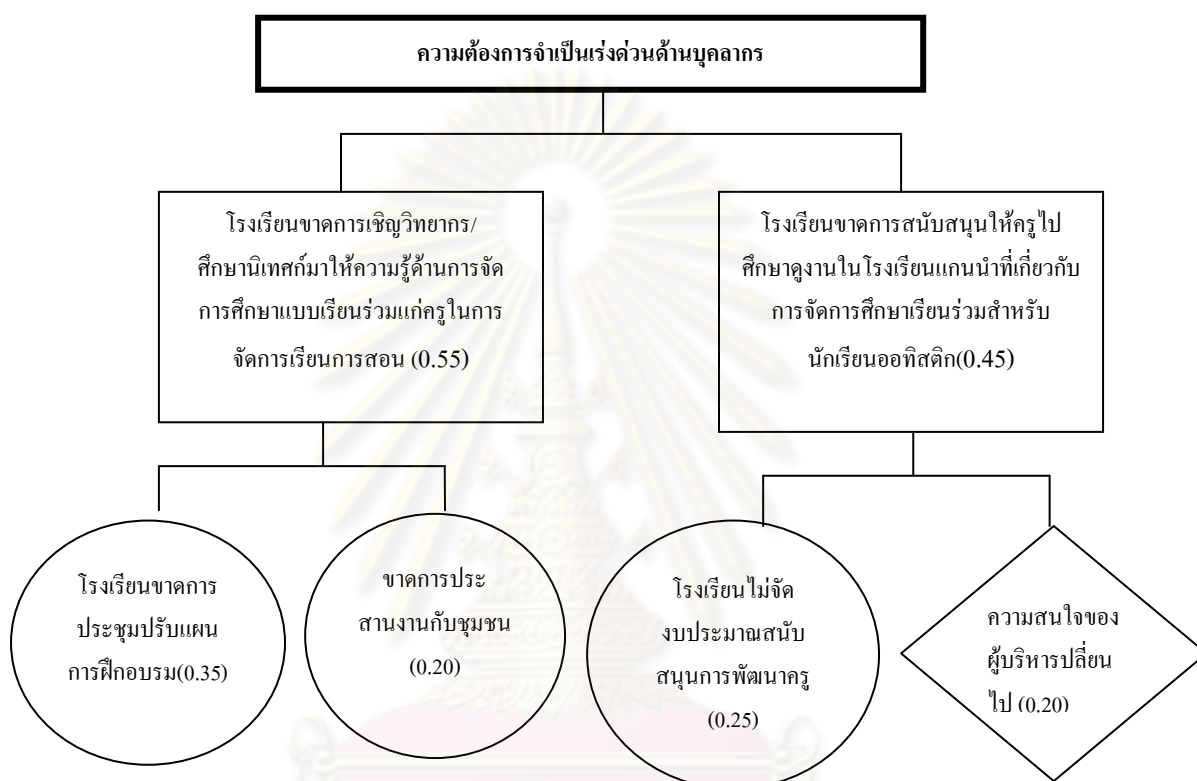

แผนภาพที่ 11 ความต้องการจำเป็นเร่งด่วนของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมด้านสื่อ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก

จากแผนที่ 11 แสดงให้เห็นว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นเร่งด่วนในด้านสื่อ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกได้ 2 ระดับ โดยมีสาเหตุหลัก 2 สาเหตุ ได้แก่ โรงเรียนขาดการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการให้นักเรียนออกทิสติกได้ฝึกการใช้ชีวิตประจำวัน และโรงเรียนขาดการจัดมุมประสบการณ์ต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการปรับและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

สาเหตุหลักมีสาเหตุมาจากสาเหตุในระดับที่ 2 ดังนี้ โรงเรียนขาดการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการให้นักเรียนออกทิสติกได้ฝึกการใช้ชีวิตประจำวัน มีสาเหตุมาจากสาเหตุระดับที่ 2 คือ ขาดงบประมาณของระบบสนับสนุน (support service) และ โรงเรียนไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับจุดที่ไม่ปลอดภัย

สาเหตุหลักของโรงเรียนขาดการจัดมุมประสบการณ์ต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการปรับและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีสาเหตุมาจากสาเหตุระดับที่ 2 คือ ขาดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานที่ชัดเจน และความคิดด้านนวัตกรรมของครูไทยไม่ค่อยได้รับการสนับสนุนให้นำมาใช้อย่างแพร่หลาย

แผนภาพที่ 12 ความต้องการจำเป็นเร่งด่วนของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมด้านบุคลากร

จากแผนภาพที่ 12 แสดงให้เห็นว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นเร่งด่วนในด้านบุคลากร จำแนกได้ 2 ระดับ โดยมีสาเหตุหลัก 2 สาเหตุได้แก่ โรงเรียนขาดการเชิญวิทยากร / ศึกษานิเทศก์มาให้ความรู้ด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมแก่ครูในการจัดการเรียนการสอน และโรงเรียนขาดการสนับสนุนให้ครูไปศึกษาดูงานในโรงเรียนแกนนำที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับนักเรียนออทิสติก

สาเหตุหลักมีสาเหตุมาจากสาเหตุในระดับที่ 2 ดังนี้ โรงเรียนขาดการเชิญวิทยากร / ศึกษานิเทศก์มาให้ความรู้ด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมแก่ครูในการจัดการเรียนการสอน มีสาเหตุมาจากสาเหตุระดับที่ 2 คือ โรงเรียนขาดการประชุมปรับแผนการฝึกอบรมต่อเนื่องอย่างจริงจัง และ ขาดการประสานงานกับชุมชนด้วยการเชิญบุคคลในชุมชนมาเป็นวิทยากร

สาเหตุหลักของโรงเรียนขาดการสนับสนุนให้ครูไปศึกษาดูงานในโรงเรียนแกนนำที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก มีสาเหตุมาจากสาเหตุระดับที่ 2 คือ โรงเรียนไม่มีการจัดงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพของครู และความสนใจของผู้บริหารเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนออทิสติกเปลี่ยนไปจากเดิม

จากการวิเคราะห์สาเหตุที่ก่อให้เกิดความต้องการจำเป็นเร่งด่วน ผู้วิจัยได้ให้ผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มกำหนดค่าความน่าจะเป็นของปัญหา ซึ่งในที่นี้ถือเป็นค่านำหนักความสำคัญตามการรับรู้เกี่ยวกับด้านการบริหาร ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านบุคลากร ดังตารางที่ 15,16,17,18 และ 19

ตารางที่ 15 ค่าความน่าจะเป็นของสาเหตุความต้องการจำเป็นเร่งด่วนด้านการบริหาร

สาเหตุของความต้องการจำเป็นเร่งด่วน	ค่าความน่าจะเป็นของสาเหตุระดับที่ 1*	ค่าความน่าจะเป็นของสาเหตุระดับที่ 2*	ค่าความน่าจะเป็นของสาเหตุระดับที่ 3*	ร้อยละ
1. อัตราส่วนจำนวนครูผู้ดูแลนักเรียนออทิสติกในห้องเรียนร่วมไม่เพียงพอ	0.60			60
1.1 ขาดแคลนครูและบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสม		0.36		
1.2 การลาออกของบุคลากร		0.20		
1.3 ไม่มีระบบบริหารที่ส่งเสริมการศึกษาแบบเรียนรวมที่แท้จริง		0.20		
2. นโยบายและกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ	0.40			40
2.1 ขาดการวางนโยบายที่ยืดหยุ่นและการวางแผนปฏิบัติงานระยะยาว		0.24		
2.1.1 ผู้บริหารมีความลำเอียงที่มีหน้าที่ต้องให้บริการตามกฎหมาย (จะปฏิเสธเด็กไม่ได้)			0.60	
2.1.2 นโยบายยังไม่มีรูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน			0.40	
รวม	1.00	1.00	1.00	100

หมายเหตุ* ค่าความน่าจะเป็นแทนน้ำหนักความสำคัญตามการรับรู้

จากตารางที่ 15 แสดงให้เห็นว่าสาเหตุของความต้องการจำเป็นเร่งด่วนด้านการบริหารเกิดจากสาเหตุหลักในระดับที่ 1 ทั้งหมด 2 สาเหตุ สาเหตุหลักสามารถจำแนกเป็นสาเหตุในระดับที่ 2 ได้ 4 สาเหตุ และระดับที่ 3 ได้ 2 สาเหตุ โดยมีน้ำหนักความสำคัญตามการรับรู้ คือ อัตราส่วน

จำนวนครูผู้ดูแลนักเรียนออทิสติกในห้องเรียนร่วมไม่เพียงพอ (0.60) สามารถจำแนกเป็นสาเหตุใน ระดับที่ 2 คือ ขาดแคลนครูและบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสม (0.36) การลาออกของบุคลากร (0.20) และไม่มีระบบบริหารที่ส่งเสริมการศึกษาแบบเรียนร่วมที่แท้จริง (0.20) ส่วนสาเหตุหลัก จากนโยบายและกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการเรียนรู้ ของนักเรียนออทิสติก (0.40) สามารถจำแนกเป็นสาเหตุระดับที่ 2 คือ ขาดการวางแผนนโยบายที่ยืดหยุ่น และการวางแผนปฏิบัติงานระยะยาว (0.24) โดยมีสาเหตุมาจากสาเหตุระดับที่ 3 คือ ผู้บริหารมี ความลำบากใจที่มีหน้าที่ต้องให้บริการตามกฎหมาย (จะปฏิเสธเด็กไม่ได้) (0.60) และนโยบายยังไม่มี รูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน (0.40)

ตารางที่ 16 ค่าความน่าจะเป็นของสาเหตุความต้องการจำเป็นเร่งด่วนด้านหลักสูตร

สาเหตุของความต้องการจำเป็นเร่งด่วน	ค่าความน่าจะเป็น ของสาเหตุระดับที่ 1*	ค่าความน่าจะเป็น ของสาเหตุระดับที่ 2*	ร้อยละ
1. การปรับปรุงหลักสูตรยังไม่เหมาะสมต่อการจัดการเรียน การสอนสำหรับนักเรียนออทิสติก	0.64		64
1.1 ครูการศึกษาพิเศษขาดความรู้ในด้านวิชาการ		0.20	
1.2 ขาดการประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการ ปรับปรุงหลักสูตร		0.20	
1.3 ผลจากการปฏิรูปการศึกษาทำให้ครูต้องรีบเร่งและขัด เยียดให้เด็กเรียนรู้มากเกินไป		0.10	
1.4 ครูไม่สนใจข้อจำกัดของเด็ก		0.10	
2.การประเมินผลพิจารณาจากพัฒนาการของทักษะผลงานที่ นักเรียนออทิสติกแสดงออกไม่เป็นไปตามความสามารถ ของแต่ละบุคคล	0.36		36
2.1 ครูมีความคาดหวังที่สูงเกินกว่าความสามารถของเด็ก		0.18	
2.2 ครูขาดประสบการณ์ในการทำงานทำให้ขาดความลุ่ม ลึกในการประเมิน		0.12	
2.3 ครูขาดความหลากหลายในวิธีการประเมิน (ขาด แนวคิดและองค์ความรู้)		0.10	
รวม	1.00	1.00	100

หมายเหตุ* ค่าความน่าจะเป็นแทนน้ำหนักความสำคัญตามการรับรู้

จากตารางที่ 16 แสดงให้เห็นว่าสาเหตุของความต้องการจำเป็นเร่งด่วนด้านการบริหารเกิด จากสาเหตุหลักในระดับที่ 1 ทั้งหมด 2 สาเหตุ สาเหตุหลักสามารถจำแนกเป็นสาเหตุในระดับที่ 2

ได้ 3 สาเหตุ โดยมีน้ำหนักความสำคัญตามการรับรู้ คือ การปรับปรุงหลักสูตรยังไม่เหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนออทิสติก (0.64) สามารถจำแนกเป็นสาเหตุในระดับที่ 2 คือ การศึกษาพิเศษขาดความรู้ในด้านวิชาการ (0.20) ขาดการประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงหลักสูตร (0.20) ผลจากการปฏิรูปการศึกษาทำให้ครูต้องรีบเร่งและขัดเขี้ยวให้เด็กเรียนรู้มากเกินไป (0.10) และครูไม่สนใจข้อจำกัดของเด็ก (0.10) ส่วนสาเหตุหลักจากการประเมินผลพิจารณาจากพัฒนาการของทักษะผลงานที่นักเรียนออทิสติกแสดงออกไม่เป็นไปตามตามความสามารถของแต่ละบุคคล (0.36) สามารถจำแนกเป็นสาเหตุระดับที่ 2 คือ ครูมีความคาดหวังที่สูงเกินกว่าความสามารถของเด็ก (0.18) ครูขาดประสบการณ์ในการทำงานทำให้ขาดความคล่องตัวในการประเมิน (0.12) และครูขาดความหลากหลายในวิธีการประเมิน (ขาดแนวคิดและองค์ความรู้) (0.10)

ตารางที่ 17 ค่าความน่าจะเป็นของสาเหตุความต้องการจำเป็นเร่งด่วนด้านการจัดการเรียนการสอน

สาเหตุของความต้องการจำเป็นเร่งด่วน	ค่าความน่าจะเป็นของสาเหตุระดับที่ 1*	ค่าความน่าจะเป็นของสาเหตุระดับที่ 2*	ค่าความน่าจะเป็นของสาเหตุระดับที่ 3*	ร้อยละ
1. โรงเรียนยังไม่จัดให้นักเรียนออทิสติกมีโอกาสร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นทุกกิจกรรม	0.60			60
1.1 เด็กขาดความพร้อมในการร่วมกิจกรรม (เนื่องด้วยระดับความรุนแรงของอาการ)		0.40		
1.2 ครูและเด็กปกติบางคนยังมีเจตคติที่ไม่ดีต่อเด็กออทิสติก		0.20		
2. ครูยังขาดความรู้และใช้วิธีการหลากหลายในการประเมินพัฒนาการของนักเรียนออทิสติกที่สอดคล้องตามแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล	0.40			40
2.1 ครูขาดความรู้ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ประเมินพัฒนาการ		0.40		
2.1.1 ขาดงบประมาณในการพัฒนาครูเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการประเมิน			0.60	
2.1.2 ครูส่วนใหญ่มักยังยึดติดกับการประเมินของเด็กปกติ			0.40	
รวม	1.00	1.00	1.00	100

หมายเหตุ* ค่าความน่าจะเป็นแทนน้ำหนักความสำคัญตามการรับรู้

จากตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่าสาเหตุของความต้องการจำเป็นเร่งด่วนด้านการบริหารเกิดจากสาเหตุหลักในระดับที่ 1 ทั้งหมด 2 สาเหตุ สาเหตุหลักสามารถจำแนกเป็นสาเหตุในระดับที่ 2 ได้ 3 สาเหตุ และระดับที่ 3 ได้ 2 สาเหตุ โดยมีน้ำหนักความสำคัญตามการรับรู้ คือ โรงเรียนยังไม่จัดให้นักเรียนออทิสติกมีโอกาสร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นทุกกิจกรรม (0.60) สามารถจำแนกเป็นสาเหตุในระดับที่ 2 คือเด็กขาดความพร้อมในการร่วมกิจกรรม (เนื่องด้วยระดับความรุนแรงของอาการ)(0.40) และครูและเด็กปกติบางคนยังมีเจตคติที่ไม่ดีต่อเด็กออทิสติก (0.20) ส่วนสาเหตุหลักจากครูยังขาดความรู้และใช้วิธีการหลากหลายในการประเมินพัฒนาการของนักเรียนออทิสติกที่สอดคล้องตามแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) (0.40) สามารถจำแนกเป็นสาเหตุในระดับที่ 2 คือครูขาดความรู้ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ประเมินพัฒนาการ(0.40) โดยมีสาเหตุมาจากสาเหตุระดับที่ 3 คือ ขาดงบประมาณในการพัฒนาครูเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการประเมิน (0.10) และครูส่วนใหญ่ มักยังยึดติดกับการประเมินของเด็กปกติ (0.10)

ตารางที่ 18 ค่าความน่าจะเป็นของสาเหตุความต้องการจำเป็นเร่งด่วนด้านสื่อ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก

สาเหตุของความต้องการจำเป็นเร่งด่วน	ค่าความน่าจะเป็นของสาเหตุระดับที่ 1*	ค่าความน่าจะเป็นของสาเหตุระดับที่ 2*	ร้อยละ
1. โรงเรียนขาดการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการให้นักเรียนออทิสติกได้ฝึกการใช้ชีวิตประจำวัน	0.55		55
1.1 ขาดงบประมาณของระบบสนับสนุน (support service)		0.30	
1.2 โรงเรียนไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับจุดที่ไม่ปลอดภัย (safety round)		0.25	
2. โรงเรียนขาดการจัดมุมประสบการณ์ต่างๆเพื่อประโยชน์ในการปรับและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์	0.45		45
2.1 ขาดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานที่ชัดเจน		0.25	
2.2 ความคิดด้านนวัตกรรมของครูไทยไม่ค่อยได้รับการสนับสนุนให้นำมาใช้อย่างแพร่หลาย		0.20	
รวม	1.00	1.00	100

หมายเหตุ* ค่าความน่าจะเป็นแทนน้ำหนักความสำคัญตามการรับรู้

จากตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่าสาเหตุของความต้องการจำเป็นเร่งด่วนด้านการบริหารเกิดจากสาเหตุหลักในระดับที่ 1 ทั้งหมด 2 สาเหตุ สาเหตุหลักสามารถจำแนกเป็นสาเหตุในระดับที่ 2

ได้ 4 สาเหตุ โดยมีน้ำหนักความสำคัญตามการรับรู้ คือ โรงเรียนขาดการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการให้นักเรียนออทิสติกได้ฝึกการใช้ชีวิตประจำวัน (0.55) สามารถจำแนกเป็นสาเหตุในระดับที่ 2 คือ ขาดงบประมาณของระบบสนับสนุน (support service) (0.30) โรงเรียนไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับจุดที่ไม่ปลอดภัย (safety round) (0.25) ส่วนสาเหตุหลักจากโรงเรียนขาดการจัดมุมประสบการณ์ต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการปรับและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ขาดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานที่ชัดเจนสามารถจำแนกเป็นสาเหตุในระดับที่ 2 คือ ขาดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานที่ชัดเจน (0.25) และความคิดด้านนวัตกรรมของครูไทยไม่ค่อยได้รับการสนับสนุนให้นำมาใช้อย่างแพร่หลาย (0.20)

ตารางที่ 19 ค่าความน่าจะเป็นของสาเหตุความต้องการจำเป็นเร่งด่วนด้านบุคลากร

สาเหตุของความต้องการจำเป็นเร่งด่วน	ค่าความน่าจะเป็นของสาเหตุระดับที่ 1*	ค่าความน่าจะเป็นของสาเหตุระดับที่ 2*	ร้อยละ
1. โรงเรียนขาดการเชิญวิทยากร/ศึกษานิเทศก์มาให้ความรู้ด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมแก่ครูในการจัดการเรียนการสอน	0.55		55
1.1 โรงเรียนขาดการประชุมปรับแผนการฝึกอบรมต่อเนื่องอย่างจริงจัง		0.35	
1.2 ขาดการประสานงานกับชุมชนด้วยการเชิญมาเป็นวิทยากร		0.20	
2. โรงเรียนขาดการสนับสนุนให้ครูไปศึกษาดูงานในโรงเรียนแกนนำที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก	0.45		45
2.1 ไม่มีการจัดงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาของครู		0.25	
2.2 ความสนใจของผู้บริหารเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนออทิสติกเปลี่ยนไป		0.20	
รวม	1.00	1.00	100

หมายเหตุ* ค่าความน่าจะเป็นแทนน้ำหนักความสำคัญตามการรับรู้

จากตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่าสาเหตุของความต้องการจำเป็นเร่งด่วนด้านการบริหารเกิดจากสาเหตุหลักในระดับที่ 1 ทั้งหมด 2 สาเหตุ สาเหตุหลักสามารถจำแนกเป็นสาเหตุในระดับที่ 2 ได้ 4 สาเหตุ โดยมีน้ำหนักความสำคัญตามการรับรู้ คือ โรงเรียนขาดการเชิญวิทยากร/ศึกษานิเทศก์มาให้ความรู้ด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมแก่ครูในการจัดการเรียนการสอน(0.55) สามารถ

จำแนกเป็นสาเหตุในระดับที่ 2 คือ โรงเรียนขาดการประชุมปรับแผนการฝึกอบรมต่อเนื่องอย่างจริงจัง(0.35) และขาดการประสานงานกับชุมชนด้วยการเชิญมาเป็นวิทยากร(0.20) ส่วนสาเหตุหลักจากโรงเรียนขาดการสนับสนุนให้ครูไปศึกษาดูงานในโรงเรียนแกนนำที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมกันสำหรับนักเรียนออทิสติก(0.45)สามารถจำแนกเป็นสาเหตุในระดับที่ 2 คือไม่มีการจัดงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาของครู(0.25) และความสนใจของผู้บริหารเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนออทิสติกเปลี่ยนไป(0.20)

ตอนที่ 4 ผลการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนออทิสติก

การกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนออทิสติก โดยการประชุมกลุ่มแบบเทคนิคกลุ่มสมมติ ผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมประชุมเป็นครูผู้มีความชำนาญในการสอน หรือดูแลนักเรียนออทิสติกในห้องเรียนรวมไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 6 ท่านสามารถจำแนกแนวทางแก้ไขปัญหาได้ 5 ด้าน ซึ่งแนวทางแก้ไขของแต่ละด้านได้มีการจัดเรียงตามอันดับความสำคัญด้วยแบบกำหนดน้ำหนักรายคู่ ดังแสดงไว้ในภาคผนวก ค ดังนี้

4.1 แนวทางแก้ไขปัญหาด้านการบริหาร

สาเหตุหลักที่ 1 อัตราส่วนจำนวนครูผู้ดูแลนักเรียนออทิสติกในห้องเรียนรวมไม่เพียงพอมีผลการวิเคราะห์สาเหตุ ดังนี้

1. ขาดแคลนครู/บุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสม
2. การลาออกของบุคลากร
3. ไม่มีระบบบริหารที่ส่งเสริมการศึกษาแบบเรียนรวมที่แท้จริง

ผลการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา

1. ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการภายในองค์กรให้แก่ครูที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมอย่างต่อเนื่อง
2. ควรคิดหาแนวทางการจัดการบริหารที่สร้างฝืนกำลังใจให้แก่ครู
3. ควรเพิ่มปริมาณครูการศึกษาพิเศษ โดยมุ่งเน้นที่หลักสูตรการผลิตครู 5 ปี เพราะสามารถเรียนรู้ต่อยอดได้เร็ว
4. ควรสร้างความมั่นคงในหน้าที่การงานและควรจัดให้มีหน่วยงานรองรับครูที่จบการศึกษาพิเศษ

สาเหตุหลักที่ 2 นโยบายและกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการเรียนรู้ของนักเรียนออทิสติก มีผลการวิเคราะห์สาเหตุ ดังนี้

1. โรงเรียนขาดการวางแผนนโยบายที่ยืดหยุ่นและการวางแผนปฏิบัติระยะยาว
2. ผู้บริหารมีความลำบากใจที่มีหน้าที่ต้องให้การบริการตามกฎหมาย (จะปฏิเสธเด็กออทิสติกไม่ได้)
3. นโยบายยังไม่มีรูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

ผลการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา

1. ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์และทักษะในการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม
2. รัฐควรเข้าไปสนับสนุนทุกด้านให้พร้อมในรูปแบบสหวิทยาการ เช่น จัดทีมแพทย์ นักกิจกรรมบำบัด ลงพื้นที่จริงเพื่อให้ความรู้แก่โรงเรียนเรียนร่วมทั่วประเทศอย่างทั่วถึง
3. ควรกำหนดนโยบายที่สามารถนำโครงสร้าง SEAT เป็นหลักและต้องสามารถทำได้จริง
4. ควรมีการประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งบุคลากรภายในโรงเรียนและชุมชน
5. ควรพิจารณาเกี่ยวกับข้อกฎหมายเกี่ยวกับเด็กพิการที่สามารถเรียนร่วมได้เพราะในความเป็นจริงโรงเรียนทุกแห่ง ไม่สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ทั้งเด็กปกติและเด็กออทิสติกเสียผลประโยชน์

4.2 แนวทางแก้ไขปัญหาด้านหลักสูตร

สาเหตุหลักที่ 1 การปรับปรุงหลักสูตรยังไม่เหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนออทิสติก มีผลการวิเคราะห์สาเหตุ ดังนี้

1. ครูการศึกษาพิเศษขาดความรู้ในด้านวิชาการ
2. ขาดการประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร
3. ผลจากการปฏิรูปการศึกษาที่ทำให้ครูต้องรีบเร่งและยึดยึดให้เด็กออทิสติกเรียนรู้มากเกินไป
4. ครูไม่สนใจข้อจำกัดของเด็กออทิสติก

ผลการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา

1. ควรยึดแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) เป็นแนวทางสำหรับจัดการศึกษา
2. ควรจัดการอบรมและฝึกปฏิบัติให้แก่ครูอย่างสม่ำเสมอ
3. ครูควรเน้นการนำหลักการปรับพฤติกรรมที่สอดคล้องในหลักสูตร โดยเน้นด้านทักษะชีวิตเป็นพิเศษ
4. กระทรวงศึกษาธิการ , สมศ. และ โรงเรียน ควรสร้างความเข้าใจในเรื่องนโยบายและ

หลักการในการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะหลักเกณฑ์ในการเขียนแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เนื่องจากยังมีความสับสนเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรเฉพาะบุคคล

สาเหตุหลักที่ 2 การประเมินผลพิจารณาจากพัฒนาการของทักษะผลงานที่นักเรียนออทิสติก แสดงออกไม่เป็นไปตามความสามารถของแต่ละบุคคล มีผลการวิเคราะห์สาเหตุ ดังนี้

1. ครูมีความคาดหวังที่สูงเกินกว่าความสามารถที่เป็นจริงของเด็กออทิสติก
2. ครูขาดประสบการณ์ในการทำงานทำให้ขาดความคล่องตัวในการประเมิน
3. ครูขาดความหลากหลายในวิธีการประเมิน (ขาดแนวคิดและองค์ความรู้)

ผลการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา

1. ควรจัดทำหลักการเป็นคู่มือเพื่อใช้อ้างอิงเกี่ยวกับแนวทางการประเมินสำหรับนักเรียน ออทิสติกที่ชัดเจน
2. การประเมินนักเรียนออทิสติกนั้น โดยหลักการแล้วควรมุ่งเน้นประเด็นด้านความสามารถ ที่มีการพัฒนาขึ้นและด้านทักษะชีวิต อาจมีการกระตุ้นความสนใจของนักเรียนออทิสติก เช่น จัดตั้ง ชมรมทักษะชีวิตขึ้นในโรงเรียน เป็นต้น
3. เมื่อมีการเปลี่ยนระดับการศึกษา ครูพิเศษเดิมควรดูแลต่อเนื่อง โดยต้องมีการประสานงาน กับอาจารย์ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน เพื่อทำความเข้าใจถึงระดับความสามารถและพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

4.3 แนวทางแก้ไขปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน

สาเหตุหลักที่ 1 โรงเรียนยังไม่ให้นักเรียนออทิสติกมีโอกาสร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นทุก กิจกรรม มีผลการวิเคราะห์สาเหตุ ดังนี้

1. เด็กออทิสติกยังขาดความพร้อมในการร่วมกิจกรรม (อาจเนื่องด้วยระดับความรุนแรง ของอาการ)
2. ครูและนักเรียนปกติบางคนยังมีเจตคติที่ไม่ดีต่อเด็กออทิสติก

ผลการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา

1. ควรมีการให้ความรู้จัดการประชาสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง ไม่ว่าจะเป็นเด็กปกติ ,ครู , บุคลากรทุกคนในโรงเรียน และผู้ปกครองทั้งของเด็กออทิสติกและเด็กปกติ
2. ก่อนเปิดภาคเรียน ควรมีการเตรียมความพร้อมอย่างรอบคอบในทุกด้านที่อาจก่อให้เกิด ปัญหา เช่น การจัดชั้นเรียน,การจัดวางตัวครูผู้สอน เป็นต้น

สาเหตุหลักที่ 2 ครูยังขาดความรู้และวิธีการที่หลากหลายในการประเมินพัฒนาการของ นักเรียนออทิสติกที่สอดคล้องตามแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล มีผลการวิเคราะห์สาเหตุ ดังนี้

1. ครูขาดความรู้ในการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ประเมินพัฒนาการ

2. ขาดงบประมาณในการพัฒนาครูเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการประเมิน
3. ครูส่วนใหญ่ยังมักยึดติดกับวิธีการประเมินนักเรียนปกติ

ผลการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา

1. ครูควรเรียนรู้การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และเครื่องมือการวัดประเมินที่มีประสิทธิภาพ (ยกเว้น การประเมินเฉพาะทางที่ควรทำโดยผู้เชี่ยวชาญ เช่น จิตแพทย์ เป็นต้น)
2. รัฐควรมีนโยบายการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาครูอย่างชัดเจนและจริงจัง
3. การทำงานด้านประเมินพัฒนาการของนักเรียนออทิสติก ควรประกอบด้วยทีมผู้เชี่ยวชาญที่ทำงานไปกับครู เพื่อร่วมประเมินพัฒนาการรอบด้าน ทั้งด้านการแพทย์และการศึกษา อาจเรียกว่า ทีมสหวิทยา โดยการทำงานกันเป็นทีม (Mainstreaming Team) อันประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์ นักจิตวิทยา พยาบาล นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด นักแก้ไขการพูด และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนทุกคนเพื่อให้การจัดการเรียนร่วมนั้นมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งแก่เด็กออทิสติกและเด็กปกติ

4.4 แนวทางแก้ไขปัญหาด้านสื่อ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก

สาเหตุหลักที่ 1 โรงเรียนขาดจากจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการให้นักเรียนออทิสติกได้ฝึกการใช้ชีวิตประจำวัน มีผลการวิเคราะห์สาเหตุ ดังนี้

1. โรงเรียนขาดงบประมาณของระบบสนับสนุน (support service) ที่เป็นรูปธรรมและจริงจัง
2. โรงเรียนไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับจุดที่ไม่ปลอดภัย (safety round)

ผลการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา

1. รัฐควรมีนโยบายการจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นรูปธรรมและจริงจัง
2. รัฐควรแสดงให้เห็นประชาชนทุกคน โดยเฉพาะผู้บริหาร ,ครู ให้เห็นความสำคัญเกี่ยวกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้พิการได้มีชีวิตเท่าเทียมกับคนปกติแต่ไม่ใช่การให้สิทธิพิเศษ

สาเหตุหลักที่ 2 โรงเรียนขาดการจัดมุมประสบการณ์ต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการปรับและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีผลการวิเคราะห์สาเหตุ ดังนี้

1. ขาดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานที่ชัดเจน
2. ความคิดด้านนวัตกรรมของครูไทยไม่ค่อยได้รับการสนับสนุนให้นำมาใช้อย่างแพร่หลาย

ผลการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา

1. รัฐควรพัฒนาครูให้มีความคิดสร้างสรรค์และทักษะของการแก้ปัญหา
2. ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญอย่างจริงจังในกระบวนการจัดการเรียนการสอน

4.5 แนวทางแก้ไขปัญหาด้านบุคลากร

สาเหตุหลักที่ 1 โรงเรียนขาดการเชิญวิทยากร/ศึกษานิเทศก์มาให้ความรู้ด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมแก่ครูในการจัดการเรียนการสอน มีผลการวิเคราะห์สาเหตุ ดังนี้

1. โรงเรียนขาดการประชุมปรับแผนการฝึกอบรมต่อเนื่องอย่างจริงจัง
2. ขาดการประสานงานกับชุมชนด้วยการเชิญมาเป็นวิทยากร

ผลการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา

1. ครูต้องมีความชัดเจนในด้านแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) แผนการสอนรายคาบ (IPP) การศึกษาด้านเทคนิคการสอนกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
2. โรงเรียนควรคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสม (อาจเป็นครูในโรงเรียน) ไปอบรมเพื่อนำความรู้มาถ่ายทอดต่อครูที่โรงเรียน
3. ควรมีการกำกับติดตามนิเทศการสอนอย่างต่อเนื่อง
4. ทำเอกสารเผยแพร่และคัดเลือกวิทยากรภายในชุมชน (ใช้ครูที่มีประสบการณ์สอนมาสอนครู)

สาเหตุหลักที่ 2 โรงเรียนขาดการสนับสนุนให้ครูไปศึกษาดูงานในโรงเรียนแกนนำที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก มีผลการวิเคราะห์สาเหตุ ดังนี้

1. โรงเรียนไม่มีการจัดงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพของครู
2. ความสนใจของผู้บริหารเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนออทิสติกเปลี่ยนไป

ผลการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา

ควรมีการตรวจสอบการบริหารงานโรงเรียน โดยพิจารณาจากตัวชี้วัดเกี่ยวกับการพัฒนาครู เช่น การจัดประชุมครู เพื่อกำกับดูแลการบริหาร

4.6 ผลทางเลือกในการแก้ปัญหาเพิ่มเติม

ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอผลของทางเลือกในการแก้ปัญหาเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

4.6.1 ด้านการบริหาร

“ ควรสร้างความเข้มแข็งภายในชุมชน และเห็นด้วยกับการใช้โครงสร้าง SEAT ในการวางแผนเพื่อบริหารจัดการเรียนร่วม ครูและวิทยากรอาจเป็นครู หรือบุคคลในชุมชนที่มีความสามารถในการเรียนรู้และถ่ายทอดได้ดีให้ส่งมาอบรมกับทางหน่วยงานต่างๆ เพราะหากต้องรอเฉพาะแพทย์หรือวิทยากรผู้เชี่ยวชาญจากเมืองหลวงหรือโรงพยาบาลต่างๆอาจไม่ทันกับความต้องการและเพียงพอ “

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6

จากปัญหาทุกด้านที่กล่าวมานี้ ความจริงมีจุดร่วมจุดเดียวกันที่จัดว่าเป็นปัญหาและควรดำเนินการแก้ไขกันก็คือที่นโยบายของรัฐ เนื่องจากที่ที่ผ่านมานโยบายที่มีนั้นเป็นนโยบายในฝัน หลายข้อที่ไม่สามารถปฏิบัติได้จริง เนื่องจากในความเป็นจริงแล้วการรับเด็กออทิสติกเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติอื่น ๆ ต้องมีการวางแผนเตรียมการอย่างรอบคอบในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสถานที่ ครู ผู้ปกครอง ใ้ว่าทุกโรงเรียนจะพร้อมรับเด็กเหล่านี้ได้ เพราะเด็กเหล่านี้ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ ต้องมีครูพิเศษที่มีความรู้ความสามารถ และผ่านการฝึกปฏิบัติมาระดับหนึ่ง เพราะมีฉะนั้นจะไม่สามารถดำเนินการเรียนการสอนได้อย่างราบรื่น เพราะต้องคอยไปดูแลพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ บางอย่างของเด็กออทิสติกคนเดียวจนทำให้เด็กปกติอื่นๆเสียประโยชน์ทางการศึกษาไปด้วย รัฐควรมีนโยบายที่ชัดเจนในเรื่องนี้ ว่าทางรัฐจะสามารถให้การสนับสนุนอะไรได้บ้างและต้องทำอย่างต่อเนื่องจริงจัง ไม่ใช่ว่าพอเปลี่ยนหัวหน้ากระทรวง ความสนใจทุ่มเทก็เปลี่ยนไปไม่ต่อเนื่อง ซึ่งในความเป็นจริงยังมีระบบสนับสนุนอีกหลายอย่างที่ขาดแคลน”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1

“ รัฐควรสนับสนุนด้านค่าใช้จ่ายรายหัวของเด็กออทิสติกเพิ่มเติม เพราะแม้นักเรียนออทิสติกจะจัดเป็นเด็กพิการประเภทหนึ่ง ที่ทางโรงเรียนรัฐจะจัดเก็บค่าเทอมเท่าเด็กปกติอื่นๆ หรือบางโรงเรียนไม่เก็บค่าเทอมเลยด้วยความสงสารนั้น จริงๆแล้วการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพจริงๆ ไม่ใช่แต่การเอาเด็กออทิสติกมานั่งอยู่ในห้องเรียนร่วมกับเพื่อนๆเฉยๆ บางครั้งต้องมีการจัดทำสื่อการสอน หรือ หลักสูตรบางอย่างเป็นพิเศษ เพื่อช่วยให้นักเรียนออทิสติกเรียนรู้ได้จริง และจะเห็นความแตกต่างเรื่องอาจชัดเจนระหว่างโรงเรียนของรัฐและโรงเรียนเอกชน เพราะโรงเรียนเอกชน หรือตามโรงเรียนสาธิตต่างๆจะมีการคำนวณค่าใช้จ่ายจริงรายหัวที่ต้องใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นปกติที่จะต้องมีการใช้จ่ายที่สูงกว่านักเรียนปกติ เพราะต้องใช้ครู 1 คน ต่อนักเรียนออทิสติก 2-3 คน รวมถึงค่าใช้จ่ายต่างๆที่เป็นพิเศษเพิ่มเติม แต่โรงเรียนของรัฐยังขาดงบประมาณส่วนนี้ ทำให้การจัดการเรียนการสอนยังเป็นไปตามมีตามเกิด แม้ครูจะมีหัวใจรักและอยากพัฒนาเด็กออทิสติกแค่ไหน แต่ก็สามารถทำได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3

4.6.2 ด้านหลักสูตร

“ อยากให้เน้นมากๆเรื่องการผลิตครูการศึกษาพิเศษด้วยหลักสูตร 5 ปี เพราะจากประสบการณ์ทำงานร่วมกับครูหลักสูตร 5 ปี ที่มาฝึกสอนที่โรงเรียน พบว่าจะมีความสามารถในการเรียนรู้และต่อยอดได้รวดเร็วกว่า อีกทั้งมีใจมุ่งมั่นที่จะเป็นครูที่ทำงานด้วยใจ เพราะการตัดสินใจมาเรียนครู โดยใช้เวลาตั้ง 5 ปี แสดงว่าน่าจะมีความรักการเป็นครูเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ดิฉันเห็นว่าครูเหล่านี้เมื่อนำมาฝึกจะกลายเป็นครูที่มีประสิทธิภาพ ทำงานด้วยหัวใจ”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1

“ครูไม่ควรรีบเร่งสอนและบังคับเด็กออกทิสติกในการเรียนรู้มากเกินไป จะทำให้เด็กปฏิเสธได้ นอกจากจะไม่รับการเรียนรู้แล้ว ยังมีปัญหาทางด้านอารมณ์ และมีพฤติกรรมที่ผิดปกติอื่น ๆ ตามมาอีกด้วยเด็กออทิสติกที่มีระดับสติปัญญาปกติและได้รับการช่วยเหลือจนสามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนทั่วไปได้ จะสนใจเรียนและเรียนได้ดี ในระยะ 2-3 ปีแรก ไม่มีปัญหาทางด้านอารมณ์ นั่งเรียนอย่างสงบ พูดน้อย ไม่สู้เพื่อน ความจำในบทเรียนดีมาก เมื่อได้เรียนชั้นสูง

ขึ้น ในระดับประถมปีที่ 2 ประถมปีที่ 3 มักจะเริ่มมีปัญหาเกิดขึ้น เพราะเพื่อนจะไม่เข้าใจพฤติกรรมของเด็กออทิสติกบางอย่าง จึงมักจะถูกล้อเลียน เมื่อเรียนสูงขึ้นหลักสูตรการเรียนจะยากขึ้น ทำให้เด็กออทิสติกจะเข้าใจยากและติดตามบทเรียนไม่ทันจะทำให้ท้อถอยเบื่อหน่ายและไม่อยากเรียน ฉะนั้นการวางแผนให้เด็กได้เรียนร่วมกับเด็กปกติแพทย์ควรประสานงานกับครูและผู้ปกครองอย่างใกล้ชิดเพื่อร่วมมือกันช่วยเหลือเด็กได้อย่างเหมาะสม จะทำให้เด็กออทิสติกมีการพัฒนาในการเรียนรู้ได้อย่างดีและสามารถอยู่ในสังคมได้ตามปกติ”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4

4.6.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน

“ควรต้องมีการปรับความเข้าใจร่วมกันในด้านการเขียนแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) กับสมศ. เพราะเมื่อ สมศ.มาประเมินการทำงาน พบว่า ทาง สมศ. มักมีความเห็นว่าแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลต้องเขียนให้ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือหมายความว่านักเรียนออทิสติกทุกคนต้องได้รับการเรียนการสอนทุกรายวิชา ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ว ใ้ช้ว่านักเรียนออทิสติกทุกคนจะสามารถเรียนได้ เนื่องจากระดับสติปัญญาที่แตกต่างกัน อาจเนื่องด้วยอาการของโรค อีกทั้งบางคนยังมีภาวะปัญญาอ่อนร่วมด้วย ดังนั้นในความเป็นจริงแล้วการเขียนแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลควรเขียนเฉพาะวิชาหรือทักษะที่นักเรียนออทิสติกมีความสามารถเรียนได้จริง และต้องมีการทำความเข้าใจใหม่กับ โรงเรียนเรียนร่วมทั่วประเทศในเรื่องนี้ว่าควรมีขอบเขตในการเขียนแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างไร และต้องเข้าใจตรงกันกับทาง สมศ.”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3

4.6.4 ด้านสื่อ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก

“รัฐควรสนับสนุนด้านค่าใช้จ่ายรายหัวของเด็กออทิสติกเพิ่มเติม เพราะแม้เด็กออทิสติกจะจัดเป็นเด็กพิการประเภทหนึ่ง ที่ทาง โรงเรียนรัฐจะจัดเก็บค่าเทอมเท่าเด็กปกติอื่นๆ หรือบางโรงเรียน ไม่เก็บค่าเทอมเลยด้วยความสงสารนั้น จริงๆแล้วการจัดการเรียนการสอนให้มี

ประสิทธิภาพจริงๆ ไม่ใช่แค่การเอาเด็กออทิสติกมานั่งอยู่ในห้องเรียนร่วมกับเพื่อนๆเฉยๆ บางครั้งต้องมีการจัดทำสื่อการสอน หรือ หลักสูตรบางอย่างเป็นพิเศษ เพื่อช่วยให้นักเรียนออทิสติกเรียนรู้ได้จริง และจะเห็นความแตกต่างเรื่องอาจชัดเจนระหว่างโรงเรียนของรัฐและโรงเรียนเอกชน เพราะโรงเรียนเอกชน หรือตามโรงเรียนสาธิตต่างๆจะมีการคำนวณค่าใช้จ่ายจริงรายหัวที่ต้องใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นปกติที่จะต้องมีการคำนวณค่าใช้จ่ายที่สูงกว่านักเรียนปกติ เพราะต้องใช้ครู 1 คน ต่อนักเรียนออทิสติก 2-3 คน รวมถึงค่าใช้จ่ายต่างๆที่เป็นพิเศษเพิ่มเติม แต่โรงเรียนของรัฐยังขาดงบประมาณส่วนนี้ ทำให้การจัดการเรียนการสอนยังเป็นไปตามมีตามเกิด แม้ครูจะมีหัวใจรัก และอยากพัฒนาเด็กออทิสติกแค่ไหน แต่ก็สามารถทำได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3

4.6.5 ด้านบุคลากร

“ สภาพความเป็นจริง ต้องยอมรับว่าประเทศไทยยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการสอนเด็กออทิสติก ที่เข้าไปเรียนร่วมกับเด็กปกติ โดยเฉพาะการศึกษาระดับที่สูงกว่าระดับอนุบาล ดังนั้นวิธีแก้ไขปัญหาลเฉพาะหน้าที่ดีที่สุด น่าจะเป็นการจัดการเรียนการสอนพิเศษเฉพาะให้กับเด็กออทิสติก เว้นแต่เด็กออทิสติกที่สามารถเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติโดยไม่ต้องการความช่วยเหลือมากเป็นพิเศษ สิ่งที่สำคัญเกี่ยวกับการเรียนร่วมของเด็กออทิสติก คือ ครู และผู้ปกครอง ต้องร่วมกันดำเนินการบำบัดรักษาเด็กออทิสติกอย่างใกล้ชิด ปรับแก้ไข กฎ ระเบียบ แนวทางการปรับพฤติกรรม วิธีการเรียนรู้ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพราะหากบ้านกับโรงเรียนขัดกัน จะทำให้เด็กออทิสติกเกิดความสับสน และพัฒนาการทุกด้านของเด็กอาจหยุดชะงักไปได้”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1

“ ครูผู้สอนต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับอาการของโรคและศักยภาพของเด็ก ว่าเด็กมีความสามารถในการเรียนรู้ในระดับไหน และมีความสามารถ/ความสนใจในเรื่องใดเป็นพิเศษ เพื่อที่จะได้นำสิ่งดังกล่าวมาปรับให้เหมาะสมกับการเรียนของเด็ก หากคุณครูเหนื่อย ไม่ไหว ให้หาคุณครูผู้ช่วย อย่าฝืน เพราะ ไม่งั้นจะเกิดผลเสียตามมาทั้งต่อตัวคุณครู”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3

“ สำหรับในด้านครูนั้น มีความเห็นว่ามันยังค่อนข้างยากที่จะดึงครูการศึกษาพิเศษที่มีความรู้ความสามารถ หรือแม้แต่ครูการศึกษาพิเศษที่เพิ่งจบใหม่มาทำงานกับในโรงเรียน เนื่องจากค่าตอบแทนที่ได้รับจากการทำงานในโรงเรียนน้อยกว่าการจ้างงานจากโรงพยาบาลมาก ครูการศึกษาพิเศษจึงมักเลือกที่จะทำงานตามโรงพยาบาลหรือศูนย์ฝึกต่างๆมากกว่า อีกทั้งภาระงานครู

ค่อนข้างหนักเกินไป และไม่ค่อยมีโอกาสนำให้ครูการศึกษาพิเศษทำงานเต็มศักยภาพ ในเรื่องความก้าวหน้าในหน้าที่การงานก็มีน้อย เนื่องจากสายตาคอนทักซ์ไปมักมองว่าครูพิเศษ ไม่ต้องสอน จึงไม่น่าจะเหนื่อยมาก อีกทั้งยังมีบางคนจัดครูพิเศษเป็นครูชั้นสอง มักมองว่าไม่มีความรู้ความสามารถด้านวิชาการหรือไม่เก่งนั่นเอง ซึ่งในความจริงแล้วภาระงานของครูพิเศษถึงว่าถึงไม่เหนื่อยกายเท่าที่ใครเห็น แต่มีความเหนื่อยใจ เพราะต้องดูแลและจัดการพฤติกรรมไม่พึงประสงค์หลายอย่างของนักเรียนออทิสติกไม่ให้ออกปัญหาจนชั้นเรียน”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2

4.6.6 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

“อยากให้ส่งเสริมการทำความเข้าใจกับประชากรทุกคนในประเทศเกี่ยวกับคำว่า “เท่าเทียม” กับ “สิทธิพิเศษ” เพราะคนปกติมักเข้าใจผิดว่าการจัดบริการเสริมบางอย่างให้แก่ผู้พิการ เช่น ลิฟต์สำหรับผู้พิการ หนังสืออักษรเบรลล์ ทางเดินสำหรับผู้พิการ เป็นต้น เป็นการให้สิทธิพิเศษ ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้วมันคือการจัดให้บุคคลพิการเหล่านั้นได้รับความเท่าเทียมต่างหาก เช่น ในเมื่อเขาเดินไม่ได้เช่นคนปกติ ก็ต้องจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้เขาได้เดินได้เช่นเดียวคนปกติ ซึ่งหากเป็นในต่างประเทศ เขาจะให้ความสำคัญกับผู้พิการมาก โดยรัฐจะมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้เพราะถือว่าผู้พิการมีสิทธิและความเป็นมนุษย์เท่ากับคนปกติอื่นๆ ไม่ได้จัดเป็นภาระของสังคม แต่ในเมืองไทยยังไม่ค่อยเห็นความสำคัญและความเท่าเทียมกันเท่าที่ควร ทั้งที่จริงแล้วคนพิการส่วนใหญ่ยังมีความสามารถในการทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1

“อยากสรุปสั้นๆ ว่า ใจ + ความรู้ คือ หัวใจการทำงานของครูที่ทำงานกับนักเรียนออทิสติก”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพื่อความชัดเจนในการทำความเข้าใจ ผู้วิจัยจึงนำข้อความจากผลการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาที่สัมพันธ์กับผลการวิเคราะห์สาเหตุมาแสดงไว้ในตารางที่ 20 ดังนี้

ตารางที่ 20 ผลการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาที่สัมพันธ์กับผลการวิเคราะห์สาเหตุ

ด้านการบริหาร	
ผลการวิเคราะห์สาเหตุ	ผลการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา
ขาดแคลนครู/บุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสม	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ควรเพิ่มปริมาณครูการศึกษาพิเศษ โดยมุ่งเน้นที่หลักสูตรการผลิตครู 5 ปี เพราะสามารถเรียนรู้ต่อชดได้เร็ว ▪ ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการภายในองค์กรให้แก่ครูที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมอย่างต่อเนื่อง
การลาออกของบุคลากร	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ควรคิดหาแนวทางการจัดการบริหารที่สร้างฝืนกำลังใจให้แก่ครู
ไม่มีระบบบริหารที่ส่งเสริมการศึกษาแบบเรียนรวมที่แท้จริง	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ควรสร้างความมั่นคงในหน้าที่การงานและควรจัดให้มีหน่วยงานรองรับครูที่จบการศึกษาพิเศษ
โรงเรียนขาดการวางแผนนโยบายที่ยืดหยุ่นและการวางแผนปฏิบัติระยะยาว	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์และทักษะในการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ▪ ควรมีการประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งบุคลากรภายในโรงเรียนและชุมชน
ผู้บริหารมีความลำเอียงที่มีหน้าที่ต้องให้การบริการตามกฎหมาย (จะปฏิเสธเด็กออทิสติกไม่ได้)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ควรพิจารณาเกี่ยวกับข้อกฎหมายเกี่ยวกับเด็กพิการที่สามารถเรียนร่วมได้เพราะในความเป็นจริงโรงเรียนทุกแห่ง ไม่สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ทั้งเด็กปกติและเด็กออทิสติกเสียผลประโยชน์
นโยบายยังไม่มีรูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน	<ul style="list-style-type: none"> ▪ รัฐควรเข้าไปสนับสนุนทุกด้านให้พร้อมในรูปแบบสหวิทยาการ เช่น จัดทีมแพทย์ นักกิจกรรมบำบัด ลงพื้นที่จริงเพื่อให้ความรู้แก่โรงเรียนเรียนรวมทั่วประเทศอย่างทั่วถึง ▪ ควรกำหนดนโยบายที่สามารถนำโครงสร้าง SEAT เป็นหลักและต้องสามารถทำได้จริง

ตารางที่ 20 ผลการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาที่สัมพันธ์กับผลการวิเคราะห์สาเหตุ (ต่อ)

ด้านหลักสูตร	
ผลการวิเคราะห์สาเหตุ	ผลการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา
ครูการศึกษาพิเศษขาดความรู้ในด้านวิชาการ	<ul style="list-style-type: none"> ควรจัดการอบรมและฝึกปฏิบัติให้แก่ครูอย่างสม่ำเสมอ
ขาดการประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร	<ul style="list-style-type: none"> กระทรวงศึกษาธิการ , สมศ. และ โรงเรียน ควรสร้างความเข้าใจในเรื่องนโยบายและหลักการในการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะหลักเกณฑ์ในการเขียนแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เนื่องจากยังมีความสับสนเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรเฉพาะบุคคล
ผลจากการปฏิรูปการศึกษาที่ทำให้ครูต้องรีบเร่งและขี้ดเอียดให้เด็กออทิสติกเรียนรู้มากขึ้นไป	<ul style="list-style-type: none"> ครูควรเน้นการนำหลักการปรับพฤติกรรมที่สอดแทรกในหลักสูตร โดยเน้นด้านทักษะชีวิตเป็นพิเศษ
ครูไม่สนใจข้อจำกัดของเด็กออทิสติก	<ul style="list-style-type: none"> ควรชี้แจงแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) เป็นแนวทางสำหรับจัดการศึกษา
ครูมีความคาดหวังที่สูงเกินกว่าความสามารถที่เป็นจริงของเด็กออทิสติก	<ul style="list-style-type: none"> เมื่อมีการเปลี่ยนระดับการศึกษา ครูพิเศษเดิม ควรดูแลต่อเนื่อง โดยต้องมีการประสานงานกับอาจารย์ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน เพื่อทำความเข้าใจถึงระดับความสามารถและพฤติกรรมที่เป็นปัญหา
ครูขาดประสบการณ์ในการทำงานทำให้ขาดความคล่องตัวในการประเมิน	<ul style="list-style-type: none"> ควรจัดทำหลักการเป็นคู่มือเพื่อใช้อ้างอิงเกี่ยวกับแนวทางการประเมินสำหรับนักเรียนออทิสติกที่ชัดเจน
ครูขาดความหลากหลายในวิธีการประเมิน (ขาดแนวคิดและองค์ความรู้)	<ul style="list-style-type: none"> การประเมินนักเรียนออทิสติกนั้น โดยหลักการแล้วควรมุ่งเน้นประเด็นด้านความสามารถที่มีการพัฒนาขึ้นและด้านทักษะชีวิต อาจมีการกระตุ้นความสนใจของนักเรียนออทิสติก เช่น จัดตั้งชมรมทักษะชีวิตขึ้นในโรงเรียน เป็นต้น

ตารางที่ 20 ผลการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาที่สัมพันธ์กับผลการวิเคราะห์สาเหตุ (ต่อ)

ด้านการจัดการเรียนการสอน	
ผลการวิเคราะห์สาเหตุ	ผลการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา
เด็กออทิสติกยังขาดความพร้อมในการร่วมกิจกรรม (อาจเนื่องด้วยระดับความรุนแรงของอาการ)	<ul style="list-style-type: none"> ก่อนเปิดภาคเรียน ควรมีการเตรียมความพร้อมอย่างรอบคอบในทุกด้านที่อาจก่อให้เกิดปัญหา เช่น การจัดชั้นเรียน, การจัดวางตัวครูผู้สอน เป็นต้น
ครูและนักเรียนปกติบางคนยังมีเจตคติที่ไม่ดีต่อเด็กออทิสติก	<ul style="list-style-type: none"> ควรมีการให้ความรู้, การจัดการประชาสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง ไม่ว่าจะเป็นเด็กปกติ, ครู, บุคลากรทุกคนในโรงเรียน และผู้ปกครองทั้งของเด็กออทิสติกและเด็กปกติ
ครูขาดความรู้ในการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ประเมินพัฒนาการ	<ul style="list-style-type: none"> ครูควรเรียนรู้การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และเครื่องมือการวัดประเมินที่มีประสิทธิภาพ (ยกเว้น การประเมินเฉพาะทางที่ควรทำโดยผู้เชี่ยวชาญ เช่น จิตแพทย์ เป็นต้น)
ขาดงบประมาณในการพัฒนาครูเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการประเมิน	<ul style="list-style-type: none"> รัฐควรมีนโยบายการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาครูอย่างชัดเจนและจริงจัง
ครูส่วนใหญ่ยังมักยึดติดกับวิธีการประเมินนักเรียนปกติ	<ul style="list-style-type: none"> การทำงานด้านประเมินพัฒนาการของนักเรียนออทิสติก ควรประกอบด้วยทีมผู้เชี่ยวชาญที่ทำงานไปกับครู เพื่อร่วมประเมินพัฒนาการรอบด้าน ทั้งด้านการแพทย์และการศึกษา อาจเรียกว่าทีมสหวิทยา โดยการทำงานกันเป็นทีม (Mainstreaming Team) อันประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์ นักจิตวิทยา พยาบาล นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด นักแก้ไขการพูด และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนทุกคน เพื่อให้การจัดการเรียนร่วมนั้นมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งแก่เด็กออทิสติกและเด็กปกติ

ตารางที่ 20 ผลการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาที่สัมพันธ์กับผลการวิเคราะห์สาเหตุ (ต่อ)

ด้านสื่อ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก	
ผลการวิเคราะห์สาเหตุ	ผลการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา
โรงเรียนขาดงบประมาณของระบบสนับสนุน (support service) ที่เป็นรูปธรรมและจริงจัง	<ul style="list-style-type: none"> ▪ รัฐควรมีนโยบายการจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นรูปธรรมและจริงจัง ▪ รัฐควรแสดงให้เห็นประชาชนทุกคน โดยเฉพาะผู้บริหาร ,ครู ให้เห็นความสำคัญเกี่ยวกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้พิการ ได้มีชีวิตเท่าเทียมกับคนปกติแต่ไม่ใช้การให้สิทธิพิเศษ
โรงเรียนไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับจุดที่ไม่ปลอดภัย (safety round)	
ขาดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานที่ชัดเจน	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญอย่างจริงจังในกระบวนการจัดการเรียนการสอน
ความคิดด้านนวัตกรรมของครูไทยไม่ค่อยได้รับการสนับสนุนให้นำมาใช้อย่างแพร่หลาย	<ul style="list-style-type: none"> ▪ รัฐควรพัฒนาครูให้มีความคิดสร้างสรรค์และทักษะของการแก้ปัญหา
ด้านบุคลากร	
ผลการวิเคราะห์สาเหตุ	ผลการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา
โรงเรียนขาดการประชุมปรับแผนการฝึกอบรมต่อเนื่องอย่างจริงจัง	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ควรมีการกำกับติดตามนิเทศการสอนอย่างต่อเนื่อง ▪ ครูต้องมีความชัดเจนในด้านแผนการศึกษา เฉพาะบุคคล (IEP) แผนการสอนรายคาบ (IPP) การศึกษาด้านเทคนิคการสอนกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
ขาดการประสานงานกับชุมชนด้วยการเชิญมาเป็นวิทยากร	
โรงเรียนไม่มีการจัดงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพของครู	<ul style="list-style-type: none"> ▪ โรงเรียนควรคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสม (อาจเป็นครูในโรงเรียน) ไปอบรมเพื่อนำความรู้มาถ่ายทอดต่อครูที่โรงเรียน ▪ ทำเอกสารเผยแพร่และคัดเลือกวิทยากรภายในชุมชน (ใช้ครูที่มีประสบการณ์สอนมาสอนครู)
ความสนใจของผู้บริหารเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนออทิสติกเปลี่ยนไป	

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ 3 ประการ คือ 1) เพื่อกำหนดความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก 2) เพื่อวิเคราะห์สาเหตุความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก และ 3) เพื่อกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนออทิสติก

วิธีดำเนินการวิจัยเริ่มจากการสำรวจและจัดลำดับความต้องการจำเป็นเร่งด่วนของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกด้วยแบบสอบถาม มีกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลได้แก่ ครูที่มีประสบการณ์ในการดูแลหรือสอนนักเรียนออทิสติกในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ในห้องเรียนรวมของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 390 คน จากโรงเรียนจำนวน 78 โรงเรียน หลังจากนั้นนำข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งจำแนกเป็นด้านการบริหาร ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านบุคลากร เพื่อนำมาทำการจัดลำดับด้วยดัชนี PNI_{modified} เพื่อคัดเลือกความต้องการจำเป็นเร่งด่วนสองอันดับแรกจากแต่ละด้านมาวิเคราะห์สาเหตุที่ก่อให้เกิดความต้องการจำเป็นเหล่านั้น ต่อด้วยการร่วมกันกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก โดยใช้การประชุมกลุ่มครูผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนหรือดูแลนักเรียนออทิสติกในห้องเรียนรวมจำนวน 6 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลหลังจากเก็บแบบสอบถาม ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติภาคบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ยเลขคณิต โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการประชุมกลุ่มแบ่งเป็นการวิเคราะห์สาเหตุที่ก่อให้เกิดความต้องการจำเป็นเร่งด่วนด้วยการประยุกต์ใช้แนวคิดการวิเคราะห์ต้นไม้แห่งความล้มเหลวมาประกอบกรวิเคราะห์ เพื่อให้การวิเคราะห์เป็นระบบและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และในการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหานั้น ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อนำมาสร้างเป็นข้อสรุปที่ละเอียดเด่นโดยแบ่งเป็น ด้านการบริหาร ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านบุคลากร ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยในครั้งนี้นำเสนอเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการบริหาร ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านบุคลากร โดยแต่ละด้านเรียงลำดับจากปัญหา การวิเคราะห์สาเหตุ และทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เหมาะสมดังนี้

1.1 ปัญหาในด้านการบริหาร

1.1.1 จากการสำรวจปัญหาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก ด้านการบริหาร พบว่าประเด็นปัญหาที่มีความสำคัญมากที่สุดสองอันดับแรกคือ โรงเรียนมีอัตราส่วนจำนวนครูผู้ดูแลนักเรียนออทิสติกในห้องเรียนร่วมอย่างเพียงพอ รองลงมาคือโรงเรียนมีนโยบายและกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานสอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ และการเรียนรู้ของนักเรียนออทิสติก

1.1.2 จากการวิเคราะห์สาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกด้านการบริหาร จากปัญหาหลักที่ 1 อัตราส่วนจำนวนครูผู้ดูแลนักเรียนออทิสติกในห้องเรียนร่วมไม่เพียงพอมีผลการวิเคราะห์สาเหตุ พบว่าอาจมีสาเหตุมาจาก 3 สาเหตุหลัก ได้แก่ 1) ขาดแคลนครู/บุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสม 2) การลาออกของบุคลากร และ 3) ไม่มีระบบบริหารที่ส่งเสริมการศึกษาแบบเรียนร่วมที่แท้จริง จากปัญหาหลักที่ 2 นโยบายและกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการเรียนรู้ของนักเรียนออทิสติก มีผลการวิเคราะห์สาเหตุ พบว่าอาจมีสาเหตุมาจาก 3 สาเหตุหลัก ได้แก่ 1) โรงเรียนขาดการวางแผนนโยบายที่ยืดหยุ่นและการวางแผนปฏิบัติระยะยาว 2) ผู้บริหารมีความลำบากใจที่มีหน้าที่ต้องให้บริการตามกฎหมาย (จะปฏิเสธเด็กออทิสติกไม่ได้) และ 3) นโยบายยังไม่มีรูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

1.1.3 ทางเลือกในการแก้ปัญหาด้านการบริหารจากอัตราส่วนจำนวนครูผู้ดูแลนักเรียนออทิสติกในห้องเรียนร่วมไม่เพียงพอ มีแนวทางการแก้ไขปัญหา 4 แนวทาง คือ 1) ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการภายในองค์กรให้แก่ครูที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมอย่างต่อเนื่อง 2) ควรค้นหาแนวทางการจัดการบริหารที่สร้างฝืนกำลังใจให้แก่ครู 3) ควรเพิ่มปริมาณครูการศึกษาพิเศษ โดยมุ่งเน้นที่หลักสูตรการผลิตครู 5 ปี เพราะสามารถเรียนรู้ต่อยอดได้เร็ว และ 4) ควรสร้างความมั่นคงในหน้าที่การงานและควรจัดให้มีหน่วยงานรองรับครูที่จบการศึกษา

พิเศษ สำหรับปัญหาจากนโยบายและกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับจิตวิทยา พัฒนาการและการเรียนรู้ของนักเรียนออทิสติก มีแนวทางการแก้ไขปัญหา 5 แนวทาง คือ 1) ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์และทักษะในการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม 2) รัฐควรเข้าไปสนับสนุนทุกด้านให้พร้อมในรูปแบบสหวิทยาการ เช่น จัดทีมแพทย์ นักกิจกรรมบำบัด ลงพื้นที่จริงเพื่อให้ความรู้แก่โรงเรียนเรียนรวมทั่วประเทศอย่างทั่วถึง 3) ควรกำหนดนโยบายที่สามารถนำโครงสร้าง SEAT เป็นหลักและต้องสามารถทำได้จริง 4) ควรมีการประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งบุคลากรภายในโรงเรียนและชุมชน และ 5) ควรพิจารณาเกี่ยวกับข้อกฎหมายเกี่ยวกับเด็กพิการที่สามารถเรียนร่วมได้เพราะในความเป็นจริงโรงเรียนทุกแห่ง ไม่สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ทั้งเด็กปกติและเด็กออทิสติกเสียผลประโยชน์

1.2 ปัญหาด้านหลักสูตร

2.2.1 จากการสำรวจปัญหาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกด้านหลักสูตร พบว่าประเด็นปัญหาที่มีความสำคัญมากที่สุดสองอันดับแรก คือ การปรับปรุงหลักสูตรยังไม่เหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนออทิสติก รองลงมาคือการประเมินผลพิจารณาจากพัฒนาการของทักษะผลงานที่นักเรียนออทิสติกแสดงออกไม่เป็นไปตามความสามารถของแต่ละบุคคล

2.2.2 จากการวิเคราะห์สาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกด้านหลักสูตร จากปัญหาหลักที่ 1 การปรับปรุงหลักสูตรยังไม่เหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนออทิสติก มีผลการวิเคราะห์สาเหตุ พบว่าอาจมีสาเหตุมาจาก 4 สาเหตุหลัก ได้แก่ 1) ครูการศึกษาพิเศษขาดความรู้ในด้านวิชาการ 2) ขาดการประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร 3) ผลจากการปฏิรูปการศึกษาที่ทำให้ครูต้องรีบเร่งและยึดยึดให้เด็กออทิสติกเรียนรู้มากเกินไป และ 4) ครูไม่สนใจข้อจำกัดของเด็กออทิสติก จากปัญหาหลักที่ 2 การประเมินผลพิจารณาจากพัฒนาการของทักษะผลงานที่นักเรียนออทิสติกแสดงออกไม่เป็นไปตามความสามารถของแต่ละบุคคล มีผลการวิเคราะห์สาเหตุ พบว่าอาจมีสาเหตุมาจาก 3 สาเหตุหลัก ได้แก่ 1) ครูมีความคาดหวังที่สูงเกินกว่าความสามารถที่เป็นจริงของเด็กออทิสติก 2) ครูขาดประสบการณ์ในการทำงานทำให้ขาดความลุ่มลึกในการประเมิน และ 3) ครูขาดความหลากหลายในวิธีการประเมิน (ขาดแนวคิดและองค์ความรู้)

2.2.3 ทางเลือกในการแก้ปัญหาด้านหลักสูตร จากการปรับปรุงหลักสูตรยังไม่เหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนออทิสติก มีแนวทางการแก้ไขปัญหา 4 แนวทาง คือ 1) ควรยึดแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลเป็นแนวทางสำหรับจัดการศึกษา 2) ควรจัดการอบรมและฝึกปฏิบัติให้แก่ครูอย่างสม่ำเสมอ 3) ครูควรเน้นการนำหลักการปรับพฤติกรรมที่สอดคล้องในหลักสูตร โดยเน้นด้านทักษะชีวิตเป็นพิเศษ และ 4) กระทรวงศึกษาธิการ สมศ. และ โรงเรียนควร

สร้างความเข้าใจในเรื่องนโยบายและหลักการในการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะหลักเกณฑ์ในการเขียนแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล เนื่องจากยังมีความสับสนเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรเฉพาะบุคคล สำหรับปัญหาจากการประเมินผลพิจารณาจากพัฒนาการของทักษะผลงานที่นักเรียนออกทดสอบแสดงออกไม่เป็นไปตามความสามารถของแต่ละบุคคล มีแนวทางการแก้ไขปัญหา 3 แนวทาง คือ 1) ควรจัดทำหลักการเป็นคู่มือเพื่อใช้อ้างอิงเกี่ยวกับแนวทางการประเมินสำหรับนักเรียนออกทดสอบที่ชัดเจน 2) การประเมินนักเรียนออกทดสอบนั้น โดยหลักการแล้วควร มุ่งเน้นประเด็นด้านความสามารถที่มีการพัฒนาขึ้นและด้านทักษะชีวิต อาจมีการกระตุ้นความสนใจของนักเรียนออกทดสอบ เช่น จัดตั้งชมรมทักษะชีวิตขึ้นในโรงเรียน เป็นต้น และ 3) เมื่อมีการเปลี่ยนระดับการศึกษา ครูพิเศษสมควรดูแลต่อเนื่อง โดยต้องมีการประสานงานกับอาจารย์ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน เพื่อทำความเข้าใจถึงระดับความสามารถและพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

1.3 ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน

2.3.1 จากการสำรวจปัญหาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออกทดสอบด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่าประเด็นปัญหาที่มีความสำคัญมากที่สุดสองอันดับแรก คือ โรงเรียนยังไม่ให้นักเรียนออกทดสอบมีโอกาสร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นทุกกิจกรรม รองลงมาคือครูยังขาดความรู้และวิธีการที่หลากหลายในการประเมินพัฒนาการของนักเรียนออกทดสอบที่สอดคล้องตามแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

2.3.2 จากการวิเคราะห์สาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออกทดสอบด้านการจัดการเรียนการสอน จากปัญหาหลักที่ 1 โรงเรียนยังไม่ให้นักเรียนออกทดสอบมีโอกาสร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นทุกกิจกรรม มีผลการวิเคราะห์สาเหตุพบว่าอาจมีสาเหตุมาจาก 2 สาเหตุหลักได้แก่ 1) เด็กออทิสติกขาดความพร้อมในการร่วมกิจกรรม (อาจเนื่องด้วยระดับความรุนแรงของอาการ) และ 2) ครูและนักเรียนปกติบางคนยังมีเจตคติที่ไม่ดีต่อเด็กออทิสติก จากปัญหาหลักที่ 2 ครูยังขาดความรู้และวิธีการที่หลากหลายในการประเมินพัฒนาการของนักเรียนออกทดสอบที่สอดคล้องตามแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล มีผลการวิเคราะห์สาเหตุพบว่าอาจมีสาเหตุมาจาก 3 สาเหตุหลักได้แก่ 1) ครูขาดความรู้ในการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ประเมินพัฒนาการ 2) ขาดงบประมาณในการพัฒนาครูเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการประเมิน และ 3) ครูส่วนใหญ่ยังมักยึดติดกับวิธีการประเมินนักเรียนปกติ

2.3.3 ทางเลือกในการแก้ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนจากการที่โรงเรียนยังไม่ให้นักเรียนออกทดสอบมีโอกาสร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นทุกกิจกรรม มีแนวทางการแก้ไขปัญหา 2 แนวทาง คือ 1) ควรมีการให้ความรู้, จัดการประชาสัมพันธ์กับบุคลากรรอบข้าง ไม่ว่าจะเป็นเด็กปกติ, ครู, บุคลากรทุกคนในโรงเรียน และผู้ปกครองทั้งของเด็กออทิสติกและเด็กปกติ และ 2) ก่อนเปิดภาคเรียน ควรมีการเตรียมความพร้อมอย่างรอบคอบในทุกด้านที่อาจก่อให้เกิดปัญหา เช่น การจัดชั้นเรียน, การจัดวางตัวครูผู้สอน เป็นต้น สำหรับปัญหาที่ครูยังขาดความรู้และวิธีการที่หลากหลาย

หลายในการประเมินพัฒนาการของนักเรียนออทิสติกที่สอดคล้องตามแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลมีแนวทางการแก้ไขปัญหา 3 แนวทาง คือ 1) ครูควรเรียนรู้การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และเครื่องมือการวัดประเมินที่มีประสิทธิภาพ (ยกเว้น การประเมินเฉพาะทางที่ควรทำโดยผู้เชี่ยวชาญ เช่น จิตแพทย์ เป็นต้น) 2) รัฐควรมีนโยบายการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาครูอย่างชัดเจนและจริงจัง และ3)การทำงานด้านประเมินพัฒนาการของนักเรียนออทิสติก ควรประกอบด้วยทีมผู้เชี่ยวชาญที่ทำงานไปกับครู เพื่อร่วมประเมินพัฒนาการรอบด้าน ทั้งด้านการแพทย์และการศึกษาอาจเรียกว่า ทีมสหวิทยา โดยการทำงานกันเป็นทีม (Mainstreaming Team) อันประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์ นักจิตวิทยา พยาบาล นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด นักแก้ไขการพูด และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนทุกคน เพื่อให้การจัดการเรียนรู้นั้นมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งแก่เด็กออทิสติกและเด็กปกติ

1.4 ปัญหาด้านสื่อ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก

2.4.1 จากการสำรวจปัญหาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกด้านสื่อ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่าประเด็นปัญหาที่มีความสำคัญมากที่สุดสองอันดับแรก คือ โรงเรียนขาดจากจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการให้นักเรียนออทิสติกได้ฝึกการใช้ชีวิตประจำวัน รองลงมาคือโรงเรียนขาดการจัดมุมประสบการณ์ต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการปรับและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

2.4.2 จากการวิเคราะห์สาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกด้าน สื่อ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก จากปัญหาหลักที่ 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนขาดจากจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการให้นักเรียนออทิสติกได้ฝึกการใช้ชีวิตประจำวัน มีผลการวิเคราะห์สาเหตุ พบว่าอาจมีสาเหตุมาจาก 2 สาเหตุหลักได้แก่ 1) โรงเรียนขาดงบประมาณของระบบสนับสนุน (support service) ที่เป็นรูปธรรมและจริงจังและ 2) โรงเรียนไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับจุดที่ไม่ปลอดภัย (safety round) จากปัญหาหลักที่ 2 โรงเรียนขาดการจัดมุมประสบการณ์ต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการปรับและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีผลการวิเคราะห์สาเหตุ พบว่าอาจมีสาเหตุมาจาก 2 สาเหตุหลักได้แก่ 1) ขาดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานที่ชัดเจน และ 2) ความคิดด้านนวัตกรรมของครูไทยไม่ค่อยได้รับการสนับสนุนให้นำมาใช้อย่างแพร่หลาย

2.4.3 ทางเลือกในการแก้ปัญหาด้านสื่อ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก จากการที่โรงเรียนขาดจากจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการให้นักเรียนออทิสติกได้ฝึกการใช้ชีวิตประจำวัน มีแนวทางการแก้ไขปัญหา 2 แนวทาง คือ 1) รัฐควรมีนโยบายการจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นรูปธรรมและจริงจัง และ 2) รัฐควรแสดงให้เห็นประชาชนทุกคน โดยเฉพาะผู้บริหาร ,ครู ให้เห็นความ

สำคัญเกี่ยวกับการ จัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้พิการ ได้มีชีวิตเท่าเทียมกับคนปกติแต่ไม่ใช่การ ให้สิทธิพิเศษ สำหรับปัญหาโรงเรียนขาดการจัดมุมประสบการณ์ต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการปรับ และแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีแนวทางการแก้ไขปัญหา 2 แนวทาง คือ 1) รัฐควรพัฒนาครู ให้มีความคิดสร้างสรรค์และทักษะของการแก้ปัญหา และ 2) ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญอย่างจริงจังในกระบวนการจัดการเรียนการสอน

1.5 ปัญหาด้านบุคลากร

2.5.1 จากการสำรวจปัญหาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกด้านบุคลากร พบว่าประเด็นปัญหาที่มีความสำคัญมากที่สุดสองอันดับแรก คือ โรงเรียนขาดการเชิญวิทยากร/ศึกษานิเทศก์มาให้ความรู้ด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมแก่ครู ในการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือ โรงเรียนขาดการสนับสนุนให้ครูไปศึกษาดูงานใน โรงเรียนแกนนำที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก

2.5.2 จากการวิเคราะห์สาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกด้านบุคลากร จากปัญหาหลักที่ 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนขาดการเชิญวิทยากร/ศึกษานิเทศก์มาให้ความรู้ด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมแก่ครูในการจัดการเรียน การสอน มีผลการวิเคราะห์สาเหตุ พบว่าอาจมีสาเหตุมาจาก 2 สาเหตุหลักได้แก่ 1) โรงเรียนขาด การประชุมปรับแผนการฝึกอบรมต่อเนื่องอย่างจริงจัง และ 2) ขาดการประสานงานกับชุมชนด้วยการเชิญมาเป็นวิทยากร จากปัญหาหลักที่ 2 โรงเรียนขาดการสนับสนุนให้ครูไปศึกษาดูงานใน โรงเรียนแกนนำที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก มีผลการวิเคราะห์ สาเหตุ พบว่าอาจมีสาเหตุมาจาก 2 สาเหตุหลักได้แก่ 1) โรงเรียนไม่มีการจัดงบประมาณสนับสนุน การพัฒนาคุณภาพของครูและ 2) ความสนใจของผู้บริหารเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านการจัด การศึกษาสำหรับนักเรียนออทิสติกเปลี่ยนไป

2.5.3 ทางเลือกในการแก้ปัญหาด้านบุคลากร จากโรงเรียนขาดการเชิญวิทยากร/ ศึกษานิเทศก์มาให้ความรู้ด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมแก่ครูในการจัดการเรียนการสอนมี แนวทางการแก้ไขปัญหา 4 แนวทาง คือ 1) ครูต้องมีความชัดเจนในด้านแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) แผนการสอนรายคาบ (IPP) การศึกษาด้านเทคนิคการสอนกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 2) โรงเรียนควรคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสม (อาจเป็นครูใน โรงเรียน) ไปอบรมเพื่อนำความรู้มา ถ่ายทอดต่อครูที่โรงเรียน 3) ควรมีการกำกับติดตามนิเทศการสอนอย่างต่อเนื่อง และ 4) ทำเอกสาร เผยแพร่และคัดเลือกวิทยากรภายในชุมชน (ใช้ครูที่มีประสบการณ์สอนมาสอนครู) สำหรับปัญหา โรงเรียนขาดการสนับสนุนให้ครูไปศึกษาดูงานใน โรงเรียนแกนนำที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเรียน ร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก มีแนวทางการแก้ไขปัญหา คือ ควรมีการตรวจสอบการบริหารงาน โรงเรียน โดยพิจารณาจากตัวชี้วัดเกี่ยวกับการพัฒนาครู เช่น การจัดประชุมครู เพื่อกำกับดูแลการ บริหาร

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ปัญหาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก พบว่าโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกต้องได้รับการแก้ไขทั้งด้านการบริหาร ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านบุคลากร ดังนี้

1. ผลจากการวิเคราะห์ปัญหาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก พบว่าปัญหาของด้านการบริหาร คือ อัตราส่วนจำนวนครูผู้ดูแลนักเรียนออทิสติกในห้องเรียนร่วมไม่เพียงพอมีผล และ นโยบายและกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการเรียนรู้ของนักเรียนออทิสติกนั้น สอดคล้องกับข้อกำหนดของกรมสามัญศึกษา (2540) คือในชั้นเรียนเรียนควรมีเด็กที่มีความบกพร่องไม่เกิน 2 คน สำหรับเด็กออทิสติกต่อ 1 ห้องเรียนรวมนั้น ไม่สามารถชี้ชัดลงไปว่าอัตราส่วนเท่าใดที่เหมาะสม แต่อย่างไรก็ตามการที่จะมีจำนวนมากกว่า 1 คนเข้าไปเรียนรวมกับเด็กปกตินั้น อาจทำให้เกิดปัญหาทั้งเด็กปกติและเด็กออทิสติก เพราะเด็กออทิสติกแต่ละคนมีความผิดปกติแตกต่างกัน และเด็กปกติต้องปรับตัวมากหากมีเด็กออทิสติกมากกว่า 1 คน ขณะเดียวกัน เด็กออทิสติกเองก็ต้องปรับตัวมากหากมีเด็กออทิสติกมากกว่า 1 คน ขณะเดียวกัน เด็กออทิสติกเองก็ต้องปรับตัวเข้ากับเด็กออทิสติกอีกคน ซึ่งอาจจะมีโอกาสสร้างปัญหาให้เกิดขึ้นได้ ส่วนเรื่องนโยบายและการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของทองนวล ภูประเสริฐ (2534) ที่ได้ศึกษาเจตคติของบุคลากรทางการประถมศึกษาที่มีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษและต่อการเรียนร่วม ซึ่งพบว่าโรงเรียนที่มีการดำเนินการสร้างเสริมเจตคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติกจะมีส่วนสำคัญในการผลักดันให้การเรียนการสอนสำหรับเด็กออทิสติก โดยวิธีการเรียนร่วมประสบความสำเร็จ รวมทั้งการที่ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นด้วยกับความสำเร็จในการสร้างเจตคติของครูผู้สอน ย่อมทำให้มีการจัดทำนโยบายและแผนงานในการดำเนินการดังกล่าวมีความชัดเจนและสอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการของนักเรียนออทิสติกได้เป็นอย่างดี

แนวทางการแก้ไขปัญหา คือ ทางรัฐควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการภายในองค์กรให้แก่ครูที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมอย่างต่อเนื่อง โดยควรคิดหาแนวทางการจัดการบริหารที่สร้างฝืนกำลังใจให้แก่ครู และเพิ่มปริมาณครูการศึกษาพิเศษ โดยมุ่งเน้นที่หลักสูตรการผลิตครู 5 ปี เพราะสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งควรสร้างความมั่นคงในหน้าที่การงานและควรจัดให้มีหน่วยงานรองรับครูที่จบการศึกษาพิเศษ สำหรับผู้บริหารโรงเรียนนั้นจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์และทักษะในการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม โดยรัฐควรเข้าไปสนับสนุนทุกด้านให้พร้อมในรูปแบบสหวิทยาการ เช่น จัดทีมแพทย์ นักกิจกรรมบำบัด ลงพื้นที่จริงเพื่อให้ความรู้แก่โรงเรียนเรียนร่วมทั่วประเทศอย่างทั่วถึง กำหนดนโยบายที่สามารถนำโครงสร้าง SEAT เป็น

หลักและต้องสามารถทำได้จริง ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งบุคลากรภายในโรงเรียนและชุมชน และ ควรพิจารณาเกี่ยวกับข้อกฎหมายเกี่ยวกับเด็กพิการที่สามารถเรียนร่วมได้เพราะในความเป็นจริงโรงเรียนทุกแห่ง ไม่สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ทั้งเด็กปกติและเด็กออทิสติกเสียผลประโยชน์

2. ผลจากการวิเคราะห์ปัญหาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก พบว่าปัญหาของ**ด้านหลักสูตร** คือการปรับปรุงหลักสูตรยังไม่เหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนออทิสติก และการประเมินผลพิจารณาจากพัฒนาการของทักษะผลงานที่นักเรียนออทิสติกแสดงออกไม่เป็นไปตามความสามารถของแต่ละบุคคลนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของอุไรวรรณ เจริญถาวรพาณิชย์ (2545) ได้ศึกษาการบริหารจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กออทิสติกในโรงเรียนปกติ เขตกรุงเทพมหานคร พบว่าโรงเรียนยังใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) มาใช้กับเด็กออทิสติกในโรงเรียน แต่โรงเรียนมีปัญหาระยะเรื่องการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรที่เหมาะสมสำหรับเด็กออทิสติก โดยพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้หลักสูตรเฉพาะสำหรับเด็กออทิสติกเพียงร้อยละ 7 และใช้หลักสูตรของโรงเรียนร้อยละ 54 อีกทั้งโรงเรียนยังขาดการประสานงานร่วมกันระหว่างบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตร และขาดผู้นิเทศเกี่ยวกับการเรียนการสอนสำหรับเด็กออทิสติก ซึ่งขัดแย้งกับหลักสูตรที่จำเป็นต้องได้รับข้อมูลจากบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมสำหรับเด็กออทิสติก และจากงานวิจัยของ วรรณเพ็ญ วงศ์สุนทร์ (2549) ที่ศึกษาผลการประเมินโครงการนิเทศติดตามผล การบริหารจัดการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สงขลา ได้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะการนิเทศ ติดตามผล ของการบริหารจัดการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา ปีการศึกษา 2549 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ด้านนักเรียน ดังนี้ ควรให้ข้อมูลแก่นักเรียนทั่วไปให้เข้าใจ ยอมรับ เห็นใจและช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีความถี่สูงสุดรองลงมา สำหรับด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ควรมีการจัดทำ IEP และ IIP ให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกวิชา และเปิดโอกาส ให้ครูผู้สอนทุกคนได้มีส่วนร่วมในทุกวิชาใน 8 กลุ่ม การเรียนรู้ และควรมีการจัดอบรมครู ให้รู้เทคนิคการสอนแก่เด็ก LD และการสร้างสื่อการสอนเฉพาะเด็ก LD ซึ่งเด็กออทิสติกนั้นต้องใช้หลักสูตรสำหรับบุคคลออทิสติกโดยเฉพาะ และที่ส่วนใหญ่ยังคงใช้หลักสูตรปกติ หลักสูตรมีความยืดหยุ่นค่อนข้างสูง และครูเน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพียงแต่ว่ากิจกรรมที่จัดบางครั้งอาจมีการเสริมทักษะด้านต่างๆที่เด็กออทิสติกควรจะได้รับเข้าไป เช่น ทักษะการรับรู้ ทักษะการสื่อสาร ทักษะทางสังคม เป็นต้น ซึ่งในเรื่องหลักสูตรนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่ามีข้อควรระวังอย่างหนึ่งคือไม่จัดให้ยากเกินไปกว่าที่เด็กออทิสติกจะสามารถเรียนรู้ได้ และก็ต้องไม่ง่ายจนเกินไปเพราะเด็กจะขาดความพยายามที่จะเรียนรู้

แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ควรยึดแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลเป็นแนวทางสำหรับการจัดการศึกษา มีจัดการอบรมและฝึกปฏิบัติให้แก่ครูอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งครูควรเน้นการนำหลักการปรับพฤติกรรมที่สอดแทรกในหลักสูตร โดยเน้นด้านทักษะชีวิตเป็นพิเศษและ กระทรวงศึกษาธิการ สมศ. และ โรงเรียนควรสร้างความเข้าใจในเรื่องนโยบายและหลักการในการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะหลักเกณฑ์ในการเขียนแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล เนื่องจากยังมีความสับสนเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรเฉพาะบุคคล อีกทั้งควรจัดทำหลักการเป็นคู่มือเพื่อใช้อ้างอิงเกี่ยวกับแนวทางการประเมินสำหรับนักเรียนออทิสติกที่ชัดเจน มุ่งเน้นประเด็นด้านความสามารถที่มีการพัฒนาขึ้นและด้านทักษะชีวิต อาจมีการกระตุ้นความสนใจของนักเรียนออทิสติก เช่น จัดตั้งชมรมทักษะชีวิตขึ้นในโรงเรียน เป็นต้น และ เมื่อมีการเปลี่ยนระดับการศึกษา ครูพิเศษเดิมควรดูแลต่อเนื่อง โดยต้องมีการประสานงานกับอาจารย์ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน เพื่อทำความเข้าใจถึงระดับความสามารถและพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

3. ผลจากการวิเคราะห์ปัญหาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก พบว่าปัญหาของด้านการจัดการเรียนการสอน คือ โรงเรียนยังไม่ให้นักเรียนออทิสติกมีโอกาสร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นทุกกิจกรรมและครูยังขาดความรู้และวิธีการที่หลากหลายในการประเมินพัฒนาการของนักเรียนออทิสติกที่สอดคล้องตามแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสาวตรี รุญเจริญ และเบญจมาภรณ์ ช้อยเครือ (2548) ที่ศึกษาการจัดชั้นเรียนพิเศษในการเรียนปกติสำหรับเด็กออทิสติก แต่ความเห็นแตกต่างว่าเด็กออทิสติกควรจะมีห้องเรียนเฉพาะสำหรับเด็กออทิสติก แต่ควรให้เด็กออทิสติกเหล่านั้นมีโอกาสได้ร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น ให้มีโอกาสมาร่วมกิจกรรมร่วมกับเด็กปกติ เช่น การเข้าแถวเคารพธงชาติ กิจกรรมไหว้ครู การประชุม การรับประทานอาหารกลางวัน กีฬาสี เป็นต้น สาเหตุที่ต้องจัดห้องเรียนเฉพาะสำหรับเด็กออทิสติกแยกออกมานั้น เนื่องจากการจัดการเรียนร่วมกันแบบเต็มเวลานั้น ประสบปัญหาหลายประการ อาทิ 1) เด็กออทิสติกบางคนไม่สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้เพราะพัฒนาการด้านการรับรู้ การสื่อสารที่ช้า จึงต้องจัดห้องให้เฉพาะ 2) การสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษต้องใช้เวลามากในการดูแล ทำให้มีปัญหาต่อการเรียนการสอนเด็กปกติ การเรียนการสอนเป็นไปได้ช้า เกิดความเบื่อหน่ายกับเด็กปกติ ซึ่งการจัดชั้นพิเศษให้เด็กออทิสติกเรียนต่างหาก แต่ยังสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเด็กปกติเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กออทิสติกได้เข้าสังคม ปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน จึงเป็นทางออกหนึ่งในการจัดการเรียนร่วมกันที่ไม่สร้างความกดดันให้กับเด็กออทิสติกและทำให้การเรียนการสอนเป็นไปตามปกติสำหรับเด็กปกติ ซึ่งทางผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นทางเลือกที่ดีอีกทางหนึ่งที่จะทำให้นักเรียนออทิสติกที่ไม่สามารถเรียนรู้ได้ หรืออาจมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์เข้าเตรียมความพร้อมก่อนที่จะสามารถเข้าห้องเรียนรวมเต็มเวลาได้ อีกทั้งยังเป็นเตรียมความพร้อมของครูและเด็กปกติคนอื่นๆ ด้วย สำหรับปัญหาที่ครูยังขาดความรู้และวิธีการที่หลากหลายในการประเมินพัฒนาการของนักเรียนออทิสติกที่สอดคล้องตามแผนการศึกษาเฉพาะ

บุคคลนั้น ครูควรมองถึงความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็นสำคัญ ดังรายงานการวิจัยของ ระริน สุรวัฒนานันท์ (2542) ที่พบว่ารูปแบบการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กออทิสติก ครูต้องคำนึงถึงระดับความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็นสำคัญ ซึ่งหมายรวมถึงระดับสติปัญญา ความรุนแรงของอาการ และพัฒนาการในด้านต่างๆของเด็กออทิสติก จะทำให้ครูสามารถปรับใช้วิธีการหลากหลายในการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนได้อย่างยืดหยุ่น และเป็นจริง

แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ควรมีการให้ความรู้,จัดการประชาสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง ไม่ว่าจะเป็นเด็กปกติ ,ครู ,บุคลากรทุกคนในโรงเรียน และผู้ปกครองทั้งของเด็กออทิสติกและเด็กปกติและ ก่อนเปิดภาคเรียน ควรมีการเตรียมความพร้อมอย่างรอบคอบในทุกด้านที่อาจก่อให้เกิดปัญหา เช่น การจัดชั้นเรียน,การจัดวางตัวครูผู้สอน เป็นต้น ซึ่งครูควรเรียนรู้การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และเครื่องมือการวัดประเมินที่มีประสิทธิภาพ (ยกเว้น การประเมินเฉพาะทางที่ควรทำโดยผู้เชี่ยวชาญ เช่น จิตแพทย์ เป็นต้น) โดยรัฐควรมีนโยบายการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาครูอย่างชัดเจนและจริงจัง และการทำงานด้านประเมินพัฒนาการของนักเรียนออทิสติก ควรประกอบด้วยทีมผู้เชี่ยวชาญที่ทำงานไปกับครู เพื่อร่วมประเมินพัฒนาการรอบด้าน ทั้งด้านการแพทย์และการศึกษาอาจเรียกว่า ทีมสหวิทยา โดยการทำงานกันเป็นทีม (Mainstreaming Team) อันประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์ นักจิตวิทยา พยาบาล นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด นักแก้ไขการพูด และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนทุกคน เพื่อให้การจัดการเรียนร่วมนั้นมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งแก่เด็กออทิสติกและเด็กปกติ

4. ผลจากการวิเคราะห์ปัญหาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก พบว่าปัญหาของด้านสื่อ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก คือโรงเรียนขาดการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการให้นักเรียนออทิสติกได้ฝึกการใช้ชีวิตประจำวัน และโรงเรียนขาดการจัดมุมประสบการณ์ต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการปรับและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์นั้น ยังไม่สอดคล้องกับกฎกระทรวงที่กำหนดให้คนพิการมีสิทธิได้รับ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พุทธศักราช 2545 และกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาสำหรับคนพิการ พุทธศักราช 2545 เป็นเครื่องมือในการกำหนดให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใด เพื่อนำมาใช้ในการเรียนร่วมและกำหนดให้มีการจัดสรรงบประมาณแต่ละปีเป็นเงินอุดหนุนสำหรับคนพิการในอัตราที่มากกว่าแต่ไม่เกินห้าเท่าของเงินอุดหนุนด้านสื่อและวัสดุที่จัดสรรให้แก่เด็กนักเรียนทั่วไปต่อคน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Bishop (1986) ที่ทำการศึกษองค์ประกอบที่ทำให้การเรียนร่วมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็นประสบความสำเร็จ พบว่า องค์ประกอบสำคัญ

ประการหนึ่งคือการที่มีวัสดุอุปกรณ์เพียงพอด้วย ซึ่งทางผู้วิจัยมีความเห็นว่าในความเป็นจริงนั้นประเทศไทย ยังให้ความสำคัญต่อการจัดสรรงบประมาณสำหรับนักเรียนออทิสติกอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม ควรมีการทำการสำรวจจำนวนนักเรียนออทิสติกทั่วประเทศ เพื่อทำการจัดสรรงบประมาณให้แก่โรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมอย่างต่อเนื่อง

แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ รัฐควรมีนโยบายการจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นรูปธรรมและจริงจัง และ ควรแสดงให้เห็นประชาชนทุกคน โดยเฉพาะผู้บริหาร ,ครู ให้เห็นความสำคัญเกี่ยวกับการ จัดตั้งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้พิการ ได้มีชีวิตเท่าเทียมกับคนปกติแต่ไม่ใช่การให้สิทธิพิเศษ โดยควรพัฒนาครูให้มีความคิดสร้างสรรค์และทักษะของการแก้ปัญหา และ ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญอย่างจริงจังในกระบวนการจัดการเรียนการสอน

5. ผลจากการวิเคราะห์ปัญหาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก พบว่าปัญหาของด้านบุคลากร คือ โรงเรียนขาดการเชิญวิทยากร/ศึกษานิเทศก์มาให้ความรู้ด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมแก่ครูในการจัดการเรียนการสอน และโรงเรียนขาดการสนับสนุนให้ครูไปศึกษาคูงานในโรงเรียนแกนนำที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก ทางโรงเรียนควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆในการจัดการเรียนร่วม เช่น โรงพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนออทิสติก ศูนย์สุขภาพจิต สถาบันราชภัฏ รวมทั้งศูนย์พัฒนาการต่างๆ เป็นต้น เนื่องจากมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะสามารถเกื้อกูลกันในด้านต่างๆเกี่ยวกับข้อมูล ความรู้ที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนร่วมให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงสุด แต่โรงเรียนส่วนใหญ่กลับไม่มีการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆในการจัดการเรียนร่วม จึงทำให้ไม่ได้รับประโยชน์ที่จะเกิดจากการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและหลักการของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536) ที่ว่าการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นงานที่เกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ทั้งในด้านการให้ความช่วยเหลือชุมชน และการรับความช่วยเหลือจากชุมชน ตลอดจนการติดต่อสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก ซึ่งทางผู้วิจัยมีความเห็นว่าโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกในเขตพื้นที่การศึกษาต่างๆควรสร้างความเข้มแข็งภายในชุมชนของตน และจัดมีการแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาของคนในชุมชน สร้างวิทยากรซึ่งอาจมาจากครูที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ โดยส่งไปอบรมยังแหล่งความรู้ต่างๆแล้วกลับมาเผยแพร่แก่โรงเรียนและชุมชน รวมถึงควรจัดให้มีการนิเทศการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเกษม ทองสัมฤทธิ์ (2540) ที่ศึกษาความต้องการนิเทศทางวิชาการของครู โครงการเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่าความต้องการการนิเทศของครู โครงการเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติใน

โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่ามีความต้องการการนิเทศทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง

แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ครูต้องมีความชัดเจนในด้านแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) แผนการสอนรายคาบ (IPP) การศึกษาด้านเทคนิคการสอนกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยโรงเรียนควรคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสม (อาจเป็นครูในโรงเรียน) ไปอบรมเพื่อนำความรู้มาถ่ายทอดต่อครูที่โรงเรียน ซึ่งควรมีการกำกับติดตามนิเทศการสอนอย่างต่อเนื่อง และจัดทำเอกสารเผยแพร่และคัดเลือกวิทยากรภายในชุมชน (ใช้ครูที่มีประสบการณ์สอนมาสอนครู) อีกทั้งควรมีการตรวจสอบการบริหารงานโรงเรียน โดยพิจารณาจากตัวชี้วัดเกี่ยวกับการพัฒนาครู เช่น การจัดประชุมครู เพื่อกำกับดูแลการบริหาร

หมายเหตุ หลังผ่านการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ประชุมได้เสนอแนะว่าแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ไม่บ่งชี้ถึงพฤติกรรมที่แสดงระดับปฏิบัติเท่าที่ควร ซึ่งควรได้รับการปรับปรุงเพื่อนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานต่างๆ ดังนี้

1. โรงเรียน

1.1 ผู้บริหาร

1.1.1 ควรคัดเลือกโรงเรียนที่มีผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ มีความสนใจ และมีทักษะบริหารในการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม เพื่อให้การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนออทิสติกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.2 ควรมีการจัดการประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมและวางแผนการทำงานที่อาจก่อให้เกิดปัญหาของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมตั้งแต่ก่อนเปิดภาคเรียน

1.2 ครูและบุคลากร

1.2.1 ครูควรมีความรู้ในการเขียนแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และด้านการสร้างเครื่องมือการวัดประเมินผลการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลที่เหมาะสม ควรเน้นการส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต การงานอาชีพ เป็นพื้นฐานมากกว่ามุ่งเน้นเพียงการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการให้นักเรียนออทิสติกเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติก็เพื่อฝึกทักษะทางสังคมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างปกติสุขเป็นสำคัญ

1.3 ชุมชน

1.3.1 โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและบทบาทในการช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริมการจัดการศึกษา รวมทั้งเป็นศูนย์กลางขององค์ความรู้ เช่น จัดทำเอกสารเผยแพร่ การคัดเลือกวิทยากรภายในชุมชน โดยอาจใช้ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมาถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกแก่ชุมชน

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

2.1 ควรสนับสนุนการเพิ่มปริมาณครูการศึกษาพิเศษ โดยมุ่งเน้นที่หลักสูตรการผลิตครู 5 ปี เนื่องจากสามารถเรียนรู้ต่อยอดได้เร็ว ซึ่งทางรัฐจำเป็นต้องจัดตำแหน่งงานเพื่อรองรับครูการศึกษาพิเศษเหล่านี้ด้วย

2.2 ควรมีการกำหนดนโยบายที่สามารถนำโครงสร้าง SEAT เป็นหลักในการบริหารจัดการการศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับนโยบายและหลักการในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงแนวทางการประเมินผลทางการศึกษาให้ชัดเจนร่วมกันระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ สมศ และโรงเรียน

2.3 ควรจัดให้มีนโยบายการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติก โดยให้ สพฐ จัดงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาระบบดังกล่าว เช่น การจัดการความรู้ การพัฒนาหลักสูตร การจัดอบรมครูแกนนำการจัดโรงเรียนทดลองระบบ การส่งเสริมบทบาทของผู้ปกครองในการดูแล จัดโครงการอบรมผู้ปกครองแบบเข้มข้น มีระยะเวลาชัดเจน

2.4 ควรสร้างทีมบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การที่จะจัดการเรียนรวมให้ได้ผลที่ยั่งยืน หรือที่เรียกว่า “ทีมสหวิทยา” ที่ต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ให้ความร่วมมือและมีการประสานงานกัน โดยการทำงานกันเป็นทีม (Mainstreaming Team) อันประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์ นักจิตวิทยา พยาบาล นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด นักแก้ไขการพูด และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนทุกคน ต้องมีการวางแผนการปฏิบัติงานและการประเมินอย่างละเอียด โดยพิจารณาปรับเงินเดือนให้เหมาะสมกับภาระความรับผิดชอบและเพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมทุกฝ่าย โดยเฉพาะครูการศึกษาพิเศษที่ดูแลนักเรียนออทิสติก

2.5 ควรจัดให้มีการนิเทศติดตามผลการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนออทิสติกในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อตรวจสอบการบริหารงานของโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. งานวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนออทิสติกทั่วประเทศ จึงควรมีการติดตามผลการพัฒนาการจัดการศึกษาในรูปแบบวิจัยเชิงปฏิบัติการของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างเหล่านั้นต่อเนื่องจาก ได้มีการปรับเปลี่ยนหรือพัฒนาการดำเนินงานเพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้นจากการวิจัยในครั้งนี้อย่างไรบ้าง

2. การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนออทิสติกในอนาคต มีแนวโน้มที่จะจัดเป็นการศึกษาแบบห้องเรียนคู่ขนาน ซึ่งเป็นนวัตกรรมใหม่ที่มีการกล่าวถึงและอาจารย์เริ่มปรับใช้ในโรงเรียนทั่วไป จึงควรมีการศึกษานวัตกรรมใหม่สำหรับนักเรียนออทิสติกนี้ในแง่มุมต่างๆ อย่างรอบด้าน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- เกื้อกูล ทาสีทธิ. (2549). *ขอโอกาสให้เด็กออทิสติก*. [Online]. กรมสุขภาพจิต [ผู้เผยแพร่].
แหล่งที่มา: http://www.dmh.go.th/sty_libnews/news/view.asp?id=3852
- คมสร วงษ์รักษา. (2540). *การเปรียบเทียบคุณภาพและความสอดคล้องของเทคนิคการ
จัดลำดับความสำคัญที่อิงโมเดลความแตกต่างในการประเมินความต้องการจำเป็น.
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*
- งานสถิติโรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์. (2543). *รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี.
สมุทรปราการ: โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์.(อัคราณา)*
- จุฬาลักษณ์ ชันชบุตร. (2544). *การพัฒนาตัวบ่งชี้ของความสำเร็จในการจัดการศึกษาแบบเรียน
ร่วมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- จิตติรัตน์ พุกจินดา. (2545). *เรื่องธรรมชาติของเด็กออทิสติก*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- จิตติมา อิมอุคม. (2543). *การประเมินโครงการการเรียนรู้ร่วมของเด็กพิเศษในโรงเรียนปกติ:
กรณีศึกษา โรงเรียนพญาไทและโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฝ่ายประถม.
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ชาย โปสิตา. (2549). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- ชูศักดิ์ จันทยานนท์. (2542). *สภาพที่เป็นข้อจำกัดต่อการเรียนรู้ของเด็กออทิสติก* [Online].
สมาคมผู้ปกครองบุคคลออทิสซึม (ไทย) [ผู้เผยแพร่]. แหล่งที่มา:
http://www.thaiparents.com/tot_autism.html [2542, มีนาคม 3]
- ณพาลี อินทุสุด. (2546). *การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลที่จัดการ
เรียนร่วม สำหรับเด็กออทิสติกในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
เอกชนเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- คณนุช ตันมณี(นามปากกา). (2546). *ออทิสติกฝันให้ไกลไปให้ถึง: เรียนรู้ออทิสซึมระดับราก
หญ้าไทยในชนบท*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เซเปียนส์.

- คารณี อุทัยรัตนกิจ. (2544). การศึกษาสาเหตุของปัญหาให้นักเรียนและแนวทางการแก้ไขปัญหา
ในห้องเรียน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เดอะมาสเตอร์ กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์ จำกัด.
- คารณี อุทัยรัตนกิจ. (2549). เด็กออทิสติกในไทยเพียง 1.2 ล้านคน [Online]. นรวรรธน์
พวงวรินทร์ [ผู้เผยแพร่]. แหล่งที่มา: [http://thaimd.net/index.php?name=Forums&file
=viewtopic&t=10\[2549](http://thaimd.net/index.php?name=Forums&file=viewtopic&t=10[2549), สิงหาคม 20]
- คูสิต ลิขนะพิชิตกุล. (2545). พัฒนาการบำบัดสำหรับเด็กออทิสติกตามแนวทางป่าหโมเพ็ญแข.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.
- เถกิงศักดิ์ ไชยกาญจน์. (2548). การพัฒนาเครื่องมือประเมินความต้องการจำเป็นสำหรับการจัด
บริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาคนอกเวลาราชการ สาขาการศึกษา. วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ทิพวรรณ ประเสริฐอำไพสกุล. (2544). การเปรียบเทียบผลการประเมินความต้องการจำเป็นและ
การยอมรับในผลการประเมินของครูคณิตศาสตร์ระหว่างการประเมินความต้องการ
จำเป็นแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต.
ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรศักดิ์ กอวรกุล. (2549). บ้านพิทักษ์บุคคโลออทิสติกในชุมชนเมืองเทศบาลนครขอนแก่น
[Online]. ธีรศักดิ์ กอวรกุล [ผู้เผยแพร่]. แหล่งที่มา:
<http://niwetprachadhama.org/history.html> [2549, มิถุนายน 12]
- นฤมล ขวัญศิริ. (2541). การศึกษาบทบาทของผู้ปกครองในการให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ระยะ
แรกเริ่มแก่เด็กออทิสติก ระดับปฐมวัยในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นลิน ศรีธวานนท์. (2541). การวิเคราะห์สาเหตุของความต้องการจำเป็นด้านการวัดและ
ประเมินผลการเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวังเหนือ
จังหวัดลำปาง ด้วยเทคนิควิเคราะห์แบบพอลท์ทรี. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิรมล พัจจนสุนทร. (2547). ความรู้เรื่องออทิสติกสำหรับผู้ปกครอง ครู และบุคลากรของ
สาธารณสุข. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ เบญจพร ปัญญา และศิริพร สุวรรณทศ. (2543). ผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนของเด็กออทิสติกที่ผ่านการรักษาที่ศูนย์สุขวิทยาจิต. กรุงเทพมหานคร:
ศูนย์สุขวิทยาจิต กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.

- เบญจมาภรณ์ ชลธารันนท์. (2546). *คู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชีวิต*. กรุงเทพมหานคร: เพทาย การพิมพ์.
- เบญจมาภรณ์ ช้อยเครือ และคณะ. (2546). *ทัศนคติของครูและนักเรียนปกติที่มีต่อเด็กออทิสติกเข้าเรียนในชั้นเรียนรวม ระดับประถมศึกษา*. ขอนแก่น: ศูนย์วิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนรวมสำหรับเด็กออทิสติกโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ปริศนา สันคำ. (2546). *พฤติกรรมของเด็กออทิสติกในห้องเรียนรวมในระดับมัธยมศึกษา*. ขอนแก่น: ศูนย์วิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนรวมสำหรับเด็กออทิสติกโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปานจันทร์ โททอง. (2542). *การเปรียบเทียบผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนแบบเรียนร่วมระหว่างเทคนิคสตอรี่บอร์ดดั้งเดิมและแบบปรับปรุง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยมภรณ์ โชคฉายชัย. (2540). *การเปรียบเทียบผลการประเมินความต้องการจำเป็นระหว่างวิธีการจัดเรียงลำดับความสำคัญที่ต่างกัน โดยใช้เครื่องมือการประเมินความต้องการเป็นที่มีต่อการตอบสนองเดียว*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2546). *การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แว่นแก้ว.
- ฝ่ายแผนงานศูนย์ส่งเสริมพัฒนาการเด็กภาคเหนือ. (2545). *รายงานสถิติผู้ป่วยออทิสติก*. เชียงใหม่: โรงพยาบาลสวนปรุง เชียงใหม่. (อัคราเนนา)
- ฝ่ายแผนงานและประเมินผลโรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา. (2545). *รายงานสถิติผู้ป่วยออทิสติก*. โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา. (อัคราเนนา)
- พรรณี ช.เจนจิต. (2538). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ต้นอ่อน แกรมมี่ จำกัด.
- เพ็ญแข ลิมศิลา. (2540). *การวินิจฉัยโรคออทิสติก*. สมุทรปราการ: ช.แสงงามการพิมพ์.
- เพ็ญแข ลิมศิลา. (2541). *รวมเรื่องน่ารู้เกี่ยวกับออทิสติกการ*. สมุทรปราการ: ช.แสงงามการพิมพ์.
- เพ็ญแข ลิมศิลา. (2546). *คู่มือฝึกและดูแลเด็กออทิสติกสำหรับผู้ปกครอง*. กรุงเทพมหานคร: โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์ จังหวัดสมุทรปราการ.
- มูลนิธิเด็กพิการ. (2543). *การช่วยเหลือเด็กพิการระยะแรกเริ่มสู่การเรียนร่วม*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิเพื่อเด็กพิการ.
- ระพีพร ศุภมสิริ. (2549). *เทคนิคการสอนเด็กออทิสติก*. วารสารวิทยากร 3 (กุมภาพันธ์):

- ระริน สุรวัฒนานันท์. (2541). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติกระดับก่อนประถมศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนในเขต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต. สาขานโยบายและสวัสดิการสังคม คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- รุ่งฤดี วงศ์ชุม. (2539). *ภาวะเครียดของบิดามารดาเด็กออทิสติกที่นำบุตรเข้ารับการรักษา ในโรงพยาบาลอุรวประสารทวาทโยปถัมภ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต. สาขานโยบายและสวัสดิการสังคม คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- ศรัณยา ผ่องเฟือก. (2543). *คุณภาพชีวิตของมารดาที่มีบุตรเป็นเด็กออทิสติก: กรณีศึกษา โรงพยาบาลอุรวประสารทวาทโยปถัมภ์. วารสารเศรษฐศาสตร์ 3(มกราคม):73-79*
- ศึกษาธิการ,กระทรวง. กรมสามัญศึกษา. (2544). *การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.*
- ศึกษาธิการ,กระทรวง. กรมสามัญศึกษา. (2544). *ชุดเอกสารการศึกษาด้วยตนเองวิชาการศึกษาพิเศษ เรื่องการจัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติก. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.*
- ศึกษาธิการ,กระทรวง. กรมสามัญศึกษา. (2544). *การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม. อุบลราชธานี: สำนักพิมพ์อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.*
- ศึกษาธิการ,กระทรวง. กรมสามัญศึกษา. (2545). *ถาม – ตอบปัญหาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.*
- สถาบันเด็กและวัยรุ่น. (2545). *รายงานสถิติเด็กออทิสติก. กรุงเทพมหานคร:กรมสุขภาพจิต*
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2540). *รวมบทความการประเมินโครงการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สาวิตรี ฐฎเจริญ. (2549). *เทคนิคในการให้ความดูแลและช่วยเหลือเด็กออทิสติก. วารสาร ศูนย์บริการวิชาการ 14 (มกราคม): 11-17*
- สุวิมล ว่องวานิช. (2542). *การสังเคราะห์เทคนิคที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นใน วิทยานิพนธ์ของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สุวิมล ว่องวานิช. (2548). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธรรมดาเพรส จำกัด.*
- สำนักงานสถาบันราชภัฏ, สำนักงาน. (2543). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.*

- หอผู้ป่วยจิตเวชเด็ก, โรงพยาบาล. (2546). ผลของโปรแกรมแลกเปลี่ยนภาพเพื่อการสื่อสารต่อความสามารถในการสื่อความหมายของเด็กออทิสติกปฐมวัย. ประชุมวิชาการสุขภาพจิตนานาชาติ ครั้งที่ 5, หน้า 99-100. 3-5 กรกฎาคม 2545 ณ. โรงแรมปรีณซ์พาเลซ กรุงเทพมหานคร.
- อมรทิพย์ สันตวิริยะพันธุ์. (2545). การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนแบบเบ็ดเสร็จพื้นฐานสำหรับบุคคลออทิสติก พุทธศักราช 2543. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรรัตน์ คำแดง. (2539). การประยุกต์การใช้การวิเคราะห์ฟอลด์ทรีสำหรับการวิเคราะห์สาเหตุในการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการใช้ครู. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุไรวรรณ เจริญถาวรพานิช. (2545). การบริหารการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กออทิสติกในโรงเรียนปกติ. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาษาอังกฤษ

- American Psychiatric Association. (1994). *Diagnostic and statistical manual of mental Disorders*. Washington DC: American Psychiatric Association.
- Baron-cohen S, Allen J, Gillberg C. (1992). *Can autism be detected at 18 month? The needle, the haystack, and the CHAT*. Br J psychiatry.
- Gillberg C and Wing L. (1999). *Autism: not an extremely rare disorder*. Acta Psychiatr Scand.
- Guba, E.G., and Lincoln. Y.S. (1989). *Fourth generation evaluation*. Newbury Park, Ca: Sage Publication.
- Kaufman, R., and English, F.W. (1981). *Needs assessment: Concepts and application*. Englewood Cliffs, NJ: Educational technology Publications.
- Rogers SJ. (1996). *Brief report: early intervention in autism*. J Autism Dev Disord.
- The National Autistic Society . *About autistic spectrum disorders* [Online] . accessed 19 March 2006. Available from <http://www.nas.org.uk/nas/jsp/polopoly.jsp?d=114>
- Tyler Dalley . *What is ADD/ADHD ?* [Online] . accessed 19 March 2006. Available from <http://www.Add-Adhd-Solutions.org>
- Wing L. (1997). *The autistic spectrum*. Lancet.
- Witkin, B.R. (1984). *Assessing needs in education and social program*. San Francisco: Jossey-Boss Publishers.
- Witkin, B.R., and Altschuld, J.W. (1995). *Planning and conducting needs assessments. A practical guide*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications, Inc.

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบข้อมูล

หนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมประชุมกลุ่ม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร 82578
 ที่ ศธ 0512.6(2755)/236 วันที่ 30 มิถุนายน 2551
 เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการทำวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร. อวยพร เรืองตระกูล

สิ่งที่ส่งมาด้วย	1. สรุปสาระสำคัญของโครงการวิจัย	จำนวน 1 ชุด
	2. กรอบแนวคิดในการวิจัย	จำนวน 1 ชุด
	3. นิยามเรื่องปฏิบัติการของตัวแปร	จำนวน 1 ชุด
	4. โครงสร้างของเนื้อหาและจำนวนข้อของแบบสอบถาม	จำนวน 1 ชุด
	5. แบบตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม	จำนวน 1 ชุด
	6. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวเนาวรัตน์ คงพ่วง นิสิตปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อยู่ระหว่างการดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์เรื่อง "การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นสมรรถนะของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนออทิสติก" โดยมี รศ.ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น พร้อมให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือดังกล่าวให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

ที่ ศธ 0512.6(2755)/236

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10130

25 กรกฎาคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการทำวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถาม จำนวน 5 ฉบับ
2. ซองเปล่าเพื่อส่งแบบสอบถาม จำนวน 1 ซอง

ด้วย นางสาวเนาวรัตน์ กงพ่วง นิสิตปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อยู่ระหว่างการดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์เรื่อง " การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นสมบูรณ์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับนักเรียนออทิสติก " โดยมี รศ.ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในครั้งนี้จึงใคร่ขอดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวกับครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนนักเรียนออทิสติก จำนวน 5 ท่าน ซึ่งอาจเป็นครูผู้สอนนักเรียนออทิสติกในกลุ่มสาระการเรียนรู้กลุ่มใดก็ได้หรือครูผู้ดูแลนักเรียนออทิสติกในห้องเรียนรวม โดยได้แนบบแบบสอบถามมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทิวเดช สุชีวะ)

หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

โทรศัพท์ 08-6774-5499

โทรสาร 0-2218-2578

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยาลัยพยาบาล

ภาคผนวก ข

1. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือ
2. รายชื่อโรงเรียนของผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมการประชุมกลุ่ม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

รองศาสตราจารย์ ดร. อวยพร	เรืองตระกูล	อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร. คารณิ	อุทัยรัตนกิจ	รักษาการผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ “คุณพุ่ม”และอาจารย์ใหญ่โรงเรียนสาธิตแห่ง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร. วินัย	คำสุวรรณ	อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
อาจารย์ ดร. อภินวงศ์	กู่ตลาด	อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร)
อาจารย์นฤชล	นิยากรณ์	อาจารย์โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

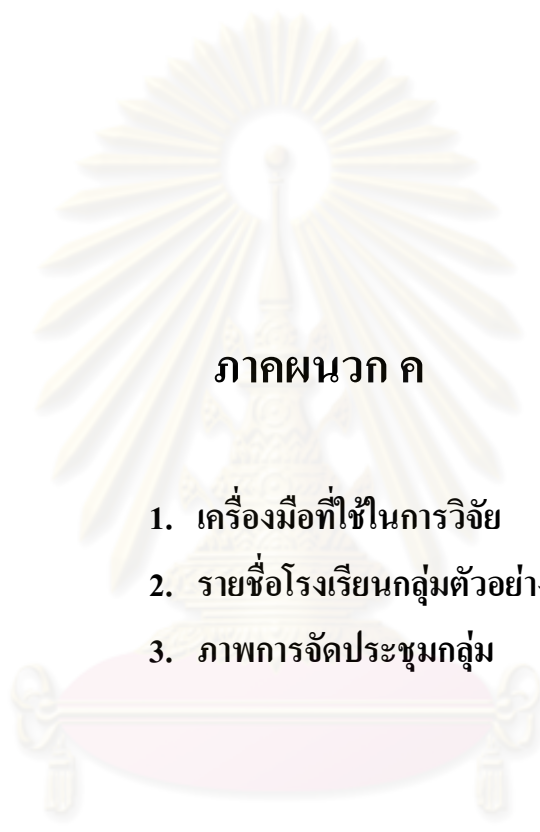
ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมการประชุมกลุ่ม

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	โรงเรียนเพลินพัฒนา กรุงเทพมหานคร
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2	โรงเรียนลพบุรีปัญญานุกูล ลพบุรี
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3	โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4	โรงเรียนวัดน้อยนพคุณ กรุงเทพมหานคร
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5	โรงเรียนมหารณพาราม กรุงเทพมหานคร
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6	โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ กรุงเทพมหานคร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
2. รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง
3. ภาพการจัดประชุมกลุ่ม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม
เรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นสมบูรณ
ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนออทิสติก

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สอบถามครู ใน โรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนออทิสติกของสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 สภาพปัญหาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนออทิสติก
3. ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนออทิสติก จึงขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการตอบของท่านจะใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น จึงไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามเป็นรายบุคคล

4. คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนออทิสติก หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษาที่วงการศึกษาไทย ได้พัฒนาโครงสร้างเป็น SEAT ขึ้นมาจากแนวคิดการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมหรือ Inclusive Education ให้แก่นักเรียนออทิสติก ซึ่งจัดเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ โดยการคำนึงถึงความสามารถของนักเรียนออทิสติกแต่ละบุคคลตั้งที่ระบุไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล เพื่อส่งเสริมให้เด็กกลุ่มนี้มีโอกาสเรียนรู้ร่วมกันและดำรงชีวิตในสังคมอย่างปกติสุข

การบริหารจัดการโดยใช้โครงสร้าง SEAT หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมที่ประกอบด้วยปัจจัยแห่งความสำเร็จ 4 ประการ ดังต่อไปนี้ S = Student คือ นักเรียนเป็นศูนย์กลาง E = Environment คือ จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาสภาพเด็กออทิสติก A = Activities คือ กิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษเป็นเฉพาะบุคคล และ T = Tool คือ เครื่องมืออุปกรณ์ที่เหมาะสมต่อการจัดการศึกษาให้เด็กออทิสติกแต่ละบุคคล

แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล หมายถึง แผนซึ่งกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาของนักเรียนออทิสติกเฉพาะบุคคล ในด้านการบริหาร ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสถานที่ สื่อสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านบุคลากร รวมถึงความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเฉพาะบุคคล

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดีและเมื่อท่านตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว กรุณาส่งคืนด้วยซองที่ผู้วิจัยได้แนบมาด้วยแล้วโดยเร็วที่สุดจะเป็นพระคุณยิ่ง

นางสาวเนาวรัตน์ คงพ่วง
นิติคปรัญญาโทสาขาวิจัยการศึกษา
ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย หน้าข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ

- ① ชาย ② หญิง

2. อายุ

- ① น้อยกว่า 31 ปี ② 31 - 40 ปี ③ 41 - 50 ปี ④ มากกว่า 50 ปี

3. วุฒิการศึกษาสูงสุด

- ① ต่ำกว่าปริญญาตรี (โปรดระบุ.....)
 ② ปริญญาตรี (โปรดระบุ.....)
 ③ ปริญญาโท (โปรดระบุ.....)
 ④ สูงกว่าปริญญาโท (โปรดระบุ.....)

4. ท่านปฏิบัติงานในห้องเรียนรวมในฐานะครูพิเศษที่มีหน้าที่ดูแลนักเรียนออทิสติกโดยเฉพาะหรือไม่

- ① ไม่เกี่ยวข้อง ปัจจุบันสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ (โปรดระบุ.....)
 ② เกี่ยวข้อง (โปรดระบุสาขาที่จบการศึกษา.....)

5. ท่านมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับนักเรียนออทิสติกมาแล้วกี่ปี

- ① ไม่มีประสบการณ์ ② น้อยกว่า 1 ปี ③ 2-4 ปี ④ 5-7 ปี ⑤ มากกว่า 7 ปี

6. ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กออทิสติกมาก่อนหรือไม่

- ① ไม่มี ② มี

ถ้ามี ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับเด็กออทิสติกโดยวิธีใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ① ศึกษาจากสถาบันที่เคยมักศึกษา ② อบรม/สัมมนา/ประชุมเชิงวิชาการ/ประชุมเชิงปฏิบัติการ
 ③ แนะนำของผู้อื่นที่มีความรู้ ④ ศึกษาจากเอกสาร/ตำรา? ⑤ วิธีอื่นๆ (โปรดระบุ.....)

7. ท่านเคยเข้ารับการอบรม/สัมมนาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเรียนรวมหรือการศึกษาพิเศษหรือไม่

- ① ไม่เคย ② เคย

ถ้าเคยเข้ารับการอบรม/สัมมนา ท่านเข้ารับการอบรมมาแล้วกี่ครั้ง (ตอบเพียง 1 ข้อ)

- ① 1 ครั้ง ② 2 ครั้ง ③ 3 ครั้ง ④ มากกว่า 3 ครั้ง

ในการอบรม/สัมมนาที่ท่านเข้าร่วมจัดโดย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ① กระทรวงศึกษาธิการ
 ② สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนวิชาการศึกษาพิเศษ
 ③ โรงพยาบาล / หน่วยงานที่ให้การรักษาเด็กออทิสติก
 ④ ชมรมผู้ปกครองบุคคลออทิสซึมแห่งประเทศไทย
 ⑤ อื่นๆ (โปรดระบุ.....)

รายการด้านสถานที่ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก	ระดับการปฏิบัติที่ คาดหวัง					ระดับผลปฏิบัติ เป็นจริง				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
	33. โรงเรียนจัดซื้อและจัดหา สื่อ เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในห้องเรียนรวมได้อย่าง เหมาะสมและเพียงพอ									
34. โรงเรียนมีการจัดและนำเทคนิค วิธีการ อุปกรณ์ หรือนวัตกรรมใหม่ๆ มาช่วยในการ จัดการเรียนการสอน										
35. โรงเรียนมีการดูแลความปลอดภัยในจุดต่างๆที่นักเรียนออกทัศนศึกษาเกิดอุบัติเหตุจาก ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์										
36. โรงเรียนมีการปรับบริเวณลานเล่นและเครื่องเล่นที่เอื้อสำหรับนักเรียนออกทัศนศึกษา										
37. โรงเรียนสามารถควบคุมสิ่งรบกวนการเรียนการสอนได้										
38. โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการให้นักเรียนออกทัศนศึกษาได้ฝึกการใช้ ชีวิตประจำวัน										
39. โรงเรียนจัดห้องเรียนสำหรับชั้นพิเศษอย่างเหมาะสม										
40. โรงเรียนจัดห้องเสริมวิชาการอย่างเหมาะสม										
41. โรงเรียนจัดห้องเรียนปกติที่ใช้ในการเรียนรวมได้อย่างเหมาะสม										
42. โรงเรียนเอาใจใส่ในเรื่องสภาพ ความสะดวก และความปลอดภัยของห้องเรียน อาคาร เรียนอย่างเหมาะสมสำหรับนักเรียนออกทัศนศึกษา										
43. โรงเรียนมีการจัดมุมประสบการณ์ต่างๆ เพื่อประ โยชน์ในการปรับและแก้ไขพฤติกรรม ที่ไม่พึงประสงค์										
44. ห้องเรียนของนักเรียนออกทัศนศึกษาอยู่ใกล้ห้องบริการพิเศษ เช่น ห้องฝึกพูด ฯลฯ										
รายการด้านบุคลากร										
45. โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากครูใน โรงเรียนในส่วนของการประสานงานด้านต่างๆ เป็นอย่างดี										
46. โรงเรียนมีการส่งเสริมเพิ่มความรู้ด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม โดยจัดครูเข้ารับ การอบรม / สัมมนา / ประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างสม่ำเสมอ										
47. โรงเรียนมีการเชิญวิทยากร/ศึกษานิเทศก์มาให้ความรู้ด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม แก่ครูในการจัดการเรียนการสอน										
48. โรงเรียนสนับสนุนให้ครู ไปศึกษาดูงาน ในโรงเรียนแกนนำที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา เรียนรวมสำหรับนักเรียนออกทัศนศึกษา										
49. โรงเรียนมีเกณฑ์การคัดเลือกครูเข้าสอน ในชั้นเรียนรวม โดยพิจารณาคุณวุฒิทาง การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและความสมัครใจของครู										
50. ครูมีการเตรียมตัวเพื่อให้ตนเองมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาเรียนรวมจาก แหล่งความรู้ต่างๆอยู่เสมอ										
51. ครูผู้สอนนักเรียนออกทัศนศึกษามีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน										
52. ครูได้รับการพิจารณาความดีความชอบอย่างถูกต้องตามการปฏิบัติงานจริง										

① ขอขอบพระคุณอย่างยิ่งที่ท่านสละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสอบถาม ①

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้
NO THIS PAGE IN ORIGINAL

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบกำหนดน้ำหนักความสำคัญของสาเหตุ
--

2.1.1 ด้านบริหาร : อัตราส่วนจำนวนครูผู้ดูแลนักเรียนนอกทิสติกในห้องเรียนร่วมไม่เพียงพอ

ระดับ	สาเหตุของปัญหา	ค่าความน่าจะเป็นอย่างสาเหตุระดับที่ 1*	ค่าความน่าจะเป็นอย่างสาเหตุระดับที่ 2*	ค่าความน่าจะเป็นอย่างสาเหตุระดับที่ 3*	ร้อยละ
	รวม	1.00	1.00	1.00	100

2.1.2 ด้านบริหาร : นโยบายและกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการเรียนรู้ของนักเรียนนอกทิสติก

ระดับ	สาเหตุของปัญหา	ค่าความน่าจะเป็นอย่างสาเหตุระดับที่ 1*	ค่าความน่าจะเป็นอย่างสาเหตุระดับที่ 2*	ค่าความน่าจะเป็นอย่างสาเหตุระดับที่ 3*	ร้อยละ
	รวม	1.00	1.00	1.00	100

หมายเหตุ* ค่าความน่าจะเป็นอย่างแทนน้ำหนักความสำคัญตามการรับรู้

ชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....

แนวทางแก้ไขปัญหาด้านการบริหาร

ชุดที่ 1.1.....

ปัญหา : อัตราส่วนจำนวนครูผู้ดูแลนักเรียนนอกทิสติกในห้องเรียนรวมไม่เพียงพอ

สาเหตุ .....

.....

.....

แนวทางการแก้ไขปัญหา

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

แนวทางแก้ไขปัญหาด้านการบริหาร

ชุดที่ 1.2.....

ปัญหา : นโยบายและกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ

และการเรียนรู้ของนักเรียนนอกทิสติก

สาเหตุ .....

.....

.....

แนวทางการแก้ไขปัญหา

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

แบบกำหนดน้ำหนักรายคู่ด้านการบริหาร

**ปัญหาที่ 1.1 : อัตราส่วนจำนวนครูผู้ดูแลนักเรียนนอกหลักสูตรในห้องเรียนรวมไม่เพียงพอ
แนวทางการแก้ไขปัญหจำนวน.....ข้อ**

การกำหนดน้ำหนักรายคู่ Paired-Weighting Procedure (PWP)					จำนวน วงกลม	อันดับ ความสำคัญ
2 ข้อ				1	ข้อ1 =	
				2	ข้อ2 =	
3 ข้อ			1	1	ข้อ1=	
			2	3	ข้อ2=	
				2	ข้อ3=	
				3	★★★★	★★★★
4 ข้อ		1	1	1	ข้อ1=	
		2	3	4	ข้อ2=	
			2	2	ข้อ3=	
			3	4	ข้อ4=	
				3	★★★★ ★★★★	★★★★ ★★★★
				4		
5 ข้อ		1	1	1	ข้อ1=	
		2	3	4	ข้อ2=	
			2	2	ข้อ3=	
			3	4	ข้อ4=	
				3	ข้อ5=	
			4	5	★★★★ ★★★★ ★★★★ ★★★★	★★★★ ★★★★ ★★★★ ★★★★
				4		
			5			

ชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....

รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนออทิสติก

ที่	เขตที่	จังหวัด	ชื่อโรงเรียน	จำนวนนักเรียน ออทิสติก
1	-	กทม.	วัดโสมนัส	21
2	-	กทม.	พญาไท	10
3	-	กทม.	ประดมนนทรี	5
4	-	กทม.	วัดราชบพิธ	4
5	-	กทม.	พิบูลประชาสรรค์	83
6	-	กทม.	วัดมหาบุศย์(พิทักษ์วรคุณ)	2
7	-	กทม.	บางบัว	8
8	-	กทม.	วัดหงส์รัตนาราม	11
9	-	กทม.	ราชวินิตประดมนบางแค	19
10	-	กทม.	สุวรรณพลับพลาพิทยาคม	5
11	-	กทม.	กันตะบุตร	4
12	-	กทม.	บริบูรณ์ศิลป์ศึกษา	13
13	-	กทม.	อนุบาลจันทยานนท์	24
14	-	กทม.	วัดเลา	4
15	-	กทม.	มีนบุรี	4
16	1	นครปฐม	วัดไร่ขิง	2
17	1	นครปฐม	ชลประทานสงเคราะห์	12
18	1	ปทุมธานี	ชุมชนวัดท่าเลทอง	1
19	1	สมุทรสาคร	วัดท่าเสา(อาทรราชบุรี)	1
20	1	สมุทรปราการ	วัดไตรสามัคคี	13
21	2	ยะลา	บ้านธารน้ำผึ้ง	1
22	2	ปัตตานี	บ้านตะโละแมะนา	2
23	2	ปัตตานี	บ้านป่าไหม้	1
24	2	ปัตตานี	บ้านม่วงเตี้ย	1
25	2	สตูล	บ้านควนสตอ	1

รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนออทิสติก

ที่	เขตที่	จังหวัด	ชื่อโรงเรียน	จำนวนนักเรียน ออทิสติก
26	3	สงขลา	วัดหน้าเมือง	3
27	3	สงขลา	เทศบาล2 (บ้านหาดใหญ่)	5
28	3	นครศรีธรรมราช	ราชประชานุเคราะห์6	4
29	3	พัทลุง	วัดพังกึ่ง	2
30	3	สุราษฎร์ธานี	วัดท่าไทร(ติดถนนุเคราะห์)	3
31	4	ตรัง	วัดสาริการาม	3
32	4	พังงา	คุระบุรี	4
33	4	ภูเก็ต	พิบูลสวัสดิ์	6
34	4	ระนอง	บ้านบางกลาง	1
35	4	กระบี่	บ้านทุ่ง	1
36	5	สุพรรณบุรี	อนุบาลสมเด็จพระวันรัต	1
37	5	ประจวบคีรีขันธ์	บ้านในลือค	4
38	5	เพชรบุรี	วัดเพ็รียง	2
39	5	ราชบุรี	วัดบ้านไร่	6
40	5	กาญจนบุรี	อนุบาลวัดไชยชุมพลชนะสงคราม	9
41	6	ลพบุรี	บ้านนกเขาเปล้า	1
42	6	สระบุรี	วัดกะเหรี่ยงคอม้า	1
43	6	สิงห์บุรี	อนุบาลค่ายบางระจัน	1
44	6	พระนครศรีอยุธยา	วัดหันตรา	2
45	6	พระนครศรีอยุธยา	เข็ยรากน้อย	4
46	7	เพชรบูรณ์	บ้านท่าข้าม	2
47	7	ตาก	ชุมชนบ้านปามะม่วง	5
48	7	ตาก	บ้านแม่ดาว	5
49	7	สุโขทัย	วัดปากน้ำ	1
50	7	พิจิตร	อนุบาลสากเหล็ก	7

รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนออทิสติก

ที่	เขตที่	จังหวัด	ชื่อโรงเรียน	จำนวนนักเรียน ออทิสติก
51	8	เชียงใหม่	วัดช่างเคียน	10
52	8	แพร่	บ้านแม่หล่ายกาช่อง	1
53	8	แม่ฮ่องสอน	บ้านจองคำ	4
54	8	ลำปาง	เทศบาล7(ศิรินาวินวิทยา)	4
55	8	ลำพูน	บ้านศรีย้อย	2
56	9	ขอนแก่น	บ้านไผ่ประถมศึกษา	8
57	9	ขอนแก่น	บ้านกุดรู	3
58	9	หนองบัวลำภู	เมืองใหม่วิทยา	1
59	9	อุดรธานี	เทศบาล6(ไลออนอุทิศ)	3
60	9	กาฬสินธุ์	ชุมชนภูแล่นช้างคชนทพิทยาคาร	1
61	10*	อุบลราชธานี	บ้านโคกเที่ยง	1
62	10*	ยโสธร	ชุมชนศรีฐาน	2
63	10*	ศรีสะเกษ	วัดพระโต	4
64	11	นครราชสีมา	เมืองนครราชสีมา	3
65	11	นครราชสีมา	ถนนสุรนารายณ์	5
66	11	นครราชสีมา	ชุมชนบ้านโนนแดง	1
67	11	นครราชสีมา	ดอนมัน	18
68	11	สุรินทร์	สุรวิทยา	4
69	12	ชลบุรี	บ้านห้วยกะปิ	8
70	12	ชลบุรี	บ้านเขาบายศรี	11
71	12	ระยอง	เทศบาลบ้านปากคลอง	2
72	12	นครนายก	อนุบาลองครักษ์	3
73	12	นครนายก	อนุบาลเมืองนครนายก	8

* หมายเหตุ เขตที่ 10 มีโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมเพียง 3 โรงเรียน

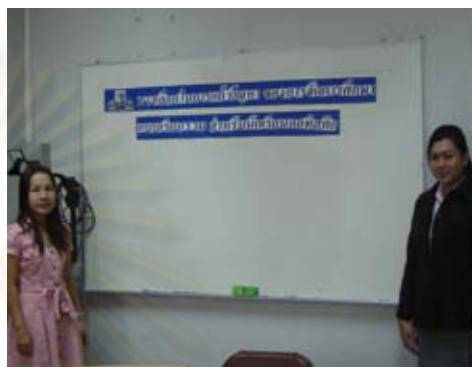
ภาพการจัดประชุมกลุ่ม

ห้อง 505 อาคาร 3 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันที่ 20 ธันวาคม 2551 เวลา 8.00 น. – 13.00 น.

1. ลงทะเบียนรับเอกสาร

2. หัวข้อการประชุม

3. เริ่มการประชุม

4. ผู้เข้าประชุมกำลังทบทวนความคิด

5. ผู้ประชุมเสนอความคิด

6. มอบของที่ระลึก

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวเนาวรัตน์ คงพ่วง เกิดเมื่อวันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ. 2525 ที่จังหวัดพัทลุง สำเร็จการศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาการสอนวิทยาศาสตร์ วิชาเอกเคมี จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อปีการศึกษา 2548 และได้เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2549

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย